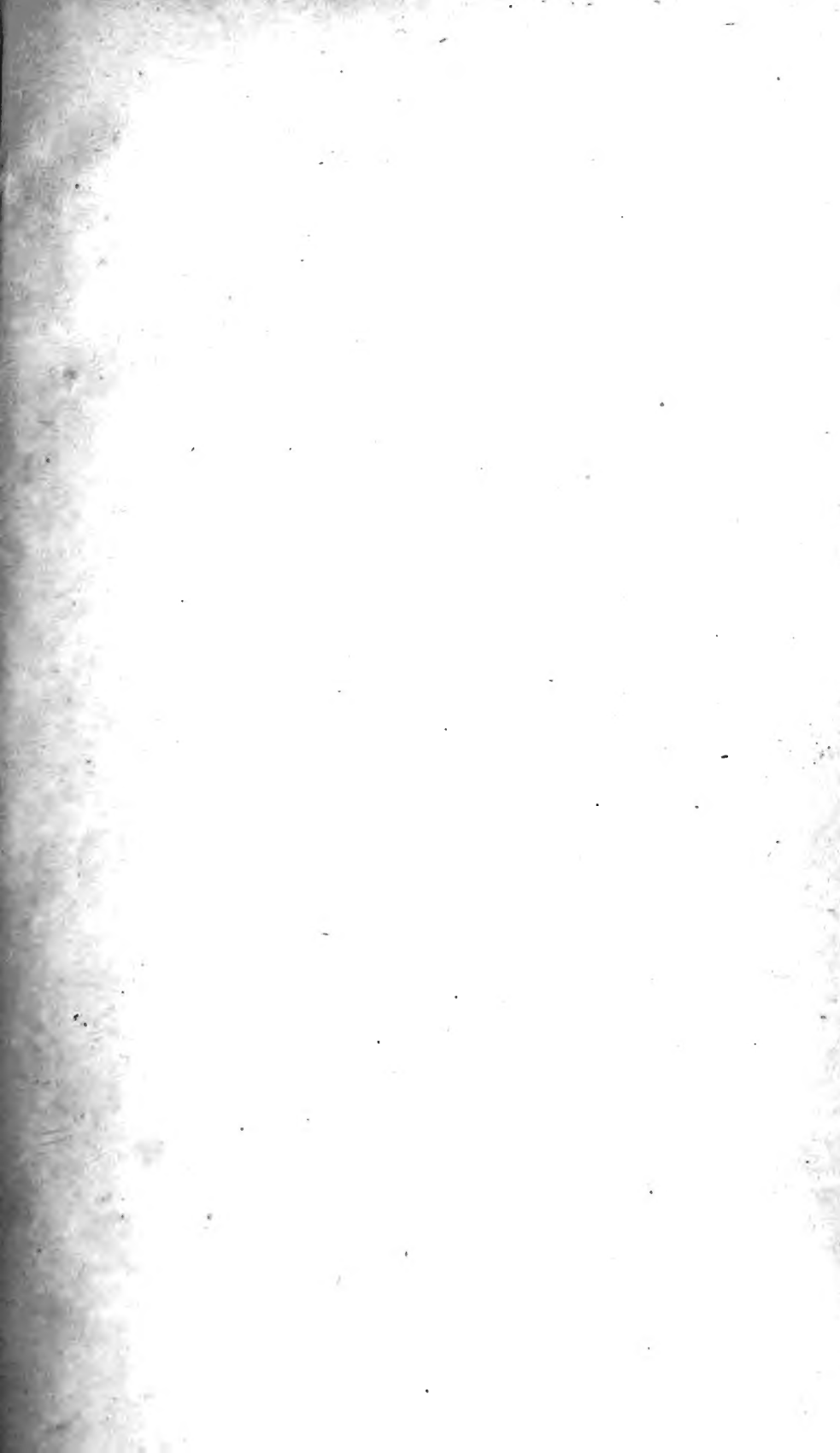
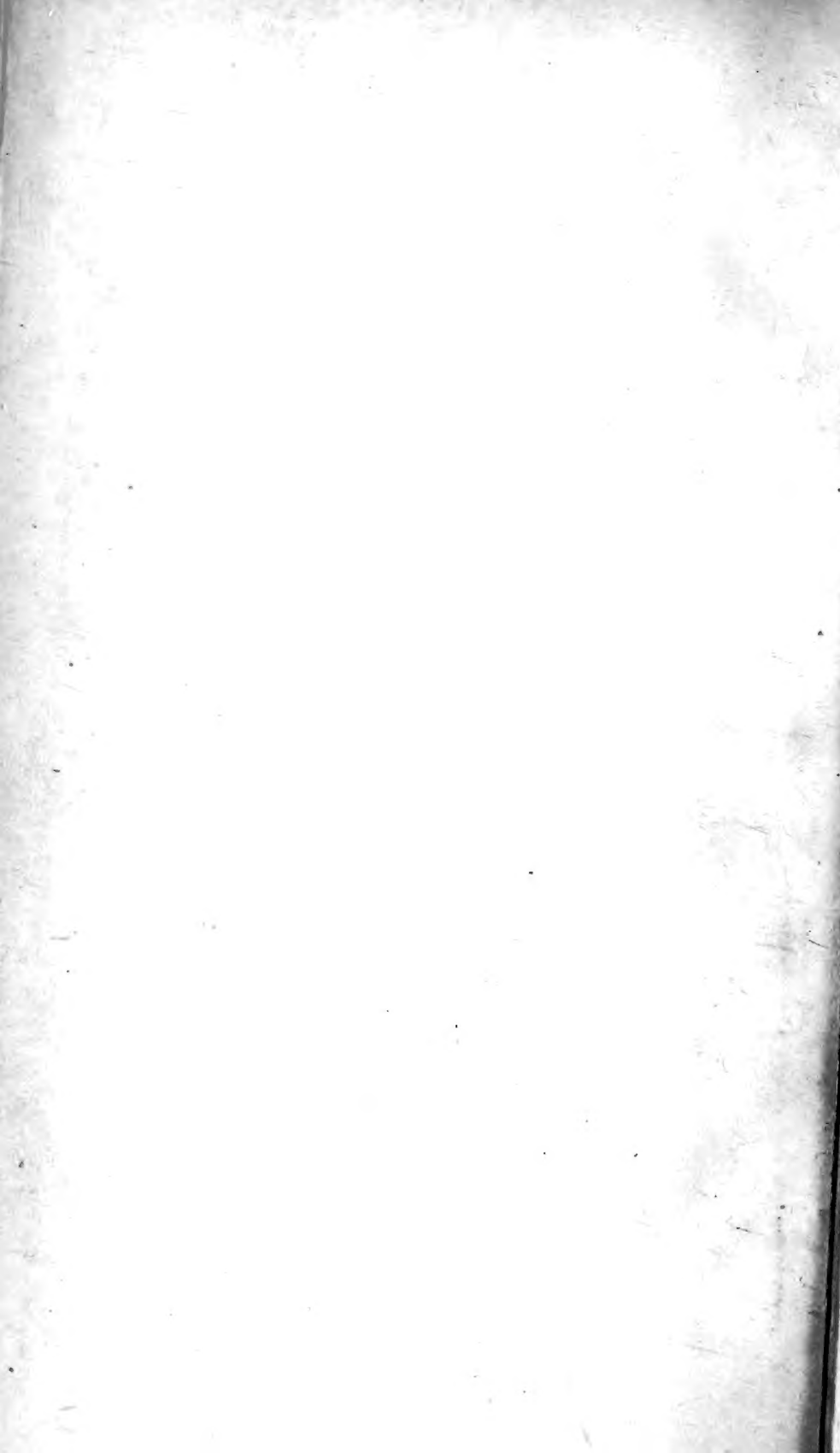

S. 520
5

ÅRSBERÄTTELSE

OM NYARE

ZOOLOGISKA ARBETEN

OCH

UPPTÄCKTER

TILL

Stockholm

KONGL. VETENSKAPS-ACADEMIEN

AFGIFVEN DEN 31 MARS 1826,

AF

J. W. DALMAN. xref

STOCKHOLM,

Tryckt hos P. A. NORSTEDT & SÖNER, 1826.

RECEIVED

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

PHYSICS

PHYSICS DEPARTMENT

CHICAGO, ILL.

1950

Anthropologie.

Vid det utmärkta begär att systematisera, som måhända hos en efterverld skall karakterisera Naturforskningens närvarande period, och medan man årligen uppfinner skiljetecken mellan hundradetals ej endast af arter utan äfven af släkten, torde det ej böra förefalla oväntadt, att man äfven kommit på den idéen, att söka såsom olika species bestämma de särskildta menniskoracerna, hvilka hittills varit ansedda såsom blotta förändringar af en enda art. Redan längesedan har BLÜMENBACH sökt hänvisa till 5 särskildta hufvudstammar för menniskoslägtet, nemligen: den kaukasiska, den mongoliska, den aethiopiska, den amerikanska och den malayiska. Gränsorna mellan dem hafva likväl stundom synt så svåra att bestämma, att nästan hvarje författare, som sedan djupare behandlat detta ämne, funnit sig befogad att dervid föreslå en eller annan modifikation. OKEN antog endast 4 hufvudracer. Men med så mycket raskare steg hafva nu på en gång DEMOULINS och BORY DE ST. VINCENT täflat att göra sina nya åsichter af detta ämne gällande. Den förre har nemligen stabilierat 11 olika arter, och den sednare ej mindre än 15. Båda synas nästan strida om äran af att

först hafva vågat anse människoslägtet såsom bestående af flere olika species; men dervid skulle kunna anmärkas, att denna åsigt ej är så alldeles ny, och att den, till ex. vid fråga om slafhandeln, väl redan blifvit både hyst och yttrad, om än icke framställd i system. Den synes det oaktadt så ovanlig i sin närvarande framställning, att man svårligen kan afhålla sig från löje, då man för första gången ser de vanliga rent zoographiska karakters-formlerna, och de med dem analoga benämningarne, använda i detta fall; och när man således i spetsen för denna art-series finner oss höra till arten: *Homo japeticus*; och sedermera träffar *Homo arabicus*, *Homo sinicus*, *Homo hyperboreus*, och till och med *Homo nep tunianus*, o. s. v.

Det vore likväl ganska orättvist att från detta, vid första anblicken, stötande i formen, dömma menligt om dessa framställningars vetenskapliga innehåll. Dessa försök att närmare bestämma de hufvudstammar, till hvilka de mångfaldiga nationernas olikheter kunna hänföras, äro nemligen resultat af mångåriga, vidsträckta och skarpsinniga forskningar, rika på nya underrättelser och på egna idéer, och erbjuda åtskilliga märkvärdigheter äfven i detaljerna; så att de både i physiologiskt och i historiskt afseende icke sakna intresse. — Man torde äfven i allmänhet kunna säga, att det verkligen redan är hög tid att försöka uppfatta det karakteristiska i de så kallade vilda mennisko-stammar-

nas både fysiska och intellectuella olikheter, innan dessa stammars originalitet hinner rubbas eller alldeles utplånas, genom den europeiska stammens ständigt tilltagande utbredning och mäktiga inflytelse.

De af DESMOULINS föreslagna mennisko-arter äro följande:

1. *Celto-Scyth-Araber*. Detta illa sammansatta namn skall antyda en art, bestående af varieteter, som måhända ej utgöra blott en art; nemligen: Celter, Scyther, Araber och Atlanticer.

2. *Mongoler*; 3. *Ethiopier*; 4. *Euro-Afrikaner*; 5. *Austro-Afrikaner*; 6. *Malajer* eller *Oceaniker*; 7. *Papouer*; 8. *Ocean-Negrer*; 9. *Australasier*, 10. *Columbier*, 11. *Amerikaner*, hvilka sistnämnde innefatta 4 underafdelningar.

Alla dessa arter äro af DESMOULINS vederbörligen diagnoserade, enligt de olikheter som träffas i hårets krusighet, rakheter och färg; i näsans, pannans, ögonens, läpparnas, o. s. v. olikheter; samt hudens färg-nuancer. Vid hvarje art är äfven anmärkt hvilka länder eller trakter af jordklotet den bebor. *)

BORY DE St. VINCENTS framställning af detta ämne innefattar först en inledning om människans plats i naturen, dess företråde framför alla andra organismer, samt en utförlig och noggrann både natur-

*) Tableaux analytiques de la Zoologie, par A. DESMOULINS. — (Magendie Physiologie, Tom. I. Paris 1825.)

historisk och anatomisk beskrifning af dess kroppsbyggnad. Sedan fördelas menniskoarterna under tvenne afdelningar, nemligen Lejotrichi, eller slåthåriga, och Ulotrichi eller krushåriga.

Bland Lejotrichi uppställer Bory följande arter.

1. *Homo Japeticus*, hvartill hänföras såsom 4 märkbara Varieteter, den Caucasiska, Pelagiska, Celtiska, och Germaniska stammen.

2. *H. Arabicus*; bestående af tvenne Racer, den Atlantiska, Maurerna, och den Adamiska, som Bory anser egen för Abyssinien, hvarest han tror att Adams Eden hellre bör sökas än i Mesopotamien. (!)

3. *H. indicus*; (Hindouer &c.) som bebor landet mellan mynningarne af Indus och Ganges samt indiska hafvets kuster; Ceylon, Timor och flere af Polynesiens öar.

4. *H. scythicus*; eljest obestämdt be-tecknad med namnen Kossak, Tartar, Kal-muck, Mongol, o. s. v.

5. *H. sinicus*; bestående af Coréer, Japanesare, Chinesare, Birmaner, o. s. v.

Dessa 5 föregående arter tillhöra endast gamla Continenten; de 3 följande be-bo deremot både den nya och den gamla; nemligen:

6. *H. hyberboreus*, innefattande Lappar, Samoyeder, Ostiaker, Tunguser, Jukaghiner, samt vissa Kamtchadal-horder o. s. v. i gamla Continenten; och dessutom i Amerika Esquimaux-stammen.

7. *Homo Neptunianus*. Denna art, som på ett ganska utmärkt sätt alltid hål-

ler sig till kustländer, bebor enligt Borx östra kusten af Madagascar, vestra kusterna af Amerika från Californien till Chili, samt åtskilliga af Polynesiens öar. Under denna art lydande racer äro: Malajer; Oceaniker, som bebo Nya Zeland, stillahafvets öar, o. s. v.; samt Papuernna.

8. *Homo australasiaticus*: endast tillhörande Nya Holland.

Följande arter tillhöra endast nya Continenten.

9. *Homo columbicus*, innefattande alla de folkslag, som bebo förenta staternas territorium, Canada, Florida, den del af Mexiko som är öster om Cordilleras; öarne i mexikanska viken, Terra firma samt Guiana. — Denna art är nu så modifierad af den europeiska, att den endast i en eller annan vild hord ännu står att igenkänna.

10. *Homo americanus*: bebor inre landet omkring Orenocco och Amazonfloden; Brasilien, Paragay, och östra trakterna af Chili.

11. *H. patachonicus*; Patagonierna, en art som ännu är endast ofullständigt bekant.

De återstående 4 arterna höra till den andra afdelningen, eller Ulotrichi, vanligtvis kallade Negrer. Dessa äro:

12. *Homo æthiopicus*: den egentligaste Negerracen, som bebor det medlersta Afrika, mellan båda Tropikerna.

13. *Homo Cafer*; bebor landet söder om den förra, samt några trakter af Madagascar.

14. *Homo melaninus*; en art som finnes spridd på Van Diemens land, Eldslandet, på ön Formosa, på vissa ställen af Phillippinerna och Cochinchina, på Borneo, Celebes, Timor, större delen af nya Guinea, Nya Caledonien o. s. v. Dessa Melanier hafva hittills blifvit förvexlade med Papus.

15. *Homo hottentottus*, Hottentotterna, den mennisko-art som af alla är mest skilld från *Homo japeticus*.

Dessa äro således Borys mennisko-arter, eller om man vill undvika denna benämning, de menniskostammar, hvartill han tror att alla jordens folkslag enligt sina väsentligare likheter och olikheter kunna sammanföras. För att ej öfverskrida gränssorna af en blott årsberättelse har jag här endast antydt hvilka folkslag som föras till hvarje stam, men bör dervid anmärka, att alla dessa stammar äro af Bory både noggrant och utförligt karakteriserade, att beskrifningarne finnas beledsagade af intressanta och ofta nya anmärkningar, till en del skördade under de sednare årens upptäcktsresor; att Bory ej endast fäst sig vid dessa stammars fysiska olikheter utan äfven lemnat underrättelser om deras moraliska och intellectuella karakterer, utmärktare sedvanor, o. s. v. Dessutom anföres äfven åtskilligt om vissa Nationers dialecter, de vandringar som af några stammar fordom blifvit företagna, och flere dylika ämnen, som enligt de nya åsigter, hvarunder de här blifvit framställda, visserligen skola locka till nya undersökningar.

gar, och sannolikt således äfven föranleda en och annan intressant upptäckt.

Hvad sjelfva framställningsformen vidkommer, synes det således egentligen vara det pikanta i uttrycket af menniskoart, species, som förmodligen kommer att af olika Naturforskare olika bedömmas. Detta bedömande beror åter på det olika begrepp man fäster vid denna term; på den distinktion man antager mellan Art och så kallad persistent varietet; en distinktion som ehuru i Naturhistorien, och i synnerhet i Physiographien, af största vikt, likväl hör till de ämnen, som ännu kunna räknas bland Vetenskapens egentliga prisfrågor. — Emedlertid må anmärkas, att äfven en af vår tids utmärktaste Natur-philosofier, OKEN, ganska bestämdt yttrat sig mot denna af DESMOULINS och BORY framställda åsigt; att äfven enligt hans åsigt den gamla definitionen på species måste bibehållas; och att, då alla Menniskoracer fullkomligen frivilligt förenas, och deras afkomlingar beständigt fortplanta sig, samt likaledes alla deraf uppkommande mellanracer, man ej annat kan än anse dem alla utgöra blott en enda art; och här, i den högsta af alla organismer, äro således species och genus endast ett. *)

*) Isis 1825. 12; p. 1323. Rörande Menniskoslägtet kunna äfven följande nya arbeten här anföras:

Recherches sur l'origine et les differences caracteristiques des races d'hommes indigènes qui habitent la partie extra-tropicale du sud

Zoographie i allmänhet.

Innan jag företager anmälandet af de nu åter uppdagade nya djurarter, torde jag böra i korthet nämna något om de upptäcktsresor, hvilka vi i synnerhet hafva att tacka så väl för dessa oräkneliga naturalster från främmande verldsdelar, som i synnerhet för en närmare kunskap om deras lefnadssätt, deras förhållande till klimat, till landets fysiska beskaffenhet, deras geographiska utbredning o. s. v. I samma mån som framställningarne af dessa föremål på sådant sätt sammanbinda dessa särskildta förhållanden; ju mera de i stället för isolerade och osammanhängande bilder, söka lemna oss hela tafolor af de föremål som med hvarandra stå i närmare beröring; och målningar af de talrika och vexlande scenerna inom djurriket; ju mera de med ett ord lyckas, att visa oss sjelfva sambandet i naturen, ju närmare uppfylla de äfven den verkliga naturforskningens ändamål, och ju snarare kunna de på en gång både motsvara naturforskarens fordringar och väcka andra Vetenskapsälskares intresse. Flere af våra sednare Resandes framställningar utmärka sig ganska lyckligt i detta afseende; vi kunna med dem genomvandra de af lägsnaste verldsdelar, och hänföras ömsom

d'Afrique; par R. KNOX. — (Mem. of the Verner, Soc. 1823 — 1824. Vol. V. I. p. 206. — Rec. i Bull. univ. 1825, 1. p. 95.)

Histoire naturelle du genre humain, par I. J. VIREY; nouv. edit. Paris 1824.

af dessa lifliga, varma och brokigt hvimlande taflor, som under Tropikernas yppiga natur trängas till hvarandra; och ömsom åter beundra kontrasten af samma natur, i den enkla, enformiga drägt hon antagit i polarländerna.

Man behöfver endast följa Kapten PARRYS Nordpols-expedition; *) — FRANKLINS resa till Amerikas nordligare trakter, **) ; Capten LONGHS tåg till Rocky mountains, ***) samt SCORESBY'S äfventyrliga färder och Hvalfisk-jagter †), för att finna hvilken betydande tillökning vår kunskap inom några få år vunnit, om den nordiska naturens karakter. Det är sant, att den skörd man från dessa länder hemfört åt Muséerna, visserligen är ganska ringa, jemförd med de skatter som be-

*) Voyage for the discovery of a Northwest Passage &c. — Hit kan äfven räknas: The privat Journal af Capitaine G. F. LYON, during the recent voyage of discovery, under Capt. PARRY.

***) Narrative of a Journey to the shores of the Polar Sea in the years 1819 — 1822, by I. FRANKLIN. RICHARDSON har bifogat ett tillägg om de under denna resa fundne fiskar.

**) Account of an Expedition from Pittsburgh to the rochy mountains, by ST. LONG. Philadelphia 1823. 8. 1. 2.

Narrative of an Expedition to the source of St. Peters-River &c., under the command of STEPHEN H. LONG &c., compiled from the Notes of Mayor LONG, M. M. SAY, KEATING, CALHOUN, by W. H. KEATING. London 1825. Vol. 1. 2. — 8:o.

†) SCORESBY'S Tagebuch einer Reise auf den Wallfischfang; aus dem engl. von FR. KRIES, Hamburg, 1825. 8:o.

ständigt insflyta ur Söderns outtömliga föråd, men hvad man från dessa nordliga kuster hemfört, eger åtminstone för lokalens otillgänglighet ett så mycket större värde; och om deraf å ena sidan intygas en förvånande fattigdom hos sjelfva naturen derstädes, så bevisas deremot så mycket mera fullkomligheten af menckliga organismen, dess kraft, och dess förmåga af härdning; då man finner att äfven i dessa kalla, och på vegetation och djur så ytterst fattiga länder, menniskan ännu förmår bo och trifvas, och att genom sin inneboende öfverlägsenhet besegra alla de svårigheter, som från dessa trakter utestängt de flesta andra organismer.

Så mycket både ymnigare och intressantare äro deremot skördarne från södra hemisphaeren, der BIBRA besökt van Diemens land; samt DUPERREY, LESSON, GARNOT, DURVILLE; *) QUOY, GAIMARD m. fl. Australiens oräkneliga öar, så rika på naturalster af en helt annan form än nordens. Helt olika målas också deras djurs lefnadssätt af dessa ögonvittnen, mot hvad man af de döda bilderna i våra museer trott sig kunna sluta. — Bland dessa Resebeskrifningar utmärker sig särdeles den af Capt. FREYCINET, **) vid hvilken QuoY

*) Extrait du Rapport fait a l'Académie des Sciences 1825, sur le Voyage de découvertes, exécuté, dans les années 1822 à 1825, sous le commandement de M. DUPERREY. — Bull. univ. 1825. 10. p. 310.

**) Voyage autour du monde, fait par ordre du roi; par FREYCINET; — partie zoologique,

och GAIMARD i en särskild suite bifoga beskrifningar och teckningar af en myckenhet nya eller föga bekanta djur, som under denna resa i södra Oceanen blifvit insamlade. Dessa bidrag utmärka sig lika mycket genom sin rikhaltighet, som genom intrestanta framställningar af djurens lefnadssätt, och genom lifliga och träffande naturmålningar. Jag skall bland detaljerna anföra ett eller annat drag häraf. — En särdeles förtjenst af detta arbete är äfven, att en af de mindre bearbetade partierna, Ichthyologien, här företrädesvis vunnit uppmärksamhet, och en högst betydande skörd.

Södra Asiens naturhistoria fortfar att allt mera upplysas af de rikhaltiga bidrag HORSFIELD lemnar; — Afrikas naturhistoria synes deremot ännu fortfara att ligga mest fördold, men har dock äfven vunnit viktiga upplysningar af RÜPPELS och HEMPRICHS forskningar. — Af alla främmande verldsdelar är likväl ingen i sednare tider så mycket undersökt, som Södra Amerika, och bland dess länder framför andra Brasilien. Det är redan flere år sedan Prins MAXIMILIAN af NEUWIED, sedan SPIX och MARTIUS, samt de från Österrike utsände Naturforskare hemkommit, men de rikhaltiga frukterna af dessa lärds forskningar fortfara ännu att årligen rikta vetenskapen,

par QUOY & GAIMARD. Paris 4:o. Af detta rikhaltiga arbete äro åtminstone redan 11 Livraisons, och 66 plancher utkomna.

En sednare resande, WATERTON, har likaledes lemnat mångfalliga bidrag till kännedomen af det medlersta Amerikas naturhistoria, och hvad som deraf tillhör Zoologien, intresserar ofta tillika genom de lifliga färger, hvarmed den raska och dristige jägaren förmått teckna så väl sjeltva djurens lefnadssätt, som de äfventyr han i striderna mot dem bestått. *)

Bland de nyare Resebeskrifningar, som lemna bidrag till Europas fauna, kunna här ännu följande anmälas:

G. MARTENS: Reise nach Venedig. **) Zoologien har varit bland föremålen för författarens synnerliga uppmärksamhet.

MARMORA, har gjort tvenne resor på Sardinien, och lemnat åtskilliga bidrag till öns fauna, hvilken förut ej varit särdeles bekant, men likväl eger samma utmärktare intresse, som de öfriga länder, hvilka utgöra södra gränsen af Europas fauna, och ofta hysa vissa naturprodukter gemensamt med Norra Afrika. ***)

Till de arbeten, som angå den zoologiska Vetenskapen i allmänhet, höra äf-

*) Wanderings in South-America, the North-West of the united States, and the Antilles, in the years 1812, 1816, 1820 and 1824; with original instructions for the perfect preservation of bird &c. for Cabinets of natural History; by CHARLES WATERTON. London 1825. 4:o.

**) Ulm 1824, Vol. 1, 2.

***) Här kan ännu tilläggas: Reisen im Innern Russlands, angestellt von D. I. F. ERDMANN, &c. Leipzig. 1825. 8:o

ven de, som hafva dess Systematik till föremål; och svårligen torde någon vetenskaps systematik så ofta erhålla nya bidrag, jemnkningar och förändringar, som Zoologiens. — Utan att här anföra de talrika nya systematiska uppställningar vi senast emottagit öfver vissa särskildta Classer, Ordningar eller Familjer, och hvaraf de förnämsta på sina ställen skola anföras, måste jag likväl här anmäla ett under det förflutna året utkommet arbete af större omfattning, LATREILLES *"familles naturelles du regne animal"*, *) som innefattar en systematisk uppställning af hela djurriket, alla dess Classer, Ordningar, familjer och släkten; ett arbete, som på en gång innehåller den både fullständigaste och ändå mest concentrerade öfversigt vi i detta ämne ännu ega. — Endast de inom djurriket antagna större afdelningar, nemligen de så kallade Ordningar, familjer, o. s. v. äro här karakteriserade; af genera äro deremot endast och allenast namnen på sina ställen anförda; och då bland dessa förekomma ett ganska stort antal nya, måste man ännu af förf. vänta deras bestämmande.

Till dessa arbeten, som omfatta alla Classer af Djurriket, måste äfven räknas det som E. DONAVAN i London utgifver under namn af: *Naturalist's Reposi-*

*) *Familles naturelles du Règne Animal, exposées succinctement et dans un ordre analytique, avec l'indication de leurs genres, par M. LATREILLE. Paris 1825, 8:0.*

tory, hvaraf åtminstone 40 Numror utkommit. — Enligt en i högsta grad olycklig plan, lemnas i detta arbete figurer på djurarter af alla djurclasser samt nya och bekanta, om hvarandra; äfven sådana, hvarpå goda figurer förut icke saknas. Snäckor och fjärilar förekomma synnerligen ofta. Är nu äfven den i Bulletin universal mot sjelfva figurerna gjorda anmärkning grundad, att de nemligen "ofta pråla med allt för lifliga och skärande färger, och ofta äfven visa oriktighet i sjelfva teckningen", *) så kan man göra sig ett någorlunda begrepp om detta kostsamma arbetes vetenskapliga värde. **)

Mastologie.

Canis
Cerdo.

Hvarje vetenskap fordrar för ett grundligt och säkert bestämmande af sina före-

*) Bull. univ. 1825. 7. p. 361.

**) Bland nyare arbeten, som angå Zoologie i allmänhet, äro här ännu att anföra:

SEBOLD: Dissertatio de historiæ naturalis in Japonia statu nec non augmento emolumentisque in decursu perscrutationum expectandis; cui accedunt spicilegia Faunæ Japonicæ. Bataviæ 1824. — (Såsom nya arter äro beskrifna: *Myoxus lineatus*, *Bombycivora japonica*, samt några Crustacéer och Insekter.)

Traité des êtres organiques; d'ANDRÉ SNI-
ADECKI; traduit du Polonais par I. I. BALLARD
et DESSAIX. Paris 1825. 8:o

Natur-Historischer Atlas, von A. GOLDFUSS.
Düsseldorf 1824. stor folio; lithogr.

Ausführliche Erlenterung des Naturh. At-
lasses; Düsseldorf 1824. 4:o

Esercizio logico sugli errori d'Ideologia
e Zoologia; de GIOGA. Milano 1824. 8:o

mål en så stor noggränhet i vissa detaljers framställning, att de dertill erforderliga mödosamma undersökningar, af den med vetenskapen ej närmare bekanta, ofta nog blifva misskände för att endast vara småaktigheter, och blott bevitnande forskarens outtömliga tålmod och micrologiska skicklighet. Helt annorlunda värderas de åter af sjelfva vetenskapsidkaren, som i dem oftast igenkänner de bergfasta hvilopunkter, på hvilka flere stora vetenskapliga byggnaders hela säkerhet beror. Så magtpåliggande finner t. ex. Mineralogen de skrupulösa beräkningarne af en kristallforms sidor och vinklar; och Botanisten ser sig ofta ur stånd att, oaktadt fullständigheten af rot, stamm, blad och blomkrona, kunna bestämman den i frågavarande vexten, innan han med synglasen fått räkna antalet af de kanske små och fördolda stamina och pistiller. Samma förhållande eger äfven rum i Zoologien, och erfarenheten har redan länge visat, att framför andra munnens och fötternas särskildta delar, och dessas olika antal och former, här visa sig i ett förhållande till hela djurets särskildta organisation, som för Zoologen ger dessa partiens minsta olikheter en vigt, som man a priori svårigen skulle kunna ana, och hvilkas förbi-seende kan vålla en osäkerhet, som inga gissningar förmå upphäfvä.

Ett nytt bevis på sanningen af denna anmärkning lemnar den litteraira historien om ett djur, kalladt *Canis Cerdo*. Den första som härom lemnade några säkra

underrättelser var Hr ER. SKJÖLDEBRAND, hvilken under sitt vistande i Algier derstädes observerade ett sådant lefvande. Han beskref detsamma då i Kongl. Vet. Ac. Handlingar för år 1777, och bifogade äfven en efter naturen tecknad figur. — *) I anseende till hela djurets kroppsform, fötternas och tändernas struktur, hvilka sistnämnde dock icke nogare blefvo undersökta, förde Hr SKJÖLDEBRAND djuret till Hund-släktet, anmärkte att det i synnerhet syntes visa släktskap med Räfven, men utmärkte sig från alla andra samslägtingar genom alldeles ovanligt stora öron, samt sin ringa storlek. Djuret hade blifvit uppgifvit såsom förekommande i Zaara, och såsom derstädes lefvande af gräshoppor och annat mindre rof; i sin fångenskap befans det förtära bröd, kokt kött, o. s. v. Herr SKJÖLDEBRAND hade hoppats att efter djurets död få nogare undersöka detsamma och då kunna vetenskapligen bestämma dess slägte, men sedan detsamma gnagit sig ur sin bur, och fått tillfälle att rymma, ansåg han sig dock böra meddela hvad han om detsamma iakttagit, och kallade det tills vidare: *Vulpes minimus Saarensis*. — Af Morerna hade det blifvit kalladt *Zerda*.

Något sednare utkom en teckning och beskrifning öfver detta djur, af den ryktbara

*) Ritning och Beskrifning på ett litet och rart Djur från Afrika, hörande till Räfsläktet; af ERIC SKJÖLDEBRAND, Commerce-Råd. — K. V. A. Handl. 1777. 3. pag. 265. Tab. VI.

bara resanden BRUCE; åt hvilken samma ritare som tecknat åt SKJÖLDEBRAND, äfven aftecknat samma individ. *) BRUCES uppgifter om djurets namn, lefnadssätt och natur, äro dock ganska skiljaktiga från förenämnde författares; och BRUCE, hvars pålitlighet så ofta blifvit betviflad, ehuru ej alltid med lika rättvisa, har tvifvelsutän vid underrättelsen om detta djur begått misstag och uppgifvit oriktigheter, som vållat hela den sedan uppkomna oredan. — Enligt BRUCE skulle detta djurs namn vara *Fennec*, och med *Zerda* betecknas ett helt annat; det skulle ej höra till hundsläktet, ej gräfvä bo i jorden, utan uppehålla sig på träden, och i synnerhet lefva af Dadlar och andra frukter.

Dessa båda Resande äro de enda, som lemnat några underrättelser om detta djur enligt egna observationer. — SPARRMANN sade sig sedan vid Cap hafva en gång som hastigast sett ett litet snabbt djur, som han trodde kunna hafva varit *Zerda*. — BUFFON upptog BRUCES beskrifning och figur; och anför djuret under benämningen: *animal anonyme*. **) — ZIMMERMANN anför detsamma under namn af *Canis (Zerda) pygmaeus*, och har mest följt SKJÖLDE-

*) BRUCE Voyage en Nubie &c. Tom. V. p. 154. — BRUCE Travels &c. Vol. V. p. 128. Tab. 28. — BRUCE'S Reisen, uebers. von VOLKMANN pag. 135, tab. 28.

***) BUFFON Suppl. T. III. p. 148. Tab. 19. — Edit. SONINI T. 27, Tab. 15. f. 2.

BRAND: — *) PENNANT kallar det *Canis Zerda*. — **) HERMANN fick det besynnerliga infallet att föra detta honom obekanta djur till *Glires*, eller såsom beslägtadt med Ikorror och Kaniner; dertill förledd af djurets ovanligt stora öron. — ***) GMELIN kallade det *Canis Cerdo*. †) BODDAERT följde ZIMMERMANS åsigt, och lät således *Zerda* kvarstå under släktet *Canis*. ††) — BLUMENBACH deremot framträdde åter med en ny idé, och förde samma djur till släktet *Viverra*, under namn af *V. aurita*. †††) — SHAW yttrade sig, oviss om dess plats i systemet, men öfverraskade så mycket mera, med den obestämda uppgiften, att *Zerda* vore ett afrikanskt och *asiatiskt* djur. ††††) — Så olika voro de yttrade åsigterna, då den noggranne och förtjenstfulle ILLIGER vid utarbetandet af sitt System, åt detta djur skulle bestämma en plats. Af erfarenheten lärd, att de djur, som af författare kastas från det ena släktet till det andra, vanligtvis vid nograre granskning befunnits utgöra ett alldeles eget slägte, ansåg han såsom mest sannolikt, att förhållandet äfven måtte vara sådant med denna *Zerda*, och vågade der-

*) ZIMMERMANN geogr. Gesch. d. Mensch. u. d. vierf. Thiere B. II. p. 247.

**) PENNANT Hist. of Quadr. Vol. I. p. 267.

***) HERMANN Tabula affin. anim. &c. p. 86.

†) GMELIN Syst. Nat. Tom. I. p. 75.

††) BODDAERT Elenchus animal. i. Quadr. p. 97.

†††) BLUMENBACH Handbuch der Naturgeschichte, Ed. X. p. 95.

††††) SHAW Gener. Zoology Vol. I. P. II. p. 432.

före för densamma föreslå ett eget genus, som han benämnde *Megalotis*, och hvars plats i systemet blef näst före släktet *Canis*. Genom flere frågtecken i detta nya slägtets karakterer, tillkännagaf han likväl sin osäkerhet. *) — Nyare Zoologer, såsom OKEN, GOLDFUSS m. fl. upptogo nu äfven djuret under namn af *Megalotis Cerdo*. — CUVIER och RANZANI voro likväl nog försiktiga att endast anföra det såsom ett ännu tvifvelaktigt djur. — DESMAREST har äfven ansett detsamma tillhöra ett eget genus, hvars, af ILLIGER klassiskt formerade benämning han likväl, besynnerligt nog, sökt få utbytt mot det barbariska namnet *Fennecus*, **) — hvilket det erhållit i Diction. d'hist. naturelle. — GEOFFROY St. HILAIRE har slutligen, efter mönstring af allt hvad om detta djur förut blifvit skrifvit, arbetat sig till den nya, (men som vi nu veta alldeles oriktiga) slutsatsen, att denna *Zerda* icke en gång hörde till Ros-djuren, utan till släktet *Galago* (*Otolicnus* ILLIC.) bland *Quadrumanerna!* ***).

Denna *Cerdo*, som i sednare tider aldrig blifvit observerad, hade således emedlertid i systemet genomvandrat ej mindre än trenne de mest skiljaktiga Ordningar; blifvit förd till 4 olika genera, och gifvit anledning till 6 eller 7 nya namn.

*) ILLIGER Prodrum. Systemat. Mammal. et Avium. p. 131.

***) DESMAREST Mammalogie Part. I. p. 235.

****) Hist. nat. des Mammiferes &c. par GEOFFROY St. HILAIRE et FR. CUVIER. Livr. XXII.

Ändtligen har LEUCKART i Isis för 1825 *) lemnat den underrättelsen, att han i naturhistoriska Museum i Leyden blifvit varse ett uppstoppadt djur, som han funnit vara denna gåtlika och så mycket omtvistade *Zerda*, och om hvilken han således kunde lemna de så länge väntade upplysningar. Den i Leyden förvarade individ har blifvit skickad från Dongola, af en resande Naturforskare, RÜPPEL. — LEUCKARTS undersökning visade bestämdt, att djuret hör till Hundsläktet, och, i enlighet med SKJÖLDEBRANDS uppgift, till samma flock deraf som Räfven; att mellan båda dessa djurs tandbyggnad ingen annan märkbar skillnad eger rum, hvarken i anseende till antal eller form; att fötternas beskaffenhet äfven liknar Räfvens, och att således BRUCES anförande om djurets vistande i träden och föda af dadlar otvivelaktigt är falsk, samt SKJÖLDEBRANDS uppgift om lefnadssättet förmodligen den rätta. — Med ett ord, genom LEUCKARTS upptäckt veta vi nu ändtligen: att HERMANN, BLUMENBACH, JLLIGER, DESMAREST, GEOFFROI alla med sina gissningar misstagit sig; att de generika benämningarne *Megalotis* och *Fennecus* komma att alldeles försvinna ur Djursystemet, såsom de der aldrig egt någon verklig motsvarighet i naturen; att hela den uppvuxna talrika Synonymien måste reduceras till den första enkla benäm-

*) Ueber den *Canis Cerdo* oder *Zerda* der Naturforscher. Vom D. LEUCKART. Isis 1825. 2. pag. 211.

ningen af *Canis Cerdo*, samt att således af alla de långa omvägar man gått, af de mödosamma och skarpsinniga forskningar de berömdaste Zoologer ägnat åt detta ämne, slutligen dock icke vunnits annat resultat, än en sarkastisk varning mot förlitandet på slutkonstens styrka i dessa och dylika fall, der sanningen endast står att hemta hos sjelfva naturen. *)

LYNGBYE har lemnat en liflig och intressant målning af den egna hvalfiskfångst, som på Ferroe-öarne eger rum. Föremålet är en mindre Hvalfisk eller Tumlare, kallad *Grind*, eller *Grindhval*, och hvilken LYNGBYE beskrifvit och bestämt såsom *Delphinus Orca*. Den uppnår omkring 9—10 alnars längd.

Fångsten synes särdeles beräknad på dessa djurs böjelse, att alltid följas åt i stora trupper, och att, långt ifrån att vid striden fly det från deras kamrater strömmande blodet, snarare tränga sig omkring dem, och således sjelfve dela deras öde.— Grindfångsten är en af Ferroe-boarnas vigtigaste inkomster, men som vinnes i högst obestämda tider. Så nämnes t. ex. att mellan 1754 till 1776, under dessa 22 år ej

*) Att för öfrigt LEUCKARTS observationer och åsichter äro riktiga, bestyrkes deraf, att äfven TEMMINCK granskat samma exemplar af *Cerdo* i Leyden, och redan förut yttrat, att detta djur hör till släktet *Canis*.

LEUCKART har vid sin afhandling om *Cerdo* äfven bifogat underrättelse om en annan ny Art af samma släkte, *Canis famelicus*, hvilken äfvenledes blifvit sänd af RÜPPEL, från Egypten. — Isis 1825. 2. pag. 219.

en enda Grind kuanat öfverkommas. Deremot erhöles en riklig skadeersättning den 16 Augusti 1776, då i en långst omkring 800 stycken vunnos. Under en tid af 4 månader som LYNGBYE 1817 tillbragte här, fångades 623, hvaraf 180 på en dag. — När ett tåg af Grinder märkes vid någon bugt, samlas alla båtar i trakten; fiskrarne, försedde med stenar och spjut, söka att kringränna tåget och att drifva det inåt landet, der slutligen ett allmänt anfall sker, och de på låg grund åtkomliga djuren, nu äfven af den på landet väntande jägare-truppen anfallas och dödas. — Af hvarje Grind erhålles omkring en tunn tran, och köttet ätes af öboerna. *)

Chlamyphorus truncatus.

Bland de nya Mammalier, som i sednare åren blifvit beskrifna, är visserligen den af HARLAN framställda *Chlamyphorus truncatus* en af de märkvärdigaste. Djuret finnes vid Mendoza i det inre Chili, och bildar ett nytt genus i Ordningen "Edentata" Cuv., till hvilken för öfrigt höra: Sengångaren, Armadillerna (*Dasypus*), *Myrmecophaga* och *Manis*, således just de mera paradoxa formerna bland Mammalierna. — *Chlamyphorus* liknar närmast en *Dasypus*, och är ofvanpå beklädd med ett dylikt pansar; ja man kan till och med redan göra sig ett någorlunda begrepp om dess utseende, om man föreställer sig en sådan Armadill, med något kortare hufvud, och hvars ryggsköld bak till är liksom tvärt afhuggen, samt genom

*) FROBIEF Notiz. N:o 245.

en starkt framskjutande hårfrans skild från den nedvikna bakskölden, hvars svans är nästan omärklig. Djurets hela längd är endast något öfver 5 tum; det säges lefva i jordhålur. *)

Under namn af *Crossarchus obscurus*, Crossarchus obscurus. eller på fransyska *Le Manque*, har FR. CUVIER beskrifvit och aftecknat ett köttätande djur från afrikanska kusten, hvilket utgör typen för detta nya genus, och den enda ännu bekanta, förut obeskrifna arten. **)

Ett annat nytt genus bland Mamma-Ictides. lierna har VALENCIENNES framställt och benämnt *Ictides*; ***) dess typ är ett djur från Java, derstädes kalladt *Bentourong*, och förut af FR. CUVIER fördt till det slägte han kallat *Paradoxurus*, det är nemligen dess *P. albifrons*. †) — Äfven detta slägte hör till Rofdjuren. Det djur FR. CUVIER beskrifvit och aftecknat under namn af *Bentourong noir*, ††) anser VALENCIENNES vara samma art, och färgens olikhet endast betecknande olika kön eller ålder.

GEOFFROI ST. HILAIRE har projecterat Proteles. ett nytt genus bland sjelfva de större rof-

*) Lyceum of Natural-History of New York.—FRORIERS Notizen N:o 213; hvartill äfven är bifogad en planche, med fullständiga figurer öfver så väl sjelfva djuret som de delar, hvilka i synnerhet karakterisera dess slägte.

**) Hist. nat. des Mammiferes &c. livr. 47.

***) Annal. des Scienc. nat. Janvier 1825. — Bulletin. univ. 1825. N:o 6 p. 266.

†) Hist. nat. des Mammif. Livr. 44. 3.

††) Hist. nat. des Mammif. Livr. 44. 4.

djuren, och såsom närslägtadt med *Hyacnan*; han kallar det *Proteles Lalandii*. Det förekommer vid Cap, eller i Cafferlandet. *) De trenne individer, på hvilka GEOFFROI byggt förslaget om detta nya slägtets uppställande, voro likväl alla af en så späd ålder, att djurets tandsystem ännu ej kan anses såsom utveckladt. *Proteles*-släktet kan således betraktas såsom högst hypothetiskt, och Baron CUVIER förmodar, att djuret måhända endast hör till *Viverrerna*, och att det lämpligare kunde kallas *Viverra hyaenoides*. **)

Norra Amerikas Mammalier. RICHARD HARLAN har börjat utgifva en Amerikansk Fauna, hvarvid han begagnat de sednare upptäckter, som blifvit gjorda under LONGS, PARRY'S och FRANKLINS expeditioner. Bland de här förekommande Mammalier äro åtskilliga nya; och då antalet af bekanta norr-amerikanska Mammalier enligt DESMARESTS Mammalogie ej uppgår till mera än omkring 100 arter, utgöra de nu redan enligt HARLAN 147 species, nemligen: Primates 1; Carnivora 60; Glires 37; Edentata 6; Pachydermata 2; Ruminantia 13; Cetacea 28. ***)

Temminck Monogr. de Mammalogie. TEMMINCK, redan bekant genom sin fortsättning af BUFFONS stora fogel-verk, och sin Handbok för studium af Europas foglar, har nu äfven utgifvit en början af ett ganska viktigt arbete, kalladt *Monographie de Mammalogie*, hvaraf redan 3:ne

*) Mem. du Mus. T. II. Cah. 5.

**) Bullet univ. 1825. 2. p. 256.

***) Bullet univ. 1825. 7. p. 77.

häften utkommit. Planen af arbetet är att i stöd af de djur dem TEMMINCK i ganska många Museer granskat och jemfört, utreda och upplysa de arter, som förut endast ofullständigt eller oriktigt blifvit framställda, samt att utförligen beskrifva dem, äfven som de alldeles nya arter. — Hvad vi af detta arbete redan erhållit, innefattar 3:ne Monographier, 1: af släktet *Phalangista*, 2: af *Didelphis*, och 3: af släktet *Dasyurus*, jemte 2:ne närslägtade genera, *Thylacinus* och *Phascogale*. — Bifogade äro teckningar hörande till åtskilliga af dessa djurs osteologie. — Af *Phalangista* bestämmas här 7 arter, af *Didelphis* 12, af *Phascogale* 2, af *Thylacinus* 1, och af *Dasyurus* 4; således 26 arter af Marsupiales.

Under namn af *Neotoma*, hafva SAY och ORD etablerat ett nytt genus bland Mammalierna, hvars typ är *N. floridana*, eller den redan 1818 af ORD beskrifna *Mus floridanus*. Detta nya slägte kommer närmast till *Arvicola*. *)

Samma författare hafva äfven uppställt ett annat nytt genus bland Glires, hvilket de kallat: *Sigmodon*, och hvaraf ännu blott en art, *S. hispidum* är bekant. — **) Så väl detta som föregående slägte skulle eljest hafva blifvit förda till Råttorna.

GRAY har lemnat en ny uppställning öfver Björnsläktet, ett af dem, hvars ar-

*) Journ. of the Acad. of nat. Sex. of Philad. Vol. IV. n. 11. p. 345.

**) Loc. cit. t. IV. p. 352.

ter äro svårast att säkert bestämma. GRAY har föreslagit några afdelningar, dem han anser kunna antagas såsom subgenera;

I. Björnar med korta, koniska, krökta klor, tjenliga att klifva med. — Hit föras: 1, *Ursus arctos* LINN.; — 2, *U. collaris* CUV. Mamm. — 3, *U. pyrenaicus* F. CUV. Mamm. — 4, *U. americanus* PALL. (*U. gularis* GEOFF.) —

II. Björnar med långa, sammantryckta klor, mera egnade till gräfning. — Hit föras: 5. *U. ferox* DESM.; — som GRAY för till ett eget genus och kallar: *Danis ferox*. — 6. *U. labiatus* (*Prochilus*); — 7. *U. Malayanus*; — 8, *U. Thibetanus* FR. CUV.

III. Björnar med korta, nästan raka klor; breda fötter, egnade att simma med. — Hit räknas *Ursus maritimus* LINN., åt hvilken GRAY likaledes upprättar ett eget genus, och kallar arten *Thalarctos polaris*. — GRAY anser några författares förmodan, att 2:ne arter gå under den gemensamma benämningen af Isbjörn, såsom alldeles ogrundad. *)

Bland de nya arter af Mammalier, som under de sednare åren blifvit beskrifna, kunna ännu anmärkas:

Simia sagulata, *Lutra vittata*, *Viverra poliocephala*, *Felis unicolor*, beskrifne af TRAILL, i Mem. of Werner. Society, Vol. III.

Manatus latirostris, träffad vid Norra America, och beskrifven af HARLAN.

*) Annal. of Philosophy. Jul. 1825. — Bull. univ. 1825. 10. p. 259.

(Journ. of the Acad. Nat. Sc. of Philadelphia. Vol. III.)

Capromys prehensilis; beskr. af POEPPING, i Journ. of the Acad. Philadelph. Vol. IV.

Arvicola riparius, beskrifven af ORD, i Journ. of the Acad. of Nat. Sc. of Philad. Vol. IV. p. 305.

Antilope suturosa, beskr. af OTTO. — Act. Nat. Cur. XII. II. p. 519. Tab. 48.

Antilope Goral, och *Ant. Chikara*, (från Ostindien) beskr. af HARDWICKE i Linn. Transact. XIV. III. p. 518. Tab. 14, 15, 16.

Cercopithecus ? leucoprymnus, beskr. af OTTO; — Acta Acad. Nat. Cur. Tom. XII. p. 505. tab. 46.

Thaphosous longimanus, N. Sp. funnen i Calcutta; beskrifv. af TH. HARDWICKE, i Lin. Transact. XIV. III. p. 525. tab. 17.

DEKAY har lemnat en utförlig beskrifning af *Phoca cristata*, fångad vid New-York, hvarvid äfven åtskilliga anatomiska anmärkningar blifvit bifogade af LUDLOW och KING. *)

Jag har i Årsberättelsen för 1823 anført den af BURCHELL beskrifva nya Zebra, *Equus montanus*. — GRAY har anmärkt, att denna likväl just är de äldre auctorens rätta Zebra, och att deremot den art som BURCHELL kallat Zebra, är ny, och denna får nu namn af: *Equus Burchelli*. **)

*) Ann. of Lyceum of nat. hist. of New-York, Vol. I. 1824.

**) Zool. Journ. N:o 2, Juni 1824.

REMUSAC har med åberopande af åtskilliga chinesiska ordböcker och andra arbeten sökt visa, att den asiatiska *Tapi-
piren* redan länge i China varit bekant, äfvensom att den ingalunda blifvit från Sumatra öfverförd till fasta landet. — En teckning af djuret är bifogad, hemtad ur en chinesisk elementarbok. *)

Ornithologie.

Medan, som jag förut nämndt, europeiska resande sprida kunskap om andra verdensdelars naturalster, är i Amerika nu den tid inne, då de civiliserade staternas medborgare sjelfva utföra detta värf.

Så har Norra Amerikas Ornithologie redan någon tid egt ett arbete af WILSON,

*) Journ. Asiat. 1824. Cah. 21. — Isis 1825, 10, p. 1087, tab. XI.

Hit höra äfven följande mastologiska skrifter:

Putorius alpinus l. Mustela alpina, N. Sp. descr. par F. GEBLER. Mem. de la Soc. de Moscou. Tom. 6. p. 213.

Memoires sur les Vespertilions du Brésil, par GEOFFROY ST. HILAIRE. Ann. des Sc. Nat. Dec. 1824. p. 440. — Nya arter: *Vesp. Hilarii*, *Vesp. polythrix*, *Vesp. levis*, och *Plecotus velatus*.

The animal Kingdom &c. by EDW. GRIFFITH &c. — London 1824-1825. — Ett arbete hvarvid CUVIERS "Regne animal" är lagdt till grund, men som ämnar upptaga alla bekanta species, utförliga underrättelser om ordningar, släkten, lefnadssätt, o. s. v., jemte figurer; — med ett ord af en så gigantisk plan, att detta arbete, om det kan fulländas, måste ensamt nästan blifva ett Bibliothek. — Sex häften äro utkomna.

som väl kan jämföras med de bättre Europa i denna väg frambragt, och i vissa afseenden kanske öfverträffar dem *). — Europas politiska skakningar hafva äfven gifvit Amerika fördelen af många från Europa inflyttade Litteratörer, hvilkas både kunskaper och förmögenhet der kommit Vetenskaperna till godo. Så har det äfven händt, att, sedan döden tidigt bortryckt den förtjente WILSON, hans förträffliga arbete har blifvit fortsatt af CHARLES LUCIEN BONAPARTE; hvars nu utkomna amerikanska Ornithologie i trenne delar innefattar i synnerhet Naturhistorien af Cubas och Floridas foglar.

CH. BONAPARTE'S
ornithologiska
arbeten.

Redan förut har CH. L. BONAPARTE (i Journ. of Nat. Sc. of Philad. Vol. IV.) gifvit ganska viktiga bidrag till WILSONS arbete, och i synnerhet i afseende på de irringar, som der insmugit sig i Nomenclaturen, hvartill ofta ofullständigheten i de europeiska Ornithologernas beskrifningar gifvit anledning.

I 3:dje Volumen af samma Journal har CH. BONAPARTE bestämt 4 arter af *Procellaria*, som förut oftast varit förvexlade under namn at *Pr. pelagica*. Dessa arter äro 1, *Pr. pelagica* LINN.—2, *Pr. Leachii* TEMM; — 3, *Pr. WILSONII* BON., 4, *Pr. oceanica* Forster. Denna afhandling är åtföljd af arternas hufvudsakliga karakterer.

BONAPARTE har likaledes bestämt och beskrifvit en art som WILSON ansett för identisk med den europeiska *Anas fuligula*.

*) Se Årsberättelsen 1821, pag. 230.

la LINN. men som är alldeles skiljd, och kallas *A. rufitorquata*.

Alla dessa ornithologiska bidrag intyga den grundlighet och vetenskapliga noggrannhet hvarmed CH. L. BONAPARTE behandlat sitt favorit-studium; — men, genom ett särdeles missöde, måste äfven nu åter fägnaden öfver dessa mottagna arbeten, blandas med saknaden af den redan bortgångne författaren.

Bland de i Europa utkommande bidragen till Ornithologien i allmänhet äro visserligen de ständigt fortsatta "Planches coloriés d'oiseaux" af TEMMINCK & LAUGIER de praktfullaste och rikhaltigaste. Af detta arbete hafva nu åtminstone 371 plancher utkommit, förträffligt graverade och kolorerade, samt framställande så många märkvärdiga, och till en betydlig del nya fogelarter, att just denna rikedom nekar mig att här inlåta mig i någon utförligare framställning af dem.

För kunskapen om Brasiliens Ornithologie, äfvensom särskildt för bestämmandet af de talrika fogelarter från detta land, hvarmed så många af Europas Muséer dessa sednare åren blifvit riktade, är det nu af SPIX utgifna praktverket om de af honom i Brasilien samlade foglar af utmärkt vigt. *) Plancherna äro lithographiska,

*) Avium Species Novae, quas in itinere per Brasiliam annis 1817 — 1820 jussu et auspiciis Maximiliani Josephi I, Bavariae Regis suscepto collegit et descripsit Dr. I. B. DE SPIX. — Monachü 1824. — 4:o maj.

men kolorerade, och framställa föremålen i systematisk ordning. Jag har sett 91 af dem; hvarmed landfoglarna ännu ej voro slutade. Utom en mängd af nya arter förekomma här äfven flere föreslagna nya genera, till en del mindre väl benämnda. *) — Så är t. ex. Pappegojornas slägte fördeladt i *Arara*, *Aratinga*, *Psitaculus* (!), och *Psitacus*. — Bland andra nya genera förekomma: *Macropus* **), *Philydor*, *Figulus*, *Campylorhynchus*, *Grypus* (närslägtadt med *Trochilus*), *Anabates*, *Parulus* (!).

Ett ej ringa antal nya fogel-arter finnes beskrifvet och tecknadt i QUOY och GAIMARDS intressanta tillägg till Capt. FREY-CINET'S resa. — Dessa författare hafva äfven lemnat oss en öfversigt af de vattenfoglar, som egentligen tillhöra södra hafven, och i synnerhet af dem som utmärka sig genom längre utfärder från landet. Till dessa höra, som man vet, förnämligast *Procellaria* och *Diomedea*, eller *Albatrossen*. Med undantag af den kortare period de tillbringa med äggens utkläckning, genomströfva de under hela den öfriga tiden Oceanen. — Andra släkten, såsom *Haliaeetus*, *Phaëton*, *Sula* och *Sterna*, göra deremot endast vidsträckta excursjoner, och återvända vanligtvis mot natten till den öfvergifna stranden. Det är en-

Hafs-
foglar.

*) T. ex. genus *Bidens* (!) bland falkarna.

***) Detta namn är nu således åtminstone för 3:dje gången användt för alldeles olika genera inom djurriket. —

dast med k annedom af detta olika lefnads-s att som sj faran de kunna af fogelstr cker sluta till grannskapet af land. — QUOY och GAIMARD hafva äfven sökt göra en början att bestämma hvar och en af dessa fog-lars geographiska utbredning, och att ka-rakterisera flere nya, eller med andra f r-blandade arter. *) Olika nationers sj fa-rande hafva ofta så förblandat de f r de vanliga hafsfoglarna i bruk komna benäm-ningar, att denna populära synonymie torde endast genom flera Ornithologers bem d-anden en dag kunna utredas. Naturligt-vis måste derigenom äfven f rvexlingar och motsägelser i uppgifterna ofta hafva uppkommit.

Om fog-
lars
flyttning-
gar.

J. BACKWALL har framställt 5 tabeller öfver tiden af åtskilliga foglars ankomst och flyttning vid Manchester. F r jemförelsen med hvad hos oss eger rum synas dessa tabeller vara af ett särdeles intres-se, och jag skall derföre något utförligare anföra det hufvudsakligaste af denna upp-sats. — Det vore  nskansv rdt att äfven i våra olika provinser några landtmän ville fästa sin uppmärksamhet vid detta  m-ne, och upprätta dylika tabeller, hvilket säkert skulle på ett angenämt sätt syssel-sätta deras observations förmåga. Det skul-le äfven i vetenskapligt afseende lemna så mycket tydligare och intressantare resul-tat, som Skandinavien utg r den nordli-gaste gränsen för foglarnas flyttningar,
och

*) FROBIEP Notiz. N. 241, 242.

och sjelfva Sveriges betydliga utsträckning i Norr och Söder lemnar den mest tjengliga skala för dessa observationer. Man skulle häraf äfven finna ett slags måttstock på den klimats-förändring, som beror af de olika orternas högd öfver hafsytan, och af deras granskap med hafvet eller med fjellen o. s. v. — Dessutom kan man med full säkerhet antaga, att här, liksom vid alla vetenskapliga undersökningar, som med uppmärksamhet fortsättas, utom sjelfva dessa påräknade upplysningar, äfven en och annan oväntad upptäckt skall belöna den uppmärksammes möda.

BLACKWALLS första Tabell innehåller de foglar, som till Manchester ankomma om våren och flytta om hösten. De anlända i följande ordning.

Ankomst. — Flyttning.

Strand-svalan.	Hirundo riparia	8 April	18 Sept.
Göktytan	Yynx Torquilla	8 April	18 Sept.
Löf-sångaren	Motacilla Trochilus	12 April	12 Sept.
Rödstjerten	Motacilla phoeniceus	13 April	5 Sept.
Stenskvättan	Motacilla oenanthe	14 April	13 Sept.
Ladu-Svalan	Hirundo rustica	18 April	11 Octob.
Busk-Skvättan	Motacilla rubetra	20 April	17 Sept.
Svarthufvade Sångaren	Motacilla atricapilla	22 April	17 Sept.
Hus-Svalan	Hirundo urbica	23 April	13 Octob.
Göken	Cuculus canorus	24 April	28 Juni
	Motacilla sylvicola	28 April	10 Sept.
Rotgelen	Motacilla rubecola		
Snäppan	Tringa hypoleucos	29 April	19 Sept.
	Motacilla locustella	30 April	?
Ärt-Sångaren?	Motacilla Sylvia	2 Maj	17 Sept.
Torn-Svalan	Hirundo Apus	8 Maj	18 Augusti
Trädgårds-Sångaren	Motacilla hortensis	12 Maj	11 Sept.
Kornknarren	Rallus Crex	14 Maj	30 Sept.
Gråa Flugsnäpparen	Muscicapa grisola	14 Maj	13 Sept.
Säfsångaren?	Motacilla salicaria	19 Maj	?
Tornskatan	Lanius Collurio	19 Maj	?
Nattskräfvan	Caprimulgus europaeus	?	13 Sept.

BLACKWALLS andra Tabell innefattar foglar, som till Manchester ankomma om hösten och flytta om våren.

		<i>Ankomst. Flyttning.</i>	
Horsgöken	Scolopax Gallinago	28 Sept.	31 Mars
Rödvinge-Trasten	Turdus iliacus	9 Oct.	28 Mars
Norrquinten.	Fringilla Montifringilla	18 Oct.	14 April
Morkullan	Scolopax rusticola	26 Oct.	2 April
Rörsnäppan	Scolopax Gallinula	28 Oct.	?
Björk-Trasten	Turdus pilaris	1 Nov.	18 Mars
	Rallus aquaticus	?	?

Den tredje Tabellen framställer fogelarter, hvilkas ankomst och flyttning äro föränderliga.

	<i>Ankomst.</i>	<i>Flyttning.</i>
Loxia curvirostra,	omkring d. 5 Aug.	omkring d. 19 Nov.
Fringilla spinus,		1 December.
Ampelis Garrulus; Upupa Eops; Lanius excubitor.		

På den 4:de Tabellen anföras några foglar, som endast till en del flytta, såsom: Turdus musicus, Sturnus vulgaris, Loxia Chloris, Emberiza miliaria, Motacilla alba, Emberiza Schoeniclus, Fringilla Liniaria, Motacilla flava, Tringa Vanellus Falco Aesalon, Motacilla Boarula, Turdus torquatus.

På 5:te Tabellen har BLACKWALL gifvit en öfversigt af den Temperatur vid hvilken några foglar anlända och flytta, först särskildt för hvarje af de 5 åren från 1817 till och med 1821, och sedan ett medeltal af dessa 5 år.

Ankomst om våren. — Flyttn. om hösten.

	Temperatur Celsii	Temperatur Celsii
Hirundo riparia	10,4	14,8.
Motacilla Trochilus	8,6	16,
Hirundo rustica	8,8	10,8.
urbica	9,3	10,4.
Cuculus canorus	8,9	17,2.
Hirundo Apus.	9,5	16,4.

Flyttning om våren. Ankomst om hösten.

Turdus iliacus	7,4	10,6.
pilaris.	4,7	7,7.

Man ser här af, att de egentliga sommar-foglarna flytta vid en temperatur, som ännu är betydligt högre än den vid hvilken de anlända, och att vinterfoglarna deremot flytta vid en lägre temperatur än den vid hvilken de komma. — BLACKWALL förmodar, att detta till en del torde bestämmas af tiden för deras ruggning, hvilken de hellre undergå i ett blidare klimat.

Endast i förbigående må ännu anmärkas, att BLACKWALL, som så mycket och så noga observerat foglarna, liksom nyare Ornithologer i allmänhet anser påståendet om foglars vinterläge i vattnet för orimligt; och att, om någon gång en eller annan individ så blifvit funnen, detta måste hafva händt genom alldeles särskildta omständigheter, och ingalunda kan antagas såsom eget för en eller annan art.

MEISNER har sökt bestämma 2 nya ar-Nya Fo-
ter af europeiska småfoglar, som förut va-^{gelarter.}
rit förblandade med andra, nemligen *Syl-*

via sylvestris och *Anthus palustris*. Den förra liknar mycket *Sylvia Trochilus*. *)

MAGIALLIORAY har nogare bestämt 6 arter af Fiskmåsar, och anfört noggranna iakttagelser om hela deras lefnadssätt. Af dessa tillhöra *Larus marinus* LINN, *Larus fuscus* LATH., *Larus argenteus* L. (*L. argentatus* TEMM.), *L. arcticus* L., och *L. glacialis* Linn. (*L. glaucus* TEMM.), norra polartrakterna, och äro till större delen gemensamma för både Europa och Amerika; — *Larus bathyrynchus* PARKINS är deremot från Nya Holland. **)

Prof. BAER i Königsberg har i FRO-RIEPS Notizen (N:o 215) lemnat åtskilliga ornithologiska anmärkningar, hvilka till större delen hafva afseende på foglar, som äfven tillhöra vår fauna.

MARMORA har på Sardinien upptäckt några foglar, som anses vara nya arter, nemligen: *Sylvia complicata*, *Sylv. sarda*, *Sylv. Cetti*, och *Sturnus unicolor*. ***)

*) Annal. der Schweiz. Gesellsch. für die gesamte Nat. I. p. 166.

**) Mem. of the Wern. Soc. Vol. V. p. 1 p. 247.

***) Bullet. univ. 1825. 2. p. 248.

Ornithologisk Litteratur.

Les Pigeons de volière et de Colombiere, ou histoire naturelle et Monographie de Pigeons domestiques, renfermant la nomenclature et la description de toutes les races et variétés constantes connues jusqu'à ce jour; par BOITARD et CORBIE. Paris 1824. 8:o avec 25 Pl.

Ornithologie Vénitienne, ou Catalogue des oiseaux de la province de Venise, par

Herpethologie.

SPIX har utgifvit ett arbete om Bra-^{Brasili-}silien^{ens Am-}s ormar, alldeles motsvarande det^{phibier.} förut nämnda om detta landets foglar. *) Äfven dessa plancher äro lithographiska och colorerade; men man har mot dem, anmärkt, att de ej ega alldeles den lifliga colorit som PRINS MAXIM. af NEUWIEDS si-

F. L. NACCARI (Giorn. s. Sc. e lett. delle prov. Venete. — Rec. Bull. univ. 1825. 1. p. 124.

Faune du Département de la Moselle &c. par HOLLANDRE. Metz. 1825. — Innehåller 216 Fogelarter, hvartill är bifogad en förteckning på 27 hvita eller bleka varieteter af andra foglar, förvarade i Baron MARCHANTS Museum i Metz.

GASPARD: Recherches sur le Coucou (*Cuculus canorus*); — Journ. de physiol. 1824. T. IV. p. 221.

KAUP: *Charadrius semipalmatus*, N. Sp. (e Amer. boreali); — Isis 1825, 12. p. 1376.

N. A. VIGORS: A. Description of a new Species of *Scolopax*, (*Sc. Sabini*) lately discovered in the British Islands; with Observations on the *Anas glocitans* of PALLAS, and a description of the female of that species. — Trans. of Linn. Societ. of London, Vol. XIV. III. p. 556. Tab. XXI.

TH. HARDWICKE: Description of the *Buceros galeatus* GMEL., from Malacca. — Linn. Transact, XIV. III. pag. 578. tab. 23.

*) *Serpentum Brasiliensium Species Novae, ou Histoire naturelle des espèces nouvelles de Serpens, recueillies et observées pendant le voyage dans l'intérieur du Brésil, dans les années 1817, 1818, 1819, 1820, exécuté par ordre de sa Majesté le Roi de Bavière, publiée par I. L. SPIX, — écrite d'après les notes du voyageur par I. WAGLER. — Monachii 1824. 4;0 maj.*

gurer, hvilka blifvit tecknade efter lefvande eller nyss dödade djur. — Emedlertid utgöra äfven SPeIX's teckningar en ganska förträfflig samling; och hans arbeten hafva i allmänhet det ganska betydliga företrädet, att de framställa föremålen af hvarje klass eller ordning, samlade till ett helt; och ej, såsom så ofta sker, blandade alldeles om hvarandra. — Texten till detta arbete är både på latin och fransyska, och endast dessa bland Brasiliens ormar, som anses nya, upptaga 26 plancher. — Dessutom äro äfven här några nya genera föreslagna. *)

Prins MAXIM. af NEUWIEDS förträffliga teckningar af Brasiliens djur fortfara att särdeles rikta Herpethologien. **)

Prinsen af NEUWIED har nu äfven börjat utgifva särskildta "bidrag till Brasiliens Naturhistoria," — innehållande utförliga beskrifningar ej allenast öfver de i ofvannämnde arbete redan afbildade arter, utan äfven öfver dem, som redan förut äro kända. ***)

Första bandet börjar med Amphibierna, och lemnar af dem, en öfversigt upptagande omkring 80 Arter, fördelade under 29 genera, hufvudsakligen enligt

*) T. ex. *Xiphosoma*, *Ophis* (!), *Micrurus*, *Botrophs* (*Trigonocephalus* Auct.); *Stenostoma*, *Leptosternon*.

**) 9 Häften deraf hafva kommit till min kunskap.

***) Beyträge zur Naturgeschichte von Brasilien von MAXIMILIAN, Prinzen zu WIED. — Weimar 1825, 8. Tom. 1.

MERREMS System. — En här inväld öfversigt af Amphibiernas allmänna lefnadssätt i dessa varma länder, och i hvad mån de i allmänhet bidraga att bestämma karaktersdragen af den der rådande natur, utgör en lika liflig som intressant tafla.

GRAVENHORST har föreslagit ett nytt genus bland Batrachierna, kalladt *Stombus*, hvartill föras *Rana cornuta*, *R. megastoma* och *R. scutata*. *)

ESCHSCHOLTZ har på Otaheiti observerat en art ödla, af släktet *Gecko*, hvilken der är allmän i husen, och hvars ägg ymnigt förekomma. Dessa äro af den storlek som en svalas ägg, och omgifna af ett fullkomligen fast kalkskal. Då ett sådant öppnades, framsprang den lilla halfannantum långa ungen genast med största snabbhet, och undvek med all skicklighet sin förföljare.

Ägg af
Gecko.

SAY har lemnat en öfversigt af de Sköldpaddor, som finnas i de förenta Staternas söt-vatten och på landet. De utgöra ej mindre än 15 arter, hvaribland en ny, kallad *Emys biguttata*. **)

HARLAN, som fästat särdeles uppmärksamhet vid Norra Amerikas Amphibier, har bland annat framställt ett nytt släkte bland ödlorna, som han kallar *Cyclura*, och som består af tvenne förut obeskrifna arter. ***)

*) Isis 1825. 8. p. 920.

**) Journ. of the Acad. of nat. Science of Philad. 1825. N. 7.

***) Journ. of Nat. Sc. of Philad. Vol. IV. N. 8, p. 242.

Samma författare har äfven vidare undersökt och bestämt SAY's så kallade *Triton lateralis*, samt BARTONS *Salamandra gigantea*, hvilka tillika med *Hypochton*, *Siren* och *Amphiuma* bilda en alldeles egen familj bland Amphibierna. — Till denna höra likaledes ofvannämnde arter, dem SAY anser äfven bilda egna genera, nemligen: *Menobranthus*, (*Triton lateralis* SAY); och *Menopoma*, hvartill föres *Salam. alleghaniensis* MICH., eller *Sal. gigantea* BARTON. *)

Rudimenter af bakben hos Ophidier.

MAYER har genom en anatomisk undersökning visat verkliga beskaffenheten och betydelsen af de så kallade sporrar, som hos åtskilliga Ormar finnas vid stjertens början. **) De äro verkliga spår eller tecken till bakre extremiteter, och innehålla mer eller mindre utbildade ben, som motsvara de väsendtligare benen i dessa hos andra djur mera utvecklade organer. MAYER har funnit dessa rudimenter stå i ett så viktigt och jemt förhållande till Ormarnas öfriga organisation, att han i stöd af deras utvecklingsgrader ansett sig kunna klassificera Ophidierna. Hans uppställning i anledning häraf är följande:

Serpentia: 1. *Phaenopoda*: Boa, Python, Eryx, Ilysia. ***)

*) Ann. of the Lyceum of nat. hist. of New-York, Vol. I. p. 222.

**) Ueber die hintere Extremität der Ophidier, von MAYER. — Nov. Act. Nat. Cur. Vol. XII, p. 819. Tab. 66, 67.

***) Ett slägte som här åter så opassande kallas *Tortrix*.

2. *Cryptopoda*: Anguis, Typhlops, Amphisbaena.
 3. *Chondropoda* & *Apoda*: Coluber, Crotalus, Bothrops. — Caecilia.

Att denna uppställning mycket aflägsnar eljest närslägtade genera, synes vid första ögonkastet. — Anmärkningsvärdt är deremot, att nämnde extremiteters rudimenter synas stå i motsatt förhållande till gifttänderna; så att de alldeles saknas hos de giftiga, men äro mest utvecklade hos dem, som sakna gift-tänder. Likaledes synas dessa rudimenter mest fullkomliga hos de släkten, hos hvilka stjerten i förhållande till hela kroppen är kortast, och ofullkomligast hos de med en förlängd stjert försedde Ophidier. — MAYER har genom bifogade figurer tydligen framställt i frågavarande fot-rudimenters olika beskaffenhet hos åtskilliga ormsläkten.

I samma afhandling har MAYER äfven ^{Fjellbe-}fästat uppmärksamheten på den verkliga ^{klädnad}beklädnaden af släktet *Caecilia*. *) Man ^{hos Caecilia.} har nemligen vanligtvis ansett dessa djurs hud sakna fjell, och endast framvisande en mängd veck eller rynkor vid djurets sidor. MAYER har uppdragat en egen be-

*) Act. Nat. Cur. XII. p. 836 et. sequ.

Här kunna ännu anmärkas följande nya arter;
Uromastyx acanthiurus, N. Sp. descr. by T. BELL. — Zool. journ. n. 4, Jan. 1825. p. 457.
 Arten är från Afrika.

Coluber Lichtensteinii, N. Sp. beskrifven och afbildad af PRINS MAXIM. af NEUWIED, i Acta. Nat. Cur. XII. II. Arten är från Brasilien, och densamma som *Col. capistratus* LICHTENST. Catal.

klädnad af fina blad eller lameller, som på inre sidan äro belagda med ganska små fjell, och tydligast vid stjerten. Då den fordna föreställningen om *Caecilia* alldeles fjäll-lösa kroppsytta medförde en så högst utmärkt anomalie från förhållandet hos alla andra Ormar, är denna upptäckt af verkligt intresse, så väl för Systematiken som för läran om organismernas affiniteter och analogier.

Ichthyologie.

Det viktigaste bidrag, vi dessa sednare åren erhållit för Ichthyologien, är väl ostridigt QUOY's och GAIMARD'S förträffliga framställning af de fiskar, som blifvit hemtade under Capten FREYCINET'S upptäcktsresa. Ej blott en stor myckenhet af nya fiskarter från de aflägnaste haf och kuster finnas här vetenskapligen beskrifna och aftecknade; dessa beskrifningar äro äfven beledsagade af intressanta naturmålningar och af åtskilliga andra välkomna anmärkningar.

Fiskars
Habitationer.
QUOY och GAIMARD hafva äfven anført åtskilliga anmärkningar öfver Hafs-fiskarnas geographiska eller rättare hydrographiska utbredning; ett ämne, som hittills blifvit nästan alldeles åsidosatt, ehuru mycket landjurens geographiska utspridning i sednare tider börjat utmärkas. — En stor del af fiskarter är inskränkt till vissa kuster; en annan del träffas endast inom tropikerna; andra deremot genomstryka hela hafvet. Dessa sednare äro alltid rof-fiskar, och bland dem utmärker sig Ha-

jen: *Squalus Carcharias*, hvilken QUOY och GAIMARD funnit i medelhafvet, i atlantiska Oceanen, vid Indiens och Molluckiska öarnes kuster, i Nya Hollands granskap samt i Stilla Hafvet, och genom den noggrannaste jämförelse, mellan individer från så olika håll, öfvertygat sig om allas identitet i afseende på arten. — Den färgprakt och glans, som så mycket utmärka tropikernas foglar och insekter, tillhör i lika rikt mått äfven de fiskar och sjödjur, som här öfver grundare ställen i den största mångfaldighet skimra mot solstrålarne, och QUOY och GAIMARD intyga, att de teckningar öfver dessa praktfulla fiskar, dem man i Europa ofta ansett öfverdrifne, ega sin verkliga motsvarighet i Naturen. Ett bland undantagen från denna regel synes Rio de Janeiro visa, hvarest åtminstone de flesta af dessa resande observerade fiskarter, röjde denna enklare och mindre lysande teckning, som vanligtvis utmärker alster af hafstrakterna närmare polerna. Det är i synnerhet grundare ställen som erbjuda det för en Europé alldeles öfverraskande skådespelet af en mängd brokigt skimrande fiskar, hvilkas paradoxa former ofta lika mycket fångsla uppmärksamheten som deras glänsande regnbåges-färger; dess emellan måste den sjöfarande äfven genomtåga omätliga öknar af hafvet, der inga af dessa föremål mildra enformigheten, och der han endast träffar ströfvande trupper af vissa rof-fiskar, t. ex. af *Coryphaena*, *Scomber*, o. s. v., som i alla direktioner stryka genom haf-

vet. — En framställning af de vid olika kuster förekommande utmärktare fisksläkten skulle här blifva för vidlyftig, och synes äfven ännu ej vara nog utarbetad. — Anmärkningsvärdt synes deremot phenoménet af en oräknelig myckenhet af döda fiskar, som stundom träffas tillsammans på hafvet. Så anmärkte DUSSUMIER vid kusten af Pegu en otalig mängd af *Centriscus scutatus*, som upptog en sträcka af många mil. SALT observerade i September 1809 omkring 5 mil från kusten af Zangegar, ett tåg af många tusende döda fiskar, af *Scarus*, *Labrus* och *Tetraodon*; följande dag träffades åter en sådan sträcka, som redan öfvergått till förruttnelse. *)

Amerik.
Polar-
länders
fiskar.

RICHARDSON har i ett tillägg till Kapten FRANKLINS resa i Polar-länderna lemnat underrättelser om de Fiskarter, som blifvit hemtade under denna expedition. Deras antal är icke stort, dock finnas bland dem flere nya. — Hvad som för oss kan ega största intresset, är, att bland de bekanta förekomma åtskilliga af de arter, som äfven tillhöra vår fauna. Bland mängden af de oss alldeles främmande fiskar, som lefva i floderna och sjöarna på andra sidan atlantiska hafvet, äro dessa verkligt en ganska anmärkningsvärdt phenoménet. Det beror nu derpå, huruvida de fullkomligen öfverensstämman med våra, hvilket äfven af författaren ofta synes vara

*) Voyage autour du monde &c. par FREYCI-NET; — Zoolog. p. 183. — FROBERGS, Not. N:o 197.

satt i fråga. — Följande äro de arter, som enligt denna förteckning synas gemensamma för så väl Europas som Amerikas norra länder. — *Petromyzon fluviatilis*. — *Acipenser Ruthenus*. — *Salmo Fario*. — *Clupea Harengus*. — *Esox Lucius*.? — *Gadus Lota*. — *Perca fluviatilis*, Var.? — *Gasterosteus pungitius*.

Prof. REINHARDT i Köpenhamn har bestämt 2:ne nya fiskarter, af hvilka den ena, kallad *Spinax Fabricii*, är från Grönland; den andra, *Raja alata*, visar en så djup inskärning mellan bröstfenorna och hufvudet, att detta sednare är alldeles fritt. Denna arts hemvist är obekant. — Prof. REINHARDT har äfven upplyst, att *Lodden* (*Salmo Grönlandicus*) hör till underslägdet *Osmerus*, och denna Förf. har äfven anmärkt, att det släkte som BLOCH kallat *Nothacanthus*, men som FABRICIUS redan tidigare benämnt *Campylodon*, bör utgöra en egen familj af *Acanthopterygii*.*)

KNOCH har yttrat den tanken, att fiskskarne egde ett 6:te sinne, hvars organer voro de rörformiga kroppar, som hos Råckor och Hajar finnas tätt under hufvudets betäckningar. Han beskriver de parallelt ligande, genomskinliga rören, fyllda med en geléaktig vätska, och rikligen försedda med nerver. De förmodas vara organerna för en egen känslighet eller förnimmelse-förmåga, på sätt och vis en mellan-

Omf Fiskskars
Sinnen.

*) Översigt over det Kongl. Danske Vidensk. Selskabs forhandlingar fra 31 Maj 1824 till 31 Maj 1825; af H. C. ØRSTED, 1825. 4:o

länk mellan hörseln och den genom trefvare erhållna förnimmelse. *)

Entomologie.

Bien bo-
ende i
Sneck-
skal. PIERRE HUBER, hvilken vi hafva att tacka för så många högst intressanta underrättelser om Biens och Myrornas lefnadssätt och märkvärdiga instinkter, har nu äfven lemnat oss historien om ett slags vilda bien, som bygga sitt bo i skalen af *Helix nemoralis* **)

Det var ett af dessa bien, som släpade ett grässtrå af en mot biet alltför betydande storlek, hvilket först fastade HUBERS uppmärksamhet, och föranlät honom att följa insektens kurs, då han observerade, att den lemnade sitt strå på en liten hög af dylika strån. Han observerade vidare,

*) FROBIEP Notiz. 1825. N. 187.

Jchthyologisk Litteratur.

VALENCIENNES: Description du Cernie, *Polyprimum cernium*. Mem. du Mus. Tom. II. p. 265.

Sur deux nouvelles espèces du genre *Batrachöide*, *B. variegata* et *B. Diemensis*; par LESUEUR. Journ. of. Ac. Sc. Nat. of Philad. Tom. III. N:o 13.

TENORE: *Squalus platycephalus*, N. Sp. (e mare mediterr.) — Rec. Bull. univ. 1825. 9. p. 106.

***) HUBER har ansett den af honom observerade arten vara *Trachusa aurulenta* PANZ., JUR., eller *Osmia aurulenta* LATR.; men i anseende till någon olikhet i beskrifningen förmodas den måhända snarare vara *Osmia bicolor*, hvilken äfven DAUDIN funnit i skalet af en *Helix*.

att några sådana bien buro större sandkorn, att andra deremot satte sig på bladen och blommorna af *Potentilla reptans* och buro till sitt bo ett grönt ämne, som de hemtat från denna vext. Som dessa bien icke voro skygga, kunde HUBER noga följa deras företag, och han märkte då, att de samlade gräs-stråen tjente att betäcka och undanskymma deras boning helt och hållet. Denna boning var ej annat än ett tomt skal af *Helix nemoralis*, lagd så, att öppningen var vänd åt sidan. Sedan de blad, som betäckte dess ingång, blifvit undanröjda, märktes på sneckans bråddar, en något utstående skiljevägg af ett grönt ämne; bakom den syntes en liten mur af små stenbitar; sedan följde ett tomt rum, och ännu en mur, lik den förra; vidare åter en mellanvägg af grönt ämne, bakom hvilken håningsförrådet upptäcktes; slutligen funnos 2 celluler, som uppfyllde sjelfva håligheten af sneckans öfra puckel, och i dem tvenne ägg, sålunda förvarade för alla anfall. *)

LATREILLE har bestämt och beskrifvit ^{Polistes} en art af geting, *Polistes Lèchèguana*, ^{Lèchèguana.} som finnes i Brasilien, samlar hånning, och redan länge varit beryktad för de plågsamma åkommor som stundom följt på njutandet af denna hånning **).

*) Mem. de la Soc. de Phys. &c. de Geneve, T. II. 2, avec fig. — Bullet. univ. 1825. 9. p. 146.

***) Mem. du mus. d'Hist. nat. VI:te ann. Cah. 4. p. 313. Ann. des Sc. nat. 1825, Mars, p. 337.

Äfven vår svenska *Polistes gallica* samlar något håning, ehuru i ganska ringa mängd.

Brasili-
ens In-
sekter.

I sednare tider har intet land lemnat en så rik skörd af nya Natur-alster som Brasilien, och om i allmänhet Insekternas antal af alla djur-klasser är störst, så är ock den tillökning de från detta land vunnit mest oberäknelig. En mängd alldeles nya genera hafva i följd häraf blifvit upprättade, och andra släkten, som fordom nästan syntes tvetydiga, såsom endast grundade på några få arter, hafva nu i en hast erhållit ett så stort antal af species, att de i detta afseende ofta öfverträffa många af de längst bekanta. Ett utmärkt bevis på denna hastiga och betydande tillväxt lemnar KLUGS Entomologiska Monographier. *)

Det vida större antalet af de här beskrifne Arter finnes i Berlinska Museum, för hvars entomologiska del KLUG är föreståndare. Denna entomologiska Samling förtjenar särskild uppmärksamhet, såsom länge ansedd för den rikaste i Europa, och varande sålunda ett icke obetydligt förråd för denna Vetenskapsgrens närvarande materiella tillgångar. Endast den till detta Museum af Grefve HOFFMANSEGG inköpta samling innehöll 19,000 Insektarter, hvaraf nära 9,000 exotiska, och till större delen brasilianska. — En räkning af hela Samlingens

*) Entomologische Monographien von Dr. FR. KLUG. Berlin 1824. 8. — Tab. 10.

lingens närvarande rikedom har ej blifvit gjord, men KLUG har uppgifvit antalet endast af *Hemiptera* till 2,460 Arter, samt af *Papilio* LINN. till 2,488, och *Sphinx* och *Bombyx* LINN. till 1,189 Arter. — Det oaktadt är rikedomen af *Coleoptrer* vida betydligare, och jag har egentligen här anfört denna öfversigt, för att visa huru mycket nu redan arternas antal i ett enda Museum öfverstiger antalet af alla dem som för någon tid sedan voro kända, eller till och med det antal man för ett halft sekel sedan måhända ansåg hela jordklotet hysa. Man kan af denna jämförelse äfven finna, att bildandet af mångfalliga nya släkten och flerfalliga reformer och tillägg i våra systematiska försök att ordna naturens oräkneliga alster, häraf varit en alldeles nödvändig följd.

Detta arbete afhandlar monographiskt följande genera: *Ctenostoma* med 3 arter; *Agra* med 20 arter, hvaraf endast 3 eller 4 voro bekanta innan KLUG granskade släktet; — *Megalopus*, hvaraf man förut kände högst få arter, hvilkas antal nu likväl stiger till 31. — *Chlamys*, detta till arternas utseende så besynnerliga genus, hvaraf man äfven fordom endast räknade få species, men hvaraf KOLLAR i sin yppiga Monographie öfverraskade oss med hela 45, innefattar nu ej mindre än 84; af hvilka dock 2:ne troligtvis torde höra till egna genera. *) Vidare beskrifves här

*) Nemligen i *Chlamys pilula* N:o 63, Tab. X. f. 12, och *Chlamys? braccata* N:o 64, Tab. V. f. 9.

släktet *Mastigus* med 6 arter; — samt några Hymenopter-genera, nemligen *Pachylosticta* Nov. Gen. med 3; — *Syzygonia* N. Gen. med 2; — *Tarpa* med 9; — *Cryptocerus* med 10, och *Ceramius* med 4 Arter. — På 10 bifogade colorerade plancher äro Arterna af *Agra*, *Megalopus* och *Chlamys* afbildade, och detta betydande bidrag till kunskapen om sistnämnde släktes arter, öfverträffar KOLLARS dyra och alltför luxuriösa Monographie, åtminstone i afseende på vigheten och tillgängligheten, helst för den mindre be- medlade Entomologen.

Ett annat bidrag till kännedomen af Brasiliens Insekter har KLUG lemnat i Leopoldinska Akademiens Handlingar, nemligen beskrifningar af 100 nya Coleopterarter, af hvilka en stor del äfven äro afbildade. *) Många af dessa utmärka sig dels genom färgprakt, dels genom alldeles ovanliga former. Man finner här af *Buprestes* 15 nya arter; *Chelonarium* 1, *Lucanus* 2, *Parnus* 1, *Lytta* 36, *Trachyderes* 1, flere utmärkta *Cerambycini*, samt till och med 3 nya arter af det utmärkta och sällsynta släktet *Ctenodes*, hvaraf förut blott en eller ett par arter varit kända. — Märkvärdigast bland alla dessa nya arter synas dock några *Cerambyciner*, hvilkas elytra bakåt äro utomordentligt dila-

*) Entomologiae Brasiliae specimen alterum sistens insectorum Coleopterorum nondum descriptorum Centuriam. Nov. Act. Acad. Caes. Leop. Nat. Cur. Vol. XII. P. 2, pag. 418. Tab. 40 — 44.

terade, så att dessa insekter så väl till form som färgteckning visa en besynnerlig snarlikhet med vissa arter af släktet *Lycus*; KLUG anser dem höra till *Saperda*.

KIRBY har beskrifvit åtskilliga nya genera af Coleoptrer, som blifvit anförde i dess och SPENCE'S berömda "Inledning till Entomologien"; de äro: *Hexagonia*, hörande till Carabicini; *Megasoma*, hvars typ är *Scar. Actaeon* Linn.; — *Archon* hörande till Scarabaeiderna, med en ny art; *Genuchus* (*Cetonia cruenta* OLIV.); *Schizorhina* (äfven förut en *Cetonia*); *Gnathocera*, (*Ceton. vitticollis* LATR., och kanske äfven *Cet. africana*, *elegans* &c. *)

Få delar af Entomologien hafva med ^{MEIGENS} så jemna och säkra steg gått sin fullstän-^{europ.} ^{Diptera.} dighet till mötes, som den europeiska *Dipterologien*, och detta särdeles genom de svenska Dipternas utredning af Prof. FÄLLÉN, samt genom MEIGENS verkliga klassiska arbete öfver alla bekanta europeiska arter, af hvilket redan år 1824 äfven 4:de delen utkommit, hufvudsakligen innefattande *Dolichopodes*, *Conopsarice*, *Oestracides*, samt en del af *Muscides*; således en suite, hvars arter varit fordom föga bestämda. De åtföljande nätta och tydliga figurerna, som framställa så väl en art af hvarje genus, som hvarje släktes väsendtliga kännetecken, öka än mera värdet af detta arbete, och medföra för Dipterologiens studium en lättnad, som ännu icke någon

*) Transact. of the Linnean Society of London Vol. XIV. III. pag. 563.

af Entomologiens öfriga grenar vunnit. Om det stora antalet af här beskrifna nya arter kan man redan dömma, då man t. ex. af släktet *Tachina*, hvaraf FABRICIUS upptagit 13, här finner ej mindre än 315.

Redan på förhand kan man sluta, att åtminstone den vida större delen af de många här beskrifna arter, af Författaren blifvit studerade endast i Muséerna; hvilken oberäknelig skörd af intressanta observationer återstår icke då att inhemta om dessas olika lefnadssätt och egentliga Naturhistoria! Det är likväl en alldeles naturligt och fördelaktigt gång af Vetenskapens utveckling, att på detta sätt de mångfaldiga arternas noggranna bestämning föregår iakttagelserna om deras lefnadssätt; ty ehuru öfvervägande intresse dessa sednare ega, visar dock erfarenheten, att många af fordna författares upptäckter i detta hänseende, nu mera föga kunna räknas Vetenskapen till godo, emedan ofullständigheten i bestämmandet af sjelfva arten, gör det omöjligt att med säkerhet igenkänna den art, eller ofta till och med det släkte, hvarpå de i frågavarande observationerna egentligen haft afseende.

Om *Oestrus*.

Ibland de i detta band af MEIGENS arbete förekommande släkten, är det väl intet som ådragit sig en så allmän uppmärksamhet som det beryktade *styggn-släktet* (*Oestrus*), hvars åtskilliga arter dels plåga flera af de hemtamda djuren, dels i synnerhet Renarna, och hvars svenska species redan i Svensk Zoologi blifvit

framställda. *) Såsom ett tillägg till hvad som der finnes anfördt kan nämnas, att MEIGEN fördelat Stygn-arterna under 2 genera, så att till det första, som bibehåller benämningen *Oestrus*, räknas *Oe. ovis*, *bovis*, *Tarandi* och *Trompe*. De andra arterna, nemligen: *Oe. Equi*, *pecorum*, *haemorrhoidalis* och *nasalis* (*veterinus* FABR. FALL.) föras till ett slägte, som MEIGEN kallar *Gastrus*. — Skillnaden mellan dessa släkten är hufvudsakligen hemtad af vingnervernas olika beskaffenhet; — det beror derpå om denna delning kommer att bestyrkas af larvernas olika vistande, så att möjligtvis larverna af alla egentliga *Oestri* lefva i så kallade stygkuklor under djurens hud, på samma sätt som *Oestrus bovis*; — och deremot larverna af de så kallade *Gastri*, i djurens tarmkanal, såsom det är bekant om larven till *G. Equi* och *haemorrhoidalis*. — Oväntadt må det likväl förekomma, att finna Europas förnämsta Dipterolog yttra, att han ej kunnat jämföra och afteckna dessa insekters mundelar, emedan han ännu aldrig sett någon *Oestrus* lefvande. **)

W. S. MACLEAY, namnkunnig genom sina *Horae Entomologicae*, sin deruti framställda originella åsigt af hela Natursystemet och sin nya omarbetning af Scarabæidernas talrika genera, har under förra året börjat utgifva beskrifningar öfver de

*) Sv. Zool. 1:sta Band. Häftet N:o 23,

**) Pag. 165.

af HORZFIELD på Java samlade insekter. *) Första häftet häraf innehåller egentligen Coleoptera adephaga (eller Carabici- ni, Hydrocanthari, Dytiscides och Staphy- lini). — Att bland dessa insekter ett stort antal nya arter skall förekomma, kan va- ra lika litet oväntadt, som att dessa fa- miljers genera blifvit ökade med ett be- tydligt antal, då de kommit att af denna författare granskas. **)

Mormo-
lycc
phyllo-
des. Intet bland de i sednare tider upp-
täckta Coleopter-genera har utmärkt sig
genom en så högst paradox form, som den

*) Number I of Annulosa Javanica, or an at- tempt to illustrate the natural affinities and analogies of the insects collected in Java by TH. HORZFIELD, and deposited by him in the MUSEUM of the Hon. East-India Company; — by W. S. MACLEAY. — London 1825. 4:o maj. c. Tab.

**) I anseende till denna skrifts sällsynthet tor- de en öfversigt af de här upprättade nya ge- nera för våra Entomologer ej sakna intresse. — Bland Cicindelatae: Gen. *Platyche* (*Manti- cora pallida*); — Bland Carabidae följande genera, hvilkas typer äfven äro afteck- nade: *Lissauchenius rufifemoratus*; *Pericatus cicindeloides*; *Colpodes brunneus*; *Anaulacus sericipennis*; *Catadromus tenebrioides*; *Dicae- lindus felspaticus*; *Aepnidius adelioides*; *Plan- netes bimaculatus*. Bland Hydrocanthari har MAC LEAY skiljt slägtet *Gyrinus*, och hän- för de med utmärkt långa framfötter försed- da arterna till *Dineutus*. — Bland Engidae förekommer *Helota Vigorzi*, en utmärkt art, som bildar detta nya genus, samt *Mega- uchenia* (aff. *Languria*) och *Tribolium*, hvilket sednare har som typ *Colydium castaneum* HERBST. (*Col. rufum* Fabr?)

insekt HAGENBACH i en särskild brochur nyligen afbildat och beskrifvit, samt kallat *Mormolyce phyllodes*. *) Insekten är af HASSELT och KUHLE skickad från Java; den hör till Carabici, men afviker i den grad från alla de många förut bestämda genera af denna familj, att Förf. ej ens vågat bestämma hvilket af dem den må komma närmast. — Redan i anseende till storleken är denna insekt utmärkt; den uppnår nemligen nära 3 sv. tum i längden, är således måhända den största bland de bekanta Carabici, följaktligen äfven störst bland Coleoptrens rofdjur. Hufvudet är smalt, nästan som på en *Agra*, och äfven sjelfva kroppen ej särdeles stor, men de knottriga skalvingarna äro utåt och bakåt så mycket utvidgade (ungefär som på vissa *Lyci*), att den utbredda kanten ensamt uppnår nästan samma bredd som kroppen. De äro dessutom vid *staturens* slut så urringade, att de ej betäcka *abdomens* spets, och att ej heller deras afrundade och månformiga spetsar råka hvarandra. Allt detta ger åt denna insekt ett, i synnerhet bland Coleoptera, alldeles ovanligt utseende.

BLUT, som anställt åtskilliga iakttagelser öfver bladlössen (*Aphides*), har föreslagit ett nytt genus bland dem, hvilket han kallar "*Myzoxyle*", och som skall ega endast 5 uppblåsta antennleder, *Myzoxyle.*

*) *Mormolyce*, *Novum Coleopterorum Genus*, descriptum a. I. I. HAGENBACH. Norimbergae 1825. 8:o c. tab.

endast 2 leder på tarsi, samt sakna de på andra Aphides vanliga horn eller knölar. *)

Under namn af *Agenia Lamii* har DESCOURTILZ beskrifvit en insekt, hvilken han ansett utgöra ett nytt genus bland Hemiptera. Den är likväl bestämdt icke annat än en art af *Asiraca* LATR. **)

I samma arbete har THIÉBAUT DE BERNEAUD beskrifvit en ny art af *Dorthisia*, kallad *D. Delavauxii*, som likväl anses ej vara annat än den bekanta *D. Characias*. ***)

En ny art af *Coccus*, *C. Zeae Maidis*, som år 1823 skall hafva mycket skadat Maisplantagerna, har LEON DUFOUR beskrifvit. †)

WORTH har beskrifvit en ny art af *Sesia*, *S. exiiosa*, som i Norra America gör betydlig skada på Persikoträden, i hvilkas rötter larven uppehåller sig. ††)

Åtskilliga sällsynta Crustaceer, från Ostindien, äro bestämda af GUILDING. †††)

Jag har i förra Årsberättelsen omnämmt GUILDINGS afhandling om *Xylocopa teredo* &c, men kan nu efter granskning af originalet tillägga, att det märkvärdigaste i denna afhandling är den upptäckt, att *Horia maculata* lefver såsom parasit i nämnde *Xylocopas* bon, och att GUILDING äfven

*) Bull. univ. 1825. I. p. 145.

**) Annal. de la Societé Linnéenne de Paris, Sept. 1824. Bull. univ. 1825. I. p. 146.

***) Bull. univ. 1825. I. p. 146.

†) I Ann. de Sciences nat. Juni 1824. p. 203.

††) Journ. of the Acad. nat. Sc. of Philadelphia, Dec. 1823. Vol. III. n. 7.

†††) Linn. Transact. XIV. p. 334.

lemnat oss en teckning på denna sällsynta insekts larv* och puppa. *)

Intet af förra årets entomographiska bidrag synes likväl mera utmärkt, än den nu utkomna gode Tömen af Encyclopédie methodique, som slutar GODARTS utförliga Monographie af släktet *Papilio* LINN., och tillika innehåller en Monographie af *Hesperia* af LATREILLE, samt af *Urania* (*Cydimon* Dn.) och *Castnia* af GODART. — Det hör till GODARTS utmärktare förtjenster, att mera än någon föregående författare hafva fästat uppmärksamhet vid Papilionernas könskillnad, som hos åtskilliga arter är utmärkt genom en alldeles skiljaktig färgteckning. Så är t. ex. *Pap. Panthous* LINN. honan till *Pap. Priamus*; — *Pap. Helicon* FABR. honan till *Pap. Helena*; — *Pap. Diomedes* LINN. honan till *Pap. Ulysses*; — *Pap. Bianor* FABR. honan till *Pap. Paris*, — *Pap. Nestor* L. honan till *Pap. Menelaus*; o. s. v. *) — Det system GODART följt, är en blandning af LATREILLES uppställning och af FABRICCHIS förslag i utkastet till *Systema Glossatorum*; åtskilliga af de der projecterade genera äro här således sammanslagna, andra åter antagna, och detta ty värr utan något afseende på en så stor del af benämningarnes

*) Transact. of Linn. Soc. Vol. XIV. p. 313.

**) Man kan häraf sluta, att ännu många andra af våra utländska Papilioner endast äro olika kön af samma art, hvarpå äfven kan anföras ett ännu mera oväntadt exempel, nemligen att *Pap. Pammon* LINN., är hanen till *Pap. Polytes*.

otillbörlighet, då de redan förut tillhöra andra genera, dels af djurriket, dels bland vexterna. — De här antagna genera, — *Hesperia*, *Castnia* &c. inberäknade, — utgöra 29; och under dem uppföras här ej mindre än 1,804 species.

Bland de af MARMORA på Sardinien upptäckta djurarter, anföres äfven följande nya Papilioner: Pap. *Argynnis Cyrene*; Pap. Sat. *Aristaeus*, *Jolius*, *Tigelius*, *No-rax*. *)

FR. TREITSCHKE har fortsatt OCHSENHEIMERS utmärkta arbete öfver Europas Lepidoptera. **) De 2:ne af TREITSCHKE redan utgifna delar innefatta omkring något mera än hälften af Noctuae; fördelade under den mängd af så kallade genera, som OCHSENHEIMER redan föreslagit. — Vid den andra af dessa delar finnes äfven redan på förhand bifogad en öfversigt af *Geometrernas* fördelning under en mängd af nya släkten, upprättade enligt samma plan.

I tredje delen af DUFTSCHMIDS såkallade *Fauna Austriae*, — "oder Beschreibung der österreichischen Insecten, für angehende Freunde der Entomologie" — ***)

*) Bullet. univ. 1825. 2. p. 248.

**) Die Schmetterlinge von Europa (Fortsetzung des Ochsenheimerschen Werkes) von FR. TREITSCHKE, Band I. Abtheil. 2, u. 3; Leipzig 1825. 8:o.

***) Linz 1825, 8:o Denna del innefattar hufvudsakligen de släkten som blifvit formerade af LINNÉS *Dermestes*, *Silpha* och *Chrysomela*. Ett nytt genus: *Hamaxobium* (*Nycteus* Latr.) framställes såsom en mellanlänk mellan *Catops* och *Hallomenus*.

finnas äfven ett ej ringa antal af Coleop-
trer upplagna under nya namn; men det
är ganska sannolikt, att större delen af
de sålunda betecknade arter redan blifvit
af andra författare bestämda under andra
benämningar.

Spindlarne, som af LINNÉ fördes till
ett enda slägte, hafva af sednare Ento-
mologer, såsom bekant, blifvit fördelade
i så många genera, att dessas antal under
de senare åren endast sällan blifvit ökad, LATREILLE har likväl nyligen beskrifvit ett
sådant, kalladt *Myrmecium*, i anledning
af spindelns likhet med en myra, hvad
sjelfva utseendet beträffar. Arten, *M. ru-
fum*, är från Rio-Janeiro. WALKENAER har
i ABBOTS teckningar öfver nordamerikanska
insekter funnit 2:ne arter af samma släg-
te, och redan LISTER och DE GEER hafva
beskrifvit en spindel-art, som vid flygtigt
påseende alldeles liknar en myra. *)

ESCHSCHOLTZ, som för det närvarande
åtföljer O. v. KOTZEBUE på dess resa kring
jorden, har till den i ISIS lemnade öf-
versigten af sin zoologiska skörd, bifogat
beskrifning och teckning på en ny Cru-
Loncho-
phorus
anceps.

*) Ann. des Sc. nat. Tom. 3. p. 23. av. pl. —
Bull. univ. 1825. 6. p. 294.

Benämningen *Myrmecie*, *Myrmecium* är så
mycket mindre lyckligt vald, som spindeln
endast liknar en myra, och vi redan förut
ega namnet *Myrmecia* användt både på ett
genus af verkliga myror och på ett genus
bland vexterna. — Detta nya spindel-slägte
torde därför mera lämpligt få namn af
Myrmiidea.

stacé, som bildar ett eget slägte, och kallas *Lonchophorus anceps*. *) Dess form är en bland de mest paradoxa som denna ordning framställer; ryggskölden bildar nemligen en liksidig triangel af omkring 2 liniers längd, men både framåt och bakåt beväpnad med en rak, och 4 gånger så lång tagg, så att det nästan ser ut liksom om sjelfva djuret vore längsefter uppträdt på en nål. Det fans simmande på hafsytan, i södra Oceanen.

CIST har lemnat underrättelser om en art af *Melolontha* (eller *Rhizotrogus* LATR.), som i Pensylvanien är högst allmän, och hvars larv gör mycken skada på gräsötterna, sädesslagen och andra vegetabilier i allmänhet. En tredjedel af Mays-skörden har ibland blifvit förlorad genom dem, och 10 till 15 stycken stundom funnits under ett enda stånd. På de genom deras åverkan förtorrkade gräsvallarna har förf. kunnat samla 20 ända till 40 larver inom en quadratfot. — Vissa foglar minska betydligt deras antal, och i synnerhet en *Turdus?* (Blackbird), hvilken i detta afseende synes förf. förtjent af att allmänt fridlysas. — Insekten synes tillbringa flera år i larv-tillstånd. Arten har icke af förf. blifvit vetenskapligen bestämd, men både larven och den fullkomliga insekten aftecknad. **)

*) Isis 1825. Junii. p. 733. Tab. V. fig. 1.

**) Notice of the Melolontha, or May Bug; by JACOB CIST. — SILLIMAN Americ. Journ. Vol. VIII. No 2. Aug. 1824. pag. 269. tab. IV. —

HALSEY har sökt fästa uppmärksamhet vid en physiologisk märkvärdighet hos insekterna, som förtjenar närmare undersökas, nemligen huruvida de svampar, som ofta träffas på döda larver och puppor, t. ex. *Sphaeria militaris*, *Sph. entomorphiza*, m. fl. verkligen redan från ännu lefvande insekter börja utskjuta, och således synas vara ett slags sjukdom, en orsak till deras död, eller huruvida de framskjuta först sedan denna inträffat. — SCHWEINITZ har beskrifvit en *Isaria Sphingum*, som är märkvärdig derigenom, att den fans utspridd på kroppens undra sidor, på vingnerver o. s. v., hos en Sphinx, som träffats sittande död, med utbredda vingar. *)

Jag har redan i Årsberättelsen år 1822 fästat uppmärksamhet vid de stundom bland Insekterna observerade exemplen, Herma-
phrodi-
ter
bland
Insekter.

Cist bifogar äfven teckningen af en svamp, som ofta finnes framskjuta från de döda larvernans mun, eller undra sidan af thorax, och uppnå 2 till 3 tums längd. Den är smal, jemnbred, oftast trind, men slutar antingen utbredd eller i form af en klubba. — Hvarken Cists beskrifning eller teckning är nog fullständig, men jag förmodar likväl att denna svamp utan tvifvel är en *Sphaeria*, eller rättare en *Cordyceps*, och ett motstycke till *Cordyceps militaris* (hvilken äfven endast är funnen på döda insekt-larver), eller ännu närmare slägt, om ej alldeles identisk, med *Cordyceps entomorphiza*, som äfven blifvit funnen i America.

*) Annals of the Lyceum of Nat. Hist. Maj 1824. p. 125. — Synopsis fungor. Carol. sup. p. 100. — FROBIEP. Not. N:o 195.

af Hermaphroditer. — Prof. KLUG i Berlin har nyligen åter anfört ett sådant, och äfven uppgifvit de inre delarnas förhållande hos denna individ. Det var en *Papilio Cinxia*; den högra sidan visade antener och vingar af en hanne, den venstra åter formen af en hona. I spetsen af abdomen fans på högra sidan en fullkomlig forceps, på venster samma del outvecklad. — I bukens venstra sida fans en mängd ljusgröna ägg; på högra sidan inga, utan endast sammanslingrade hvita rör, hvilkas sammanhang med såväl inre som yttre köndelar tydligen kunde följas. Så väl individen som praeparatet förvaras i Berlinska Universitetets Museum. *)

Dipter-
larver i
blodigels
bon. Såsom ett bevis på Insekternas för-
måga att uppspana och innästla sig i snart
sagt alla möjliga gömställen, kan anföras,
att SAVIGNY, vid sina undersökningar om
blodigelns fortplantning, inuti sjelfva de
hylsor, som innesluta ungarne, funnit lar-
ver till något Dipteron, hvilka det likväl
icke lyckats honom att bringa till för-
vandling. **)

*) FRORIEP. Notiz. N:o 210, pag. 183.

**) FRORIEP. Not. N:o 221.

Entomologisk Litteratur.

FR. ESCHSCHOLTZ: Species Insectorum novæ, descriptæ. — Mem. des Nat. de Moscou. T. VI. p. 95. De äro 13 species af Coleoptera, från Aleuterna.

GEBLER: Chrysomelæ Sibiricæ rariores. Mém. des Nat. de Moscou. T. VI. p. 117. —

Bland dessa 10 arter förekommer äfven *Chr. lapponica* LINN., i anscende till det be-

Helminthologie.

Man har länge anmärkt, att södra ^{Korall-}oceanen utmärker sig genom en mycken-^{klippor.}

tydliga antal af Varieteter som Förf. haft att framställa.

GEBLER: Coleoptera Sibirix orientalis. Mem. des Nat. de Moscou. T. VI. p. 127. (5 Coleoptrer.)

G. FISCHER: Coleoptera quædam exotica. Mem. de Moscou. T. VI. p. 254. — (11 Coleoptrer, till större delen af Melolonthides.)

JOHN LE CONTE: Description de quelques nouvelles espèces d'Insectes de l'Amérique septentrionale. — Ann. of the Lyceum of natur. hist. of New-York. Dec. 1824. p. 169. — (Endast Coleoptrer, en 20 arter af spridda genera.)

P. L. VANDERLINDEN: Monographia Libellularum Europæarum. Bruxellis 8:o. — Innehåller 37 species.

A. D. HUMMEL: Insectum non descriptum ex ordine Dipteriorum et familia Tipulariarum.

Mem. des Nat. de Moscou. T. VI. p. 160. — *Ctenophora guttata*, ♀? MEIG.

CH. DE MANNERHEIM: Memoire sur une nouvelle espèce de Cecidomyja, *Cec. aurora*. — Mem. de Moscou. T. VI. p. 180. c. fig.

A. Glossary to SAY'S Entomology, or explanation of terms used in Entomology by SAY. Philadelphia 1825. 8:o.

Insecta coleoptrata, quæ in itineribus suis præsertim alpinis, colligerunt D. H. HOPPE et F. HORNSCHUCH, cum notis et descriptionibus I. STURM et HAGENBACH. — Acta Nat. Cur. XII. II. pag. 177; Tab. 43. — (9 Coleoptrer.)

A. PALLIARDI: Beschreibung zweier Decaden neuer und wenig bekannter Carabiden. Wien 1825, 8. — 4 tabulæ (20 dels europeiska, dels utländska arter af det slägte, som nu egentligen kallas *Carabus*.)

C. I. SCHÖNHERR: Tabula synoptica Curulionidum. Isis 1825, V. p. 581,

het af klippor, som ofta från ett omätligt djup nästan lodrätt uppresa sig mot hafsbrunnet, omkring hvilka man till och med icke kunnat finna någon botten, och hvilka klippor, så djupt man kunnat undersöka dem, befunnits bestå endast af koraller. — Man har vidare trott sig finna anledning att sluta, det flere af Australiens öar ifrån början uppkommit af dylika korallklippor, hvilkas ytor först bildat grund, sedan lågland, och slutligen i tidens längd blifvit beklädda med mylla och vegetation. De tydligen upptäckta spåren af åtskilliga kusters utvidgning på detta sätt, hafva gifvit stöd åt denna åsigt. — En undersökning af sjelfva korallerna har längesedan visat dem vara produkten af åtskilliga små djur, såkallade polyper eller Lithophyter, hvilka utvexa den ena på den andra, och kvarlemna sina stenhårda kalkskal, så att hvarje korallklippa således beständigt ökes både i styrka och volume, genom dessa nya generationer, som tillika fylla alla kaviteter och småningom förbinda aflägsna spetsar. Undersökningarna hafva vidare visat, att hela hållar eller lager af många fots diameter, verkligen endast bestå af sådan korallbyggnad. Påminner man sig nu de högst små polyper, som sammanfogat dessa klippor, och beräknar den ofantliga massa af lager eller hela öar, som synas i oceanen uppvuxna såsom deras verk, så såg man väl sällan en större kontrast mellan en stor produkt och de ringa krafter som alstrat den.

Men

Men vid betraktande här af måste tankan äfven väckas på den åmätliga tidsrymd som fordrats, innan sådana massor hunnit uppbyggas. Man har äfven enligt denna åsigt beräknadt, att härtill åtminstone fordrats en tid, vida utöfver den, som vanligen antages för hela jordens ålder, och vida utöfver hvad Zodiaken i Dendera och andra dylika uråldriga data föranledt att sluta till.

Man har likväl ej kunnat stanna vid beräkningen af hvad dessa Lithophyter redan alstrat; man har äfven måst derifrån kasta en blick i framtiden och beräkna, hvad som en gång måste blifva resultatet af deras genom sekler och årtusenden fortsatta verksamhet. Man har då föreställt sig den ena ön efter den andra förbunden genom nya korallmurar, och man kan lätt finna, att förr eller sednare måste då många nu varande sund af dem stängas, om man än icke vill utsträcka sin tanke så långt bort i de aflägsnaste cykler, då, enligt vissa naturforskarens hypoteser, dessa vexande murar slutligen skola bilda en enda sammankedjad korall-gördel omkring hela jordklotet, endast begränsad af de vilkor, som klimat och temperatur bestämma för dessa djurs utbredning.

Så viktiga slutsatser har man således trott sig kunna draga från den första upptäckten, att korall-klipporna äro en produkt af Lithophyter, som ännu årligen föröka och utvidga dem; — nemligen:

för Astronomien ett talande bevis för jordens, och således äfven för sjelfva världens höga ålder, långt öfver hvad alla våra andra uråldriga minnesmärken intyga; — åt Geologien en alldeles egen klass af länders formation, såsom produkt af hvarken vulkaniska eller neptuniska revolutioner, utan rent af organisk; — och åt optimismens i framtiden spejande hopp, ännu en hel verld af tropiska öar, dem dessa korall-polyper skulle åt kulturen uppbygga i oceanen.

Men innan denna sköna hypothetiska verld ännu hunnit dansas i verkligheten, torde man väl medhiinna att något nogare undersöka de grundvalar, på hvilka hela dess existens skall hvila; och medhiinna att pröfva, huruvida icke måhända dylika världars farligaste fiender, tviflet och granskningen, redan förmå, att medelst sjelfva grundens undandragande äfven förintä dem.

Att dömma af de underrättelser våra sednaste söderhafs-seglare hemfört, synas visserligen dessa klippors korallnatur, äfven som deras talrikhet och utbredning bekräftad, men så mycket osäkrare synas de dock framstå såsom grundvalar för de mångfaldiga hypoteser, dem man nu redan en längre tid uppstaplat på dem. Jag skall anföra några af de viktigaste inkast Zoologien nu mot dem uppställt, hvilka äfven af geologiska observationer bestyrkas, och dessa grunda sig hufvudsakligen på QUOY'S och GAIMARD'S nyligen meddelade iakttagelser.

För det första tillhöra de Lithophyter, eller Koralldjur, som bilda dessa korallbankar, just sådana släkten som *Meandrina*, *Caryophyllæa*, *Astrea* o. s. v., hvilka för sin utveckling och trefnad fordra solstrålarnas lifvande verkan, och af dem äfven äro prydd med en ofta brokig blandning af de skönaste färger. Dessa djur hålla sig således närmare hafsytan, finnas ej på oceanens djup, och kunna således ingalunda från botten hafva uppfört dessa ifrågavarande klippor, utan endast påbyggt och öfverklädt verkliga stenklippors ytor, ehuru visserligen detta ofta till lager af flera famnars mäktighet.

Vidare visar undersökningen af flere bland dessa söderhafvets öar, att de bestå af verkliga stenformationer, och äfven af sådana som omöjligen kunna antagas hafva formerat sig på en af koraller uppförd grund.

Så innehåller t. ex. Timor, Vaigiou, och flere andra, verklig schifferformation; andra åter sandsten, och ön Boni horizontala lager af kalk. Till och med granit upptäckes här och der; men i synnerhet visa dessa grupper af öar ofta mer eller mindre tydliga vulkaniska produkter, såsom Timor, Sandvichs-öarne, Otaheiti och flere andra. — Den ofta anmärkta egenheten hos dessa smärre öar, att vara ordnade liksom i kransar, synes äfven långt heldre gifva anledning till den förmodan, att de äro topparna af fordnas vulkaners bräddar.

Ön Timor, som af PÉRON just blifvit anförd såsom ett af de mest utmärkta exempel på dessa korall-polypers förundransvärda byggnader, har af QUOY och GAIMARD blifvit undersökt. — De korallbankar, som det äfven här minskade hafvet qvarlemnade på strandlandet, äro af en sådan vidd och mäktighet, att man väl vid första påseendet kan lockas att tro, det hela ön vore bildad af samma ämne. Men om man uppstiger på öns inre kullar, så finner man lodräta lager af en blågrå schiffer, samt vid de genomskurna stränderna af floden Bacanassi Jaspis och grof kalksten, hvilka utgöra den basis på hvilken korallerna byggdt.

Af dessa observationer kullstörtas således de ofvannämnde kolossala hypoteserna om dessa Lithophyters både fordnar och tillkommande oberäkneliga verkningar.

Den hufvudsakliga modifikationen i åsigten om dem är, att de egentligen äro inskränkte i utförandet af sina byggnader till ett distrikt närmare hafsytan, och utan förmåga att på ett större djup kunna grunda och derifrån uppföra dem. Men äfven med denna inskränkning utgöra de alltid ett märkvärdigt phenomén.

QUOY och GAIMARD skatta dessa af Lithophyter på Timor uppbyggda lager till en högd af 20 eller 25 fot, och synas tillika medgifva, att de, genom den jemnare beklädnad hvarmed de fylla och öfverdraga de ojemna och hvassa klippornas ytor, verkligen bidragit, och ännu

bidraga, till bildandet af vissa lågland kring södra oceanens mångfaldiga kuster; såsom redan FORSTER utförligen visat.

PYLAJE har beskrifvit den lika ovan-^{Fiske af}liga som viktiga fångst af Sepier som vid ^{Sepier.} Terre neuve eger rum. *) Denna Mollusk, kallad *Loligo piscatorum*, är en art af de väl bekanta så kallade bläckfiskar, som redan länge ådragit sig uppmärksamheten genom den svarta vätska, hvarmed de vid någon fara förmörka vattnet, för att undgå sina fienders förföljelse; hvilken vätska äfven är begagnad såsom ett tusch, under namn af Sepia. — Dessa djur ankomma i stora, oräkneliga tåg, men på olika tid vid olika kuster; t. ex. till St. Pierre i Juli; vid södra stränderna af terre neuve endast i Augusti, och i Bonne Bai först i September. Deras tåg bilda genom sina täta, genomslingrade massor ett besynnerligt skådespel. När de nalkas, ligga redan hundratals med farkoster i försåt för dem. Till lockmat behöfves endast någon i vattnet glänsande kropp, och man begagnar sig derföre vanligtvis blott af ett slags spolförmiga blanka blybitar, hvilkas ena enda är försedd med en myckenhet fina taggar och hullingar.

När djuren finnas i stor mängd, anses en person kunna fånga öfver tusende af dem i timmen. — Vid kusten af St. Pierre ser man vid denna tid 4 till 500 franska och engelska farkoster betäcka hafsytan, och sysselsatte med fångsten af des-

*) FRORIEFS Notizen N:o 220.

sa mollusker. — Men hvad härvid förefaller mest imponant, är den besynnerliga kontrast som råder mellan den öfverallt synbara verksamheten och den fullkomliga tystnad, som af så många tusende människor likväl iakttages; ty, i anseende till dessa Sepiers stora skygghet, sker allt så stilla och tyst som möjligt; ej ett ord höres, och äfven vid de högtidliga tillfällen som under denna tid pläga inträffa, får ej något skott lossas, af fruktan att skrämma dessa djur till någon annan trakt.

Dessa Sepier ätas väl stundom; men egentliga ändamålet med fångsten af dem är endast, att sedermera begagna dem såsom åtel vid det straxt efteråt inträffande stora fisket af Cabiljo och andra verkliga fiskar, hvilket här årligen sysselsätter omkring 9 till 10,000 personer.

Vi hafve att tacka CARUS för åtskilliga efter naturen tecknade och colorerade figurer öfver europeiska bläckfiskar; hvilka teckningar äro så mycket mer att värdera som dessa djur snart förlora sina färger, och vetenskapen hittills saknat naturenliga framställningar af dem. De af CARUS tecknade arter äro *Sepia officinalis*, *Loligo vulgaris*, *Loligo sagittata* LAM. (?) — *Octopus vulgaris* och *Octopus moschatus*. *)

GUILDING har beskrifvit och tecknat en ny art af släktet *Onchidium*, kallad *O. occidentale*. **)

*) Nov. Acta Acad. Nat. Cur. Bonn. T. XII. I. p. 314.

**) Transact. of the Linn. Soc. Vol. XIV. p. 322.

Ett ganska intressant bidrag till Mol-Nya gen-
luskernas och Zoophyternas kännedom har ^{nera från} EsCHSCHOLTZ bifogat sina på förhand lem-^{Söder-}
nade underrättelser om de under hans hafvet.
vidsträckta sjöresa gjorda upptäckter, in-
förde i Isis 1825, 6. — Följande nya släg-
ten äro der bestämda och aftecknade;
Pleuropus, *Steira*, *Tomopteris*; — *Me-*
dea, *Axia*, *Calymma*, *Mnemia*, *Eucha-*
ris *), *Agalma*; — samt dessutom mång-
faldiga anmärkningar bifogade, rörande re-
dan bekanta genera och de dithörande
arter, äfvensom åtskilliga bidrag till kän-
nedomen af dessa djurs inre organisation.
På Otaheite anmärktes en liten *Strombus*,
hvars lock kring kanten är försedt med
långa taggar; då den togs utur vattnet
sökte djuret försvara sig dermed på det
sätt, att det några gånger medelst den så
kallade foten slog detta taggiga lock med
mycken hastighet mot sin fiendes fingrar;
ett försvarssätt, som bland dessa djur sy-
nes ganska ovanligt. **)

MEGERLE VON MÜHLFELD har egnat en ^{Nya ar-}
särdeles uppmärksamhet åt sådana i ka-^{ter.}
binetterna förekommande sneckor, som äro
så ytterst små, att de för denna orsaks
skull oftast blifvit förbisedde, och således
ännu synas obeskrifna. — MEGERLE har så-
lunda nu beskrifvit en myckenhet sådana
subtila arter, af omkring $\frac{1}{2}$ till 5 liniers
längd, och äfven aftecknat dem. ***)

*) Namnet *Eucharis*, såsom redan tillhörande
ett Hymenopter-genus, måste utbytas mot
något annat.

**) Isis 1825, 6; pag. 738.

***) Verhandl. der Naturf. Freunde, 1824. 1. p. 206.

BARNES har skänkt oss en ganska utarbetad afhandling om genera *Unio* och *Alasmodonta*, samt de talrika arter som vistas i Norra Amerikas floder och insjöar. — Endast af *Unio* anföres här 28 arter, och af *Alasmodonta* 5; så att dessa släkten synas hafva centrum för sin utspridning i Norra Amerika. — Denna afhandling är äfven åtföljd af figurer. *)

Det märkvärdiga släktet *Holothuria* har vunnit 8 nya arter; en frukt af LESSOURS noggranna undersökningar. Det må anmärkas att 5 af dessa nya arter äro från St. Barthelemy. **)

I QUOY och GAIMARDS redan ofta anförda resa har vetenskapen äfven erhållit flere viktiga bidrag rörande Mollusker och Zoophyter, och bland annat följande nya genera bestämda. — Mollusker: *Cliodita*, *Triptera*, *Timoriæna* (från ön Timor!); *Monophora*, *Mariana*. — Zoophyter: *Cupulita*, *Lemniscus*, *Polytomus*. ***)

Såsom ett exempel på den myckenhet af nya genera, som nu svara mot ett af de gamla Linnéiska, och huru olika dessa lägre djurens systematik framstår nu för tiden mot fordom, må här anföras följande uppställning af *Balaniderna*, enligt RANZANI; innefattande åtskilliga genera, som hörde under LINNÉS *Lepas*. †)

*) Amer. Journ. of Sc. and Arts, Vol. VI. p. 107 &c.

**) Journ. of Nat. Sc. of Philad. Vol. 4. n. 5, & 6.

***) Bullet. univ. 1825. 7. p. 381.

†) Bullet. univ. 1825. 7. p. 319.

I. *Tubicinella*; — II. *Coronula*, med subgenera: *Coronula*, *Chelonobia*, *Cetopira*, *Diadema*. — III. *Chthamalus*. — IV. *Verruca*. — V. *Conia* VI. *Balanus*, VII. *Acasta*. — VIII. *Creusia*. — IX. *Boscia*, X. *Pyrgoma*. — Åtskilliga af dessa genera äro visserligen bildade af species, som för LINNÉ voro okända; men man kan redan här af sluta hvilken vidlyftig uppsats det skulle fordras för äfven den kortaste framställning af Systematikens tillväxt i denna del af Zoologien.

Den berömde Naturforskaren POLI har ändtligen lyckats att nogare observera djuret af *Argonauta Argo* LINN., dess lefnadssätt, äggläggning, äggens utveckling, äfvensom sättet huru detta besynnerliga djur seglar på hafsytan. *) — Vi hafva likväl ännu icke genom trycket erhållit denna intressanta uppsats.

DESHAJES har upplyst oss om verkliga beskaffenheten af djuret till släktet *Dentalium* LINN., som förut varit föga bekant och derföre oriktigt placeradt i systemerna. Det hör ingalunda till Anneliderna, ty kroppen saknar alla spår af leder. — DESHAJES har äfven beskrifvit det hufvudsakligaste af dess anatomie. **)

Jag har i Årsberättelserna för 1824 och 1825 omnämnt observationerna öfver Blodigelns fortplantning och ägg. Dessa Observationer hafva sedan äfven ytterligare blifvit

*) FROBIEPS Notiz. N:o 219.

**) Nouveau Bull. des Sc. par la Soc. philom., Febr. 1825. —

FROBIEPS Notiz. N:o 219.

fortsatta af SAVIGNY, som utförligare upplyst om flere af de märkvärdiga förhållanden som härvid ega rum; *) men hvilkas upptagande här skulle för mycket inleda i detaljer.

*) FRORIEPS Notiz. N:o 221.

Helminthologisk Litteratur.

GERARDI DE VOS; Disquisitio de Entozois humanis in Belgia repertis, horumque causis et symptomatibus. Trajecti ad Rhenum 1823. 8:o.

Note sur la Douve a longue cou (*Fasciola Lucii*); par L. JURINE. — Mem. de la Soc. de Phys. et d'hist. nat. de Geneve, T. II. I. p. 445. — Rec. Bull. univ. 1825. I. p. 150.

Histoire naturelle des Zoophytes, ou Animaux Rayonnés, par M. M. LAMOUREUX, BORY DE SAINT VINCENT et DESLONCHAMPS. — formant la 95:te livr. de *l'Encyclopedie Méthodique*. Paris. 4:o

Monographie du genre *Ancillaria*, avec la description de plusieurs nouvelles espèces, par W. SVAINSON (Journ of Sc. Lit. and Arts N:o 36. — Rec. Bull. univ. 1825. 5. p. 139.)

STURM; Deutschlands Fauna, in Abbildungen nach der Natur, — Würmer, Heft. VI. — Nürnberg 1824. — Inneh. 16 species snekor.

Notice sur plusieurs espèces de Coquilles; par H. BARNES, Ann. of Lyceum of New-York. Vol. I. p. 131. avec fig.

Notices zoologiques; par GRAY; Phil. Magaz. Avril 1824. —

Des Polypes et des Polypiers qu'on a trouvés dans les Pays-Bas; par H. C. VON HALL. — De Recensent, Maj 1824. — Bullet. univ. 1825. 6. p. 297.

Note sur le *Murex senticosus* i Bullet. univ. 1825. 7. p. 388.

Memoire sur l'organisation et la distribution géographique des *Biphores* et des *Béroés*, suivi de la description de plusieurs espèces nouvelles, découvertes pendant le voyage

Physiologie.

I anledning af WILSON PHILIPS intressanta försök, att, genom öfverskärandet Nervi vagi

autour du monde de M. FREYCI-
NET, par QUOY
et GAIMARD. — Bull, univ. 1825. 9, p. 125.

Description d'un nouveau genre de la classe
des Pteropodes (et de deux nouvelles espèces
du genre Clio) par RANG. — Ann, d. Sc. nat.
1825. p. 283, —

Det nya släktet kallas *Psyche*; en benämning, som likväl ej kan bibehållas, då den redan längesedan tillhör ett Insektgenus.

Monographie du genre *Aplysie*; par H. D.
de BLAINVILLE. Journ. de phys. 1823. Juin,
5 arter af *Chiton*, beskrifne af BARNES, i
Americ. journ. of Sciences, Vol. VII,

C. RANZANI: considerations sur le genre
Eledona de LEACH, et sur la mode d'en déterminer
les espèces, Mem. di Storia naturale. Decad.
I. p. 77. — Rec. Bullet. univ. 1825. 5.

DESHAJES; Memoire sur la Calyptrée. —
Ann. des, Sc. nat. Nov. 1824. p. 335.

De animalculis microscopicis seu infusoriis,
auctore MATEO LOSONA. — Mem. de l'Acad.
de Turin. T. 29. p. 189.

Spatangus ovatus, N. Sp., descr. by JOHN
FLEMING; Mem of the Wern. Society. T. V.
p. 1. p. 287. — Arten är funnen vid kusten
af Shetland.

SOWERBY: Mineral-Conchology; — N:o 83.

SOWERBY; Genera of recent and fossil Shells
N:o 25, &c,

Memoire contenant la description de 5 nouveaux
genres de Mollusques, et de 4 nouveaux genres
de Zoophytes, decouverts pendant le voyage
autour du monde de la corvette l'Urania,
commandée par L. FREYCI-
NET, — par QUOY á GAIMARD, — Bullet. univ.
1825. N:o 7. p. 381.

BLAINVILLE: sur l'emploi de l'opercule dans
l'établissement ou la conformation des genres
de coquilles univalves. — Bullet. univ. 1825
9, — 10. p. 291.

verk- af nervi vagi, afbryta degestionen, samt
 samhet att sedan återställa densamma medelst
 vid di- en genom nämnde nerver ledd galvanisk
 gestio- ström *), hafva EDUARD och BRESCHET **)
 nen &c. sökt att ytterligare utreda, huruvida den-
 na kraft yttrade sin inflytelse ensamt på
 magsaftens verksamhet, eller på magens
 muskulära textur. Af talrika försök, som
 till bestämmande häraf blifvit anställda,
 hafva i synnerhet följande slutsatser kun-
 nat dragas:

1. Öfverskärningar af nämnde nerver
 försvåra väl degestionen, men hämma den
 icke alldeles.

2. Digestions-processens långsamhet
 härvid beror af förlamningen af magens
 muskelfibrer.

3. Då degestionen åter sättes i gång
 genom en elektrisk eller galvanisk ström
 utefter nervi vagi, återställes härigenom
 kontraktions-förmågan i magens muskel-
 hinna. Genom ökandet af dennas verk-
 samhet blifva födoämnen mera omväl-
 trade i magen, och komma således till
 alla delar i bättre beröring med magens
 väggar.

THACK-
 RAH för-
 sök med
 Magsaf-
 ten.

Man har en längre tid trott, att
 magsaften, i synnerhet hos köttätande
 djur, egde en egen förmåga att hos för-
 skämdt eller ruttnadt kött borttaga rö-
 tan. I anledning häraf har man äfven
 försökt att medelst frisk magsafts påläg-
 gande rensa orena och rötaktiga sår.

*) Se Årsber. 1824, p. 424.

**) FRORIEPS Not. X. N:o 18.

THACKRAH söker likväl vederlägga denna mening om magsaftens antiseptiska verksamhet, och säger sig hafva gifvit hundar af röta illaluktande kött; och då hunden efter $\frac{3}{4}$ timme blifvit dödad, har stanken af det i magen förevarande köttet ingalunda funnits minskad. THACKRAH anser den ofvannämnda meningen hafva uppkommit af den anledning, att vid öppnandet af ett helt nyligen dödadt djur, uppstiger en så stark animalisk halitus, att den gör lukten af det skämda födoämnet omärkbar, ehuru denna vid nogare undersökning finnes ingalunda vara försvunnen. *)

Ett bland de besynnerligare Molluskgenera är *Salpa*, öfver hvars inre organisation ESCHSCHOLTZ lemnat några upplysningar, som i physiologiskt hänseende äro märkvärdiga, i synnerhet hvad blodomloppet beträffar. Hjertat frampressar blodet, som är vattenklart med gulaktiga blodkolor, i ett med tydliga hinnor försedt kärl, derutur synes blodet flyta i sjelfva cellulösans rör, åtminstone märkas ej vidare några kärlhinnor. Sedan blodet uppnått muskelhudens yta, fortsätter dess större mängd sitt lopp i midten af kroppen framåt, men en mindre portion flyter bakåt. Båda blodkanalerna afgifva många sidogrenar. Alla dessa samlas af ett i kroppens undre sida inom musklerna liggande blodkärl, som fö-

Märkvärdigt blodomlopp hos *Salpa*.

*) THACKRAH Lectures on Digestion. FRORIEFS Notizen N:o 239.

rer blodet direkte till hjertat. På kroppens undre sida märkes dessutom äfven blodet flyta i en annan mellan-åder, och i motsatt riktning mot dess lopp i den större kanalen. — Det märkvärdigaste vid detta fullkomliga blodomlopp är likväl detta, att sjelfva hjertat, — sedan det under en minut frampressat blodet in i det öfre kärlet, — *alldeles står stilla* under en sekund, och sedan sätter blodet *i omlopp åt alldeles motsatt led*; nemligen frampressar det nu i det undre stora kärlet, och emottager det åter, utur det öfre. Denna omvexling mellan Aorta och Vena cava sker i ganska bestämda mellantider, och ESCHSCHOLTZ försäkrar att han med största tydlighet observerat den på flera individer, samt under en längre tid, så att om dess verklighet något tvifvel ej kan ega rum. *).

Förändring i äggets vikt under in-cubations-tiden. Såsom tillägg till PROUTS **) noggranna undersökningar om de förändringar ägget undergår under liggning, kunna här anföras resultaten af en mängd försök dem PREVOST och DUMAS anställt, och hvaraf hufvudsakligen finnes utredt: 1. Att befruktade och obefruktade ägg under denna tid förlora i det närmaste lika mycket i vikt. — 2. Att denna minskning i båda fallen sker i jemt aftagande, ifrån liggningens början. — 3. Att man märker ett tydligt förhållande mellan liggningstidens längd och den dagliga minsk-

*) Isis 1825. 6. p. 738.

**) Jemför Årsberättelsen 1824, p. 256.

ningen af äggets vigt. Denna minskning aftager nemligen i samma mån som liggningen räckt längre. 4:o. Att denna förlust af vigt synes helt och hållet bero på utdunstningen eller några chemiska förändringar, och alldeles oberoende af fostrets utveckling, emedan den står i jemt förhållande till liggningstidens längd, men icke till fostrets mer eller mindre hastiga tillväxt. *).

Man har uppgifvit flere metoder, ^{Försök att af ägget sluta till kycklingens kön.} att på sjelfva äggen kunna urskilja hvilka som komma att lemna tupp- eller hönskycklingar. Både i Tyskland och i Sverige är den sägen allmän, att aflångare ägg lemna tuppar, de rundare deremot honor. Den yngre D:r AUTENRIETH har nyligen genom försök utrönt, att denna sägen är alldeles ogrundad, och han påstår, att äggets kön hvarken genom form eller storlek, eller något annat yttre kännetecken kan bestämmas. BORY DE ST. VINCENT anför en läkare som undersökt omkring tusende ägg, utan att kunna upptäcka något som förräder embryons kön. — RITCHIE deremot påstår nu, att läget af den lilla luftblåsan i äggets storända lemna ett pålitligt kännetecken. Finnes denna luftblåsa midt i sjelfva äggets ända, så kommer ur ägget en hönskyckling; ägg, på hvilka denna luftblåsa finnes mer eller mindre åt sidan, skola deremot, enligt hans påstående, lemna tuppkycklingar. — En Madame L^e... har (i Ann. de l'agr. française

*) Annal. des Sc. Nat, Jan. 1825. p. 47.

Nov. 1824, p. 187,) uppgifvit samma method och påstått, att hon vid sin ganska betydliga höns-afvel i många år genom detta märke bestämt könet hos de olika kullar hon låtit kläckas. *) —

Denna luftblåsa finnes äfven på obefruktade ägg, och äfven på sådana med samma olikheter. — Egde nu RITCHIES påstående verkligen grund, och kunde af erfarenheten bestyrkas, så vore det ett i physiologiskt hänseende intressant stöd för den satsen, att embryos kön redan är bestämdt i ägget innan det befruktas.

Fasan-
höns
med lika
fjädrar
som Fa-
santup-
par.

ISIDORE GEOFFROY ST. HILAIRE har framställt förhållandet med vissa Fasan-hönor, som vid en högre ålder undergå en sådan förändring af fjäderklädningen, att denna blir lik den, som utmärker Fasantuppen. — Det är anmärkningsvärdt att något dylikt aldrig blifvit anmärkt hos Påfogeln, men väl hos vissa arter af Cotinga och några mindre foglar. — Mesta uppmärksamhet förtjenar likväl MANDUIT och VICQ D'AZYRS anmärkning, att hos flera af dessa tupplika fasanhönor ovarium befunnits så oblitererad, att det varit omöjligt att upptäcka detsamma, och man var då böjd att förmoda, det ett så viktigt inre förhållande låge till grund för den besynnerliga yttre förändringen. — G. ST. HILAIRE vederlägger likväl denna förmodan; ty han har funnit att ovarium saknats hos tvenne hönor som icke liknade tup-

*) FRONIEPS Notiz. N:o 204.

tupparne, men deremot funnit samma organ hos andra, hvilka fullkomligen ägt fasantupparns utseende. *)

Professor JACOBSON i Köpenhamn har ^{Absorb-}till utrönande af absorbtions-förmågan ^{tion hos}an- ^{Mollu-}ställt försök på *Mollusker*, hos hvilka djur ^{sker:} de hinder betydligen äro minskade, som vid försök i denna väg på Vertebrater uppstå af blodets hastigare omlopp, mörkare färg, benägenhet att stelna o. s. v. En mängd af försök, hvarvid han utsatt *Helix pomatia* för åverkan af blodlutssalt, hafva lemnat följande resultat: Hela djurets yta, men i synnerhet den som betäckes af skalet, äger en hög grad af absorbtionsförmåga. Blodlutssaltet går hastigt och oförändradt öfver i blodmassan, och kan cirkulera ganska länge utan att blodet lider deraf. Äfven en ganska ringa mängd af detta salt upptäckes i detta ljusa blod genom kemiska reagentier, och blodet kan deraf upptaga en så stor quantitet, att det med chlorjern ger en mörkblå färg. Vid blodets stelning fäster sig detta salt vid ägghvitsämnet. — Mängden af det i blodet upptagna saltet förminskas efterhand, och försvinner slutligen. — De vägar, hvarigenom detta i blodet främmande ämne åter utföres, äro: *Lungorna*, som dock endast afyttra en ringa del; *Njurarne*, hvilkas verkan äfven är obetydlig; *Lefvern*, genom hvilken största mängden afskiljes, och blodet renas. Blod*

*) Mém. du Muséum, Tom. XII. p. 220.

Pr. Dalmans Årsb. 1825.

lutssaltet finnes derföre efter någon tid i tarmarnas vätskor, samt i excrementerna, och detta i samma mån, som blodet finnes vara friare derifrån. — Excretionen af detta ämne går långsamt, om djuret ligger i dvala; hastigare, om det inhemtat föda. — Att blodets rensning hos Molluskerna sker medelst lefvern, härrör deraf, att hos dessa djur mottager detta organ största quantiteten af arterielt blod, och sådant det kommer från hjertat; hos Mammalierna deremot, hvilkas Lefver endast mottager en i förhållande till dess massa ringa quantitet af blod, — sker denna rensning genom Njurarna, som här mottaga långt mera häraf. Som Molluskerna sakna lymfatiskt system, synas dessa försök lemna ett nytt bevis för Venernas absorptions-förmåga. *)

*) Oversigt over det Kongl. Danske Vidensk. Selskabs Forhandlingar. 1824 — 1825. p. 6.

Med förbigående af ett ej ringa antal physiologiska afhandlingar, som synas mera tillhöra Medicinen än Zoologien, kunna här ännu följande anföras:

DOELLINGER: Von den Fortschritten der Physiologie seit HALLER. München 1825. 4:o.

Précis élémentaire de Physiologie, par F. MAGENDIE; 2:e edit. Paris 1825; 2 Vol. 8:o

G. C. B. SURINGAR: Dissertatio medica inauguralis de nisu formativo ejusque erroribus. — Leyden 1824. 8:o

Experimenta in nervorum antagonismum habita a C. F. BELLINGERI. — Mem. dell' Accademia delle Scienze di Torino. T., XXX. p. I.

Observations sur les rapports de la mère et du père avec les produits, relativement

Zootomie och comparativ Anatomie.

EVERARD HOME har beskrifvit och aftecknat hjernsubstanten hos Menniskan sådan den visar sig under stark förstoring, nemligen såsom bestående af perlbandlika trådar, och dessa åter af ytterst små kulor, enligt hvad redan är bekant. — *) HJERNANS ANATOMIE.

HOME har vidare med människans hjerna jemfört hjernan hos fiskar, insekter och maskar, hvaraf detaljerna här dock icke kunna framställas. Det må endast anmärkas, att af alla insekter, dem HOME undersökt, synas Humlorna hafva den mest utbildade hjerna, samt att den figur, som redan SVAMMERDAM gifvit derpå, i det hufvudsakliga är riktig. — Med afseende på dessa djurs utmärkta konst-drift, synes denna observation vara af intresse.

ILG's Monographi af Sen-rullarne, lem-Sen-rullar. nar ett viktigt bidrag till kunskapen om konstruktionen af lederna i fingrar och tår, såväl hos människan som de öfriga

au sexe et à la ressemblance; par GIROU DE BUZARINGUES. — *Annal. des Sc. natur.* Maj 1825. — Ett ämne hvarom under det förflutna året flere iakttagelser och afhandlingar utkommit.

MARSHALL HALL: *Physiology of Speech.* — *Journ. of Science.* N:o 37.

G. RIGACCINI: *Ragionamento sulle Forze effettrici et conduttrici della circolazione del sangue, &c.* Rom 1824. 8 o.

C. H. SCHULTZ: *der Lebens-Process im Blute.* Berlin 1824.

*) *Philos. Transact.* 1824, p. I.

däggande djuren, samt hos foglarna. *) Förf. har börjat framställningen af sina undersökningar i detta ämne med senrullarne hos Hästen, och med en utmärkt fullständighet afhandlat alla hithörande ben, muskler, senor, o. s. v.

Kame-
lens
mun-
blåsa.

Flere naturforskare och resande hafva redan anmärkt, att Kamelen under brunsttiden utdrifver en eller tvenne stora blåsor ur munnen. G. H. RICHTERS undersökning af Dromedaren upplyser, att den har ett ganska långt gomsegel, utan mandlar. I deras ställe funnos flere groppar, af hvilka några voro fyllda med små gröna konkrementer. Framom gomseglet hängde en 8 tum lång membran, af 4 tums bredd, hvilken tycktes bestå af tvenne lameller, som voro förtunnade fortsättningar af svalgets slemhinna. I sjelfva membranen märktes flere små slem-säckar, och ett tydligt lager af muskelfibrer. **) — Den comparativa anatomien torde af Prof. SAVI i Pisa hafva att förvänta en fullständigare utredning af detta ovanliga organs egentliga beskaffenhet.

Anato-
mie af
Cercopi-
thecus.

OTTO har lemnat anatomien af en ny art bland Markattorna, kallad *Cercopithecus (?) leucoprymnus*, och hörande till den afdelning, som af FR. CUVIER kallas *Semnopithecus*. Denna art visar i sin inre organisation flera betydliga olik-

*) Anatomische Monographie der Schenrollen, &c. — Erster Abschnitt, Prag. 1823. 4:o — Recens. Isis 1825, 6. p. 749.

**) RICHTER: *Analecta cameli dromedarii anatomiam spectantia*. Regiomantani 1824.

heter från andra djur af samma ordning, och om dessa olikheter äfven skulle komma att återfinnas hos andra arter af samma subgenus, blefve dess riktighet derigenom bestyrkt. Mest anmärkningsvärd har OTTO funnit detta djurs ventriculus, hvilken han derföre noggrant beskrifvit och aftecknat. *)

GEOFFROY ST. HILAIRE har bemödat sig att visa en närmare analogie mellan foglarnas näbbar och Mammaliernas käkar, i anledning af åtskillige upphöjningar som å vissa Papegojors näbbar finnas nog tydliga, och hvilka både i form och ställning så mycket likna mammaliernas tänder, att en jemförelse mellan dem synes mindre långdragen. GEOFFROY har vidare i benen af dessa näbbar funnit ett lika antal af kanaler, hvardera innehållande ett kärl och en nerv, som slutas i nämnde upphöjningar, och således tydligen bekräfta åsigten af dem. En ytterligare jemförelse erbjuder sig mellan lamellerna i sjöfåglars näbbar, och lamellerna i Hvalfiskarnas käkar; och hela denna jemförelse lemna ett nytt bevis, huru den största olikhet i motsvarande organers yttre bildning dock ofta låter hänföra sig till samma ursprungliga grundformer.

Äfven Insekternas Anatomie har allt vidare med ifver och framgång blifvit bearbetad, och särdeles viktiga äro dervid

Fogel-
näbbens
analogie
&c.

Insekt-
Anato-
mie.

*) Acta Acad. Nat. Cur. Tom. XII, p. 505.
Tab. 47.

undersökningarna af sådana släkten, som stå vid gränsen af någon Ordning, eller till och med af hela klassen. Sådant är förhållandet med Tusenbenen, *Myriopoda*, hvilkas inre organisation LEON DUFOUR beskrifvit. *)

Föremålen för hans undersökningar hafva varit: *Lithobius forficatus*, och *Scutigera lineata*; — och utom de nya iakttagelser, som härvid framstått, hafva äfven TREVIRANI noggranna framställningar blifvit bekräftade.

Åtskilliga märkvärdiga bidrag till anatomen af *Melolonthæ*, har SUCKOW meddelat, särdeles i afseende på dessa djurs ovarier och tillhörande partier **), och de af Förf. härvid yttrade åsigter har äfven AUDOUIN framställt, utan att hafva känt SUCKOWS arbete.

Ännu viktigare äro likväl LÉON DUFOURS anatomiska undersökningar af en mängd Coleopterer, i synnerhet med afseende på tubi alimentaris olika struktur, som Förf. jemfört hos 49 olika arter, och hvars betydligaste skiljaktigheter han äfven aftecknat. ***)

Före-
ning
mellan
ryggkär-
let och o-
varierna
hos In-
sekterna.

Doctor MÜLLER i Bonn har visat, att det stora kärl hos insekterna, som man länge förmodat hafva någon analogie med hjertat hos andra djur, och som hos In- vanligtvis fått namn af Ryggkärlet, af-

*) Annal. des Sc. Nat. Maj. 1824. p. 81.

***) Verhandl. der Badischen Landwirthschafts Verein zu Ettlingen. 1823.

***) Ann. des Sc. Nat. Aout. 1824. &c.

gifver ganska tydliga, trådformiga förbindelser, grenar till äggstockarna, och de i trumpeterna liggande äggen. *) — Antalet af dessa förbindelse-trådar tyckes bero på antalet af trumpeter (tubæ), och det olika insertionssättet i ryggekärlet, synes bestämmas af ovariernas form. — Hos insekter med horstformiga och kamformiga äggstockar, t. ex. *Aeschna* och *Phasma*, ser man förbindelse-trådarna ligga i tvenne rader, och jemte hvarandra ingå i ryggekärlet. Hos dem, hvilkas äggstockar äro knopp- eller spol-formiga (t. ex. *Melolontha vulgaris*, *Geotrupes*, *Scarabæus*, *Calosoma*, *Dystiscus*, *Bombus*, o. s. v.), finner man alla dessa trådar från båda sidor antingen förena sig om en enda ingång midt på ryggekärlet, eller ock ingå de hvar på sin sida medelst en ingång. Hos *Lucanus Cervus* fann MÜLLER ingen förbindelse mellan ovarierne och ryggekärlet.

När man sammanlägger MÜLLERS undersökningar i det hela med den kännedom vi förut ega om ryggekärlets natur, synes man vinna ännu ytterligare skäl för den förmodan, att ryggekärlet är ett analogon med hjerta, eller ett rudiment dertill, och att de af MÜLLER anmärkta trådarna, kunna anses såsom äggstocksådor. Då hos insekterna de med äggen i samband stående organer äro i så hög grad öfvervägande, både i massa och vegetiv eller plastisk verksamhet, synes det ej svårt

*) Nov. Acta Nat. Cur. Tom. X.

att förklara hvarföre dessa företrädesvis erhållit det mest utbildade kärll-system.

Äggens utveckling hos *Phasma*. MÜLLER har vidare äfven framställt äggens utvecklings-process, och förändringarne hos de organer som dermed ega närmaste gemenskap; men i denna utförliga och rikhaltiga beskrifning förekomma så många olika förhållanden mot de analoga bildningarna hos fullkomligare djur, att det nästan är omöjligt att om dem kunna gifva någon kortare och dock tydlig framställning; i synnerhet utan att kunna bifoga de förträffliga teckningar, som upplysa förhållandet. — En liten cicatricula (tuppsspåret i fogelägg) på ägggule-hinnan, i hvilken sjelfva fostret bildas, synes snart sagdt vara det enda man igenkänner af andra djurs ägg. — Hela denna afhandling hör för öfrigt visserligen till de grundligare och utmärktare bidrag vi i sednare tider erhållit för de lägre djurens physiologie.

Inre vattenkärlet hos *Musslor*. BAER har väckt naturforskarens uppmärksamhet på ett märkvärdigt fenomen hos musslorna. När en sådan utsträcker foten ur sitt skal, så sväller den betydligt, och i samma mån blir den mera vattenklar och genomskinlig. Tager man djuret ur vattnet och låter det inom skalet innehållna vattnet afrinna, får man likväl se det nytt vatten afgår, så länge foten sammandrager sig. Om djuret hastigt sammandrager foten, ser man vattnet bortgå i en stark stråle. Trycker man den utsträckta foten på en hastigt upptagen mussla, så uppkomma

tvenne strålar, af hvilka den ena kommer ur midten af foten, och den andra från ett ställe nära munnen. — Till följe af dessa omständigheter förmodar BAER, att egna vattenkärl måste finnas, som hastigt kunna uppsuga vattnet.

Dylika vattenkärl har DELLE CHIAJE funnit hos *Murex Tritonis* redan 1821; och POLI har gifvit dem namn af antri Delle Chiaje. — Ehuru han ännu ej lyckats att fullständigt utreda deras organisation, har han dock publicerat sjelfva upptäckten i D:r SCHÖNBERGS i Erhardt med. chir. tidning. *).

Länge hade CHIAJE blott en dunkel aning om dessa organer, till dess han på foten af den stora och vackra *Nerita canrena* upptäckte en mängd sprickor, som öppnade sig i hela vidden af fotens kant. Från dessas öppningar kunde han följa en mängd kanaler, hvilka samlade sig i en stor reservoir. Upptäckten bekräftades ytterligare i anledning af en stor öppning nära anus på *Buccinum galea*, den största enrummiga snecka i parthenéiska hafvet. Från denna öppning ledde undersökningen till en lång kanal, som förde såväl till den slingrande lefvergången, som äfven till underlifvet, hvar-est funnos stjernformiga reservoirer (antri), från hvilka vattnet genom många och breda kanaler ingår i foten o. s. v. — Den utomordentligt starka sammandrag-

*) Med. Chir. Zeitung 1825. Band. 2, p. 13.

ningskraften hos dessa djur har ännu ej tillåtit CHIAJE att regelbundet iakttaga vattnets utgång i hela omkretsen af den utsträckta foten, ej eller hafva qvicksilfverinjectioner lyckats. — Men vare härmed huru som helst, synes dock afgjordt, att en vatten-cirkulation i det inre af Molluskernas kropp verkligen eger rum, vattnet må insugas och utgå antingen genom samma eller genom olika vägar.

Hos de nakna Molluskerna och hos landsneckorna har CHIAJE ej funnit dylika kärl. Deremot har han i foten af *Helix Pomatia* anmärkt en stor sammansatt körtel, från hvilken en klibbig vätska utsippar, så väl tvertigenom foten, som genom ett slags cavitét framom densamma. *).

För öfrigt hafva äfven under de sednare åren flere undersökningar blifvit egenade åt uppdagandet af verkliga förhållandet med musslornas kön; hos hvilka djur man nemligen fordom endast funnit äggstockar, och, sedan POLI'S undersökningar, ansett föga sannolikt att kunna upptäcka några hanar. PREVOST har likväl hos åtskilliga individer af den vanliga målare-musslan (*Unio pictorum*) funnit animalcula spermatica, hvilka voro ganska lifliga, och som för öfrigt förhöllo sig såsom dylika hos andra djur.

*) Memoria intorno la descrizione e l'ulo di un nuovo apparato di canali per la circolazione dell' acqua nello interne vie del corpo degli animali marini senza vertebre corredata di tavole in rame a tal uopo incize.

Hos samma species af musslor finner man nästan lika många individer med äggstockar och ägg. Dessa sednare bestå af en med hvita omgifven gula, och en ganska tunn ägghvite-hinna. — Hela äggets diameter är $\frac{1}{2}$ millimeter; gulans $\frac{1}{3}$ millimeter. Animalcula komma ur testis, äggen ur äggstocken, genom tvenne gångar, som symmetriskt motsvara hvarandra på båda sidor. *)

BAER i Königsberg bekräftar i det närmaste samma förhållande både hos Unio och Anodonta. **) BAER fann flera honor än hanar af Unio pictorum, och ännu flere honor mot hanarna bland släktet Anodonta. Enligt BAER skola de äggförande musslorna äfven utmärka sig genom sin längd. Icke dess mindre äro könsorganerna före äggbildningen så alldeles lika bildade, att man ej upptäcker något som tillkännager, om det är testis eller ovarium. — Likväl synes hela frågan ännu icke vara afgjord. Äfven G. R. TREVIRANUS och BLAINVILLE hafva på samma tid förehafvt samma undersökning. Den förre tror, att både ägg och semen afsöndras i olika bildningar af ett och samma organ, hvaruti, redan i ovarium, semen omger äggen såsom en hvit vätska. ***)

Bland åtskilliga andra bidrag, dem G. R. TREVIRANUS lemnat till Gasteropa-

*) FRORIEBS Not. XI Band; N:o 4. p. 57.

**) FRORIEBS Not. XIII Band N:o 1.

***) TIEDEMANN und TREVIRANUS Zeitschrift Heft 1; p. 36.

dernas anatomic, förekommer äfven en fullständig framställning af njuren och öfriga urin-organer hos *Limax ater*. Då Herr JACOBSON i Köpenhamn redan längesedan visat att denna njure afsöndrar verklig urinsyra, kan man nu mera svårligen betvifla, att dessa djur hafva alla de samma urin-organer som de högre djuren. — TREVIRANI öfriga undersökningar hafva *Planorbis corneus*, *Lymnaeus stagnalis* och *Paludina vivipara* till föremål.

Förvarings-sätt af Maneter och slemagtiga djur. ROSENTHAL har lemnat åtskilliga tillägg till vår kännedom om organisationen af Maneterna, genom undersökningar af Medusa aurita. — Såsom bekant, äro dylika undersökningar högst svåra, i anseende till dessa djurs lösa konsistens, hvilken i sitt naturliga tillstånd icke uthärdar den varsammaste dissection. Det är därför en ganska intressant uppgift, att genom dekokt på Galläplen dessa djurs massa ej allenast ganska hastigt antar en fasthet, utan äfven förlorar sin genomskinlighet. I samma mån som de enskildta partierna härigenom blifva långt tydligare och lättare att dissekera, kan man således genom detta medel framställa sådana invecklade delar, som hos det friska djuret äro alldeles otydliga. — Samma medel kan enligt ROSENTHAL äfven användas vid dissection af andra slemagtiga djur, och med icke mindre fördel äfven vid deras bevarande i Muséer, helst dylika genom galläpledekokt praeparerade organismer kunna för-

varas i sprit af mindre styrka än eljest
erfordras. *)

*) Untersuchungen von TIEDEMANN und TREVI-
RANUS, I B. 2:s H. p. 318.

Utom de talrika skrifter som utkommit i
den egentliga Anatomien, kunna ännu föl-
jande här anmälas:

ROSENTHAL: de intimis Cerebri Venis, seu
de venæ magnæ Galeni ramis. — Acta Nat.
Curios. Tom. XII. p. 303.

Nouvelle méthode de disséquer le cerveau,
par LAURENCET. Bull. univ. 1825. I. p. 6.

C. VAN DEN BROECKE: commentatio de mem-
brana arachnoidea. Gandaviæ 1824.

P. BALOGH de F. ALMAS: Dissert. inaug.
de evolutione et vita encephali. Pestini 1823.

Anatomie des systèmes nerveuses des ani-
maux vertebres appliquée a la Physiologie
et a la Zoologie, conjointement avec MA-
GENDIE par DESMOULINS. Paris 1825, 8:o
med atlas i 4:o.

C. F. BELLINGERI: De medulla spinali ner-
visque ex ea prodeuntibus. — Mem. della
reale Acad. delle scienze di Torino, Vol. 28.

GEOFFROY ST. HILAIRE: Sur la determina-
tion des pièces osseuses de la tete de l'hom-
me et des animaux. — Rec. i Bull. univ.
1825, N:o 7.

BERTHOLD: Kopfknochen der Nagethiere;
Isis 1825. 8.

CARUS: Erläuterungstafeln zur vergleichen-
den Anatomie. N:o 1, — 8 kopparst.

PANDER und D'ALTON: Skelette der Raub-
thiere, abgebildet und verglichen. — Leip-
zig. 1824. fol.

ROSENTHAL. Ueber die Sinnesorgane der
Seehunde. — Nov. Act. Nat. Cur. XII. p. 673.
Tab. 56, 57.

BOJANUS: Adversaria, ad dentitionem equini
generis et ovis &c. Act. Nat. Cur. XII. p.
695. Tab. 58, 59.

Fornverldens Fauna.

Den skyndsamhet hvarmed Vetenskapen om fornverldens organiska qvarlemningar fortfar att utveckla sig, de intressanta resultat den redan lemnat, och den utbredning den nu eger, till och med i andra verldsdelar, — allt detta har tillvunnit densamma ett så lifligt deltagande och så många arbetare, att nästan årligen

BERTHOLD: Anatomie des Hasen und Kainchens, Isis 1825; 2, 4, 5.

HUSCHKE: Bermerkungen zur Anatomie der Sinneswerkzeuge und der Kinnladen. Isis 1825. 10.

Ostéologie et Myologie du Cheval, dessinées et publiées par HECTOR REVERCHON. Lyon 1824. Livr. 1 & 2.

Etudes anatomiques du Cheval, par BRUNOT: Paris 1825.

GURLT, E. F. Anatomische Abbildung der Haus-Säugethiere. Berlin, folio.

MAYER: Beitrag zu einer anatomischen Monographie der *Rana Pipa*. Nov. Act. Nat. Cur. XII. p. 537. Tab. 49.

GERBRANDI BAKKER osseographia piscium, gadi praesertim aeglifini cum lampride guttato, specie rariori. Icones accedunt forma majore aere et lapide expressæ. — Gröningæ 1822, 8:o c. tab. II, 4:o. — Recens. Bull. univ. 1825. N:o II. p. 194.

ROSENTHAL: Ichtyotomische Tafeln; 4:te Lief. Berlin, 4:o.

RATHKE: Über die Entwicklung der Geschlechtswerkzeuge der Wirbelthiere. Isis 1825.

LUND: Zweifel über das Circulationssystem der Crustaceen. Isis 1825, 5.

Alphabetisches und systematisches Register zu Cuviers Vorlesungen ueber vergleichende Anatomie; von F. O. Litzau. Leipzig 1824.

någon ny upptäckt af vigt inflyter. — Åtskilliga af fornverldens större djur äro likväl nu redan så länge bekanta, och det viktigaste af hela deras osteologi så väl utredt, att de sednare årens bidrag rörande dessa hufvudsakligen inskränka sig till en ökad kunskap om de olika länder och trakter af jordklotet, der benlemningar efter en eller annan af dessa arter träffas; och då denna undersökning äfven hör till favorit-studierna för dagen, inhemtas naturligtvis årligen en myckenhet af uppgifter rörande sådana lokaliteter.

Bland dem förtjenar nämnas, att det besynnerliga *Megatherium*, som förut endast träffats i södra Amerika, nu äfven blifvit upptäckt i en af norra Amerikas formationer.

Till dessa talrika bidrag om lokaliteter af fornverldens alster hörer äfven en afhandling af MARCEL DE SERRES, om *Mastodon angustidens* Cuv., hvaraf tänder och benlemningar blifvit funne vid Montpellier och flera ställen i Frankrike. Med förbigående af det mera speciella om sjelfva dessa lemningar, anser jag mig likväl böra bifoga några af de anmärkningar, hvartill de föranledt i afseende på de lager, hvori de förekomma. *) — Man har på tvenne sätt sökt förklara läget af dessa i Europa förekommande lemningar af Mastodonter, nemligen, antingen att dessa djur fordom lefvat der, hvarest nu deras öfverlevor träffas, eller

Fund-
orter för
Masto-
don an-
gusti-
dens.

*) Bullet. univ. 1825. N:o 7. pag. 370.

att de från andra aflägsnare trakter blifvit ditförde, genom någon vattenflöd, eller af någon annan dylik orsak.

Om man antager den förra meningen, lemnar en öfversigt af dessa lager en icke ointressant anledning till slutsatser, i afseende på fornverldens klimat och värmens utbredning öfver jordklotet. Äfven dessa Mastodont-lager ega icke samma höjd i Europa och i nya Continenten. I Europa äro sådana lemningar endast funne i dälдер, nära floder, vid foten af bergssträckor eller på lägre kullar, och således alltid endast föga öfver hafsyttans höjd. — Helt olika är deremot förhållandet i nya continenten. Ben af Mastodonter träffas der på en betydlig höjd, ända till omkring 2,500 meter öfver hafsyttan. — Äfven lemningarne af andra hafsdjur, af Sneckor, Musslor, o. s. v. förekomma i Amerika på en mycket betydligare höjd än i Europa. — Att sluta här af synes således samma, eller åtminstone ganska närsläktade arter af djur på en gång hafva lefvat vid en ganska olika höjd i gamla och i nya verlden. Detta skulle måhända kunna förklaras så, att i nya continenten denna betydligare höjd åt de ställen, der lemningar af Mastodonten finnas, medfört ett mera tempererad klimat, och något när lika med de nordligare trakter af Europa, der dylika lemningar förekomma. Om man antager att Temperaturen i det hela fordom var betydlig högre än nu, så synes af det
före-

föregående äfven följa, att de orsaker, som vållat temperaturens minskning, hafva i båda continenterna varit samtida och lika verkande, samt utan att hafva medfört någon rubbning i proportionen af temperaturen mellan sjelfva continenterna. — Men om denna slutsats skall vara riktig, måste man förutsätta, att dessa djur skola hafva lefvat der, hvarest deras lemningar nu finnas. Denna hypothés är likväl må hända den, för hvilken de närvarande observationerna äro minst gynsamma. Den stora förstörelse dessa lemningar undergått, deras ofta hopvräktade ställningar, deras läge midt i sand eller bland lemningar af hvalar, ostron och andra hafsprodukter, de *Balani*-sneckor, som ofta finnas fästade vid dem, m. m., synas långt starkare vittna för det påståendet, att dessa djur efter deras död en lång tid varit liggande på den fordna hafsbottnen, och blifvit af dess strömmar förda till aflägsna ställen. Om man antager denna sednare hypotes, är det intressant att söka utforska riktningen och vidden af den ström, som öfver Europa utspridt lemningar af denna Mastodont. Åt norr finner man dylika ända till omkring Darmstadt; mot söder träffas de i Piemont och i norra delen af Italien. Åt vester upptäcker man dem i Frankrike vid Lyon, Trévoux, Sariac, Bourdeaux, o. s. v. samt vid Montpellier. Af allt detta skulle då kunna slutas, att den ström, som anses hafva medfört dessa

lemningar, synes hafva sträckt sig mellan 43 och 50 grader nordlig bredd; men huruvida dess kosa varit från öster till vester eller tvertom, har icke ännu kunnat utrönas. — En annan intressant fråga är, huruvida dessa lager sänka sig eller icke, i den mån de nalkas det nuvarande hafvet; äfven denna kan ännu icke besvaras, men då uppmärksamheten derpå nu är väckt, kunna flerfaldiga observationer snart göra dess besvarande möjligt.

Nya fossila
Djur.

Bulletin universel tillkännager ett i Paris under arbete varande verk öfver fossila djurlemningar, som kommer att utgifvas af BRAVARD, CROIZET och JOBERT. Föremålen äro funne i Departementet Puy-de-Dome, och bland dem finnes ett större antal af förut alldeles obekanta djurarter, dem BRAVARD medtagit till Paris och underkastat CUVIERS granskning. Bland ej mindre än 20 fossila nya Mammalier utmärker sig en mindre Mastodont, en Elephant, en Rhinoceros, en Hippopotamus, en Tapir, mindre än de förut beskrifna; 3 Panther-arter, en Hyaena, och flere andra; alla nya och icke beskrifna i CUVIERS stora arbete. *)

MARCEL DE SERRES har tillkännagifvit upptäckten af åtskilliga fossila djur, funne uti hålor vid Lunel-Vieil, nära Montpellier. Bland dem utmärker sig äfven en kamel, ett djur, som man förut ej träffat i fossilt tillstånd; ett stort rofdjur, en

*) Bullet. univ. 1825. 7. p. 436.

art af Lejon eller Tiger, men mycket större än de nu lefvande, så att dess hörntänder uppgått till 16 centimeters längd, och 39 millimeters bredd. — Jemte dessa finnas äfven lemningar af mindre Tigerarter, af Hyener, Panthrar och åtskilliga species af hundsläktet; och dessa äro jämväl blandade med benlemningar efter gräsätande djur, såsom af Hippopotamus, Vildsvin, Hjortar, Oxar o. s. v. äfvensom af Harar och Råttor. — Dessa ben äro alldeles blandade om hvarandra; så att fragmenter af gräsätande och köttätande djur af de mest olika släkten omvexla, och inga hela skeletter träffas. De synas således hafva blifvit sammanvräktas genom någon flod. — Alla hafva något af sitt animaliska ämne i behåll, och sjelfva jorden, hvaruti de ligga inbäddade, innehåller till och med mera häraf än sjelfva benen. — Hvad MARCEL DE SERRES ännu tillkännagifvit om detta fynd, är egentligen endast en prodromatisk öfversigt af de undersökningar han ämnar företaga. *)

En Rysk journal har meddelat en öf-
 versigt af de märkvärdigaste fynd af fossila djur, som träffats inom det vidsträckta Ryska riket. Redan under PETER den i:stes regering upptäckte man vid Kostink ben af Elefanter, som då ansågos vara lemningar af dem ALEXANDER den store begagnat på sitt tåg. — 1775 funnos Elefantben vid byn Iviatofsk, 17 verst från Petersburg. I sednare tider

Fossila
 Djur i
 Ryss-
 land.

*) Bullet. univ. 1825. 9. p. 80.

har man upptäckt den oändliga myckenhet af Mammots och Elefantsben, som ligga utsädda på mångfaldiga ställen i Ryssland, och särdeles i Siberien; hvarvid ingen väckt större uppmärksamhet, än det 1799 vid Lena-flodens mynning upptäckta skräfvet af ett mammoddjur, på hvilket, som bekant är, äfven köttet ännu fans i behåll. — Anmärkningsvärdt är, att bensamlingarne af Mammoth tilltaga i samma mån som man nalkas ishafvet, vid hvars kuster de på åtskilliga ställen finnas till en alldeles förvånande myckenhet. *)

Fossil
Vesper-
tilio.

Man lär nu vid Montmartre ändtligen hafva funnit en fossil Vespertilio, af stor likhet med våra vanliga Läderlappar, ehuru den ännu ej blifvit fullkomligen undersökt och bestämd. Den stenbit, hvaruti detta sällsynta petrifikat funnits, klöf sig så lyckligt, att djurets fullständiga aftryck finnes i båda styckena. **) Som bekant har man ännu aldrig funnit petrifikat af någon Quadruman, och detta är ett ganska starkt bevis för det ännu aldrig vederlagda påståendet, att aldrig någon menniska eller dess delar förekommit bland verkliga Petrifikater. Upptäckten af denna fossila Vespertilio har således blifvit ansedd som särdeles vigtig, såsom hörande till ett slägte, som i Systemet står högst bland ännu upptäckta

*) Otietschestvennia Zapiski, Febr. 1824. p. 226. — Bull. univ. 1825. 10 p. 250.

**) BREWSTER Edinb. Journ. of Sc. and Arts. FROBIEPS Notiz. No 200.

fossila organismer. — Denna vigt beror likväl alldeles på det rum man enligt olika åsigtler lemna Vespertilionerna i systemet, nemligen antingen närmast efter Quadrumanerna, eller jemte de längre ned ställda Gnagarne.

HARRAN har beskrifvit en fossil Amphib, som han anser bilda ett nytt genus, och den han kallat: *Saurocephalus lanciformis*. Den är funnen vid Missouri, hvarest finnas stora kullar af blotta Hafsconchylier och andra organiska lemnin-
gar. — Harran har äfven beskrifvit en ny *Ichthyosaurus*, kallad *I. coniformis*.*)

CONYBEARE har beskrifvit och aftecknat ett ganska märkvärdigt fossilt skelett, af en Amphib, som bildat ett eget och ganska utmärkt genus. Den kallas *Plesiosaurus dolichoderus*. Dess hals har haft en alldeles ovanlig längd, ty den ensamt har varit lika lång som hela den öfriga kroppen. Det fossila skelettet är fullständigt, och för jemförelsens skull är äfven teckningen af ett komplett skelett af *Ichthyosaurus communis* bifogad. **)

GERMAR har afhandlat de fiskstryck som finnas i Mansfelder-schiffen, ***) men synes dervid icke hafva känt BLAINVILLES arbete om Ichthyolitherna, hvaraf den tyska öfversättningen redan i Årsberättel-

*) Journ. of the Acad. of Nat. Sc. of Philadelphia, Vol. III. p. 331. — FRORIEPS Not. N:o 194.

**) FRORIEPS Notizen N:o 231. med Planche.

***) Mineralog. Taschenbuch 1824. 1. p. 61. — Bullet, univ. 1825. 2. p. 266.

sen för år 1823 blifvit omnämnd. — Att de flesta af GERMARS åsigter dock i hufvudsaken öfverensstämma med BLAINVILLES, synes ytterligare tala för dessas riktighet.

Entomo-
straci-
ter.

Bland de hos oss förekommande Petrifikater synas knappt några ådraga sig en sådan uppmärksamhet, och väcka ett så särdeles intresse, som de så kallade Trilobiterna eller Entomostraciterna. — Dels äro de de enda i våra formationer förekommande Crustaceer; dels höra de jemte Orthoceratiterna till de aldra äldsta lemningar af en aflägsen forntid; dels framte de det besynnerliga phenomenet, att man ännu aldrig kunnat finna petrifikat eller aftryck af dess djurs *undra* sida, och fötternas antal och form, utan endast af ryggens skal; hvarigenom deras verkliga natur och deras plats i systemet ännu fortfar att vara en gåta. — Af de icke så få arter, som i våra lager redan blifvit upptäckta, äro åtskilliga ännu endast träffade i mer eller mindre upplysande fragmenter; och då skilnaden mellan arterna af dessa djur synes ofta nog fordra en noggrann jemförelse, måste vi med så mycket större intresse följa de iakttagelser, som utomlands framställas i samma ämne.

Isotelus.

Norra Amerika synes vara särdeles rikt på Trilobiter. DEKAY har lemnat underättelser om åtskilliga sådane, i synnerhet träffade vid Trentons vattenfall. Bland dem förekommer äfven en form, som DEKAY anser böra bilda ett eget genus, hvilket han kallar *Isotelus*. — Dess aflånga, utsträckta eller hoprullade kropp

eger 8 ryggsköldar; Hufvudskölden är stor och liknande kaudal-skölden, och eger endast 2:ne ögonformiga upphöjningar, som icke äro reticulerade. Kaudalskölden är vid, utsträckt, med föga märkbara afdelningar, lika bred som hufvudskölden. — Främre pannan skall *inunder* ega tvenne halfmånformiga utskott. — DEKAY beskriver af detta slägte 2:ne arter, hvaraf den ena, som kallas *Is. gigas*, finnes från 6 till 12 tums längd; den andra, *Is. planus* är endast omkring 2 tum lång. — DEKAY anser sannolikt, att *Asaphus cornigerus* SCHLOTTH., äfvensom *Entom. crassicauda* och *extenuatus* WAHLENBERG, torde höra till slägtet *Isotelus*, som skulle skilja sig från *Asaphus* medelst icke reticulerade ögon, rygradens dubbla bredd mot sidornas, o. s. v. *) — En nogare undersökning af alla arterna må utvisa om dessa skiljetecken verkligen ega bestånd, eller småningom nuanceras af olika arter,

CH. STOKES har fästat uppmärksamheten vid tvenne partier, dem han funnit på undra sidan af hufvudet på en *Trilobit* från sjön Huron, och dem han sökt jämföra med de mandibler, hvartill DEKAY trott sig finna spår på sin *Isotelus*; **) men DESMAREST har sökt vederlägga denna åsigt, och det förmodligen med mycket skäl, ***)

*) Annals of Lyceum of Nat. Hist. of New-York. Vol. I. N:o VII. p. 174. Pl. 12 & 13.

**) Transact. of Geol. Soc. 2:ne Serie. Tom. I. p. 208. 1. fig.

***) Bullet. univ. 1825. 6. p. 293.

Böhmens
Entomo-
straci-
ter.

Grefve CASPAR STERNBERG har lemnat en öfversigt öfver de *Entomotracer* eller så kallade Trilobiter, som hittills veterligen blifvit funne i Böhmen, jemte uppgifter om de lager och ställen, der de blifvit träffade och åtskilliga upplysningar rörande deras synonymi, o. s. v. *) De här beskrifna arter äro: 1, *Tril. macrophthalmus*, hvarvid bifogas en så kallad mindre, varietet som likväl har allt utseende af egen art; — 2, *Tril. Hausmanni*; — 3, *Trilobites* —? (*Tr. Hausmanni* SCHLOTTH. T. 22. f. 7.) en förmodligen ny art; 4, *Tr. Sulzeri*; 5, *Tr. Hoffii*; 6, *Tr. Tesini*, eller Entom. paradoxissimus WAHLENBERG.—Åtskilliga af dessa äro här äfven aftecknade. — Äfven denna afhandling synes antyda, att de till detta besynnerliga slägte hörande arter sannolikt äro långt flere än man ännu antagit, ehuru den stora svårigheten att kunna få jemföra fullständiga petrifikater, måste medföra en ganska billig farhåga för misstag vid försöket att bestämma dem. — Anmärkningsvärdt är, att, då ofvannämnde amerikanska författare trott sig böra ännu mer öka antalet af de genera, som BRONGNIART föreslagit, SCHLOTTHEIM och STERNBERG deremot ej funnit för godt att ens antaga något enda af dessa; utan de sammanfatta åter alla hithörande arter under den visserligen nu redan gamla, men, åtmin-

*) Verhandlungen der Gesellschaft des vaterländischen Museums in Böhmen, drittes Heft, Prag, 1825. 8:o.

stone i zoologiska systemet, högst opas-
sande benämningen af Trilobiter.

De utomlands utgifna mångfaldiga af-
handlingar om fossila Conchylier, ega till
större delen ännu föga intresse för oss;
de inhemska åter skola här längre fram,
bland de i Sverige utkomna skrifter, an-
mälas.

Jag får här ännu bifoga åtskilliga
underrättelser om lemningar af några forn-
tidens djur, som ännu ej äro fullständigt
bestämda, men hvilka, att sluta af de
fragmenter man af dem funnit, synas
hafva öfverträffat alla andra i storlek.

Sådan är den jätte bland Amphibier-^{Megalo-}
na, som af BUCKLAND och CONYBEARE fått ^{saurus.}
namn af *Megalosaurus*, och hvilken CU-
VIER ansett vara beslägtad med krocodi-
ler eller Tupinambis, eller ännu närma-
re med en annan stor fossil Reptil, som
blifvit kallad *Geosaurus*, och hvaraf ben
träffats i kalkschiffer vid Manheim. — Af
Megalosaurus har man ännu aldrig lyc-
kats att finna något helt skelett, utan en-
dast spridda fragmenter, nemligen vid
Stonesfield, i lager af Oolith-blandad kalk-
schiffer, som nyttjas till taktäckning och
som innehåller många andra organiska
öfverlevor, såsom fogel- och amphibie-ben,
fisktänder, skalvingar af Insekter, äfven-
som aftryck af land- och vatten-vexter;
samt vid Cuckfield i Sussex, der likale-
des finnas lemningar af åtskilliga dylika
organismer. — Redån 1758 beskref J.

BLAT i philos. transactionerna ett 29 tum långt ben, som vägde 200 marker, och anses höra till denna Amphib. BUCKLAND har nu (i Transact. of the geol. Soc.) beskrifvit en i Oxford förvarad lårpipa, af 2 fots 2 tums längd, och 10 tums omkrets i dess smalaste ända, och PREVOST har funnit ett refben af 2 fots 2 tums längd. — För att rätt finna hvilken storlek dessa ben antyda, är nödigt att erinra sig ödlornas och krokodilernas form, så alldeles olika mot vanliga däggande djurs; och de ofvannämnde engelska Geologerne hafva af de funna fragmenterna ansett sig kunna sluta, att denna *Megalosaurus* varit ett med ödlorna beslägtadt djur, men som i storlek öfverträffat sjelfva Elefanten, ja som till och med måste hafva egt en längd af 40, 60 eller kanske 70 fot. *).

Ben af ett
kolossalt
Sjödjur.

De största hittills upptäckta fossila djur hafva alla varit sådana som lefvat på landet, och ehuru kolossala dessa Mammoth och Mastodonter än varit mot våra nu existerande land-djur, så öfverträffas de dock i storlek af de nu lefvande Hvalfiskar. Det är således en ny fråga, huruvida fornverldens Hvalar eller dess sjödjur i allmänhet, äfven i storlek öfverträffat de närvarande; hvilken fråga likväl hittills icke kunnat besvaras. Först under sistlidne sommar har man, som det uppgifvets, ej långt från mynningen af Mississippi, omkring 9 geogr. mil söder om nya Orleans, uppgräfvit qvarlefvor

*) Nouveau Bullet. des Sciences 1825, Mars.

af ett sådant enormt sjödjur. Dessa bestodo, enligt berättelsen, *) af ett fragment af kranium, flere ryggnotor och några benpipor. Fragmentet af kranium höll 22 fot i längden, och vägde 1,200 marker. Sjelfva hufvudskålsbenen voro 9 tum tjocka; i Diploë syntes regulaira fördjupningar af en tums diameter; ossa faciei voro fast sammanvuxne, utan suturer; processus styloideus var 8 fot lång, och vid basis 6 tum tjock; i öfverkäkens kaviteter fans en mängd af ett ämne, liknande fettvax, som brann med liflig låga, och med lukt af ambra. — De cylindriska benpiporna höllo 14 tum i diameter. — Dessa lemningar voro i Junii månad uppställda till allmänt åskådande i nya Orleaus. — De upptäcktes i en så låg lokal, att vattnets höjd någon tid hindrat den vidare undersökningen. — Att sluta af de redan uppgräfdade benen, förmodar man dem hafva tillhört något af forntidens gigantiska sjödjur, hvars längd man, enligt proportionen af hufvudskålen, vill beräkna till ej mindre än 200 fot; — hvilket då visserligen vore den största organiska varelse, hvarom vi ännu vunnit kunskap.

*) I Tidskriften Columbus, oder Amerikanische Miscellen, utgifven af Dr RÖDING. — FRORIEPS Notiz. N. 258, pag. 250.

*Litteratur rörande Fornverldens
Fauna.*

De fossilibus Mammalium reliquiis in Prussia adjacentibusque regionibus repertis; Auct.

Zoologiska Skrifter utkomna i Sverige.

De under det förflutna året i Sverige utkomna skrifter, och särdeles bidra-

C. E. A. BAER. — Regiomontani 1824. 4° cum fig.

De Mammalier från fornverlden som här sägas vara funne i Preussen äro: *Rhinoceros tichorinus*, *Hippopotamus fossilis*, *Equus caballus fossilis*, arter af *Cervus* och *Bos*, samt benlemningar af *Cetaceer*, bland hvilka ben af Hvalar finnas ofta på Preussens slätter, och på ställen, som äro ganska aflägsna från hafvet.

KOENIG, C. G. *Icones fossilium sectilium, centuria I.* London. Fol.

Observations sur les ossemens humains decouverts dans les crevasses des terrains secondaires, et en particulier sur ceux que l'on observe dans la caverne de Dufort; par Marcel de Serres. — Ann. de la Soc. Linn. de Paris. 3:e livr. Nov. 1824. p. 361.

Note sur des dents du grand Mastodonte, trouvé en Piemont &c. par BORSON. Mem. della real. acad. delle Sc. di Torino. T. 27. — Rec. Bull. univ. 1825. I. pag. 105.

System der urweltlichen Konchylien, von H. G. BRONN. Heidelberg; Fol. med 7 Tab. lithogr. — 1824.

Note sur quelques Fossiles de SCHLOTHEIM, Bullet. univ. 1825. 7. p. 387.

Sur des Becs de Céphalopodes fossiles; par DESSALINES d'ORBIGNY. Ann. des Sc. nat. 1825. p. 211. av. pl.

Observations sur les genres Hippurites et Radiolites. par DESHAJES. Ann. d. Sc. nat. 1825. p. 205.

DEFRANCE: Tableau des corps organisés fossiles, précédé de remarques sur leur pétrification. Paris 1824. 8.

gen till Skandinaviens Fauna, äro ej talrika; de inskränka sig hufvudsakligen till ett par academiska dissertationer, samt de afhandlingar som i Kongl. Vet. Academiens Handlingar finnas införde.

Bland dessa sednare utmärker sig Hr Nilssons uppsats: "om de mångrummiga Sneckor, som förekomma i Kritformationen i Sverige" *) — innehållande först en granskning af de nu lefvande mångrummiga Sneckors eller Cephalopoders konstruktion, samt af uppkomsten och bildandet af deras skal. Derifrån ledes man af analogien till en föreställning om egentliga uppkomsten och utvecklingen af sneckskalen hos dessa Fornverldens analoga djursläkten, eller de petrifikater, som få namn af *Orthoceratiter*, *Belemniter*, *Ammoniter*, *Lenticuliter*, o. s. v., och hvilkas konstruktion, utan en sådan ledning, verkligen till en del har syntts ganska gåtlik. -- Så har förhållandet t. ex. varit med *Orthoceratiten* och *Belemniten*. Den förras sammansättning, såsom den enklaste, upplyser lättast sjelfva uppkomsten af mångrummighet i skalet, medelst djurets progressiva framflyttningar, i den mån skalet blifvit för trångt mot dess tillväxande kropp; men detta med orubbadt bibehållande af den vid första basen fästade strängen, som omkring sig afsatt det rör som kallas siphonen; äfven som det från djurets kropp efter hvarje framflyttning har bildat sig den botten, som

Fossila
mång-
rum-
miga
Sneck-
kor.

*) K. Vet. Acad. Handl. för år 1825, p. 329.

nu utgör *Orthoceratites* mellanväggar. — På analogt sätt hafva äfven *Belemniterna* bildat sig; likväl så, att då *Orthoceratiten* börjat från spetsen och vuxit på längden *blott framåt*, har deremot *Belemniten* börjat vid botten af basal-kaviteten, och vuxit på längden *mer bakåt* än framåt. — Den olika formen, som septa framvisa hos olika släkten, grundar sig på den form bakdelen af djurets kropp eger; härifrån kan man således leda sig till en förklaring för uppkomsten af dessa mera compliquerade och besynnerliga former, som vissa petrifikaters skal eller kärnor framvisa, t. ex. de med flikiga septa prydda *Ammoniternas*, eller den så högst besynnerliga *Orthoceratites duplex* WAHLENBERG.

De fossila mångrummiga Conchylier H:r NILSSON sedan beskrifver, äro alla funne i kritformationen i Södra Sverige. Deribland förekommer en art af *Ammonites*, som Förf. med mycket skäl kallar *Amm. Stobaei*, efter den namnkunniga Lärde, som grundat Lunds Museum, och som äfven redan för nära ett sekel sedan beskref detta petrifikat. *) — Af *Lenticulites* förekomma här tvenne arter, *L. Comptoni* Sow., och *L. cristatella*, N. Sp.; vidare *Baculites Faujasii* LAM; — *Belemnites mucronatus* BRONGN.; *Belemn. mamillatus*, N. Sp.; — samt *Nodosaria*

*) Cornu Ammonis fragmenta; KIL. STOBÆUS Dissert. epist. de Nummulo Brattensburgen= si; Lundae 1732; pag. 19, f. 7, 8, 9.

sulcata och *laevigata*, båda nya, och slutligen *Planularia elliptica* och *angusta*; båda nya arter af det slägte som LAMARCK kallat *Renulites*, men hvilken benämning har måst ändras, såsom ingalunda passande till alla hithörande arters form.

I fortsättningen af den i förra Års-Crania. berättelsen redan nämnda afhandlingen om Brattens-burgspenningen, eller *Anomia craniolaris* LINN., har H:r NILSSON nu beskrifvit och aftecknat de i Skåne förekommande arter af *Crania*, nemligen; *Cr. nummulis* LAM.; — *Cr. tuberculata* N., en ny art, och *Cr. striata* LAM., hvartill bifogas en mindre och slät Varietet. — Äfven af den ännu lefvande *Cr. personata* LAM. åtföljer här en beskrifning och teckning. *)

Såsom ett bidrag till kunskapen om Petrifika-
våra Svenska petrifikaters lokaliteter, bör kater
här äfven nämnas H:r HISINGERS "Under- från
rättelse om petrifikat-förande Kalksten på Humle-
Humlenäs i Calmar Län, m. m." **), — näs.
ehuru eljest egentligen tillhörande Geologien. — För denna verkligen oväntade upptäckten af en förut okänd trakt af öfvergångs-formation i södra Sverige, har man att tacka H:r ÖNGREN, som äfven till K. V. Academiens Museum förärat prof af de der funne petrifikater. De oftast förekommande äro: den vanliga *Orthoceratiten*, — *Anomites pecten* W.; — He-

*) K. V. Ac. Handl. för år 1825, II. p. 325, Tab. II. -

***) K. V. Ac. Handl. för år 1825, I. p. 180.

licites obvallatus W.; kärnor af Turbiniter, — samt caudal-sköldar af *Entomostrocites expansus* W. o. s. v.

Diptera Sveciæ. Med de sednaste delarne af Hr. Prof. FALLÉNS "Monographia Muscidum Sveciæ" är nu beskrifningen ej endast om detta slägtets talrika arter, utan äfven om hela denna hälft af svenska Diptera fulländad; och vi ega här således en både originell och fullständig framställning, som visserligen äfven för utländska arbeten öfver denna ordning kommer att i betydlig mån tjena till grund.

Nya Insekt-arter. Bland de nya insekter H:r LJUNGH beskrefvit *), höra de båda svenska, *Pap. Lycorias* och *Pap. Plinthus* efter all sannolikhet endast till de talrika mörka varieteterna af *Pap. Selene*; hvilket Förf. äfven sjelf synes misstänka; de tvenne andra äro utländska nattfjärilar. **).

Om Coccus. Tillfället att till några arter af slägtet *Coccus* äfven observera de hittills så sällsynta och föga observerade hannarne, har föranlett mig att ägna en nogare undersökning åt några af de hithörande svenska species, hvilka utan tvifvel höra till de minst utredda, och resultatet af dessa forskningar äro äfven upptagna i Academiens Handlingar. ***).

Märk-

*) K. V. Ac. Handl. 1825. II. p. 344, Tab. II.

***) Neml. *Bombyx* (Noctua?) *cordata* och *Cossus* (Bombyx?) *cribrarius*.

****) K. Vet. Ac. Handl. 1825. II. p. 350. T. 3. 4.

Märkvärdigast torde den lilla nya, men ganska allmänna art synas, som fått namn af *Coccus cryptogamus*, emedan, ehuru fullkomligt och vingadt insekt hannen till denna art är, dess hona dock synes sakna både antenner och fötter, och alltid ligga dold under en egen hinnaktig betäckning, hvilken, åtminstone såsom det förefallit mig, vid parningen af honnen genomborras, och således utan att makarna dervid på annat sätt träffas. *). Bifogade äro äfven några iakttagelser om de små intrinseca *Parasiter* eller *Pteromaliner*, som så ofta undergå hela sin utveckling och förvandling inom de äldre *Coccus*-honnornas skal, och som, genast vid *Coccus*-ungarnes framkomst i dagen, försåtligt insticka sina ägg i deras kroppar.

En något utförligare framställning af ^{Ichneumonider.} såväl dessa så kallade *Pteromaliner*s, som af den andra och större familjen af intrinseca *Parasit*-flugors, *Ichneumonidern*as lefnadssätt, samt deras bestämelse och vikt i Naturens allmänna hushållning, har varit föremålet för en annan uppsats, egentligen föranledd af en hithörande amerikansk insekt, kallad *Pimpla atrata*, utmärkt såsom störst bland alla dessa arter, och såsom den der, med ett ända till $2\frac{1}{2}$ tum utdraget ägglägg-

*) Denna art, hvars lefnadssätt synes så betydligt olika mot det af andra *Coccus*, torde måhända komma att utgöra ett eget genus, *Cryphus*.

ningsrör, förmår att djupast intränga i de trädspäckor, eller andra gömslen, hvaruti sådana larver uppehålla sig, hvilkas förstörande är den åt dessa Ichneumonider af Naturen anvista bestämelse. *)).

Insekter
inneslutne i
Copal.

Det har länge varit känt att åtskilliga insekter träffas inneslutne i Bernstein. Nyare tidens undersökningar och upptäckter hafva med största sannolikhet visat, att alla i detta ämne förekommande arter endast torde tillhöra fornverlden, och icke finnas bland de nu existerade, ehuru ofta ganska snarlika, och till största delen hörande under nu existerande genera. Jag har sökt fästa uppmärksamheten på ett bland nu lefvande arter fullkomligen analogt förhållande, nemligen på de insekter, som ganska ymnigt finnas inneslutne i en art af Copal, hvars fädernesland likväl ännu icke kunnat utspanas. — Då de sålunda i Copalen inneslutne insekter ej sällan finnas ganska väl bibehållna, och tillika oftast äro sådana mindre och oansenliga, dem man från främmande verdensdelar ej hemfört till våra Muséer, har deras nogare granskning erbjudit ett icke obetydligt antal af förut obeskrifna arter, samt till och med några nya genera, jemte åtskilliga upplysningar rörande vissa slägters geografiska utbredning m. m. De hufvudsakligaste resultat af denna granskning, äfvensom några af de inuti Copalen träffade insekter, äro framställda

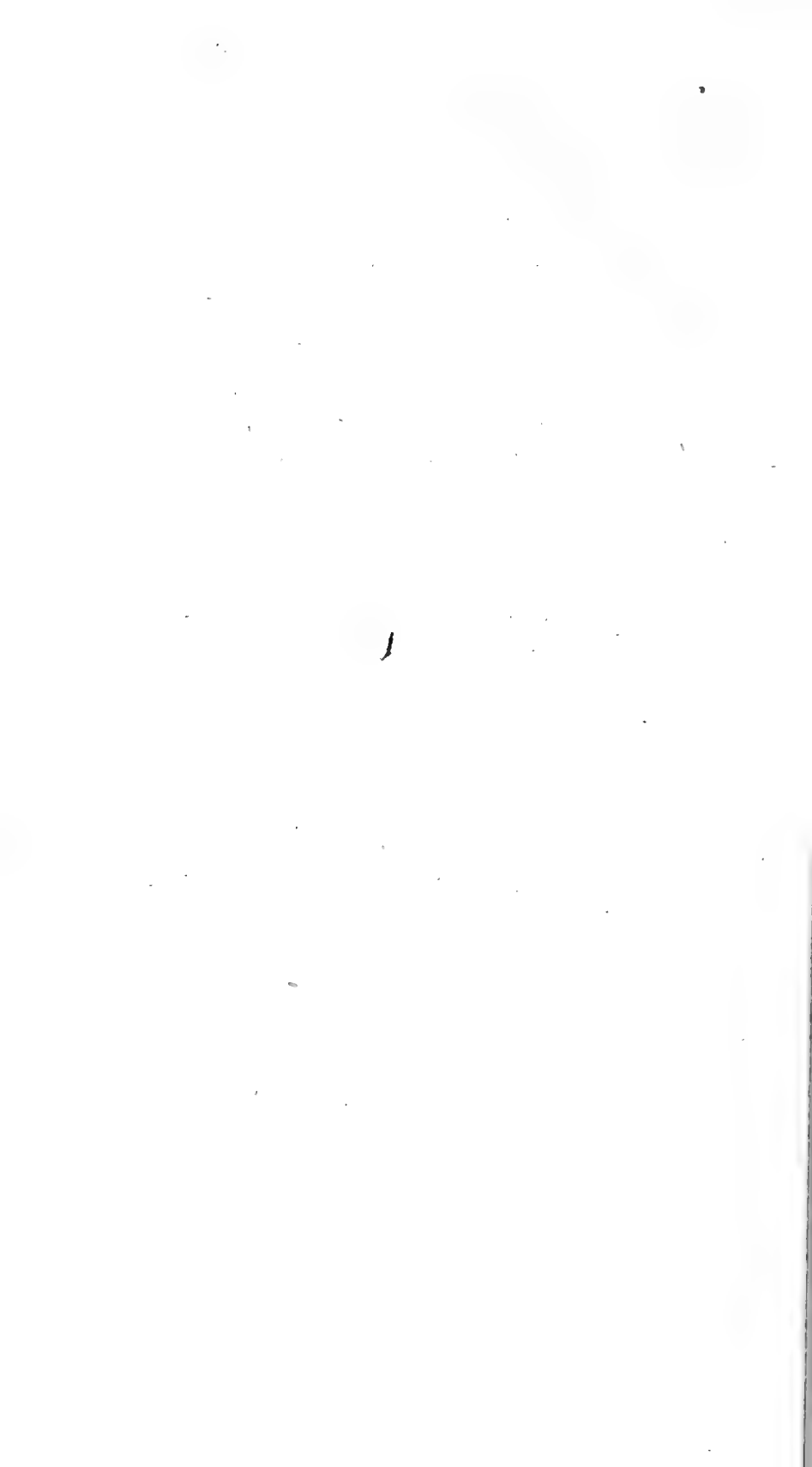
*) K. Vet. Ac. Handl. 1825. I. p. 188. Tab. I.

i en afhandling, som likaledes fått ett rum i Academiens Handlingar. *)

För att slutligen göra denna förteckning öfver de under det förra året hos oss utkomma zoologiska skrifter fullständig, återstår endast att tillägga 12:te häftet af Svensk Zoologi, som slutat 2:dra bandet af detta arbete,

*) K. Vet. Acad. Handl. 1825, II. p. 375, Tab. V. — De här framställda nya genera äro: *Palmon*, hörande till Pteromalinerna, med 3 arter; *Prionopus*, af Curculionides; *Articerus*, af Clavigerides; och *Chalinura*, af Arachnides, hvardera med en art. De öfriga nya arterna äro: *Ripidius megalophus*, *Ripidius pyrrholophus*, *Pausus cruciatus*, *Tillus nigripes*, *Cerambyx dichropterus*, *Ricania equestris*, *Asiraca albipuncta*, *Charidea Metis*, *Chelifer eucarpus*.

ÅRSBERÄTTELSE

OM NYARE

ZOOLOGISKA ARBETEN

OCH

UPPTÄCKTER,

TILL

KONGL. VETENSKAPS-ACADEMIEN

AFGIFVEN DEN 31 MARS 1827

AF

J. W. DALMAN.

STOCKHOLM,

TRYCKT HOS P. A. NORSTEDT & SÖNER, 1827.

REPRODUCED FROM THE

ORIGINAL

MANUSCRIPT

OF THE

LIBRARY OF THE

CONGRESS

OF THE UNITED STATES

Zoologie i allmänhet.

För att erhålla en öfversigt af de naturhistoriska vetenskapernas årliga framsteg, och af den höjd de uppnått, behöfdes fordom sällan en forskning utom kretsen af den Litteratur, som Europa framalstrar. Detta förhållande synes likväl nu med hvarje år allt mera förändra sig, och Europas Naturforskare, fordom vana, att från andra sidan af atlantiska Oceanen endast beständigt insamla nya förråd till *sina* undersökningar och upptäckter, få nu emottaga resultaten af de vetenskapliga arbeten, som, med verksamhet och framgång, redan der blifvit fulländade. — I samma mån nödgas man likväl äfven alltmera uppgifva hoppet om någon fullständighet i hvarje försök att här lemna en teckning af hela vetenskapens framsteg för året. *)

Ehuru visserligen icke tjenande såsom någon egentlig måttstock på Norramerikan-

*) Såsom ett bevis, att det egentligen endast är den bristande litteraira communicationen, och icke afståndet, som förorsakar denna ofullständighet i vår kunskap om Norr-Amerikas vetenskapliga arbeten, torde kunna anföras, att vi här i Stockholm redan i början af innevarande Maji erhållit till och med detta års Februari-häfte af *Journal of the Acad. of Natur. Science of Philadelphia.*

ska Fristaternas vetenskapliga odling, torde dock en öfversigt af de lärda samfund, som endast inom dessa stater redan bildat sig, alltid vara anmärkningsvärd. De med säkerhet bekanta Vetenskaps - Societeters och Academiens antal stiger nemligen till 29. — Huru mycket natural-historien särskilt gynnas kan slutas deraf, att bland dessa samfund äro 12, som endast hafva denna vetenskap till syftemål. Af dessa äro åter ej mindre än trenne som valt sin benämning af den utmärkta Svenska man, som grundlagt naturallhistoriens nya vetenskapliga form, nemligen Linnéiska Societeterna i Boston, i New-York, och i Philadelphia. *)

*) *Linnæan Society of New England*, i Boston; året för dess stiftande är ej bekant; — *Linnæan Society of Philadelphia*, stiftad 1807; — *New York Branch of the Linnæan Society of Paris*.

De öfriga naturhistoriska Societeterna äro: 1, *Utica Lyceum of Natural-History*, stiftad 1820. — 2, *Troy Lyceum of Natural-History*; stift. 1819. — 3, *Hudson Lyceum of Natural-History*, stift. 1821. — 4, *Catskill Lyceum of Natural-History*; stift. 1820. — 5, *Newburgh Lyceum of Natural History* stift. 1819. — 6, *West Point Lyceum of Natural-History*, stift. 1824. — 7, *Lyceum of Natural-History, of New-York*; stift. 1818. — 8, *Academy of Natural-Sciences, of Philadelphia*, stift. 1818. — 9, *Lyceum of Natural History, of New Orleans*, stift. 1825; — samt dessutom: *American Geological Society of Newhaven*.

Äfven åtskilliga af de öfriga Vetenskaps-Samfunden hafva Natural-Historien bland sina syftemål; och flere af dessa äga betyd-

Naturforskaren synes hafva allt skäl att fägna sig åt en för Vetenskapen så lofvande utsigt; och om det skulle lyckas dessa samfund, att, med LINNÉ'S namn, äfven tillegna sig hans anda, så torde de Européiska snart i dem finna mera än blotta medtäflare.

Det synes verkligen anmärkningsvärdt, att bland den nästan oräkneliga mängd af olika djurarter, som nu under flere decen-
 nier blifvit upptäckte, så högst få kommit att i Europa göras hemtamda, och att till och med nästan inga alfvarsammare försök blifvit för detta ändamål anställda. Största delen af våra husdjur hafva varit sådana redan från urminnes tider; de flestas tämjande har skett långt före Historiens anteckningar, och några hafva under denna tid till den grad förändrat sig, att nu mera ingen Zoolog förmår med säkerhet uppgifva den vilda art, från hvilken de härstamma.

Om täm-
jande af
vilda
djurarter.

Emedlertid visar erfarenheten, att största antalet af dessa djur kunnat småningom acclimatiseras i de mest aflägsna världsdelar, och derunder ofta antagit dessa olikheter, som bilda deras särskilta racer, och genom hvilka förändringar deras organism synes hafva lämpat sig efter de nya förhållanden, hvaruti djuren blifvit ställda,

liga Bibliothek och Muséer, och dessas spridda lägen bidra att mera allmänt utbreda studier och upplysning.

Förteckningen på dessa Samfund är hämtad ur SILLIMANS Journal, Vol. X, p. 369.

och liksom vunnit ett slags eget motvärn mot de ovanliga inflytelserna af det främmande klimatet.

I stöd af denna erfarenhet torde man kunna hoppas, att ännu åtskilliga både Mammalier och foglar skola kunna göras hemtamda, och så vida förtjenar fästas uppmärksamhet vid den ganska utförliga afhandling, hvaruti FREDRIK CUVIER nyligen framställt sina åsikter af detta, i ekonomiskt afseende så viktiga, ämne *).

FREDR. CUVIER anmärker, att, för att med hopp om framgång kunna försöka ett sålunda beräknadt tämjande af vilda djur, en långt noggrannare uppmärksamhet fordras på dessas olika lynnen och lefnads-sätt, än man hittills häråt egnat; äfven som på den olika, och ofta alldeles motsatta verkan, som samma behandlingssätt åstadkommer hos djur af olika ordningar och släkten **). Han bestrider för öfrigt

*) Essai sur la domesticité des Mammifères, précédé de considerations sur les divers états des animaux, dans lesquels ils nous est possible d'étudier leur actions. — Mémoires du Muséum d'hist. nat. Sept:me année, 6:me Cahier, pag. 406.

***) Bland de här för öfrigt omnämde medlen att tygla och späka vildjuren, samt vinna deras lydnad och tillgifvenhet, nämnes, utom de vanliga medlen, som äro beräknade på djurens naturliga behof, äfven det vanligtvis mindre begagnade, att genom ombytligt buller, eller annat oroande hvars orsak de ej kunna inse, hindra dem från någon sömn; ett medel som mest direkt nedstämmer deras styrka och vildhet; hvilken sednare deremot just retas af hungern, och af den våldsamma be-

den vanliga meningen, att, för att rätt uppfatta ett djurs karakter, det skulle fordras att observera detsamma i dess vilda tillstånd, och tror att denna karakter i visst fall yttrar sig tydligare under dess fångenskap, och i det sätt huru detsamma då förmår fatta och motväga de många oväntade och skiljaktiga inverknings, för hvilka det finner sig utsatt.

För öfrigt beror ett djurs större eller mindre tjenlighet att tämjas till husdjur, ingalunda på dess naturliga vildare eller spakare lynne, utan på dess förmögenheters möjliga utbildning, och på den fasthet i lynnet, som tryggar oss, att den grad af spakhet och läraktighet, som det en gång erhållit, äfven bibehåller sig. Såunda äro just rofdjuren de, hvilka, en gång fullkomligen tända, mest utmärka sig både genom trohet, tillgifvenhet och läraktighet, hvarpå hunden är det tydligaste exempel. Af alla djurslägten synas deremot, i FR. CUVIERS tanka, inga så bestämdt aflägsna möjligheten af att kunna blifva husdjur, som Markattorna; emedan oaktadt deras stora imitations-förmåga, deras fintlighet och vighet, det ostadiga, nyckfulla och falska, som egentligen stämplar deras karakter, gör det alldeles omöjligt att lita på dem, eller att kunna bemedla en varaktig sänja mellan dem och de öfriga husdjuren. De djurarter, som redan i vilda tillståndet lefva flockvis, eller i ett slags sam-

handling, hvarmed man eljest så ofta söker visa dem deras underlägsenhet.

fund, äro af alla mest tjenliga att tämjas till husdjur, hvarför äfven de flesta af dessa sednare, utgöras af sådana djur. — En af de största brister vid försöken för i fråga varande ändamål anser CUVIER vara, att man egentligen blott inskränkt dessa försök till tämjandet af individer; då det likväl först är af de redan tämdas afkomlingar, som man kan hafva att småningom vänta den spakhet och det förändrade lynne, man åsyftar *).

Så väl den förut åberopade erfarenheten, att flere af våra nuvarande husdjur kunnat acclimatiseras i de mest skiljaktiga länder, som äfven den iakttagelsen, att lokalernas aflägsenhet ofta ingalunda medförer en motsvarande olikhet i klimat, hafva gifvit styrka åt FR. CUVIERS öfvertygelse, att ännu åtskilliga djurarter, som tillhöra sydligare länder, särdeles de som bebo deras svalare bergstrakter, skulle kunna småningom öka antalet af hemtama djur-slag i Europa, och måhända äfven i sjelfva Norden. — Men vi lemna det derhän, om CUVIER har rätt då han yttrar, att man måste förundra sig deröfver att de af fiske lefvande folkslag icke dres-

*) Ett anmärkningsvärdt exempel i detta hänseende lemna förhållandet med Elefanterna i Indien, hvarest man redan i många sekler underhållit och begagnat talrika tama flockar af dessa djur; men endast genom en beständig ersättning af vilda individer, hvilkas tämjande sker af de redan tämda; emedan man ännu ej lyckats att erhålla några generationer af fångslade Elefanter.

serat Skälarne till fiskfångst, då de näst hunden måhända bland alla rofdjur skulle såsom tämda blifva oss nyttigast och mest tillgifna.

Viktigast torde likväl en större uppmärksamhet på detta ämne kunna blifva för Amerika, i samma mån som nationerna i denna verldsdel nu börja att alltmera utforska och begagna de hittills obegagnade fördelar, dem deras land så rikeligen erbjuder. Redan äger man der tvenne, endast denna verldsdel tillhöriga, djur som hafva ingått bland husdjurens antal, och äro af den utmärktaste nytta, nemligen Vicunna *) och Alpaca. Men ett djur, hvarpå FR. CUVIER i detta hänseende med skäl fästat uppmärksamhet, är Tapiren, det största som den amerikanska kontinenten hyser, och i allmänhet det största landdjur näst Elefanten och Rhinoceros. Som den saknar båda dessas vildhet och starka försvarsmedel, är den nu, som ett indrägtigt jagtbyte, förföljd; och man synes med nog sannolikhet kunna förutse, att, om inga anstalter vidtagas för dess tämjande eller fridlysande, antalet af dessa djur, skall, i mån af landets tilltagande odling och befolkning, alltmera förminskas, och det måhända slutligen alldeles

*) *Auchenia Vicunna*, ILL.

CUVIER anser så mycket mera sannolikt att dessa djur skulle kunna trifvas i Europa, som de i Amerika äro hemma i bergstrakter af ett ganska tempererad klimat.

utrotas; — ett öde, för hvilket de största djur alltid äro mest blottställda *).

Man har i Indien äfven lyckats att tämja och underhålla trenne arter af Storkar, hvilka lemna de plymer, som äro kända under namn af *Marabou*, och som utgöra en indrägtig handelsvara. Dessa arter äro *Ciconia Marabou*, *C. Argala* och *C. capillata* **).

I anledning af föregående observationer förtjena här äfven att anföras de försök man gjort, att småningom förmå sådana sjödjur, som egentligen lefva i hafvet, att lefva i mindre salt, och slutligen måhända äfven i sött vatten. Att åtskilliga Fisk-arter ömsom uppehålla sig i båda, är allmänt bekant, och således synes det väl värdt att anställa försök, ehuru de ännu i England företagna visserligen äro för nya och för ofullständiga, att af dem draga några säkra slutsatser ***).

Till stöd för dessa försök kan äfven anföras den af STARK gjorda iakttagelsen, att man i en torfmässe, som nu mera är

*) FR. CUVIER anser troligt, att till och med Tapiren skulle kunna uthärda en förflyttning till Europa.

***) TEMMINCK et LAUGIER Planch. color. d'oiseaux, Livr. 64. — Ann. des Scienc. nat. 1826, p. 91. — Bull. univ. 1826, 6, p. 274.

***) Det är i synnerhet MACCULOCH som intresserat sig för dessa försök. — Jemf. Journal of Scienc. &c. 1825, pag. 237. — FRAN. Notiz. N:o 237. p. 259. — N:o 312, p. 56; N:o 292, p. 88. — Bull. univ. 1826, N:o 10, p. 242.

40 eng. mil aflägsen från hafvet, funnit lefvande hafssneckor, nemligen *Cardium edule* LINN.; ett phenomén, som man äfven på flere ställen iakttagit, och som vid den nämde torfmässen varit så länge bekant, att sjelfva godset, hvarunder den hör, sedan långliga tider burit namn af *Cocklesbury* *).

Till dessa försök att förflytta djur, af snart sagt alla klasser, i olika klimat eller förhållanden, kan ännu läggas ett, måhända mera oväntadt, men som dock gifvit så mycket fägnessammare resultat, nemligen försöket att i Spanien införa och odla den äkta Cochenillen, som länge utgjort en af Sydamerikas viktigaste exportartiklar, och som, enligt HUMBOLDT, kan beräknas hafva uppgått till öfver 500,000 pund sterling årligen. — Det är i trakten omkring Malaga som det lyckats, så väl att odla den *Cactus*, på hvilken Cochenill-insekten (*Coccus Cacti* LINN.) uppehåller sig, som äfven att bibehålla denna sednare året om, och att föröka dess colonier. Enligt den beskrifning BORY DE ST. VINCENT lemnat om dessa anläggningar **), synes framgången af företaget redan utom all fråga; och spanska Regeringen har medelst särskilda privilegier sökt uppmuntra denna viktiga odling, om hvilken måhända intet land i Europa kan bli Spaniens med-

*) FROBIEPS Notizen N:o 297.

***) Annales des Sciences naturelles, Maj 1826. — En Afhandling om Cochenill-kulturen, af Dr. JOSEPH PRÉSAS, utkom i Malaga 1825.

täflare, och som i följd af yttre politiska omständigheter nu synes dubbelt värd att i möjligaste måtto fullkomna och utsprida.

Mastologie.

Husdjurens primitiva arter. MEISNER har i en afhandling om de primitiva racerne till våra husdjur hänfört dessa under tvenne klasser, nemligen: 1, sådana hvilkas primitiva art ännu med säkerhet kan uppvisas i sitt vilda tillstånd, såsom Kaninen, Katten, Svinet, Åsnan, Hästen, Buffeln, Renen, Lama och båda arterna af Kamelen. — 2, De djur, hvilkas vilda stamart man nu mera icke kan med säkerhet framvisa, hvilket är förhållandet med Geten, Fåret, Oxen och Hunden.

MEISNER finner, att de djur som lyda under denna sednare kategori, äro just de för människan indrägtigaste och outhärligaste, — och anser i följd deraf såsom säkert eller åtminstone ganska sannolikt, att dessa djur aldrig funnits i primitivt vildt tillstånd, eller flytt för människorna (?), utan tvertom frivilligt nalkats dem, och sålunda lättat deras tämjande. (!) — Doctor ITH har redan beledsagat denna afhandling med en granskning, som visar motsatta åsigter *).

Om Kameleoparden. SALZE har lemnat åtskilliga underrättelser om den lefvande Kameleopard, som

*) Annal. der allgem. schweiz. Gesellsch. für die gesamt. Naturwiss. — T. I, 1825, p. 199 et 218.

ankommit till Marseille, såsom present till Konungen från Paschan af Egypten *). Då vi om detta sällsynta och i flere afseenden utmärkta djur äga så få underrättelser, antecknade af naturforskare, som observerat djuret lefvande, och ännu färre af dem, som undersökt tämda Kameleoparder, torde ett något utförligare utdrag af SALZES berättelse ej sakna intresse.

Denna Giraff skickades från Alexandria, åtföljd af 3 kor, som försågo densamma med mjölk. Fyra Araber medföljde såsom vårdare. Enligt hvad man af dessa inhämtat, har denna Giraff blifvit fångad en 8 eller 10 karavan-dagsresor söder om Sennaar, ej långt från ett bergigt och skogbevuxet land. Enligt Arabernas utsago finnas på de här belägne slätter äfven Strutsar, Antiloper, Lejon af mindre arten, Panthrar, och i skogarna äfven Elefanter och Rhinoceros, samt ett djur, som synes vara ett slags Björn. De uppgifva vidare, att Girafferna finnas endast till ringa antal, att de bebo skogarna, men att de äfven visa sig på slätterna, och då vanligtvis endast 3 à 4 tillsammans, nemligen tveene äldre, och en eller två unga. Deras flykt är så snabb, att äfven den bästa häst ej förmår följa; men på stora slätter kan man dock uttrötta och hinna dem, emedan de ej ut hårda att springa så länge som hästen. Uttröttade sägas de göra halt, och sätta

*) Mémoires du Museum d'hist. nat. Sept. année. Septieme Cahier, pag. 68.

sig till motvärn medelst starka slag framåt med fötterna, men utan att någonsin söka mota med hufvudet och de korta hornen. Äldre Giraffer kunna omöjligen fångas, de blott skjutas; endast helt unga som ännu di, kunna någon gång fångas med linor; men äfven dessa söka så våldsamt befria sig, att de oftast taga skada, eller ock försaka de alla födoämnen och dö. Lyckas det någongång att utan åkommer bibehålla en ung Giraff vid lif några dagar, så visar den sig sedan snart stilla och blir till och med ofta ganska spak.

Hvad de skogar vidkommer, hvilka dessa Giraffer i synnerhet bebo, så har man af Arabernas beskrifningar visserligen blott kunnat erhålla högst ofullkomliga och osäkra underrättelser; dock synes så väl af deras beskrifning på trädens löf, som på jemförelsen med de blad man visat dem, att dessa träd sannolikt höra till släktet *Mimosa*; hvilket än mera bestyrkes deraf, att den tama Giraffen företrädesvis och med utmärkt begärlighet förtär alla *Mimosa*-arter som man erbjudit densamma, såsom *Mimosa julibrissim*, *M. farinsiana*, och *M. leucocephala*. Denna Giraff är en hona, som var ungefär 5 eller 6 månader då den ankom till Sennaar; 16 månader, då den fördes derifrån, och således nu, då den beskrefs, omkring 2 år gammal. Den håller från backen till höjden af hufvudet 11 fot 6 tum; men i längden af sjelfva kroppen endast 3 fot 8 tum. En utförligare beskrifning af kroppens öfriga form och färgteckning, skulle

öfverskrida gränsorna af denna årsberättelse. — Det må nämnas, att denna Giraff ännu aldrig druckit annat än mjölk, och detta är vanliga förhållandet med tama Giraffer. Ty som de endast kunna erhållas så späda, att de ännu di modren, är detta den enda föda, som i början kan bjudas dem; och i anseende till djurets höga pris och värde, vågar ägaren sedan aldrig försöket att nödga dem dricka vatten, hvilket de ihärdigt afslå. Denna Giraff förtärde nu således dagligen omkring 16 pots ljum mjölk, och stundom ända till 18 eller 20 pots om dygnet. Dess föda består för öfrigt af en blandning af mais och korn, hvaraf den förtär 5—7 mått (litres) dagligen; men väljer hellre mäsen ensam. Den idisslar föga. Man har bjudit åtskilliga rotfrukter, dadlar, torra fikon, socker, kastanier, men utan att något af dessa ämnen blifvit vidrördt. Salt har den mottagit, men åter förkastat. Af alla erbjudna friska frukter äro äpplen de enda som blifvit förtärde, ehuru med föga begär. Den har deremot i trädgården, der den blifvit ledd, afbrutit löf af åtskilliga träd, men, såsom nämdes, företrädesvis Mimosa-arter; det gräs och de örter, som vaxa på marken, hafva aldrig i minsta mån fästat dess uppmärksamhet. Dess höga och långsträckta hals är deremot lämpad efter dess begär att afbryta trädens högre qvistar, och härtill är äfven tungan danad, hvilken är svart, eller blåaktig och ganska böjlig, samt kan utsträckas 7 t. 8 tum utom läpparna, då den

nästan antager formen af en stor mask, och med mycken ledighet böjer och slingrar sig kring qvistarne, samt indrager dem mellan tänderna. Den utomordentliga längden och ställningen af djurets hals gör, att detsamma endast i en mycket obehvämlig ställning kan föra hufvudet ner till marken; det synes således blott med svårighet kunna dricka, och Araberna berätta, att det för detta behof alltid vadar ett stycke ut i vattnet. Dess rörelse sker i steg eller i galopp; Araberna försäkra, att dessa djur aldrig trafva. Det hvilar sällan liggande. I det hela är Giraffen ganska liflig och rörlig; dess rörelser synas dock mindre frappera genom något behagligt än genom det besynnerliga intryck som väckes, då man ser rörligheten af en varelse, hvars särskilda delars ovanliga proportioner, hvars brokiga färgteckning och hvars hela, alldeles oväntade och originella form, öfverraskar med en total-bild, hvarmed intet af hvad man förut sett, egentligen kan jämföras.

HARLANS Jag har redan i förra årsberättelsen
amerik. (p. 24.) anmält **HARLANS** rikhaltiga Fauna
Fauna. Americana, *) som, utom den intressanta öfversigten af de Mammalier, Norr-Amerika innefattar, äfven lemna beskrifningar på ett ej obetydligt antal nya arter af denna djurklass. Bulletin universal har gifvit en särskilt och mera tillgänglig öfversigt af dem, likväl med uteslutande

*) Philadelphia, 1825.

de af de nya arter, som på Capten PAR-RYS expedition blifvit upptäckte *).

Bemödandet att i dessa årsberättelser anmäla de flesta bidrag vetenskapen under året erhållit, föranleder ofta att mera utförligt anmärka spridda afhandlingar, medan deremot större och rikhaltigare arbetens innehåll omöjligan kan i samma förhållande redovisas. De smärre och strödda skrifterna undgå likväl eljest lätt allmänna uppmärksamheten, hvilket ej gerna är fallet med dessa större; så vida de ej höra till de praktverk, hvilkas lyx och höga pris motverka den vetenskapliga kunskap de äro ämnade att utsprida.

Den utmärkta samling af efter natu-Histoire ren tecknade figurer, som GEOFFR. ST. HIR-^{des} LAIRE och FREDR. CUVIER lemna i deras ^{Mammifères.} "Histoire naturelle des Mammifères", kan räknas till dessa arbeten, hvilkas innehåll är för rikhaltigt att här kunna något fullständigare framställas. Jag får endast anmärka några af de utmärktare och till en del nya djurarter, som i de sednare utgifna häften förekomma **).

*) Bullet univers. 1826, N:o 3, p. 359. — Bland dessa i HARLANNS arbete förekommande 24 nya arter kunna anmärkas: 3 Vespertilioner; en ny *Condylura*, *C. macroura* HARL.; — *Scalops pensylvanicus* HARL.; — samt *Mustela lutrecephala* HARL.. — Det nya genus HARLAN kallat *Osteophora platycephala*, anses af DESMAREST med säkerhet vara *Cælogenyx fulvus* DESM.. Dessutom anföras några nya fossila Mammalier, som här skola anföras i artikeln rörande fornverldens fauna.

***) Från Livr. N:o 50 — 55.

En sådan är *Ursus ornatus*, märkvärdig såsom den första art af björnsläktet, som man funnit i södra eller medlersta Amerika. — *Ailurus fulgens*, som utgör ett nytt genus från Asien, och ställes mellan Vesslorna och Björnsläktet. — En ny Tiger, *Felis undulata*, hvilken art RAFLES och HORSFIELD omnämt under namn af *Rimau-Dahan*. — *Arctonyx collaris*, ett märkvärdigt djur från Indien, bildar åter ett nytt genus närmast intill Björnen. — Äfven finnes här en figur på den beryktade nya Zebra-arten, *Daun*, af BURCHELL kallad *Equus Zebra*, numera *Equus Burchelli*.

Metis af Lejon och Tig-
rinna. En af de ovanligaste hybrider finnes här äfven aftecknad, nemligen metis af ett Lejon och en Tigrinna. Dessa ungar voro födda vid Windsor 1824, och till färgen gula med svarta tvärband; samt likna på det hela mera modren (tigrinnan) än fadren. — Redan förut har man en gång i London erhållit metiser af samma djurarter, dem man likväl försummat att afteckna.

TEM-
MINCKS
Mono-
gra-
phic. I förra Årsberättelsen (p. 24.) har jag anmält första häftet af TEMMINCKS viktiga arbete: Monographie de Mammalogie, hvaruti 3 genera af Marsupiales finnas utredde. Det nu utkomna 2:dra häftet innehåller en Monographie af hela Tigerläktet (*Felis* L.), eller af våra vildaste och mest beryktade rofdjur; hvilka, ehuru de i alla länder företrädesvis ådragit sig invånarnes uppmärksamhet, likväl höra till de

de djurarter, hvilka Zoologerna haft svårast att säkert bestämma. En på egen granskning grundad undersökning af dessa vilddjur måste således vara ett viktigt bidrag, och utom de rika Museer i Holland, England, Frankrike och Tyskland, dem TEMMINCK jemfört, har han äfven bestämdigt hos Bundtmakare och Pelshandlare sökt inhämta jemförelser och upplysningar om dessa arter och deras fädernesland. — På detta sätt anser TEMMINCK sig kunna med säkerhet bestämma 28 arter af detta slägte, samt anförer ännu 8, som synas honom tvifvelaktiga. — Af de verkliga bestämda tillhöra 18 gamla världen, de öfriga 8 Amerika. — Anmärkningsvärdt är att TEMMINCK här antager tre olika arter af européiska Lo-djur, nemligen *Felis cervaria*, som förmodas vara vår *Kattlo*; — *Felis Lynx*, det rätta Lo-djuret, spridd öfver hela Europa, men rar; — samt *Felis Pardina* OKEN, en art, som uppehåller sig i det sydligaste Europa, såsom i Portugal, Turkiet, på Sicilien, Sardinien o. s. v. — Under namn af *Felis borealis* förstås här en främmande art, som skall bebo en del af Norra Asien och Amerika *).

En ny art, *Felis maculata* RÜPPEL, från Egypten, är anmärkningsvärd såsom den, hvilken TEMMINCK anser vara stam-

*) Såsom bekant har Prof. THUNBERG redan längesedan (i K. Vet. Ac. Handl.), under namn af *Felis borealis*, sökt bestämma vår *Kattlo*, eller *Felis Lynx* NILSS., och således måhända *Felis cervaria* TEMMINCK.

arten till vår vanliga katt. Man har eljest antagit vildkatten såsom den ursprungliga arten; men så väl i anseende till proportionen af svansens längd till kroppen, som i afseende på den formförändring i allmänhet, som märkes mellan vilda djur och deras tämda afarter, synes den af TEMMINCK yttrade åsigtén mera sannolik.

I det hela synes TEMMINCK snarare hafva varit böjd att indraga arter, än att öka deras antal. Af de 24 arter, CUVIER antagit, anser han endast 17 otvifvelaktiga; och bland 27 arter, dem DESMAREST beskrefvit, finner han endast 13 fullkomligen bestämda.

Så olika åsikter hafva föranledt en utförligare Recension af TEMMINCKS arbete, i Bull. universel *), hvilken i anseende till de rättelser, tillägg och flerfaldiga anmärkningar den innehåller, visserligen bör rådfrågas vid begagnandet af det förra. Men då denna Recensent, vid granskningen af detta arbete, i förbigående äfven förebrår Hr TEMMINCK, att alltid föredraga ILLIGERS benämningar framför de franska Författarnes, så måste man för Vetenskapens bästa blott önska, att Hr TEMMINCK verkligen oftare hade gjort sig förtjent af denna fransyska förebråelse.

Mus ca-
hirinus.

LICHTENSTEIN har redan för längre tid sedan bestämt släktet Loncheres ILLIG., eller dessa Mammalier, som med formen af en Rätta visa en beklädnad blandad af hår och taggar, och således något liknan-

*) Bullet. univers. 1826, N:o 10, p. 215.

de Igelkottens. LICHTENSTEIN förmodade fordorm, att *Mus cahirinus* GEOFF., som finnes i Egypten ^{a)}, äfven torde höra till släktet *Loncheres*; men flere af EHRENBERG och HEMPRICH nu från Cahira öfversända djur af denna art hafva visat, att densamma alldeles icke hör till detta släkte, utan i alla karakterer öfverensstämmer med den vanliga Råttan, oaktadt beklädningens sträfva och taggrika beskaffenhet ^{b)}. Den finnes för öfrigt redan omnämnd af ARISTOTELES och PLINIUS.

En uppsats, för att upplysa det ställe hos ARISTOTELES, hvarest denna *Mus cahirinus* finnes omnämnd, har dessutom LEUCKART lemnat i Isis ^{c)}.

REICHENBACH har lemnat en noggrannare figur af den så ofta misskända *Ursus longirostris*, ^{Ursus longirostris.} hvars oriktigt uppgifna tandbyggnad föranledt alldeles ovanliga misstag ^{d)}.

Såsom förhållandet i allmänhet är med Skälär. sjödjuren, så är äfven Skälärnes olika arter och naturhistoria ännu bland de mindre väl bestämda, och hvarje bidrag, som sprider ljus öfver detta ämne, således af så mycket större värde. Till sådana bidrag hör LICHTENSTEINS afhandling om de hvita

a) *Echymys d'Egypte*, Descript. de l'Egypte Tab. 5, fig. 4.

b) Abhandl. der Königl. Akad. der Wiss. zu Berlin, 1822, 1823. (Berlin 1825.) p. 22.

c) Band. XIX; 7, p. 717.

d) Nova Acta Acad. Nat. Curios. Bonn. Tom. XIII; p. 325.

Skälarna, åtföljd af noggrannare beskrifning och figurer på *Phoca Gryphus* FABR. a).

Asco-
mys. LICHTENSTEIN har upplyst förhållandet med de besynnerliga, utåt öppna käkpåsar, som finnas på ett amerikanskt djur, liknande Råttorna, och nu kalladt *Ascomys canadensis* b). På det af SHAW afritade exemplaret hafva dessa käkpåsar sannolikt af vildarna varit uppstoppade och sålunda vanställda; men äfven i deras naturliga skick visa de ett ganska ovanligt förhållande. LICHTENSTEIN har tillika både beskrifvit och aftecknat sjelfva djuret c).

Nya
arter. *Ctenomys*, kallas ett nytt genus, hörande till *Glires*, och närmast släktet *Orycteromys*; och är föreslaget af BLAINVILLE för en ny art från södra Amerika, kallad *Ctenomys brasiliensis* d).

Dessutom kunna anföras följande nya arter af Mammalier, beskrifna i spridda Afhandlingar:

Lepus ruficaudatus, fr. Bengalen, och *Lepus arenarius*, fr. Hottentotsland; beskr. af GEOFFROY ST. HILAIRE. Dict. class. d'hist. nat. Tom. IX. Fevr. 1826.

LESSON har bestämt ej mindre än 7 nya Delphin-arter, upptäckte på den resa

a) Abhandl. der Königl. Akad. der Wissensch. zu Berlin, aus den Jahren 1822, — 1823. — Berlin 1825, 4:o.

b) *Saccophorus bursarius* KÜHL; *Diplostoma fusca* RAFIN. —

c) Abhandl. der Königl. Akad. der Wiss. zu Berlin, 1822, 1823. (Berlin 1825.) p. 13.

d) Sur une espèce de Rongeur fouisseur du Bresil; par H. de BLAINVILLE; Bull. Soc. philomat; 1826, p. 62.

kring jorden, hvarvid han varit följaktig. De tillhöra samtligen de sydliga hafven a).

DESMOULINS slutar af den olika tandbyggnad han anmärkt, att den Hippopotamus, som finnes vid Senegal, och den vid Cap, måste utgöra tvenne olika species, hvilka derföre förtjena att till sitt yttre nogare jämföras b).

FABER har beskrifvit en ny art af *Vespertilio*, som han upptäckt på Jutland c). Den hör till släktet *Plecotus*, kommer närmast till *Pl. auritus*, har dylika ofantliga öron, men öronlocken äro längre än halfva örat, och riktade framåt parallelt med nosen, således nästan i form af ett par horn, hvilket gifvit anledning att kalla denna art *Vespertilio cornutus*. — FABER har beskrifvit densamma ganska utförligt till utseende, delarnes proportioner, samt dess lefnadssätt och födoämnen, så mycket af en enda individ kunnat inhämtas; men någon figur på denna nya art saknas ännu d).

Danne-
marks
Vesper-
tilioner

-
- a) Indication de quelques Cetacés nouveaux observés dans le voyage autour du monde de la corvette *la Coquille*. Bull. univ. 1826, III, p. 373.
- b) Determination de deux espèces vivantes d'Hippopotame. Journ. de physiol. expérimentale, T. V, p. 354.
- c) Isis 1826, V, p. 515.
- d) Äfven de i Sverige förekommande *Vespertilioner* synas förtjena ytterligare granskning, och för jämförelse kan anmärkas, att FABER i Dannemark ännu funnit följande arter: 1, *Vesp. auritus* LINN.; 2, *Vesp. proterus* KÜHL; — 3, *V. discolor* NATT.; — 4, *V. barbæstellus*

Till de talrika systematiska uppställningar, vi redan äga öfver Vespertilionerna, af CUVIER, ILLIGER, GEOFFROI ST. HILAIRE, LEACH, SPIX m. fl., kan nu äfven läggas en af J. E. GRAY, hvaruti lemnas en öfversigt af de många genera, som i denna familj nu blifvit antagna *).

I tilläggen till DENHAMS, CLAPPERTONS och OUDNEYS resa i det inre af Afrika **).

DAUBENT.; — 5, *V. pipistrellus* DAUB.; — 6, *V. mystacinus* LEISL.; — 7, *V. Daubentonii*. — *Vespertilio serotinus* DAUB., som i Holstein icke är sällsynt, har ännu icke blifvit funnen i det egentliga Dannemark.

*) Zool. Journ. T. II, N:o 6, p. 242.

***) Narrative of travels and discoveries in northern and central Africa, 1822, 1823, 1824; by DENHAM, CLAPPERTON, OUDNEY &c.; London 1826, 4:o.

Naturhistorisk Litteratur i allmänhet.

Histoire naturelle des races humaines du Nord-Ouest de l'Europe, de l'Asie boréale et orientale et de l'Afrique australe d'après des recherches spéciales d'antiquité, de physiologie, d'anatomie et de zoologie appliquée à la recherche des origines des anciens peuples, à la science etymologique, à la critique de l'histoire etc. par A. DESMOULINS. Paris 1826.

Naturwissenschaftliche Abhandlungen herausgegeben von einer Gesellschaft in Württemberg. II Band. 1 Heft. mit 2 Steintafeln. Tübingen. 8:o.

Acta nova physico-medica Academiae Caesar. Leop. Carol. Naturæ curiosorum Tom. XIII. Pars. 1. — Bonnæ. 4:o.

Cours d'histoire naturelle contenant les principales especes du regne animal, dessinées par

finnas åtskilliga upplysningar, rörande de af dem besökta länders Mammalier; t. ex. om den i förra Årsberättelsen omnämnda *Canis Cerdo*, som så länge brydt Zoologerna; om Cameloparden, om Antiloperna, om *Ryzaena tetractyla* H.L., samt flere mindre djurarter.

Ornithologie.

På en tid då så många af de besyn- Gökens
nerligheter, dem forntidens lättrohet och Natur-
historia.

M. PAUL OUDART, publié par G. ENGELMANN. —
Livr. I — 7. Paris 1826. 4:o.

LEUCKART, FR. S. Andeutungen über den Gang, der bey Bearbeitung der Naturgeschichte, besonders der Zoologie, von ihrem Beginne bis auf unsere Zeiten genommen ist. — Heidelberg, 8:o.

DONAVAN; Naturalist's Repository &c. N:o XLI — XLVIII (Innehålla blott en fogel, för öfrigt endast Insekter och Conchylier.)

Initia Faunæ Grœninganæ, Groning. 1825.

Mastologisk Litteratur.

SCHINZ, H. R., Naturgeschichte und Abbildungen der Sängethiere. Nach den neuesten Systemen zum gemeinnütz. Gebrauche entworfen. Lithograph. — Nürnberg, Leipzig, 1824 — 1826, Fol.

Mammifères nouveaux ou peu connus, décrits et figurés dans l'Atlas zoolique du Voyage autour du monde de la corvette *la Coquille*; par LESSON et GARNOT. — (Ballet. univ. 1826. 5, p. 95.) De äro: 1, *Vespert. Blossevilii*, Monte-Video. — 2, *Bathyergus hottentotus*, Cap. — 3, *Ontaria molossina*; — 4, *Cuscus maculatus*, ön Vaigiou; — 5, *Kangurus natalatus* (Did. Brunii Auct.) — 6, *Lepus magellanicus*; 7, *Sus papuensis*, Nya Guinea.

misstag infört i Natural-Historien, nu blifvit vederlagde och utplånade, — då t. ex. Svalans vinterläge på sjöbotten blifvit förklarad vara blott en fabel, och då flera dylika folksagor återföras till helt enkla, naturliga fenomen, — har man äfven blifvit böjd att betvifliga åtskilliga andra iakttagelser, som, ehuru ofta förnyade och allmänt trodda, likväl synas i högsta grad afvikande från naturens vanliga lagar, och från allt hvad man af analogien kunnat sluta. Ibland sådana anomalier utmärker sig, kanske främst af alla, det bekanta förhållandet, att Göken icke sjelf utkläcker sina ungar, utan lemnar denna omsorg åt vissa smärre foglar, af helt olika släkten och arter.

Då hos de flesta djur omsorgen för deras afkomma är en af de instinkter, som aldri starkast yttra sig; då modrens kärlek till dem är så mäktig att hon ej sällan lemnar sig sjelf till ett offer, synes visserligen ett så kontrasterande undantag från denna instinkt icke sannolikt, och en blott theoretiserande Naturforskare kunde väl vara benägen att neka dess möjlighet. Lyckligtvis är likväl all tvist om verkligheten af detta factum redan afgjord, och sanningen af denna anomalie i Gökens lefnadssätt så väl af äldre som nyare Ornithologer fullkomligen bekräftad.

En annan fråga har då likväl uppstått, nemligen om orsaken till detta besynnerliga och afvikande förhållande. Man har försökt att i fogelns inre organisation finna någon anledning härtill; men Zooto-

mien, ehuru nu eljest så rik på viktiga upptäckter och förklaringsätt, har i denna fråga sett sin konst förgäfves använd. Det torde då ej sakna intresse att inhämta de iakttagelser öfver detta ämne, som BLACKVALL nyligen anmärkt *). Till en del stödjade de sig på de intressanta, men föga bekanta observationer, som vaccinationens berömda uppfinnare, Dr JENNER, redan för längre tid sedan framställt. **)

Enligt hvad man länge haft sig bekant är Göken en flyttfogel. Han anländer till England (Glocestershire) omkring den 17 — 22 April. De båda makarna lefva tillsamman, tvert emot hvad man fordom påstått; men honan bygger aldrig bo, utan lägger sina ägg spridda i Lärkors, Sädesärlors och andra små foglars nästen; och detta omkring medlet af Måji. Antalet af de ägg en hona lägger, synes vara 4 till 6. — Lika märkvärdig som denna instinkt är äfven den hos dessa små foglar, att icke förstöra ett så alldeles främmande föremål, utan att tvertom företrädesvis draga försorg, både om ägget och om den derutur framkommande ungen.

Ej mindre anmärkningsvärd är Gökens så ovanligt tidiga bortflyttning, han flyttar nemligen i England redan omkring den 26 Junii. Då föräldrarna således ej stanna kvar, till dess deras afkomma hunnit att fullfjädras, eller att på minsta sätt kun-

*) Transact. of the liter. Society of Manchester, Vol. IV, 2. del.

***) Phil. Trans. Vol. 78, 1788.

na försörja sig sjelfva, *) så synes detta visserligen vara närmaste orsaken, hvarföre de åt andra anförtro deras vård.

Men om så är, uppstå här åter flera andra frågor, dem hvarken BLACKVALL eller vetterligen någon annan besvarat; såsom t. ex. af hvad skäl de äldre foglarne aflägsna sig så tidigt, då årets högsta och jemnaste värme, samt ymnigaste förrådet af födo-ämnen ännu återstår; hvarföre de flytta före en årstid, hvilken de yngre förmå att uthärda; hvarthän de tåga; samt om deras samslagtingar i varmare länder äfven visa samma besynnerliga lefnadssätt. Sålunda händer ofta, att en upptäckt, som synes förklarande, endast föranleder ännu flere, och svårlöstare gåtor.

Gökhonan lämnar blott ett enda ägg i hvarje af de bon hon på detta sätt hem söker. Den framkläckta ungen skyndar likväl att utkasta de ungar som tillhöra boet och göra sig till enda föremålet för sina uppfostrares outtröttliga omvårdnad. Hvarje af dessa parasiter uppfödas sålunda på bekostnad af 5 eller 6 unga foglar af de släkten, som Naturen anvist, att på ett så ovanligt sätt hylla den vilda, främmande gästen, framför sina egna ungar.

Då Göken är en af de foglar, som lefva mest enstaka, och ej tål andra af sitt släkte i samma distrikt, samt genom sitt eg-

*) För ungarnes utveckling i ägget fordras 15 dygn; de kvarblifva, enligt JENNER, 3 veckor i boet, och erhålla ännu 5 veckor föda af sina fostrare.

na läte alltid ger sitt tillhåll tillkänna, har detta föranledt BLACKVALL att äfven här söka använda sitt lands tycke för beräkningar, nemligen att räkna huru många par af denna fogel kunde finnas i den Canton han bebor, nemligen Crumpsall i Lancashire, och att derefter uppgöra en calcul öfver alla dem, som torde finnas i hela England, samt öfver det antal af småfoglar, som årligen uppoffras för deras ungar. Resultatet af denna besynnerliga beräkning har blifvit, att England torde årligen hysa omkring 139,170 par; — att dessas afkomma, efter endast 5 ägg af hvardera, uppgingo till omkring 695,800; *) samt att de små-fogels ungar, som af dem urvråkas ur sina bon, årligen utgöra öfver tre millioner.

Detta resultat är så vida anmärkningsvärdt, som Göken sjelf icke är, eller blir Roffogel (hvilket man i allmänhet ännu tror); utan som den förstörelse han åstadkommer bland små-foglarna, verkställes af honom endast genom deras utlyftande ur boet, kort efter sedan han kommit ur ägget, då han sjelf ännu är blind, och då hans rygg synes visa en för detta ändamål lämpad, plattare skapnad, hvilken sedan blir mera kullrig. — Fullväxt lefver han deremot endast af insekter, larver, o. s. v; enligt hvad mångfaldiga dissektioner redan satt utom allt tvifvel. Då likväl på ofvannämde sätt ett så stort antal af små-foglar årligen förödes, kan man sluta till den oberäkneliga mängd som årligen åtgår för

*) Således årliga antalet af individer öfver 900,000.

de mångfaldiga Roffoglar, hvilka hela sin lifstid endast lefva af dem.

Den vil- Jag har redan i förra Årsberättelsen
da Kal- omnämnt CH. L. BONAPARTES Amerikanska
konens Ornithologie, såsom ett arbete af utmärkt
Natur- förtjenst. Utom det värde detsamma äger
historia- för Ornithologen, innefattar det äfven många
detaljer, som kunna hafva ett mera all-
mänt intresse. Bland sådana torde t. ex.
den vilda Kalkonens historia kunna räk-
nas; en fogel, som egentligen härstammar
från norra Amerika, men nu är allmänt
hemtamd i hela Europa, och af Europé-
erna äfven utspridd i Asien, Afrika och
äfven i Australien. Huru litet man af den
hemtamda fogeln kan sluta till dess lef-
nadssätt i vilda tillståndet, torde finnas af
följande utdrag ur BONAPARTES historia om
densamma.

Den första beskrifning, man med sä-
kerhet känner om denna fogel, förekom-
mer i OVIEDOS underrättelser om Indien,
år 1525. I början af 16 århundradet in-
fördes den från Mexico till Spanien; kom
derifrån 1524 till England, och spriddes
sedan derifrån till Frankrike, Italien, Tysk-
land o. s. v. — Enligt BONAPARTES yttran-
de är likväl den i Europa tama Kalkonen
endast att betrakta som en degenererad
afart af den vilda; och långt ifrån, att han
vunnit genom den ymnigare tillgång på
föda, och den omvårdnad han njuter, står
han långt efter den vilda, både i storlek
och utscende. De vilda kalkonhönorna
uppnå omkring 3 fots längd, och väga un-
gefär 9 marker. Hanarna deremot uppnå

nära 4 fots längd, och uppgifvas per medium väga 10 — 20 marker; ehuru individer förekomma, som gå ända till 30 marker, och kanske derutöfver.

Den vilda kalkonens fädernesland sträcker sig från nordvestra trakten af Förenta Staterna till Panama-näset. Sydligare träffas den icke, ehuru sådant finnes uppgifvit af författare, som misstagit sig på en helt annan fogel, *Crax Alector*. I Canada och i de nu starkt befolkade trakter af förenta Staterna, voro vilda kalkoner fördom högst allmänna; i mån af Européernas framträngande utrotades de likväl snart; och med den skyndsamhet, hvarmed kolonisationen nu utbredes, anses den tid vara måhända ej så aflägsen, då jägarens jagt efter dem skall blifva fruktlös. — I vilda tillståndet lefver denna fogel af flersaldiga ämnen; af Mais, hvarjehanda bär, frukter, gräs, ollonborrar, o. s. v. Ja, man har äfven funnit grodningar, ödlor, m. m. i dess kräfve. Företrädesvis lefver han likväl af ekollon. — Hannarne hålla sig tilsammans, i skockar af 10 till 100, och söka sin föda skilda från honorna, hvilka åter, tillika med de mer än halfvuxna ungarna, följas åt i skockar af 70 till 80, och noga undvika de äldre hannarna, som eljest vildt anfalla och döda ungarna. Emedlertid tåga vanligtvis flere sådana skockar åt ett och samma håll, och oftast till fots, så vida ej någon fara nödgar dem att tillgripa vingarna, eller någon större flod möter. I sednare fallet föregå några tillrustningar, innan flykten

öfver densamma företages; hannarna låta höra ett beständigt bullrande läte; hela tåget intager de högsta vid stranden stående trädtoppar, och flyger slutligen på en gång åstad till den motsatta stranden, hvilken de starkare utan svårighet uppnå, äfven om floden är en engl. mil bred; men hvarvid de svagare då ofta nog slutligen nödgas rädda sig genom simning. — Parningstiden hos dessa vilda foglar inträffa i Mars. Skogarna genljuda då flera mil af hannarnas starka och egna lektioner; och vid solens uppgång flyga de ned från trädtopparna och svänga sig omkring framför honorna, med den uppblåsta och löjligt gravitetiska hållning, som äfven den tämda fogeln iakttager.

Honan tillreder sitt bo så fördoldt som möjligt; ty de äro utsatte för en mängd fiender, så väl Roffoglar som i synnerhet ett slags lodjur, *Felis rufa*, och äfven ormar. — Hr AUDUBON anmärkte derföre en gång trenne honor, hvilka gemensamt lågo öfver 42 ägg; hvarigenom en ökad vaksamhet så mycket säkrare fredade dessa från alla möjliga anfall.

Dromas
Arde-
ola.

Redan år 1805 beskref Friherre PAYKULL, i K. Vet. Acad. Handlingar en ganska utmärkt fogel, hvilken han under sina resor hade köpt af en fogelhandlare i Amsterdam. Den befans utgöra icke blott en ny art, utan äfven ett alldeles eget slägte, och erhöill namn af *Dromas Ardeola*. Under de tvenne decennier som sedan förflutit, har ingen naturforskare vidare anfört denna art, och intet Museum vetter-

ligen uppfört den på sina Cataloger. Som säljaren ej hade sig fogelns fädernesland bekant, ägde man ej en gång denna ledning, *hvar* man borde söka vidare upplysning, och all kunskap om denna fogel hvilade emedlertid på det enda exemplaret, som nu i Museum härstädes förvaras.

Slutligen har denna *Dromas Ardeola* nu åter blifvit upptäckt i Arabien, af tvenne tyska Naturforskare, HEMPRICH och EHRENBERG, *) som hemsändt densamma till Europa, och för öfrigt, rörande denna fogels natur och plats i systemet, bekräftat Friherre PAYKULLS åsigt. Den finnes nu äfven aftecknad i TEMMINCKS stora praktverk. **)

Hvad jag ofvanföre anmärkt om svårigheten att här framställa det rikhaltiga innehållet af FR. CUVIERS *Histoire des Mammifères*, kan i afseende på ornithologiska arbeten lämpas på TEMMINCKS praktverk "Planches coloriées d'oiseaux; der förut hvarje år ett betydligare antal af nya fogelarter blifvit aftecknade och beskrifne, än i många af de spridda afhandlingarne sammantagne. — Bland sednare hitkomne häften märker man med nöje flera arter af det vackra släktet *Trogon*, flere arter af *Oedicephalus* och *Ciconia*, vid hvilket släkte särskilt anmärkas de arter som lemna de vanligtvis så kallade Marabou-plymerna. —

TEM-
MINCKS
Pl.
color.
d'oi-
seaux.

*) SCHWEIGGERS *Journal für Chemie und Physik*. 46:re Band, p. 434.

**) *Planches color. d'oiseaux*; men texten till denna plånche saknas här ännu.

Det slägte TEMMINCK gifvit namn af *Kitta* eller *Ptilorhynchus* KUHLE, och slägtet *Porphyrio* BRISSON, äro till sina nu bekanta arter här bestämda. Äfven kan anmärkas figuren på en ung Condor. *)

Cory-
thaix
erythro-
lopha. En utmärkt vacker afrikansk fogel, hörande till slägtet *Corythaix* ILLIGER, (*Opæthus erythrolophus* VIEILL.) **) har brydt de Ornithologer, som försökt att systematiskt ordna alla nu kända fogel-släkten. BLAINVILLE har observerat den lefvande, och nu äfven meddelat en fullständig anatomisk beskrifning om densamma. Resultatet häraf har likväl ändå ej kunnat fullkomligen leda till utfinnande af fogelns systematiska plats. Upplýsningarne äro
sna-

*) Planches coloriées d'oiseaux par TEMMINCK et LAUGIER. Livr. 64—70.

**) Den finnes aftecknad i TEMMINCKS Planches color. (Cah. IV.) under benämning af *Touraco Pauline!* (*Musophaga Pauline.*)

Jag har äfven här i Stockholm ägt en fogel af denna art lefvande. Den var fullkomligen spak, och hvad jag om dess lefnadssätt och vanor anmärkt, instämmer fullkomligen med BLAINVILLES iakttagelser. Den föddes med färskt hvetebröd, ehuru tydligen märktes, att saftiga frukter voro hans begärligaste födoämnen. Den sido-tå, hvars ombytliga riktning framåt och bakåt är karakteren på den Familj till hvilken denna fogel föres, kunde visserligen lätt böjas framåt; men fogeln gaf åt den samma då genast dess vanliga ställning bakåt. — Oaktadt denna vackra fogel saknas i härvarande Museum, uppoffrade jag dock detta exemplar åt den anatomiska undersökningen, hvars resultats framställande nu är förekommet af BLAINVILLES beskrifning.

snarare så till sägandes negativa. Att den ej är Roffogel är allt för tydligt; till Dufvornas ordning passar den icke, ej heller till Gallinaceæ; närmare synes den komma Papegojorne, men afviker äfven allt för mycket från dem. BLAINVILLE ställer den således bland Scansores (Grimpeurs), med förutsättande, att denna ordning i en framtid torde upplösas i flere naturliga familjer, sedan en gång de hit hörande släkten blifvit mera fullständigt bekanta. *).

FABER har i Isis lemnat fortsättning Islands af sina bidrag till arctiska Zoologien, **) Orni-
 särdeles rörande de på Island förekomman- thologie.
 de foglar, som till större delen äro alldeles europeiska och skandinaviska arter, men till en del likna vissa europeiska, utan att likväl fullkomligen med dem öfverensstämma. Så mycket mera är den noggranhet att värdera, hvarmed FABER äfven här beskrifvit dessa foglar, ej endast till utseendet, utan äfven till deras egenskaper, vistande, lefnadssätt, o. s. v; i synnerhet som han antecknat detta såsom ögonvittne och efter naturen. De på detta sätt under förra året lemnade Monographierna upplysa i synnerhet Naturhistorien om de arter, som höra till släktena *Pelecanus*, *Halieus* och *Dysporus*; och omfatta äfven de på Island förekommande sång- och roffoglar.

*) FRORIEPS Notiz. N:o 288. p. 21.

**) Isis (1826) Band XIX, Heft 7, 8, 10, 11, samt Band XX, Heft 1.

Pr. Dalmans Årsb. 1826.

FABER har dessutom äfven lemnat en mönstring af en del nordiska foglar, dem BREHM uppställt såsom nya arter, men FABER anser vara endast climatiska artförändringar, i stöd af de iakttagelser, han inhämtat *) vid undersökningen af lefvande foglar.

VIGORS
System.

MAC-LEAY'S försök att systematiskt, och man kunde nästan vilja säga symmetriskt, uppställa Insekt-släktena, efter deras naturliga affiniteter och analogier, hvartill han utförligen utvecklat sina grunder i "*Horæ Entomologicae*" **), har i England vunnit mycken uppmärksamhet. VIGORS har försökt att, enligt samma grunder, äfven uppställa foglarna, och ordnat dem i en mängd af naturliga ordningar, familjer och afdelningar, af hvilka en del temligen motsvара LINNÉS genera, sedan dessa nu så mycket blifvit sönderdelta i mindre släkten, som här äfven blifvit antagna. — Likasom i MAC-LEAY'S system är äfven här *Femtalet* antagit såsom något för fördelningarne typiskt, och man finner afdelningarne uppförda derefter, så att t. ex. *tvenne* utgöra en normalgrupp, och de öfriga tre deremot en föränderlig. Ett så utförligt system tillåter föröfrigt här icke något utdrag. VIGORS har äfven utgifvit beskrifningar på sällsynta, nya, eller förut ofullständigt beskrifna zoologiska föremål. Dessa äro dels exotiska insekter, dels några arter

*) Isis 1826, III, p. 317.

**) Transact. of the LINN. Society of London, Vol. XIV, p. 3. p. 395.

af Papegojor, för hvilka åter ett nytt genus blifvit bildadt, som kallas *Platycercus*, och hvars typ är *Psittacus Pennantii* ^a).

Äfven bland Falkarna har VIGORS infört ett nytt genus, kalladt *Gampsonya*; dess typ kallas *G. Swainsonii* ^b).

Samma författare har beskrifvit och aftecknat en ny art af det vackra Hägerslägtet *Anthropoides*. Den kallas *A. Stanleyanus*, och är från Ostindien ^c).

Äfven Gammarnas släkten hafva af VIGORS blifvit å nyo mönstrade och Falkarna ökade med ett nytt genus, kalladt *Nauclerus*; äfvensom *Psittacara* ökat det stora antalet af Papegojornas genera, och tillika dervid erhållit några nya arter ^d).

VIGORS har äfven å nyo mönstrat det genus BRISSON kallat *Icterus*, (*Oriolus* LINN.) och fördelt detsamma i 5 släkten, *Leistus*, *Cassicus*, *Quiscalis*, *Icterus* och *Xanthornus*, samt anmärkt hvilka arter höra till hvarje af dessa genera ^e).

I tilläggen till Capt. FREYCINETS resa finnas följande nya fogelarter beskrifna: *Barita Keraudrenii* LESSON et GARNOT; — *Centropus ateralbus* (sic!) LESSON; — *Megapodius Duperryi* GARN.; *Alecthelia Urvillei* LESS. & GARN. ^f).

^a) Zool. Journ. N:o IV, Jan, 1825, p. 526; — samt N:o V, April, p. 37.

^b) Zool. Journ. N:o 5, April 1825. p. 65.

^c) Zool. Journ. T. 2. N:o VI. p. 234.

^d) Zool. Journ. N. VII, p. 368 &c. — Bull. univ. 1826, 9, p. 89.

^e) Zool. Journ. T. II, N:o VI, p. 182.

^f) Bull. univ. 1826, 5.

SWAINSON har åter beskrifvit tvenne nya arter af släktet *Psaris* Cuv., så att detta sällsynta genus nu äger 4 bekanta arter *)).

NAUMANN har anmärkt den ovanliga händelse, att man i hertigdömet Anhalt-Cöthen fångat en *Turdus minor*; en fogel, som vetterligen endast är hemma i Norra Amerika **).

Om Siden-
densvan-
sen. Det har redan länge fästat våra Ornithologers uppmärksamhet, att man hos oss aldrig kunnat upptäcka boet för en så allmän och tillika utmärkt fogel som Siden-
densvansen (*Ampelis Garrulus*); ej eller dess tillhåll under den tid då han hos oss saknas. I anledning häraf förtjenar att anmärkas, det SIEBOLD anför denna fogel såsom inhämsk i Japan, hvarifrån han har medfört flera skinn af densamma, så att äfven BOJE kunnat bevittna dess identitet med vår nordiska art ***). Det är således möjligt, att de till oss kommande skockar af denna fogel gjort utvandringar från östra Asien, eller kanske från Sibirien, ehuru det visserligen ännu icke är afgjort, om han derstädes visar sig som stationair, eller likaledes blott såsom flyttfogel.

I de förut nämde zoologiska tilläggen till DENHAMS och CLAPPERTONS resa i Afrika, förekomma anmärkningar om de af dessa

*) Neml. *Psaris cayanus* (Lanius LINN.), samt *Ps. Cuvieri*, *Ps. cristatus*, och *Ps. niger* SWAINS. — Zool. Journ. N:o VIII. p. 354.

***) Isis 1826, V, p. 520.

****) Isis 1826, II, pag. 204.

resande observerade foglar, hvaribland några nya arter *).

ORD har lemnat ett supplement till WILSONS berömda amerikanska Ornithologie, innefattande beskrifningar och figurer af åtskilliga foglar, om hvilka denne Förf. ej haft säker kunskap, eller något misstag influtit **). Bifogade äro en förteckning öfver de i Förenta staterna förekommande foglar, ordnade efter TEMMINCKS system; samt en utförlig biographie öfver WILSON ***).

I samma mån som genom beständiga nya forskningar och insamlingar årligen antalet af djurarter så betydligt ökes, ökes äfven behovet af flera och bestämdare fördelningar inom hvarje ordning, och grundformerna för de mångfaldiga grupper, dem vi benämna familjer, genera eller subgenera, uppfattas lättare och tydligare i samma mån som vi återfinna dem hos flere föremål. Deraf denna beständiga tillökning af nya genera, hvaruti de förut antagna släkten sönderdelas; och deraf åter denna förändrighet i benämningarna, som så ofta oroar dilettanten, eller den Vetenskapsidkare, som ej är i tillfälle att alltid följa Vetenskapens gång, och att uppfatta den för-

*) Neml. *FrancoLinus Clappertoni*; *Otis Denhami*; och *Ardea melanocephala*.

***) Supplement to the American Ornithology &c. by G. ORD.; Philadelphia 1825, 4:o. —

****) WILSON var född i Renfrewshire den 6 Juni 1766, och dog i Philadelphia d. 23 Augusti 1813.

änderliga drägt, dess yta emedlertid ikläder sig. — Om än å ena sidan en sådan tillökning af genera ej är blott ett behof för Naturforskaren, utan äfven både en naturlig följd af Vetenskapens förkofran, och sjelf är ett medel dertill, så kan å andra sidan ej eller nekas, att man med uppmärksamhet på detta förhållande, långt bättre än nu sker, kunde förena Vetenskapens strängare fordringar, med en form för dessa ändringar, och för deras framställande, hvarigenom de blefve mindre afskräckande för Allmänheten och mindre skarpt drogo den gränslinia, som nu allt mer och mer synes komma att skilja den vetenskapliga och den populaira uppfattningen af Vetenskapen. Ett bland medlen härtill vore äfven undvikandet af homonymer, och af sådana långsläpande och missljudande benämningar, som i de moderna namnförteckningarna allt mer och mer åter komma i bruk.

Dessa anmärkningar påtruga sig alldeles osökta vid en blick på de talrika systematiska namnförteckningar, hvarpå det förflutna årets zoologiska Litteratur varit särdeles ymnig. Vi hafva nemligen erhållit en ny sådan för Ornithologien, ej mindre än tvenne öfver Amphibierna, samt äfven åtskilliga öfver olika ordningar bland Insekterna.

Boze's
Orni-
thol.

Den ornithologiska af dessa uppställningar, *) är af en nordisk författare, hvars

*) Generalübersicht der ornithologischen Ordnungen, Familien und Gattungen, von F. Boze. Isis XIX, 10, pag. 975.

egna undersökningar och noggranna skrifter hafva ganska betydligt riktat Ornithologien. Denna systematiska öfversigt ställer de bekanta foglarna under fem ordningar, 50 familjer, samt ej mindre än omkring 350 genera. För hvarje af dessa genera är tills vidare blott en art såsom typ anförd; och då således dessa släkten sakna så väl karakterer som bestämning af gränserna mellan tvetydiga släkten, är det af denna uppställning för närvarande hufvudsakligen denna mängd af nya generiska namn, som ådrager sig uppmärksamheten. Dessa bevittna likväl i hög grad, huru behöfligt det vore, att en Revision af den zoologiska Nomenclaturen, i allmänhet företoges, och att LINNÉS principer i detta ämne åter upplifvades och följdes.*)

*) Så finnes t. ex. namnet *Harpyja* här åter upptaget för ett genus af Ugglor, oaktadt så redan förut kallas både ett genus bland Läderlapparna och ett bland Nattfjärillarne; — likaså *Lophyrus*, redan förut en gång användt bland Amphibierna och en gång bland Insekterna; *Corydalis* likaledes redan både för vext och för insekt; och dessutom *Cryptonyx*, *Bethylus*, *Yphantes*, verkliga Homonymer, samt *Pelecinius*, *Myagrus*, *Drepanis*, och flera andra, af den snarlikhet, som LINNÉ så visligen påmint böra undvikas. — Ännu större är antalet af de här dels bibehållna dels såsom nya föreslagna benämningar, hvilka såsom *nomina hybrida et nauseosa* (LINN. Phil. Bot. 223, 224, 249, eller af annan felaktighet i sammansättningen, stöta örat: t. ex. *Myjoturmus*, *Columbigallina* (!) *Vitiflora*, *Opethorhynchus*, *Ptylonorhynchus*, *Falcunculus*, *Emberizoides*, *Hypotriorchis* (!!)) och många flere.

GLOGER'S
ornith.
Nomen-
clatur.

Bland de få Reactioner mot detta allt mer tilltagande Barbari i zoologiska Nomenclaturen kan nämnas ett direct anfall mot detsamma af CONSTANTIN GLOGER, infördt i FRORIEPS Notizen; *) hvaruti visas oriktigheten af åtskilliga i sednare tider införda ornithologiska slägtnamn, samt bifogas ett förslag af grammatikaliskt och vetenskapligt bildade i deras ställe. Förf. nämner, att dessa blifvit godkända och antagna i zoologiska Museum i Berlin, och således snart torde derifrån utsprida sig, hvarföre han här sökt redovisa för dessa ändringar. -- Att en sådan reform i åtskilliga delar af zoologiska Nomenclaturen verkligen af behovet är högst påkallad, har jag redan i en af de förra Årsberättelserna omnämnt **); men det torde kunna betviflas, om den verkligen, helst i närvarande period, skulle kunna genomdrifvas; och i synnerhet om vid ett så isolerat försök, som detta af GLOGER, kommer att fästas ett afseende, som kan medföra någon verkan, så länge författarne till de nu begagnade systematiska arbeten och praktverk ännu ytterligare synas samfällt handla efter motsatta principer. Någon verklig förbättring i det-

*) N:o 348. —

***) Jemf. Årsber. 1824 pag. 438 o. v.

Ornithologisk Litteratur.

Ornis, oder das Neueste und Wichtigste in der Vogelkunde, von CHR. L. BREHM. — Iena. 1824. &c.

FABER, FR. Ueber das Leben der hochnordischen Vögel, 2:s u. letztes Heft. Leipzig. 8:o.

ta afseende synes svårigen vara att hoppas, förr än en sådan reform blifvit utarbetad för en hel djurklass; och äfven icke då, förr än den renade Nomenclaturen blifvit i några allmänt begagnade arbeten upptagen.

Herpetologie.

Huru långt aflägsset hoppet om en förbättrad zoologisk Nomenclatur ännu är, visar karakteren af de nyaste herpetologiska systemen, om, möjligt, ännu tydligare än de i detta afseende, förut så utmärkta ornithologiska. Att åtskilliga misslyckade benämningar fordom infördes af en LACÉPÈDE var mindre att undra, än att dessa bibehöllos, och med en så stor mängd ännu sämre ökades af en MERREM; af denna Landsman till ILLIGER, om hvars förtjenster i detta afseende han väl omöjligen

MEYER: Zusätze zum Taschenbuch der deutschen Vogelkunde. — Isis 1826, 1, p. 35.

Atlas des oiseaux d'Europe pour servir de complément au *Manuel d'Ornithologie* de M. TEMMINCK; par I. C. WERNER. 1:re et 2:e Livr. Paris 1826. (fig. lithograph. noires ou color.) 8:o.

Systematisches Verzeichniss der schweizerischen Vögel, von MEISNER. Bern. 1824. 8:o.

Galerie des oiseaux du cabinet d'hist. nat. du jardin du Roi; par VIEILLOT, dessin. et lithogr. par P. OUDART. — Livr. LXXX. Paris 8:o.

Histoire naturelle des oiseaux d'Europe, par BOITARD. Liv. I—VI, Paris. 4:o (Av. fig. col.)

Illustrations of British Ornithology; — by P. I. SELBY. London 1826. Elephant folio.

kunnat vara okunnig. Sedan på detta sätt Barbarismerna vunnit allt mera burskap, och genom citationer en ökad auktoritet, och känslan af det oriktiga småningom alltmera blifvit döfvad, är det mindre att anse som en eller annan Författares förseelse, än som ett uttryck af den nu i detta fall rådande tonen, då man i dessa nya namnkataloger beständigt finner ej endast den mest bestämda uraktlåtenhet af LINNÉS förut allmänt gillade regler, utan äfven de talrikaste exempel af namnbildningar, som visa, att man trotsar icke en af dem, utan dem alla.

De af detta förhållande härflytande brister måste man således nästan antaga såsom något gifvet i hvarje nu utkommande herpetologiskt arbete, såsom något karakteristiskt för denna period; och således, med allmän försakelse af Vetenskapens fordringar i detta hänseende, betrakta dessa arbetens öfriga förtjenster.

System öfver Amfibierna. Bland dessa nya Klassifikationer af Amfibierna utmärker sig FITZINGERS; ett arbete som är en frukt af det så utmärkt rika och väl ordnade Museum i Wien, och på sätt och vis en vetenskaplig och utförlig katalog öfver dess Amfibie-samling *). Fördelade under 2:ne Ordningar, samt omkring 37 familjer, utgöra de här upptag-

*) Neue Classification der Reptilien, nach ihren natürlichen Verwandtschaften, nebst einer Verwandtschaftstafel und einem Verzeichniss der Reptiliensammlung des K. K. zoolog. Museums zu Wien; von L. I. FITZINGER. — Wien 1826. 4. 66.

na Reptiliernas genera ej mindre än 174. (LINNÉ antog 10!) Af dessa innefatta 9 sköldpads-artade djur; — 75 släkten tillhöra ödlornas. Ormarna utgöra ej mindre än 68 genera, och de återstående 23 genera innefatta Batrachier. — Redan af detta stora antal släkten kan man på förhand sluta, att karaktererna mellan dem ofta måste vara ganska fina och obetydliga; och detta är äfven verkligen fallet. Detta oakadt äger detta arbete förtjensten af en noggrann analys af de i Amfibiernas yttre organisation förekommande olikheter, och af en sammanställning af de arter, som i detta hänseende närmast öfverensstämma.

Huru olika åsigterna af dessa Amfibiernas släkten, ordningar och hela systematik likväl äro, visa så väl OKENS anmärkningar vid ofvannämde arbete *), som en, med många tillägg beledsagad, granskning af detsamma, af SCHLEGEL **). Den uppgifver en mängd nya släkten uppställda af BOJE, i synnerhet i stöd af de iakttagelser och rika samlingar, hvilka HASSELT och KUHLE hemsändt från Java, och för hvilka man ämnar göra reda i ett framdeles utkommande större verk om zoologiska Museum i Leyden.

En General-öfversigt öfver Ophidierernas familjer och släkten har dessutom F. BOJE äfven lemnat ***); den är alldeles i enlighet med den ornithologiska uppställ-

*) Isis XX, 3, pag. 266 &c.

***) Isis XX, 3, pag. 281.

***) Isis XIX, 10, pag. 981.

ningen af samma författare, som ofvanför blifvit anmäld. Endast Ormarna finnas här fördelade under ej mindre än 9 familjer, och antalet af deras genera uppgår till 50.

Herpetologien har dessutom ännu erhållit åtskilliga strödda bidrag, som hufvudsakligen röra dess systematik, eller arternas Synonymie, men hvilka det för öfrigt kan vara nog att här anmäla; helst åtskilliga af dem antagit formen af ömsesidiga kritiker *).

Dessutom finnes i Bulletin universel ännu en systematisk uppställning öfver Amfibiernas klass, af A. H. HAWORTH, som likväl synes föga afvika från MERREMS system, ehuru här uppställt i tabellarisk form **).

Japan-
ska Am-
fibier.

Japanesernas i sekler strängt iakttag-na Prohibitivsystem har gjort, att detta lands Zoologie varit framför andra länders obekant och inskränkt till några färre fragmenter. Bland de sednare bidragen i detta ämne kan anföras en uppsats af BOJE öfver åtskilliga japanska Amfibier, dem Förf. beskrifvit i Hr BLOMHOFFS samling ***). Den

*) T. ex. CAUP, Beyträge zur Amphibiologie, &c.; Isis 1826, 1, p. 87.

SPIX: Berichtigungen &c. Isis 1826, 6, p. 601.

FITZINGER: Kritische Bemerkungen über das Schlangenwerk von SPIX und WAGLER. Isis, XIX, 9. p. 881.

MENKE: Rana rubeta ist ein junger Bufo vulgaris. Isis XX, 2, p. 172.

***) Bull. univ. 1826, 5, p. 115.

****) Isis 1826; 2, pag. 203.

afhandlar med noggrannhet en Tupinambis, 2 Batrachier, samt 10 Ophidier, af åtskilliga släkten, och deribland äfven några nya arter.

RICHARD HARLAN har nyligen börjat skänka oss en systematisk och beskrifvande framställning af Norra Amerikas Amphibier *)^{Norr-Amerikas Amphibier.}, och börjar densamma med Batrachierna, hvaraf detta laud just visar de märkvärdigaste former. — Genera *Amphiuma* och *Menopoma* innefatta hvardera blott en art; *Siren* deremot trenne, *Menobranchus* 2; af Land-Salamandrar finnas här ej mindre än 9 arter, och af vatten-Salamandrar 10 **). Rörande öfriga Amphibierna förtjenar anmärkas, att antalet af icke giftiga ormar (eller de som höra till släktet *Coluber*) stiger till 35; hvar emot de giftiga endast utgöra 10 arter; bland hvilka likväl 5 äro Skallerormar.

Släktet *Amphiuma* har nu ytterligare blifvit utredt af CUVIER, som nyligen skänkt oss en intressant anatomisk beskrifning om detta besynnerliga slägte, och tillika riktat detsamma med en ny art, kallad *Amphiuma tridactylum* ***).^{CUVIERS undersökning af Amphiuma.} Denna skiljer sig från den förut bekanta *Amph. means*, ge-

*) Journal of the Academy of Natural-Sciences of Philadelphia. Vol. V. (December 1826) p. 317; — (February 1827) p. 325.

***) De öfriga här upptagna genera hafva följande antal af arter: *Rana* 14; *Hyla* 5; *Bufo* 2; — *Ophisaurus* 1; *Coluber* 35; *Vipera* 1; *Cenchrus* 2; *Scytale* 2; *Crotalus* 5.

****) Annales du Museum d'hist. nat. 7:me Année, 7:me Cahier; pag. 1.

nom trenne tår, då *Amph. means* endast har tvenne, och derföre, såsom CUVIER yttrar, äfven skulle kunna kallas *Amph. didactylum* *). Båda tillhöra Norra Amerika, som i allmänhet synes rikt på djur af den form, som Vatten-Salamandrarne, Hypochton och Siren framvisa. De anses af infödingarna såsom ganska giftiga; ehuru utan all anledning. De vistas i dammar och grundare vatten, och man finner att de stundom nedborrat sig 2 till 3 fot i den fastaste gyttja, särdeles om vintern. De kunna äfven några dagar uthärda på det torra, och man skulle således kunna säga, att dessa djur på sätt och vis äro nästan mera än amfibier, emedan de kunna lefva i luften, i vattnet och under jorden; och ändå är det sannolikt endast medelst luften som de andas; ty de hafva ej andra respirations-organer än lungor.

Resultaten af CUVIERS undersökningar visa hufvudsakligen: att Amphiuma är ingenting mindre än en fullvuxen Siren; att det icke ens är till Hypochton som den mest närmar sig, utan till de vanliga Vatten-Salamandrarne, från hvilka den hufvudsakligen skiljer sig medelst kroppens förlängning, det betydliga antalet af vertebrer, den ringa utbildningen af extremiteterna, fingrarnas reduction till tre eller blott tvenne, och framför allt genom de

*) Denna namnförändring vore dock högst opassande, då lätt kan hända att flere arter af detta släkte kunna öfverensstämma i antalet af tår eller fingrar.

öppningar på sidorna af halsen, hvilka den under hela sin lifstid synes bibehålla.

CUVIER anser för öfrigt sannolikt, att flera arter af detta slägte torde finnas i samma länder, der dessa nu inom kort tid blifvit upptäckta, och att, oaktadt den fruktan och afsky man nu hyser för dessa djur, man måhända slutligen torde komma att begagna dem såsom födoämne.

På tvenne åtföljande plancher, är så väl dessa djurs yttre form, som den inre organisationen framställd.

Redan omkring år 1807 uppstod fråga om huru vida i Nilen finnas tvenne arter krokodil, eller blott en. GEOFFROI ST. HILAIRE var af den förra meningen, och påstod att ordet *Suchus* hos de gamla Auktorerna måste beteckna en från den vanliga skild art, af mera mildt och tämbart lynne. CUVIER påstod, att blott en art finnes i Egypten, och att med *Suchus* betecknades endast tämda individer af densamma. CAILLAUD har nu öfverlemnadt Mumien af en krokodil, $7\frac{1}{2}$ fot lång och ganska väl bibehållen. Hufvudet af denna krokodil skiljer sig bestämdt från den vanliga särdeles genom käkarnes längd, och bestyrker således GEOFFROI ST. HILAIRE'S mening. Det har då varit denna *Cr. Suchus* som för sitt mildare lynne varit ett heligt föremål i Arsinoë; då deremot den vanliga, för sin grymhet beryktade Nil-Krokodilen anses hafva varit dyrkad hos invånarne på Ombos, af det skäl att han afskräckte de arabiska röfrarne från att

Suchus
Krokodilen.

fara öfver floden, och plundra deras länd. *a)*

BELL har lemnat en Monographie öfver de Sköldpaddor, som hafva ett rörligt sternum, och som nu bilda trenne genera nemligen: *Kinosternon*, med 6 arter; *Sternotherus* med 4, och *Terrapene* med 4 arter. Några af dessa arter äro nya. *b)*

BELL har likaledes i en särskilt grupp, kallad *Leptorhina*, sammanställt vissa särdeles vackra ormarter, som utmärka sig genom sin ovanliga smärthet, sitt spetsiga hufvud, och sina glänsande färger. Han räknar till denna familj 2 genera, nemligen: *Dryinus* MERR. (*Dryophis* DN.), med 6 arter; samt det af BELL här projecterade nya släktet *Leptophis*, med 4 arter, hvaribland *Coluber ahætulla* LINN *c)*.

Ägg af
Boa.

BREWSTER har meddelat underrättelser om äggen af den beryktade Jätteormen, *Bou Constrictor*, hvilka, oaktadt denna orms storlek, icke äro större än gåsägg; — ett förhållande, som öfverensstämmer med hvad som äger rum mellan krokodilen och dess ägg. De ur dessa ägg framkrypande ungar egde redan i ägget en längd af 18 tum. På 14:de dygnet, sedan de framkommit, ömsades huden första gången. *d)*

Om stora
Sjöormen.

Tillyvarelsen af den i åtskilliga Tidningsblad, och äfven i årsberättelsen 1821, *e)*

om-

a) FRORIEPS Notiz. N:o 280.

b) Zool. Journ. N:o 7, p. 299. — Bull. univ. 1826. N:o 9, p. 96.

c) Zool. Journ. N:o 7, p. 32. — Bullet. univ. 1826, 9, p. 104.

d) FRORIEPS Notiz. N:o 327. p. 297.

e) Pag. 236.

omnämnda stora Sjöormen, som påstås hafva blifvit sedd i Amerikanska hafvet, fortfar ännu att vara ett föremål för tro eller tvifvel. HOOKER har nyligen åter meddelat en uppsats i detta ämne, *) med citationer och berättelser af personer, som sjelfva intyga, att de sett detta ofantliga sjödjur, och hvaraf den ena observatorn, som betraktat detsamma blott på omkring 150 fots afstånd, äfven bifogat en, likväl som det synes ur minnet gjord, ritning. Ormen berättas endast vid lugnt väder visa sig på hafsytan, hvarpå han då simmar med upphöjdt hufvud och krökt hals, samt vågformigt bugtig rygg, men med ålformig rörelse. Som observatorn trodde sig kunna beräkna den synbara delen af djurets kropp till 60 fot, tyckes det som den samma ej bordt så lätt kunnat förfelas, då Captenen yttrade, "att han väl ville uppoffra skepp och laddning, om han kunde blifva ägare af detta vidunder". — Men såsom dylika syner alltid tyckas hafva en särskilt lycka till sitt skydd, finnes äfven nu, att på detta skepp fans blott en harpun; att båten var använd till stall, och att man hade tvenne kononer, men inga kulor. — Ormen fortsatte således sin kosa ostörd förbi skeppet. — HOOKER, som meddelat dessa underrättelser, förebrår Naturforskarnes deras allt för stora scepticism och otro, då de betvifla så många särskilta vitt-

*) BREWSTER'S Edinburgh Journal of Science N:o XI. — FRORIEFS Notiz. N:o 356.

nens, till en del äfven edligt bestyrkta, intyganden, ehuru de ej vägra att lemna tro åt de nya upptäckterna af sådana bland fornverldens stora djurformer, som *Plesiosaurus* och *Megalosaurus*. Fastän man ej kan neka möjligheten, att stora sjödjur kunna uppehålla sig på hafvets djup, och endast sällan uppstiga till dess yta, bör härvid likväl anmärkas, att det ej är de anförda vittnenas trovärdighet, utan deras förmåga att utan illusion rätt observera och uppfatta ett sådant främmande objekt, som af Naturforskarnes så ihärdigt betviflas; och att likasom bestämningen af *Megalosaurus* och andra fornverldens djur grundar sig på undersökning af djurets verkliga ben, vore äfven vid fråga om detta vidunder, ett enda segment, eller någon del af dess kropp, för Naturforskaren ett mera upplysande vittne, än hundrade vittnen som endast skådat på afstånd. *)

Ichthyologie.

Gastero-
stei fö-
doäm-
nen.

I FRONIEPS Notizen (N:o 278) förekomma underrättelser om den så kallade

**) Herpetologisk Litteratur.*

FUNK (Ad. Fr.) De Salamandrae terrestris vita, evolutione, formatione tractatus. — Acced. tabb. aeri incisæ tres. Fol maj. Berolini.

R. HARLAN: Description of a Land Tortoise, from the Gallapagos Islands, commonly known as the "Elephant Tortoise" (*Testudo elephantopus*); Journ. of the Acad. of Nat. Sc. of Philad. Vol. v. p. 284. — m. fig.

Cæcilia Ophidiorum genus recensuit et illustravit HEMPRICH; — Verhandl. der Gesellschaft naturf. Freunde in Berlin, V:r Jahrg. p. 284. (Här anföras 6 arter.)

Spiggen eller Hornfisken, *Gasterosteus aculeatus* LINN.), dess lefnadssätt och födoämnen; af en icke namngifven författare. — Den synes föredraga unga blodiglar framför hvarje annan föda, och sluka dem med utmärkt häftighet. De arter, hvarmed Förf. matat sina, voro *Hirudo sanguisuga*, *H. vulgaris* och *H. complanata*. — Denna fisk, ehuru nästan minst af alla, är likväl ganska glupsk, och slukar stundom äfven ynglet af sitt eget slägte.

MITCHILL har beskrifvit en vid New-York fångad Råcka, som utmärker sig derigenom, att kroppen är ymnigt besatt med taggar, hvaraf den erhållit benämningen *Raja Erinaceus* *).

LESEUR, som egnat en särdeles uppmärksamhet åt de nordamerikanska arterna af detta slägte, har deraf beskrifvit åtskilliga nya, och bestämt andra med dem beslågade arter **).

W. W. WOOD har beskrifvit 4 nya arter af *Blennius*, samt 2 af *Exocætus* ***).

Entomologie.

I Årsberättelsen 1822 finnas anförde Om Lysmasken. de utförliga physiologiska och kemiska undersökningar, hvilka MACAIRE anställt om Lysmasken; andra författare hafva nu åter gjort denna insekt till föremål för dylika

*) FOR. Notiz. N:o 200.

***) Journ. of the Acad. of Nat. Sc. of Philad. Vol. IV. N:o 4, p. 100.

****) Journ. of the Acad. of Nat. Sciences of Philadelphia, Vol. IV. Mars 1825. N:o 9.

rön, hvilkas detaljer jag likväl nu kan förbigå. Vigtigare äro de underrättelser om dess lefnadssätt, hvilka en onämnd författare från Rouen uppgifvit *). Larverna funnos nemligen med särdeles skicklighet och ihärdighet anfälla och förtära djuren af *Helix*-snäckor. De förtärde likväl äfven bladen af en *Hieracium*; men åto endast om natten. Detta lefnadssätt liknar således ganska nära det af *Drilus flavescens*, hvilket nyligen blifvit upptäckt **).

Man har fordom allmänt antagit, att Lysmaskens ljus egentligen är bestämdt att leda de spridda makarna till hvarandra; men redan den anmärkningen, att äfven de ofullkomliga larverna äga samma lysande förmåga, synes ett nog viktigt inkast mot denna förklaring. Sedan man nu funnit, att lysmasken är ett rofdjur, och då man erinrar sig den häftighet, hvarmed en stor mängd af insekter samla sig kring hvarje i natten tindrande ljus, torde det nog förtjena att undersökas, om icke lysmaskens sken, som eljest blifvit liknadt vid den fackla *HERO* upptände, — måhända snarare är beräknadt på något försåt; nemligen att dymedelst locka rofvet i dess granskap.

Med någon uppmärksamhet på riktningen af Entomologiens gång, och på de

*) Note sur les habitudes naturelles des larves de Lampyre; par M. M. — — Bull. de la Soc. Philomat. Fevr. 1826. — Bullet. univ. 1826, 6, p. 296.

***) Jemf. Årsber. 1825, p. 416. *Cochleoctonus vorax*.

arbeten denna vetenskap under olika tider framalstrat, finner man ganska lätt, huru noga mängden af Entomologer följt den Författare, hvars systematiska arbeten för deras period varit de fullständigaste eller mest begagnade. Detta har äfven yttrat sig i den olika uppmärksamhet och bearbetning, som vissa ordningar och släkten vunnit, och som ofta endast varit en tillfällig följd af den främre eller aflägsnare plats de samma i systemet innehaft. Så äro t. ex. Coleoptera utan jemförelse mest bearbetade, och endast fjärilarnas högst lysande färgor hafva åt dem beredt en uppmärksamhet framför de öfriga ordningarna. Så länge enligt LINNÉS och FABRICII uppställningar de egentliga Scarabæerna började serien af Coleoptera, såsom otvifvelaktigt dessas tjenligaste och egentligaste representanter, märktes äfven tydligen, att de hit hörande genera företrädesvis blefvo bestämda, utreda, och beständigt ökade genom upptäckten af nya arter. Sedan åter LATREILLE i sitt system satte Coleopteras rofdjur, Cincindelæ, Carabici o. s. v. i främsta rummet, började äfven dessa familjer att med sådan förkärlek samlas och utredas, att för närvarande högst få äro så rika på kända arter och så sönderdelade i genera som dessa; och detta oaktadt alla de svårigheter, som uppstått af mundelarnas undersökning och många arters snarlikhet. Man skulle sålunda nästan vara böjd att önska, att LATREILLE, eller någon kommande Systematikus ville af politik börja serien af sina genera med de minst bearbetade och

minst utredda släkten; sådana som t. ex. Aphis, Chermes, Tinea, Phryganea, Ichneumon, Coccinella, o. s. v., för att så mycket snarare äfven tillvinna dem en sådan allmännare uppmärksamhet *).

DEJEAN
Species.

Det utmärktaste bevis på den tillökning och bearbetning som Carabernas familj på detta sätt erhållit, lemnar det arbete Grefve DEJEAN nyligen utgifvit i Paris **), och hvilket innefattar en systematisk uppställning samt beskrifningar på de arter af denna flock, som finnas endast i dess samling. Oaktadt den fördelning, som ägt rum med de förut antagna genera, innefattar ännu t. ex. *Cicindela* 144 arter, och *Carabus* (i nu varande inskränkta bemärkelse) 124 arter; *Brachinus* 47; *Chlænius* 66, o. s. v.; De nu utkomne tvenne Tomer af detta verk (af 451 och 490 sidor) innehålla ännu ej slutet af de släkten i Författarens samling, som blifvit bildade blott af LINNÉS *Cicindela* och *Carabus*.

*) Jag säger här uttryckligen en allmännare uppmärksamhet, emedan här endast är fråga om en sådan; ty att vissa utmärkta Författare just företagit sig att monographisera ett eller annat sådant vanligtvis försummadt genus, eller familj eller ordning, såsom händelsen varit med Staphylinerna, Myrorna, Histeroides, o. fl., bevisar intet mot hvad här blifvit yttradt om den allmänna riktningen.

***) Species general (sic!) des Coléoptères de la collection de M. le Comte DEJEAN. Tome premier Paris 1825, 8:o; — Tome second Paris 1826, 8:o.

Man kan här af dömma så väl till denna privat-samlings utmärkta rikedom, som till det antal af species som redan torde vara kända, men som här ännu saknas. — Så väl i anseende till det betydliga antalet af här beskrifna nya arter, som till uppställningens ordning, samt noggrannheten i beskrifningar och synonymie, är detta arbete visserligen en utmärkt skänk åt vetenskapen; och om man än måste på det högsta ogilla vissa af Författarens alldeles oriktiga åsigter rörande Nomenclaturen, så bör man deremot göra rättvisa åt den öfvertygelse och den öppenhet, hvarmed Förf. yttrar dem.

Det finnes likväl bland Coleoptera en familj, som är ännu rikare på arter, än denna, nemligen Curculionernas, som af LINNÉ fördeltes på två eller tre släkten. Äfven denna familj har nu varit föremål för en noggran undersökning, och blifvit af Herr SCHÖNHERR fördelad i ej mindre än 194 genera *), hvilka alla äro ej allenast karakteriserade, utan ock utförligen beskrifna; oaktadt härvid den alldeles egna svårighet inträffat, att mundelarnas olikheter, som eljest alltid mer eller mindre ingå i slägtkarakteren, här alldeles icke kunnat begagnas, i anseende till dessa delars ringa storlek och dolda läge hos Curculi-

SCHÖN-
HERRS
Curcu-
lioner.

*) Curculionidum Dispositio methodica, cum generum characteribus, descriptionibus atque observationibus variis, seu Prodromus ad Synonymiæ Insectorum Partem IV; auctore C. J. SCHOENHERR. Lipsiæ 1826, 8:o.

onerna. Så mycket nogare äro deremot alla olikheter i dessa djurs yttre delar tagna i beräkning, och den uppmärksamhet, hvarmed detta skett, den stränga omsorg Förf. iakttagit vid valet af antagna benämningar, samt vid bildandet af nya, och den utförlighet hvarmed hvarje slägtes modifikationer blifvit framställda, gifva åt detta arbete en alldeles egen karakter, nog utmärkt bland denna tids öfriga entomologiska skrifter. Om man än, i anseende till vår bristande kunskap om dessa djurs lefnadssätt och metamorphoser, icke nu kunnat ordna dessa talrika släkten i en med de naturliga frändskaperna öfverensstämmande följd, så är dock Hr SCHÖNHERRS arbete en utförlig analys af denna familj, för sig sjelf betraktad; och det betydliga antalet af nya genera förklaras någorlunda, vid betraktande af den utomordentliga mängd af hithörande arter, som nu är upptäckt, då de bekanta Curculionider kunna med säkerhet beräknas till öfver 2,000 arter.

STURMS
Katalog. STURM har utgifvit en Katalog öfver de Coleoptera han äger i sin samling, hvilka stiga till 7193 arter; således till mera än i den förut af DEJEAN utgifna Katalog, som varit en förebild för denna *). Den medförer för Entomologen den fördel, att härefter kunna ordna arterna under de mångfaldiga nya genera, som nu der och hvar blifvit projecterade, men för hvilka

*) Katalog meiner Insecten-Sammlung von JACOB STURM, Erster Theil; Käfer; mit 4 ausgem. Kupf. Nürnberg 1826, 8:o.

ännu till en så stor del saknas karakterer. STURM har beledsagat denna Katalog med en systematisk öfversigt af alla de familjer och genera, som här äro antagna, samt bifogat colorerade figurer af till största delen nya arter, såsom exempel för dessa familjer.

Tillika har Förf. föreslagit tyska slägtnamn för alla dessa många genera *).

Af TREITSCHKES fortsättning af OCHSENHEIMERS berömda arbete öfver Europas fjärilar hafva vi nu erhållit så många häften, att det vidlyftiga släktet *Noctua* finnes fullständigt afhandladt **). Detta släkte, som hos LINNÉ endast utgjorde en afdelning af släktet *Phalaena*, är nu sönderdeladt i ej mindre än 86 här så kallade genera, hvilkas karakterer likväl ännu äro så ofullständiga, att en jemförelse mellan dessa släkten och hvad i andra Ordningar kallas och utgör genera, svårligen kan äga rum. För den egentliga Lepidopterologen lätta de likväl onekligen öfversigten och ordnandet af denna vidlyftiga och svårreda familj, hvaraf här flere hundra europeiska arter finnas beskrifna, jemte en ut-

TREITSCHKES
Europ.
Fjärilar.

*) Svårligen komma dessa tyska slägtnamn att vinna burskap, ty det synes knappt troligt, att icke en hvar hellre nyttjar t. ex. den korta och bestämda benämningen *Lytta*, än *Pflasterreizkäfer*; hellre *Helops* än *Bunddüsterkäfer*; hellre *Ditylus* än *Höckerdüsterkäfer*, o. s. v.

***) Die Schmetterlinge von Europa. (Fortsetzung des Ochsenheimer'schen Werks,) von FR. TREITSCHKE. 5tes Band, 3 Abtheil. Leipzig 1826, 8:o.

förlig synonymie och bifogad beskrifning af larven samt metamorphosen, så ofta Förf. om dessa ägt kunskap. Den noggranhet och kritik, hvarmed dessa beskrifningar äro författade, och den naturenliga ordning vid arternas uppställning, som Förf. sökt, och ofta lyckats att uppfinna, utgöra detta arbetes mest eminenta förtjenster, och sätter detsamma framför dem vi förut äga öfver samma ämne. Till dess svaga sida höra deremot den bristande kunskapen om arternas utbredning, särdeles åt nordén, och om de skandinaviska arbeten, som utkommit öfver samma föremål; — samt åtskilliga ofullkomligheter i den generiska Nomenclaturen och vissa fall af framställningsformen, som nu likväl äro så allmänna, att de härvid knappt nog förtjena anmärkas. — Förf. har tillika den förtjensten att han åt alla dessa många nya genera gifvit samma grammatikaliska ändelse som sjelfva stam-släktet äger, så att de utan all svårighet kunna subsummeras såsom så kallade sub-genera under detsamma.

Ichneu-
mon. TRENTÉPOHL har uti några häften af Isis lemnat en kritisk revision af de till släktet *Ichneumon* hörande arter, som ännu finnas i FABRICII samling *). Det är ett välkommet bidrag till utredandet af detta högst vidlyftiga och svåra släkte, och dubbelt att värdera på en tid, då gransknin-

*) Revisio critica generis Ichneumonis specierum, quæ Kiliæ in Cl. FABRICII musæo adhuc superstites sunt. — Isis 1826, 1, pag. 55; 2, pag. 216; 3, pag. 193.

gen af Coleopter-samlingar nästan synes hafva nog mycket afvändt Entomologernas uppmärksamhet från de öfriga ordningarna.

Von HEYDENS försök till en systematisk indelning af Acariderna *) visar hvilken mängd af olika former, och hvilken nästan otrolig myckenhet af arter äfven denna flock innefattar, som, i anseende till djurens ringa storlek och svårigheten att förvara dem, är mindre utredd. Denna uppställning innefattar ej mindre än 69 genera af Acarider, hvaraf ändå endast 3 höra till Hydrachniderna eller Vattenspindlarne. Den på detta sätt äfven här ökade generiska nomenclaturen synes likväl åtminstone genom namnens korthet fördelaktigt utmärka sig från det nu åter inrotade benämningssättet.

Acaridernas Systematik.

Ganska anmärkningsvärd synes en iakttagelse af NITSCHE, som funnit en ny acarid, kallad *Sarcoptes subcutaneus*; ty denna art lefver i stor mängd i det under huden öfver hela bröstet utbredda luftrummet på en art af Pelikaner, *Dysporus bassanus* ILL. **).

Acarider inuti lefvande foglar.

Äfven från norra Amerika hafva vi erhållit åtskilliga entomologiska beskrifningar; såsom 3 arter af det sällsynta släktet *Cremastocheilus*, beskrifne af HARRIS ***);—

Norr-Amerikanska Insekter.

*) Isis 1826, VI, p. 608.

***) Ueber Milben die im Innern lebender Vögel leben; von NITSCHE. SCHWEIGGER Journal für Chemie und Physik, 46:er Band, p. 435.

****) Journal of the Academy of natural sciences of Philadelphia. Vol. V. February 1827. No 11 & 12; pag. 381.

några andra nya Coleoptera, beskrifne af HENTZ *), — samt ett ännu större antal af samma ordning, af SAY **). Vi sakna deremot ännu några bidrag rörande de i detta land förekommande insekters märkvärdigare instinkter, lefnadssätt och förvandlingar.

*) På anf. st. pag. 373.

***) I samma Journal pag. 237, 261, 293.

Entomologisk Litteratur.

Abbildung und Beschreibung der vorzügl. europäischen Schmetterlinge, getreu nach der Natur. Mit 8 ausgemalten Kupfertafeln. Frankfurt 1825, 8:o

HÜLLMANN, C. D; De Cercopibus atque Cyclopibus Coloniae 4:o.

SERRES, (M. de) Ueber die Augen der Insekten. Aus dem Franz. von I. I. DIEFFENBACH. Berlin. 8:o.

WALTER, M. Bemerkungen über die Verheerungen des Fichten-Rüsseln Käfers, Curculio Pini LINN.; und einige Hülfsmittel zur Vertilgung desselben. Carlsbad 8:o.

Gryllorum, Hungariae indigenorum, species aliquot illustravit Fr. Lib. Baro de OCSKAY; Nov. Act. Nat. Cur. Bonn. T. XIII, p. 407. — (Endast tvenne arter).

Introduction à l'histoire naturelle des Insectes, avec figures lithographiées; par le conservateur du cabinet entomologique de la pension de M. AUG. PERRIÈRE, a Bordeaux. Part. 1, 2, 3, 8:o. Bordeaux 1824, 1825.

VIGORS: Ins. n. sp. — Zool. Journ. 1825, N:o 3, p. 413; et N:o 4, p. 536. — (Coleoptera).

Obs. on the Tipulides of Great-Brit. by J. FR. STEPHENS. Zool. Journ. 1825; N:o 4, p. 448. — (15 arter af *Culex*, och 2 af *Anopheles*.)

Malacologie, Helminthologie, o. s. v.

SPIX har i södra Amerika upptäckt ett nytt genus af Land-Mollusker, hvilket så mycket afviker från alla förut bekanta, att han ännu ej vågat bestämma ens den ordning, till hvilken det bör hänföras. Den liknar vid första påseende en *Oniscus*, men kryper, likt snigeln, medelst en utsträckt, köttig fot. Detta djur kallas af SPIX: *Scutigera* *) *ammerlandia*, och synes visser-

Aspidimon.

Catalogue méthodique des Crustacés terrestres, fluviatiles et marins, recueillis dans le département du Calvados, par M. de BREBIS-SON. Mém. de la Soc. LINN. du Calvados, T. II.

Description de quelques insectes nouveaux, découverts en France, en 1825; par M. Th. DESCOURTILZ; — Ann. de la Soc. LINN. de Paris; 1826 Maji, p. 156, av. 1 pl.

Mémoire sur les Pucerons, suivi de la description de quelques espèces nouvelles; par M. KITTEL. Ann. de la Soc. LINN. de Paris; Maj 1826, p. 133.

Nouvel arrangement binaire des Crustacés brachyures; par A. H. HAWORTH. (Phil. Magaz. 1825, p. 105). — Bull. univ. 1826, 10, p. 251.

L'Entomologie, ou histoire naturelle des Insectes, enseignée en 15 leçons; par R. A. E. Paris 1826, 120.

Histoire naturelle des Lépidoptères ou Papillons de France, par I. B. GODART; Tome V. *Nocturnes* Tom. 2, Livr. I à XV. — Paris 1825, 8:o.

*) Benämningen *Scutigera* kan ej gillas; och är redan längesedan använd för ett genus bland *Myriapoda*. Till undvikande af ytterligare kollision skulle det af SPIX beskrifna nya Mollusk-släktet kunna kallas *Aspidimon*.

ligen bilda ett eget genus, men ännu har endast den i Bulletin universel införda underrättelse härom kommit till vår kunskap *).

LOWE har sökt utreda, och till vissa afdelningar bestämma arterna af det märkvärdiga släktet *Chiton*, hvilkas synonymie hittills varit särdeles intrasslad. **)

Om Ar-
gonauta.

Den bekanta Papperssnäckan, *Argonauta Argo* var redan känd af de gamla, och redan PLINIUS omtalar den samma såsom seglande på hafsytan, medelst de höjda segelformiga organerna, samt fötternas biträde såsom åror. Om detta fenomen fans nog märkvärdigt i och för sig sjelft, så blef det ännu märkvärdigare genom nyare zoologers påstående, att det djur, som sålunda i detta snäckskal seglar på hafsytan, alldeles icke är den rätta invånaren eller alstraren af skalet, utan en alldeles främmande Mollusk, ett slags *Sepia* eller Bläckfisk, som endast parasitiskt bebor det samma, och så väl förstår att för sina ändamål begagna detta skals båtformiga skapnad. Denna åsigt har varit antagen och med åtskilliga skäl försvarad af flere bland vår tids berömda zoologer, af en RAFINESQUE, LEACH, HOME, SAY, BLAINVILLE, m. fl. RAPP, som nyligen meddelat några iakttagelser om detta djur, hvilket han på Medelhafvet undersökt och beskrifvit, har sökt vederlägga detta påstående, och intygar, att nämde *Argo*-snäcka och den inneboen-

*) Bullet. univ. 1826. Jan. p. 136.

***) Zool. Journ. 1825, April p. 93.

de Argonauten verkligen äro organiskt för-
enade. *) — Det tydligaste beviset för
sanningen af denna åsigt synes vara en iakt-
tagelse af MONTFORT, nemligen, att denna
Naturforskare redan i ägget af Argonauta
funnit embryonet omgifvet af sitt skal. **)

OSLER har anmärkt, att de Mollusker ^{Litho-}
och Annelider, som borra sig in i kalkklip- ^{phager.}
por eller i skalen af Conchylier, ingalunda
åstadkomma dessa urgröpningar på meka-
niskt sätt, utan medelst en lösande vätska,
hvilken OSLER likväl ej kunnat kemiskt
undersöka, emedan dessa djur ej afsöndra
den samma oftare eller ymnigare, än behof-
vet fordrar. Dessa Lithophager genomborra
väl kalksten och skalen af Conchylier, men
kunna ej genomtränga kisel eller lerjord-
haltiga ämnen. Åtskilliga borra sig till
och med in i skalen på individer af sin
egen art; djuret märker detta ej, innan
genomborrningen nästan gått alltigenom,
då öppningen tillslutes, icke med kalk el-
ler skal-ämne, utan med ett gulaktigt ani-
maliskt, som icke ens löses af mineralsy-
ror. ***)

GRANT har uppgifvit en oväntad och be- ^{Ljud af}
synnerlig iakttagelse om en Mollusk, *Tri-* ^{Trito-}
tonia arborescens, nemligen att densam- ^{nia.}
ma, förvarad i ett glaskärl med hafsvatten,

*) Ueber die Argonauta Argo, von W. RAPP. Na-
turwiss. Abhandl. einer Gesellschaft in Wür-
tenberg. 1:r Band 1:s Heft p. 67. — Tü-
bingen. 1826.

**) Hist. nat. des Mollusques Tom. III, p. 231.

***) Ann. of Philos. July 1826. — FROBIEFS Notiz.
No 309, p. 107

gaf ett tydligt ljud från sig, som förnyades i intervaller af en eller 2 minuter. Förf. hade djuren lefvande omkring en månad, under hvilken tid de fortforo att låta höra detta ljud, som enligt förf. tydligen syntes komma från deras mun, hvilken dervid märktes vara i rörelse. *)

Corsicas
Mollusker.

PAYREAUDAU har någon tid sysselsatt sig med en noggrann undersökning af Corsicas fauna, och nu utgifvit en Katalog öfver de Annelider och Mollusker, han funnit på denna ö och vid dess stränder. Arternes antal stiger till 358, hvaraf Annelider och Cirrhipoder icke erbjudit någon ny, men bland Snäckor och Musslor har han träffat 68 förut obekanta. **)

Jag har förr omnämnt den fördelning i många släkten, som LINNÉS *Lepas* i sednare tider undergått. GRAY har nu gifvit en synopsis öfver dessa så kallade CIRRHIPODER, och ordnat dem under 5 naturliga familjer, samt ej mindre än i 29 släkten. ***)

Dessa släktens antal har SOWERBY ytterligare ökat med upptäckten af ett verk-
ligen

*) Sur les sons produits sous l'eau par la *Tritonia arborescens*, par GRANT. (Edinb. philos. Journ. Jan. 1826, p. 185.) — Bull. univ. 1826, 11, p. 368.

**) Catalogue descriptif et méthodique des Annelides et des Mollusques de l'île de Corse; par M. PAYREAUDAU. Paris 1826. 8:o (Bull univ. 1826, 11, p. 363.)

***) Annals of Philos. 1825, p. 97.

ligen märkvärdigt, kallat *Octomeris*, och hvars enda bekanta art finnes vid Cap. *)

Bland de Conchylier, som länge fäst ^{Model-} Zoologernas uppmärksamhet, men likväl ej ^{ler af} kunnat nog vetenskapligen bestämmas, äro ^{mikro-} dessa ytterst små mångrummiga snäckor, ^{skopi-} eller vanligtvis så kallade Nautili, som ej ^{ska} utan mikroskopet kunna granskas. Vi haf- ^{Nau-} va att tacka ORBIGNY's outtröttliga tålmod och skarpsynthet, att Vetenskapen nu blif- ^{tili &c.} vit riktad med en fullständigare kunskap äfven om dem. Han har ej allenast samlat, ordnat och bestämt öfver 300 sådana arter, samt indelat dem i mer än 50 genera; han har äfven genom en särdeles uppfinning bildat Modeller, som tydligen framställa de genera och subgenera, till hvilka dessa mikroskopiska arter höra, vare sig fossila eller ännu lefvande. **) De utkomna modellerna framställa omkring 100 arter, samt äro beledsagade af Text och Plancher.

ORBIGNY har, såsom ett bihang härtill, äfven utgifvit en systematisk öfversigt öfver alla Cephalopoderna (eller Sepiæ-artade djur), hvilkas bekanta arter här tillika finnas anförda; så att denna öfversigt

*) Zool. Journ. N:o VI, p. 244.

**) Modèles des Céphalopodes microscopiques vivans et fossiles, représentant un individu de chacun des genres et des sous-genres de ces coquilles &c.; par A. DESSALINES-D'ORBIGNY; Livr. 1—4.

är den fullständigaste vi nu äga i detta ämne. *)).

GRAY har gifvit en monographie öfver det vackra snäckslägte, som kallas *Cypraea*, och som oaktadt det stora antalet af arter det innefattar icke kunnat så fördelas i många nya genera, som eljest fallet varit med de flesta af LINNÉS släkten. GRAYS Monographie är ännu icke fulländad, men 90 arter äro der redan framställda, hvaribland flere nya, till hvilka likväl äfven här ännu saknas figurer. **) — DUCLOS har i Bull. univ. bifogat åtskilliga anmärkningar eller rättelser vid detta arbete. ***).

Blod-
igelns
Histo-
ria.

Redan i de förra Årsberättelserna har jag omnämnt den omsorg, hvarmed man i Frankrike nu mera underhåller stora colonier af Blodiglar, och de intressanta iakttagelser rörande dessa djurs lefnadssätt, dem man i anledning häraf gjort. Detta ämne synes likväl ännu ingalunda uttömdt, och vi hafva åter erhållit flera, till en del icke ovigtiga tillägg. Jag måste här inskränka mig till anförandet af några få. — Enligt hvad HUZARD anmärkt, tyckas Blodiglarnas olika arter visa ett nog olika lefnadssätt, så att då de, som egentligen höra till *Hirudo*,

*) Tableau méthodique de la Classe des Cephalopodes; par M. DESSALINES-D'ORBIGNY; précédé d'une Introduction par M. de FÉRUSAC. Paris 1826, 8:o; avec un tableau et un Atlas in 4:o. — (Bull. univ. 1826, N:o 10, p. 242; N:o 11, p. 364.)

**) Zool. Journ. N:o 2, 3, 4.

***) Bull. univ. 1826, III, p. 385.

begärligt suga blod, finnas deremot andra arter, hvilka aldrig försöka detta, utan deremot med mycken glupskhet förtära metmaskar. Sådant är förhållandet med den så kallade *Hirudo vorax*, eller *Hæmopsis sanguisorba* SAVIGNY; och då äfven djurens inre organisation synes motsvara denna olikhet i lefnadssätt, ger detta visserligen mycket stöd åt SAVIGNY'S och andras åsigt, att för dessa arter antaga ett eget genus, *Hæmopsis* eller *Trocheta* DUTROCHET.

Af större vigt och mera praktiskt intresse äro likväl iakttagelserna rörande dessa djurs bibehållande och förökning i de för dem inrättade särskilda små dammar, samt om konsten, att utan skada förmå dem att uttömma det insugna blodet, för att dymedelst snart åter kunna begagna dem. De anställda försöken visa hufvudsakligen:

1:o Man har aldrig märkt olika arter af verkliga blodiglar anfalla hvarandra, om de än blifvit förvarade i samma kärl.

2:o Blodiglar bibehållas mindre väl i genomskinliga än i opaka kärl; man bör ofta ömsa vattnet, och bekläda kärlets botten med en bädd af lera.

3:o Uttömmandet af det insugna blodet föranledes tjenligast derigenom, att man lägger blodigeln 5 eller 6 minuter i rödt eller hvitt vin; de röra sig då först våldsamt, bli sedan orörliga, hvar efter mån bör upptaga dem, då vanligtvis en hastig bloduttömning följer. Lagda i friskt vatten återfå de sin liflighet, men afgifva blod ännu några dagar, hvarföre vattnet

då bör noga ombytas. Man har låtit blodiglar undergå en sådan uttömning, åter nyttjat dem, samt åter underkastat dem samma operation, ej mindre än 4 gånger inom 2 månader. Vanligtvis lemnas de 20 eller 25 dagar, innan de åter begagnas. Utom vin kan äfven hafsvatten, salt, utspädd ätticka, m. m. användas såsom befordrande denna uttömning.

4:o För att befordra deras förökning, måste man åt blodiglarna bereda en belägenhet, så nära som möjligt öfverensstämmande med den, hvaruti de äro i fria tillståndet, samt efter äggläggningen låta ungarna utveckla sig på en passande bädd af lera. Augusti månad är tiden för deras äggläggning *).

*) Bull. univ. 1826, 5. p. 151.

Blodigelns Historia har i de sednare åren blifvit så mycket undersökt, att afhandlingarna om densamma utgöra en särskilt samling.

Observations sur la disposition et le développement des œufs de plusieurs espèces ovipares, appartenant au genre *Hirudo*, par RAYER. Ann. des Sc. nat. 1825, Fevr. p. 184.

Recherches sur le genre *Hirudo*, par M. M. PELLETIER et HUZARD fils. Journ. de Pharm. 1825, Mars, p. 105.

Extrait d'un rapport du conseil de santé de la marine à Rochefort, sur le mode de reproduction des Sangsues et sur les moyens de les conserver. — Ann. marit. et colon. 1825, Juillet, p. 87.

Histoire naturelle et médicinale des Sangsues, contenant la description anatomique des organes de la Sangsue officinale, avec des considérations physiologiques sur ces organes; des notions très-étendues sur la conservation

BLAINVILLE har anmärkt en besynnerlig mask i specket af en Delphin, funnen lefvande i sin cysta, oaktadt Delphinen redan varit död 5 eller 6 dagar. Dess slagte synes ej kunna bestämmas; men denna mask är märkvärdig för de högst föränderliga former den antog, och emedan i allmänhet Hvalarnas intestinal maskar äro föga undersökta. *)

Äfven de för blotta ögat osynliga, och derföre så kallade mikroskopiska djuren hafva nyligen blifvit framställda i ett nytt och utförligt system, af BORY DE ST. VINCENT. Man kan dömma till den mängd af arter, som denna Förf. måtte hafva observerat, då sjelfva generas antal stiger till icke mindre än 82. Dessa äro fördelade under 5 Ordningar, hvardera af dem åter i flera familjer, och denna verld af osynliga varelser är således lika systematiskt ordnad som någon annan djurklass. — **) Den

Infusions
djurens
Systematik.

domestique de ce ver, sa reproduction, ses maladies, son application, &c.; par I. L. DERHEINS. Paris 1825, 8; avec 6 pl. lithogr.

Observations sur la conservation et la reproduction des Sangsues, par M. CHATELAIN. Paris 1826, 8.

*) Note sur un Cétacé échoué au Havre, et sur un Ver trouvé dans sa graisse. — Bull. de la Soc. philomat. Sept. 1825. Bullet. univ. 1826. N. 3. p. 370.

**) Essai d'une classification des animaux microscopiques, par M. BORY de SAINT VINCENT. 8:o (Endast i få afdrag, af ett större ännu ej utkommit arbete.) — Bullet. univ. 1826, N:o 6, p. 303; N:o 7 p. 407; N:o 8, p. 444.

ökade latinska Nomenclaturen är visserligen till en del fransysk. *)

*) *Litteratur i Malacologie, Helminthologie, o. s. v.*

E. MEHLIS: *Observationes anatomicæ de Distomate hepatico et lanceolato, ad Entozoorum humani corporis historiam naturalem illustrandam; c. tab. ænea. Götting. folio. — (Recens. Isis 1826, VI, p. 627).*

BAER: *Ueber eine Süß-wasser-Miesmuschel (Mytilus Hagenii), Isis 1826, V. p. 525. — Arten finnes i Preussen.*

Voyage autour du monde, sous le commandement de M. de FREYCINET; Partie zool. par QUOY & GAIMARD. — Mollusques. —

Observ. on the genus Vermiculum of MONTAGU; by I. FLEMING. Mem. of the Werner. Soc. T. IV, part. 2, p. 564; pl. XII, f. 3—6

Manuel de Malacologie et de Conchyliologie, &c. par H. M. DYCROTAY de BLAINVILLE; Paris 1825, 8; avec un atlas de 100 pl.

The Genera of recent and fossil Shells; by G. B. Sowerby. No — XXVII.

Physiologie.

Det är bekant, att pulsslagens hastighet synas förändras i den mån atmosfärens tryckning förändras, vid uppstigande på högre berg, o. s. v. ROULIN har meddelat de utförliga observationer, han på sig och tvenne reskamrater anställt, under nedresan från Santa Fé till Llanos of Sau Martin. — Dessa observationer hafva likväl ej lemnat nog afgörande resultat. De olika strapatserna, personernas förändrade hälsotillstånd, och åtskilliga andra omständigheter hafva tydligen vållat åtskilliga anormala oscillationer i pulsens hastighet. Äfven anmärktes, att denna, i personens liggande eller uppräta ställning, var mera olika än man vanligen tror. — Per medium synes pulsens hastighet hos dessa 3 personer hafva aftagit såsom 7 till 6; däremot atmosfärens tryckning tilltog såsom 7 till 9. — ROULIN sökte att genom observationer på personer, som på olika höjder lefde lugnt och stilla, vinna pålitligare resultat, men han märkte, att dessa personer, som ej kunde förstå det uppgifna ändamålet med hans observationer, ofta nog intogos af en inre sinnesrörelse eller orolighet, som föranledde oriktiga resultat *).

PELLIEUX har anmärkt återvaknandet af en stor Tagelmask, *Gordius aquaticus* (af 2 fot 4 tum längd), hvilken han längre tid haft lefvande, men som genom vatt-

Om pulsens olika hastighet vid olika tryckning af atmosfären.

Förtorkad Tagelmask återlifvad.

*) FROBIEPS Notiz. N:o 282.

nets afdunstning fans hoprullad som ett nystan, alldeles utan tecken till lif, och så förtorkad, att kroppen på åtskilliga ställen endast hade ett häst-tagels tjocklek. Då PELLIEUX ämnade förvara denna mask i sprit, men förut ville uppmjuka den i vatten, fann han efter några timmar densamma hafva återvunnit sin förra form, och äfven sin liflighet, ehuru denna i mindre grad än förut, och masken fortför att lefva ännu 70 dygn *).

Jodine hos Julius. FR. HOLL har uppgifvit, att han i en Myriapod, *Julus fœtidissimus* SAVI, funnit Jodine. Djuret utsipprar en mörkgul saft, som luktar Jodine; och denna saft antog vid tillblandning af en upplösning af stärkelse äfven den violetta färg, som utmärker Jodine **).

Omedelbar communication mellan Vener och lymfatiska kärl. GIOVANNI ROSSI har genom injektioner sökt utforska den omedelbara communicationen mellan Vener och Vasa lymphatica, och erhållit följande resultat: — 1:o Det i de lymfatiska kärlen injicerade Qvicksilfret, sedan det inträngt genom de i dessa kärrens väg liggande körtlar, öfvergår äfven i sjelfva Venerna, medelst vissa stammar af kärl, som från körtlarna utbreda sig till Venernas grenar. — 2:o Dess stammar af kärl, hvilka vid första påseendet fullkomligen visa utseende af lymfatiska kärl, måste betraktas såsom Vener, hvilkas ändamål sannolikt är, att föra det öfverflöd af blod, som körtlarna mottagit till deras nä-

*) FRORIEPS Notiz. N:o 283.

***) FRORIEPS Notiz. N:o 304.

ring, åter i sjelfva Circulations-strömmen. — Både genom dissektion och försök med injektioner har Rossi öfvertygat sig, att dessa kärl alldeles sakna valvler *).

Det har visserligen varit länge bekant, ^{Djur uti} att man ej allenast i djurens inelfvor, utan ^{sjelfva} äfven i kroppens öfriga delar, mellan musklarna, i cellulosan, o. s. v. finner lefvande maskartade djur, eller så kallade Entozoa. Ett högst oväntadt tillägg till dessa djurs vistelseställen har nyligen SCHMITZ lemnat; han har nemligen funnit sådana djur lefvande i sjelfva blodet **). Sådana uppgifter saknas visserligen icke förut, och dylika anföras äfven af Författaren, men de hafva varit af en helt annan art. — De af SCHMITZ upptäckte Entozoa finnas i vena mesenterica af *Rana bombina*; äro 16 till 24 gånger större än blodkulorna, elliptiska, åt ändarna något sammantryckta, och visa bestämdt en egen rörelse. De finnas många tillsammans. Förf. har afbildat både dessa, och en annan intestinal-mask, som enligt TREUTLER blifvit funnen i blodet, nemligen *Polystoma* eller *Hexastyridium venarum* ***).

*) FROBIEPS Notiz. N:o 288.

***) De Vermibus in circulatione viventibus; Dissert. inaug. auct. I. I. SCHMITZ. Berolini, 1826, 8:o cum tab. lithogr.

****) Af den nyare Litteraturen i Physiologien, kunna här följande skrifter anmälas.

C. G. CARUS: von der Skelettbildung im Allgemeinen und insbesondere von der notwendigen Unterscheidung eines Hautskelets, Eingeweidenskelets und eines eigentlichen Nervenskelets. — Isis Band XX, Heft. 1, p. 185, Taf. III.

Zootomie och Jemförande
Anatomie.

Anato-
mien af
Orang-
Outang.

Anatomiska undersökningar hafva redan länge antydt ett nära förhållande mellan olika djurs högre eller lägre sinnesförmögenheter, och den olika grad af utbildning som deras hjerna framvisar. Sålun-

Erläuterung der Lehre vom Kreislaufe des Blutes, &c., von J. B. WILBRAND. Giessen 1826.

Memoire sur le sang considéré comme siège de plusieurs maladies; par M. SEGALAS. Bull. univ. 1826. 3, p. 210.

Versuche über den Uebergang des Blutes von der Mutter zum Fötus; von D. WILLIAMS. — FROR. Notiz. N:o 290.

Considérations sur la production de l'acide urique; par CH. COINDET. Biblioth. univ. Dec. 1825. — Bullet. univ. 1826, 3, p. 207.

BERTHOLD: Ueber die Bedeutung der Bauchmuskeln. Isis 1826, IV, pag. 416.

R. HARLAN: Description of an Hermaphrodite Orang-Outang, lately living in Philadelphia. — Journ. of the Acad. of Nat. Sc. of Philad. Vol. V. pag. 229; Tab. IX, X. — Den art, hvarå denna missbildning anmärktes, anses såsom förut obestämd, och kallas här *Simia concolor*.

HODGSON: Ueber die Trächtigkeit des Rhinoceros; FROR. Notiz. N:o 290, p. 55. (Uppgifves vara 17 — 18 månader).

I. MURRAY: Ueber das Erstarren der Landschildkröte und der kleinen Haselmaus. — FROR. Notiz. N:o 294.

E. HUSCHKE: Ueber die Umbildung des Darmcanals und der Kiemen der Froschquappen. Isis 1826, 6, pag. 613.

Dessutom äro att jemföra åtskilliga afhandlingar i Archiv für Anatomie und Physiologie.

da är äfven en sådan skillnad i synnerhet evident, om man jemför djurens hjerna med människans, som i jemförelse med hela det öfriga nervsystemet är hos henne så utmärkt öfvervägande.

BUFFON påstod, att undersökningen af Orang-Outangs hjerna ej visade någon olikhet med människans; detta var då ett inkast, som redan alltför länge varit obesvaradt. TIEDEMANN har nu likväl visat ett helt annat förhållande, i stöd af de undersökningar, han anställt på preparater af detta djur, hvilka varit bland de naturhistoriska skördar, dem KUHLE och HASSELT hemsändt från Java *). — TIEDEMANN har funnit Orang-Outangs hjerna skilja sig från andra Quadrumaners i följande punkter: saknad af trapezium vid medulla oblongata, en bakre urskärning på Cerebellum; ett större antal af flikar och fördjupningar på samma organ; närvaro af tvenne tydliga tuberkler; flera krökningar på sjelfva hjernan, som tillika äro mindre symetriska, samt närvaron af fingerlika inskärningar på Cornua Ammonis.

Orang-Outangs hjerna synes således i samma mån mera utbildad än andra Quadrumaners, som dess instinkt finnes ställa honom öfver dem alla. Deremot visar en jemförelse mellan dess hjerna och människans följande högst viktiga skiljakigheter:

Stora hjernan är i proportion mindre, kortare och lägre än hos människan; och

*) Zeitschrift für Physiologie, Tom. II. Heft. I.

dess hemisferer innehålla långt mindre massa, i jemförelse med Cerebellum, pyramiderna, tubercula quadrigemina och öfriga delar. Hela hjernan är äfven i förhållande till Nerverna betydligen mindre än hos människan. Hemisfererna hafva långt färre veck och vridningar än hos människan.

Denna undersökning visar således fullkomligt oriktigheten af BUFFONS med fleres anförande, och öfverensstämmer med den länge erkända åsigten af förhållandet mellan hjernans utbildning och djurens sinnesförmögenheter.

Tumla-
rens
anato-
mie.

Jag har redan i de förra Årsberättelserna omnämnt de iakttagelser rörande Hvalarnas Naturallistoria, hvarmed Zoologien i sednare tider blifvit riktad. Dessa iakttagelser hafva likväl förnämligast haft afseende på dessa djurs yttre former, specifika skiljaktigheter och arternas olika lefnadsätt. Hvad Vetenskapen likväl ännu i synnerhet saknar, är en fullständig anatomisk kännedom af denna märkvärdiga form bland Mammalierna, som i detta afseende väl kan sägas vara den minst undersökta bland alla de hufvudformer som Vertebraterna framte. Så väl för dess afvikningar från de öfriga Mammaliernas form, som för den öfvervägande storlek och styrka, hvaruti organismens partier här finnas uttryckte, blir den dock sannolikt en dag en af de källor, hvarutur de viktigaste upplysningar komma att hämtas. — Prof. BAER i Königsberg har redan flere år arbetat på en fullständig anatomisk framställning af *Delphinus Phocæna*, såsom en representant af

en bland Cetaceernas hufvudformer. Han har dervid såsom mönster antagit *BOJANI* mäterliga *Anatome Testudinis europeæ*, *) och Vetenskapens vänner kunna ej annat än på det lifligaste önska lycka åt ett sådant företag. Som detta arbetets fulländning likväl ännu fordrar tid, har *BAER* emedlertid på förhand framlemnadt åtskilliga resultat, dem han af sina undersökningar vunnit. **)

1. Plogbilsbenet tar del i bildningen af hufvudskålen, en iakttagelse, som genom undersökning af cranium på foetus blifvit bekräftad. — 2. Bäckenet finnes hos dessa djur fullständigt, men är, med undantag af de båda ben-bildade ossa ischii, endast formeradt af fibrös väfnad. 3. Magen består af 3 säckar, ej af 4, såsom *CUVIER* uppgifvit. Den så kallade 4:de säcken är blott ett utvidgadt duodenum. — 4. Njurbägarne (calyces) saknas icke hos Cetaceerna, tvertom har hvarje Njurvärta sin egen calyx, och alla dessa gå tillhopa i en grenig Canal, som utgör ett ovanligt bildadt Njurbäcken. 5. Delphinerna (och förmodligen alla Cetacèer) äga de idislande djurens surnummeraira Bronchus. 6. Det yttre örats muskler fela ej alldeles; musslan är rörformig och indragen i huden. 7. Utmärkt karakteriserande äro de ofantliga blodkärls-flåtor, som nästan öfverallt finnas hos Cetacèerna, deribland äfven ett på *Psoas*, så långt den räcker i Bukkaviteten.

*) Jemf. Årsberätt. år 1822, pag. 217.

**) Isis Band. XIX, 8, pag. 1807.

BAER har tillika meddelat en ganska grundlig beskrifning på Tumlarens luktorgan, och på de vägar, genom hvilka luften går till och ifrån lungorna. *) BAER be- tviflar alldeles, att det så kallade sprutrö- ret är en del af näsan, som på ett besyn- nerligt sätt vore dragen bakåt, och att utom denna del af den så kallade näsan fullstän- diga näskaviteter finnas med skiljevägg och musslor på sidorna. Gomseget är utmärkt starkt utbildadt, i synnerhet musculus con- strictor isthmi faucium.

BAER har äfven bekräftat TREVIRANI uppgift att Tumlaren har verkliga luktner- ver, och funnit dessa till ett antal af 5 eller 6 på hvarje sida. Af dessa är ett par tjockare, de öfriga fina som hår. Äf- venså finnes ett silben med en liten crista galli; och rudiment till en lamina cribrosa.

Under- sökning af Mo- schus- pungen. OKEN har meddelat en beskrifning och ritning öfver Bisampungen hos Moschus- djuret, likväl endast efter en sådan som förvarats upptorkad och för undersökning- en åter blef uppmjukad. **) Denna un- dersökning synes emedlertid lemna den tyd- ligaste framställning vi ännu äga om detta besynnerliga organ, hvares egentliga analo- gie är svår att förklara. Sjelfva Moschus visar sig som en egen afsöndring, och moschus-pungen som ett alldeles eget, från- skildt funktions-organ.

Gang- lion ci- Herr. A. RETZIUS har meddelat upp- lysningar om tvenne nervknutsbildningar

*) Isis 1826.

**) Isis 1826.

hos Hästen, hvilkas tillvaro hos detta djur liare
af Anatomerna blifvit ej endast betviflad och G.
utan äfven förnekad; de äro *Ganglion ciliare* och *ganglion sphæno-palatinum*. *) sphæno-
palati-
num hos
hästen.

Det förra är sällan så stort som ett litet senapskorn, och igenkännes nästan endast af sin gulaktiga färg. Oftast bildar det blott en liten ansvällning på tredje nervparet, just vid det ställe, der detta nervpar afger sin *ramus trochlearis*. Det afsänder endast några få ciliar-nerver, men förenar sig för öfrigt, genom ytterst fina anastomoser, med femte parets ciliargren af femte parets nervus nasalis, äfven som med ett af de ganglier, som Herr RETZIUS anser vara analoga med *ganglion sphæno-palatinum* hos människan, och som hos hästen äro en tydlig fortbildning af nervus sympatheticus.

Detta *ganglion sphæno-palatinum* har, enligt Herr RETZII framställning, hos hästen följande uppkomst. En gren af nervus sympatheticus afgår från det öfversta halsgangliet för att förena sig med stammen af 5:te paret. Vid denna förening uppkommer den ansvällning, som är känd under namn af *ganglion semilunare*. Den uppstår deraf, att nämde gren af N. sympatheticus förvandlar sig i en oändlig mängd af gangliera trådar, som infläta sig mellan 5:te nervparets tubuli, och en del af dem fortsättas framåt mot näsan, liggande mellan nämde tubuli. Framemot fossa sphæno-palatina framkomma de åter, och på

*) K. Vet. Ac. Handl. för 1826, p. 79, Tab 1, 2.

det ställe, der 5:te parets andra gren träffas af nervus vidianus, uppkommer en hel mängd af små platta ganglier, som ligga helt löst fästade på femte parets gren. Ifrån dessa ganglier afgå gulaktiga grenar dels till ögat dels till näsan, dels till gommen och svalget. — För öfrigt har Hr RETZIUS sökt visa, att den *nervus vidianus*, som man finner hos hästen, endast svarar mot *nervus petrosus*, och att de omtalte framåtgående grenarne af *n. sympatheticus*, äro analoga med *n. vidianus profundus*. Hr RETZIUS har äfven funnit ganglion sphæno-palatinum hos Oxen och Fåret, hos hvilka det liknar hästens. Det finnes såsom ett enkelt, platt, långsträckt ganglion hos Haren, Kaninen, Råttan, Katten och Hunden; och är hos Skälen ganska starkt utbildadt. Förf. har ännu ej hunnit undersöka förhållandet hos våra öfriga Mammalier, men förmodar att detta ganglion finnes hos dem alla.

Fjädrarnas utveckling. Fr. CUVIER har i en ganska utförlig afhandling sökt ådagalägga förhållandet med fjädrarnas uppkomst och utveckling, ett ämne, som visserligen är intressant, men hvarom en framställning skulle här möta nog betydande svårigheter, då de figurer, som åtfölja denna vidlyftiga beskrifning, icke här kunna bifogas. *)

OTTO

*) Observations sur la structure et le développement des plumes. Mém. du Muséum d'hist. natur. 7:me année; 5:me cahier, p. 327.

Otto har egnat en uppsats åt förhål-
 landet med de vintersofvande djuren, och
 vederlagt MAGENDIES mening, att dessa djur
 skulle äga mindre hjern-ådror än andra.
 Han har funnit, att hjernan hos dessa djur
 är i allmänhet liten. Hos de flesta andra
 Mammalier är Carotis cerebialis den för-
 nämsta stammen för hjernans pulsådror.
 Hos Glires i allmänhet, och hos vinter-
 sofvande djur, är deremot arteria vertebra-
 lis mest utmärkt; Carotis är hos dem ofta
 föga märkbar, och tar dessutom en helt
 annan väg. Hos Björnen, Gräflingen, Ha-
 ren, Kaninen, Bäfvern, framgår Carotis
 cerebialis genom canalis caroticus. — Hos
 Hystrix är den en gren af Arteria maxil-
 laris interna, och går in genom foramen
 lacerum. Hos Cavia och Dasyprocta er-
 sättes den endast af en liten gren, som
 från arteria maxillaris interna går genom
 foramen ovale. — Hos de vintersofvande
 djuren går carotis till foramen jugulare, el-
 ler ock går den helt nära detta till trum-
 hålan, der den går genom stigbygeln för
 att inkomma i hjern-caviteten. Denna typ
 är allmän hos Flädermössen, Igelkotten,
 Näbbmössen, Jordrättan, Lemmeln, Ham-
 stern, Murmeldjuret, m. fl. — Vid denna
 gång är arteren omgifven af en egen ka-
 nal, som hos somliga är af ben, då den
 håller stigbygeln alldeles fast, såsom hos
 Mullvaden, Jordrättan, Murmeldjuret och
 Ekorren; hos andra är den alltid endast
 hinnaktig, såsom hos Lemmeln, och Myoxus.

Hjern-
 ådror
 hos vin-
 tersof-
 vande
 djur.

OTTO finner i dessa olika förhållanden inga orsaker, som befordra vintersömnen, utan tror, att denna pulsådrornas fördelning är en följd af halskörtlarnas starka utveckling; och att genom djurets hoprullade ställning under vintersömnen blodtilloppet genom den eljest vanliga vägen blir betydligt hindradt, och därför hufvudsakligen tar sin väg genom arteria vertebralis.

Batrachomyologie.

ZENKER har utgifvit ett bidrag till anatomien af Grodan, och i synnerhet med afseende på detta djurs Myologie, hvarföre denna afhandling äfven bär namn af "Batrachomyologia" *), med skämtsam dubbel allusion på Homèrs Batrachomyomachia, och på den strid denna afhandling var ämnad att föranleda; ty den utgafs såsom Disputation. — Den framställer så väl det hufvudsakligaste af de vanliga Grodors och Paddors naturhistoria, som af deras Osteologie, och sedermera på egna undersökningar grundad noggran beskrifning af alla muskler, samt deras verkningsätt. Han har funnit 272 Muskler (båda sidornas sammanräknade), af hvilka åtskilliga äro förändringar underkastade, efter olika ålder och kön. Tvenne bifogade Plancher, tjena att förtydliga framställningen af detaljerna.

*) Batrachomyologia. Dissertat. inauguralis anatomico — physiologica, myologiam ranarum thuringicarum exhibens comparatam; Auctore J. C. ZENKER. Cum Tab. II. Jenæ. 4. — (Recens. i Isis, Band. XIX, VII, pag. 731).

Vi hafva af THOMAS BELL. erhållit en ^{Anato-}ntförlig anatomisk undersökning af den upp-^{mic af}drifning eller den påse, som finnes under ^{Anolius.}strupen på ödle-släktet *Anolius*, och som hittills varit alldeles obestämd. BELL har jemfört den på 9 el. 10 olika arter, och noga beskrifvit och aftecknat förhållandet *).

BRESCHET, som anställt flerfaldiga un- ^{Om be-}dersökningar öfver Venernas fördelningar ^{nens Ve-}uti benen, har dervid hufvudsakligen fun-^{ner.}nit: att benen innehålla en myckenhet blodkärl, men att dessa ej som vanligt uppkomma från oändligt fina grenar, utan bil- da ett eget slag af blod-reservoarer, som på många ställen af benet afsända små utgre- ningar, hvilka genomtränga väggarna, för att utgjuta sig i de närmaste veners stam- mar. Dessa blod-reservoarer sakna den yt- tre eller cellväfshinnan, och likna i detta hänseende på sätt och vis hjernans sinus. BRESCHET anser dem för verkliga blod-re- servoarer, ämnade att lätta circulationen utifrån inåt, eller tvertom. Detta ämne är väl ännu ej särdeles utredt, emedlertid är det väl, att uppmärksamheten blifvit väckt på en vigtig punkt, nemligen på sät- tet att förklara en congestion åt sjelfva bensystemet.

NICOLAI har fortsatt undersökningen af de, genom Prof. JACOBSON upptäckta, egna fördelningar af underlifvets vener hos foglar, amphibier och fiskar, i syn- nerhet de som stå i sammanhang med nju- rarna; ett ämne af nog vigt i physiologiskt

*) Zool. Journ. N:o V, April 1825, p. 11.

afseende, för att förtjena mera uppmärksamhet, än anatomerna ännu synas lemna häråt *).

Anatomie af
Ascaris
lumbri-
coides
&c.

JULES CLOQUET har skänkt oss en anatomisk beskrifning öfver *Ascaris lumbricoides* och *Echinorhynchus gigas*; hvilket arbete af Franska Vet. Academien blifvit prisbelönt, och hvars iakttagelser blifvit bekräftade af BOJANI lika grundliga undersökningar i samma ämne **). Bland 336 individer, dem CLOQUET granskat, voro endast 74 hannar. De förut bekanta, upphöjda linier, som löpa innantill på ryggen och buksidan, anser Förf. vara nervsträngar. Båda bilda ansvallningar, och båda afgifva fina sidogrenar, och äro alltid hvita. — Förf. tror sig hafva upptäckt absorberande samt särskilta nutritionskärl, hvilka bilda ett inre väfnadslager, som hitintills varit ansedt endast såsom fästningsmedel för tarmkanalen och inre köndelarna. — Hos *Echinorhynchus* har ej eller CLOQUET kunnat upptäcka någon tarmkanal. I spetsen af sjelfva trynet märkes ett litet hål, som utan tvifvel svarar mot munnen; der synas 4 framskjutande och 4 indragande muskler. Längs åt hvardera sidan af kroppen finnes en kanal, som öppnar sig på halsen utåt. — I naturligt tillstånd ligga dessa maskar bandformigt plattade, och uppsvälla först till cylindrisk form, när de efter döden läggas i något fluidum. I ägg-

*) Isis 1826, IV, p. 404.

**) Anatomie des vers intestinaux, Ascaride lumbricoide &c.; Paris 1824. av. pl. fol.

stockarna, som fylla största delen af kroppens inre, funnos öfver 100,000 ägg. — De till denna afhandling bifogade 8 Plancher, ritade af Hr CLOQUET sjelf, upplysa äfven de smärre detaljerna af dessa djurs organisation.

En allmän öfversigt af Anatomien och Physiologien af denna *Ascaris lumbricoides* och *Echinorhynchus gigas*, enligt NITZSCH, BOJANUS, WESTRUMB och CLOQUET, har E. SCHMALZ gifvit i Isis. *)

Jag har i förra Årsberättelsen (p. 83.) omnämnt HOMES Anatomie af hjernan, och den figur samt beskrifning han gifvit öfver Humlans hjerna, hvilken han ansett fullkomligast af alla insekters. Denna fullkomlighet var likväl icke annat än det fullkomligaste misstag till den grad, att HOME utgifvit humlans tarmkanal för dess nervsystem, och dess cervical-ganglion för dess hjerna; enligt hvad en tysk anatom anmärkt. **) Redan i sin Biologie (Tom. V. tab. 1.) hade TREVIRANUS gifvit figur på Moss-humlans nervsystem, som visserligen visar ett helt annat utscende. ***)

Humlans
Anatomie.

*) Band XX, Heft 1, pag. 78, Tab II.

**) Zeitschrift für Physiologie T. 2. H. 1

***) Af nyare skrifter i *Jemförande Anatomie* och *Zootomie* kunna ännu följande anföras:

Considerations sur la diversité des bassins de différentes races humaines; par G. VROLCK; traduit du holland. Amsterdam 1826, 8; pl in fol. — Rec. Bullet. univ. 1826, 12. p. 289. — Förf. har jemfört bäckenets form och dimensioner hos Europèer, Negrer, Javanesare, Boschisman (neml. den så kallade Hottentotska Venus), o. s. v.

Fornverldens Fauna.

Forn-
verlds-
djur i
Ame-
rika. HARLAN har i sin *Fauna Americana* äf-
ven upptagit de i Norra Amerika funna
fossila Mammalierna, bland hvilka före-
komma några dem han anser tillhöra för-
ut obekanta arter; såsom: *Tapirus ma-*
stodontoides HARL., hvilken Förf. tror haf-
va varit en tredjedel mindre än *Tapirus*
giganteus, och må hända föga större än den
nu lefvande arten. — *Cervus americanus*,
en art liknande Elgen. — *Bos bombifrons*
HARL., hvaraf cranium är funnet i Kentucky;

G. M. PATTERSON: Phrenologische Beschreibung eines Birmanenschädels. — FRORIERS Notiz. N:o 326. (Morning Chronicle Septbr. 29, 1826.)

Anatomie des systemes nerveux *des animaux à vertèbres, appliquée à la Physiologie et à la Zoologie; ouvrage dont la partie physiologique est faite conjointement avec F. MAGENDIE; par A. DESMOULINS; — 2 Vol. 8:o. avec un atlas in 4:o; Paris 1825.

De animalium invertebratorum systemate nervoso. Diss. inaug. auct. J. J. ROTH. — Würzburg 1825, 4:o c. Tabb.

Essai sur l'organisation du poumon des oiseaux; par COLAS. Journ. complément. des Sc. méd. Dec. 1825, Fevr. 1826. — Bull. univ. 1826. 9. p. 4.

WILBRAND: Ueber das Urinsystem in Mollusken und Insecten. Isis 1826, IV, p. 421.

Nachricht über eine Zergliederung eines Ourang-Outang; J. JEFFRIES. FROR. Notiz. N:o 287.

RUSCONI; Beschreibung eines weiblichen (Proteus) Hypochton. FROR. Notiz. N:o 352.

För öfrigt äro att jemföra flere zootomiska afhandlingar införde i Archiv für Anatomie und Physiologie.

samt *Bos latifrons* HARL.; hvaraf likaledes erhållits ett cranium från Kentucky, och af hvilken art äfven hufvudet blifvit funnet på ett par ställen i Europa *)

COOPER har beskrifvit de fragmenter, man nyligen i Georgien upptäckt af det stora och utmärkta djurslägte, som fått namn af *Megatherium*, och hvaraf lemnin-gar förut blifvit funna endast i Syd-Ame-rika. Det är märkvärdigt, att det ställe i Georgien, der man träffat dessa fragmenter, är beläget lika långt norr om Equatorn, som den förra fundorten sydligt. Man tycks förmoda, att detta djur kunde vara samma art, som det JEFFERSON anmärkt under namn af *Megalonyx*. — GRAY har noga visat öfverensstämmelsen och skiljaktigheterna mellan fragmenterna af detta nordliga *Megatherium*, och dem af det sydliga, som förvaras i Madrid. **)

Jag nämde i förra Årsberättelsen, att man i Nord-Amerika funnit fossila ben af ett djur af en alldeles ofantlig storlek, och dem man derföre trott sig böra tillskrifva något forntidens kolossala sjödjur. SAMUEL SCHOFIELD säges hafva låtit fortsätta upp-gräfningarne af dessa ofantliga benlemnin-gar, och de underrättelser, vi i sednare Jour-naler om dem erhållit, bekräfta de för-ut anförda, samt tillägga äfven något i vis-sa detaljer.

*) Neml. den art som finnes i CUVIERS *Oss. foss.* 1:a Edit. Tom. IV. pl. 3. f. 2

**) *Ann. of the Lyceum of New York*, Vol. 1. Maj. 1824.

Man anser sig ej kunna gissa på något annat slägte än på Hvalarnas, och om detta fornverldens gigantiska djur haft samma proportion af hufvudet till kroppen, som inträffar hos de fleste af nu existerande Hvalar, så anses denna fossila artens hela kropp, efter nu anställda beräkningar, föga kunna skattas till mindre än 250 fots längd *). Riktigheten af denna beräkning kan likväl först då bekräftas, när det har lyckats att framställa hela den fullständiga benbyggnaden af detta djur. Emedlertid utmärka redan dessa fragmenter det samma såsom ostridigt störst bland alla dem, som bebodt vårt jordklot, så vidt det hittills varit oss bekant.

Fossila
djur.

I allmänhet fortfara undersökningarne af fornverldens djurformer med största verksamhet.

Vid Bridport säges man hafva funnit en ryggkota, större än af någon Hvalfisk, så stor att sjelfva kanalen för ryggmärgen haft vidden af en människas omkrets kring lifvet. **)

Vid Grimes, nära Montpeiller, har man funnit gigantiska ben af Mastodonten, — och det säges, att man i Toscana upptäckt ett helt skelett af detta djur. ***) Med undantag af en grotta på Elba har man eljest i Italien i allmänhet icke träffat fossila Mammalier, nu har likväl SAVI funnit en nära byn Castale belägen grotta, som

*) FROR. Notiz. 1826.

***) FROR. Notizen N:o 330, p. 342.

***) Nuove Giornale de Letterati. Bim. V. 1825. —

hyser skeletter af samma fossila björnart och några andra djurarter, hvaraf i de nordligare ländernas klyftor lemningar förekomma *)

En håla full med fossila ben af Hyæner, Tigrar, o. s. v. berättas vara upptäckt vid Garonnes stränder, i granskapet af Bordeaux. **)

I Irland har man funnit skeletter och benlemningar af en Hjort eller Elg, som i storlek synes hafva öfverträffat de nu lefvande, och tillika utmärker sig genom hornens vidd och storlek i jemförelse med kroppen. Man har derföre kallat densamma *Cervus megaceros* ***). Fragmenterna af denna art hafva blifvit träffade alldeles spridda, i en dal, med Torflager, mergel och lera; sjelfva benlemningarne funnos i synnerhet i mergeln, men voro till större delen uppmjukade, och kunde således ej bibehållas. — Djuret synes hafva kommit Elgen närmast; men MAUSELL anmärker, att bland 8 hufvuden som funnits, har ej ett enda saknat horn; hvaraf man således vill sluta, att hos denna fossila art äfven honan varit försedd med dessa vapen, såsom förhållandet äfven är hos Renen. Måtten af det fossila djurets skelett äro enligt HART följande.

Höjden till hornens spets	10 fot,	4 t.
Ryggradens längd	10 fot, 10 t.

*) FROR. Notiz. N:o 320, p. 184.

**) FROR. Notiz. N:o 299.

***) FRORIEPS Notiz. N:o 306.

Afståndet mellan hornens

spetsar, i rät linie . . . 9 fot, 2 t.
Längden af hvarje horn . . . 5 fot, 9 t.

RITGEN har egnat en särdeles flit åt bemödandet att af skelett-fragmenterna till vissa fornverldens djurarter hopsätta och beskrifva dessa djurs bäcken; särdeles af en så kallad *Halilimnosaurus (!) crocodiloides* och *Pterodactylus crocodilocephaloides (!) — **).

Om Am-
moniter
&c.

DE HAAN har utgifvit ett utförligt systematiskt arbete öfver de Petrifikat-former, som vanligtvis kallas Ammoniter, och som nu bilda ett ej obetydligt antal egna genera. Förf. har betraktat de Mollusker i allmänhet, som tillhöra eller närma sig till dessa former; samt äfven jemförelsevis anfört de systematiska uppställningar, som CUVIER, SCHWEIGGER, LAMARCK och FÉRUSSAC försökt; äfvensom MONTFORTS, SOWERBYS, REINECKES och PARKINSONS åsigter. Man äger här således samladt det hufvudsakligaste, som hittills blifvit utarbetadt för dessa Petrifikaters Systematik, och slutligen äfven en utförlig framställning af Författarens egen Classifikation **).

Fossila
Conchy-
lier vid

BASTEROT har utgifvit en Katalog öfver de fossila Conchylier, som träffas i

*) Nova Acta Nat. Curios. Bonn. Tom. XIII, p. 329.

***) Monographia Ammoniteorum et Goniatiteorum Specimen, auct. GULLIELMO DE HAAN. Lugd. Bat. 1825, 8. (pag. 168). — Bull. univ. 1826. N:o 1, p. 131. Jag har ännu ej haft tillfälle att se detta arbete.

trakten af Bordeaux *)), jemte en öfversigt af denna trakts geognostiska beskaffenhet. Den är utmärkt rik på Petrifikater. **BASTEROT** har der anmärkt 104 genera, hvaraf 65 Snäckor och 39 Musslor. Arterna stiga till 330; af hvilka öfver 100 äro förut obeskrifna. Han har beräknat, att af dessa arter äga 45 sina lefvande analoger i medelhafvet eller europeiska oceanen, 21 i andra haf; — 91 finnas äfven fossila i Italien, 66 i den bassin som omger Paris, 24 i England och 18 omkring Wien. — Endast de nya, eller förut ofullständigt bekanta arterna äro här aftecknade.

SOWERBY'S Mineral-Conchology fortfar ^{Engel-}alltjemt att rikta Vetenskapen med beskrif- ^{ska fos-}ningar och goda figurer på sådana petrifi- ^{sila Con-}cerade eller fossila Snäckor, som förekomma i Stor-Britaniën, och af hvilka en stor del tillika finnas på Continenten, samt några äfven i Sverige. Arbetets rikhaltighet nekar mig att här utförligare anmäla de märkvärdigheter, som innefattas i de 7 häften hvilka utkommit 1826, nemligen N:o 87 — 93, eller Tab. 504 — 545. Oaktadt ett så betydligt antal af fossila Conchylier här redan blifvit framställt, märkes dock ingen minskning på intressanta föremål i dessa sednare bidragen, hvilka fortfarande bevisa engelska Formationernas utmärkta rikedom på hithörande naturalster.

*) Mémoire géologique sur les environs de Bordeaux. — Description des Coquilles fossiles de cette localité, p. 17; med 7 lithogr. Pl. — Mem. de la Soc. d'hist. nat. de Paris, Tom. II, 1, pag. 17.

Belemniter.

Belemniterna hafva än ytterligare varit föremål för en ganska utförlig afhandling af BLAINVILLE ^{**}), hvaraf jag här endast i korthet kan anföra de viktigaste åsigtterna. — I systemet ställas de mellan DESHAYES'S *Belopterer* och *Orthoceratiterna*. Djuret har sannolikt varit symmetriskt, och bildat skiljoväggarna i den mån, som det genom tilltagande storlek periodvis framryckt i afseende på skalet. Man känner redan 36 bestämda arter af detta slägte, och säkert finnas ännu långt flere. — Kritformationen är ganska rik på Belemniter, och de olika delarna af denna formation synas innesluta olika arter. I de öfver kritan liggande lager har man sannolikt ännu aldrig funnit Belemniter, men väl *Belopterer*. Lika litet förekomma de i öfvergångsformationerna, der deras slägtingar *Orthoceratiterna* äro så ymniga. De äro vetterligen ännu ej funna utom Europa, men hyssas sannolikt äfven af andra verldsdelar. — De parasiter, som ofta finnas på Belemniter, kunna så mycket mindre påstås hafva alla varit samtida med dem, som ännu träffas lefvande musslor på Belemniter, hvilka händelsevis finnas framsläcka ur de stenmassor som bilda hafvets stränder.

Echinosphæriter och Trilobiter af SCHLOTHEIM.

SCHLOTHEIM har i *Isis* lemnat beskrifning och teckningar på några arter af *Echinosphæriter* och *Trilobiter* ^{**}). *Echinosphæriterna* kallas: *E. granatum*, *Aleyonium*, *aranea*, *ovum*; och *ponum*. Alla

*) FROBIE'S Notiz. N:o. 280.

***) *Isis* 1826, III, pag. 309; Tab. I.

dessa, med undantag af *E. ovum*, äro afbildade, och dessutom ännu tvenne, som varit alltför ofullständiga att kunna bestämmas. Som Förf. likväl, enligt hvad han själf anförer, ej kunnat jemföra de afhandlingar öfver samma föremål, som finnas införda i Sv. Vet. Academiens Handlingar, så har händt, att misstag om våra svenska arter insmygt sig.

Af de här beskrifna och afbildade Trilobiter är *Tr. granum*, från Norrige, ett mig obekant Petrifikat; — den så kallade *Tr. Esmarckii* åter, är säkert ej annat än *Entomotrachites crassicauda* WAHLENBERG, såsom jag redan i framställningen om *Palæoderna* sökt visa, och der jag äfven sökt vederlägga Författarens åsigt, att dessa djur varit parasiter på fornvärldens större djurarter.

Äfven här i Sverige hafva dessa fossila Entomotracha särdeles varit föremål för uppmärksamheten, och antalet af de hos oss funne arter har under de sednare åren betydligt ökats. Denna tillökning är i synnerhet en följd af det tillfälle till undersökningar och insamlingar, hvilka erbjudit sig genom gräfningen af Göta-Kanal, som i Östergötland, mellan Motala och Berg, genomskurit kalklagren på en sträcka af 4-5 mil. Denna öfvergångskalk har på de olika ställen och i de olika lager, som blifvit genombrutna, lemnat ganska olika petrifikater, på hvilka denna formation i allmänhet är rik. De ställen hvarest sådana i synnerhet blifvit samlade äro: vid Borens hult, Skarpåsen, Husbyfjöl, Ljung, He-

Palæoder.

da och Berg. — Genom en ynnest af Ordföranden i Göta-Kanal-Direction bereddes mig förleden sommar tillfälle att, särdeles vid Husbyfjöl, undersöka denna märkvärdiga formation, samt för K. Vet. Academiens Museum göra en insamling af här förekommande Petrifikater. Då bland dessa fans ett ej obetydligt antal nya arter af Entomostraciter, och tillika Herrar HISINGER, NILSSON och MARKLIN vänskapsfullt meddelade mig de intressantaste stuffer deras samlingar innehålla, äfvensom de viktigaste upplysningar rörande lokalerna; föranledde detta ett försök att beskrifva och afteckna de i Sverige funna arter, samt att till jemförelse äfven bifoga en systematisk förteckning på alla de Entomostraciter eller så kallade Trilobiter, som ännu kommit till vår kunskap *). — Ett mera vågadt försök var att tillika söka bestämma Terminologien och Nomenclaturen för dessa fossila Entomostraca, samt förslaget att mot benämningen Palaeader utbyta deras vanliga, men ej rätt passande benämning af *Trilobiter*. Hela antalet af de i Sverige funne *bestämbara* arter uppgår till 28; hvaraf 11 här utgöra tillökningen. Alla, som här kunnat anföras såsom bestämda arter, utgöra omkring 40.

Sedan nyssnämde afhandling redan var tryckt, ankom till K. Vet. Academiens ett Programm af Professor EICHWALD i Casan,

*) Om Palæaderna eller de så kallade Trilobiterna; — K. Vet. Acad. Handl. 1826. Tab. I — VI. Äfven tryckt särskilt, i 4:o.

hvaruti äfven åtskilliga Trilobiter finnas beskrifna och aftecknade *). — Denna skrift innefattar hufvudsakligen en geognostisk beskrifning om öfvergångsformationen på sydöstra sidan af Östersjön, och är af särdeles intresse, om man vill jemföra denna formation med våra öfvergångsformationer, och de petrifikater, dem de innehålla. Efter en framställning af Författarens åsigt af Trilobiternas släktskap med nu existerande genera, bland hvilka han anser *Idotea* och *Sphæroma* komma dem närmast, beskrifvas här ej mindre än 11 hithörande arter, hvilka alla anses såsom nya, och därför alla blifvit benämde efter någon Mineralog eller naturforskare **). För 8 af dessa arter har Förf. äfven föreslagit ett nytt genus, kalladt *Cryptonymus*; men, om jag ej bedrar mig, har detta endast skett i följd af ett förutgånet missförstånd,

*) D. EDUARDI EICHWALDI geognostico-zoologicae per Inghiam marisque balthici provincias nec non de Trilobitis observationes. Casani 1825, 4:o. Tab. V.

***) Af dessa arter höra 4 till den första section jag föreslagit, eller till de egentliga *Asaphi*; och af dem synes *C. Schlotheimii* komma närmast till *As. angustifrons*; men *C. Panderi*, *Weissii* och *Lichtensteinii* ganska mycket likna vår *As. expansus*. De öfriga 4 arterna, dem Förf. äfven ordnat under en väl bestämd section, höra till den afdelning jag kallat *Illaenus*, och af dem äro *Cr. Parkinsonii*, *Rudolphii* och *Wahlenbergii* mycket liknande *As. crassicauda* WAHLENE.; men *Cr. Rosenbergii* synes genom sin storlek utmärka sig, ehuru det afritade exemplaret varit allt för ofullständigt.

nemligen sålunda, att Förf. tagit BRONGNIARTS slägte *Calymene* för att vara slägtet *Asaphus* ^{a)}, hvarigenom de verkliga *Asaphi* således synts framstå såsom ett eget genus, nemligen detta Förf. *Cryptonymus*, som verkligen är fullkomligen identiskt med BRONGNIARTS *Asaphus*.

Äfven Grefve RAZOUMOVSKY har beskrifvit några Ryska arter, af denna familj, och bifogat åtskilliga anmärkningar om lokalerna för några af de förut bekanta ^{b)}. —

Eurypterus remipes.

Under namn af *Eurypterus remipes* har DEKAY beskrifvit ett, förmodligen Nord-Amerikanskt, Petrifikat ^{c)}, som MITCHILL förut omnämnt, och ansett såsom lemning af någon fisk af slägtet *Silurus* ^{d)}. — DEKAY deremot anser detta petrifikat vara ett Crustaceum, af Branchiopodernas ordning, men utgörande ett eget, nytt genus. — Exemplaret måste ej vara fullständigt. DEKAY

an-

a) Den enda fullständiga figuren, neml. *Asaphus Fischeri*, är utan allt tvifvel en *Calymene*, och de andra båda fragmenterna synas äfven vara pygidier af några *Calymene*-arter.

b) Quelques observations sur les Trilobites et leurs gisemens; par le comte G. de RAZOUMOVSKY. Annal. des sc. natur. T. 8, Juin 1826, p. 186. — Bullet univ. 1826, N:o 10, p. 250. (Jag har blott sett den anmälan om denna afhandling, som nämde Bulletin innehåller.)

c) Annals of the Lyceum of New-York Vol. 1. n. 12, Jan. 1826. m. fig. — Bullet. univ. 1827. N:o 2, p. 311. — (Jag har icke sett DEKAY'S afhandling och figur, utan blott den anmälan härom, som nämde Bulletin innehåller.)

d) American monthly Magaz. T. III. p. 291.

anmärker sjelf, att dess stora simmfötter och bristen på de longitudinella ryggfårar, som utmärka Palæaderna, aflägsna denna *Eurypterus* från nämde petrifikater, men tror för öfrigt, att den bildar en öfvergång mellan dem och Branchiopoderna, och att *Apus*, *Binoculus* och *Lepidurus* äro de genera, hvartill den synes mest närma sig; äfvensom ögonen nämnas hafva likhet med dem på (Isotelus) *Asaphus*. — Om fundorten för detta Petrifikat har man ingen kunskap.

Herr HISINGER har i K. Vet. Academiens Handlingar beskrifvit Gottland i geognostiskt hänseende *), och dermed lemnat ett intressant bidrag till kunskapen om Svenska jordens Petrifikater och deras förhållande sins emellan. Efter en geografisk öfversigt af denna märkvärdiga Ö, anföres äfven det märkvärdigaste af dess Vegetation och derefter sjelfva landets geognostiska olikheter, som äfven ytterligare upplysas genom en bifogad Karta öfver dess södra udde.

Hela Gottland, likasom alla närbelägna öar och holmar, består af Kalksten, med undantag af en smal kant, betäckt af Sandsten. Denna kalksten är oftast uppfylld med organiska lemningar af en utdöd djurverld, som lefvat i vatten; nemligen några mångrummiga snäckor, en stor mängd musslor, några Palæader eller Trilobiter,

*) Gottland geognostiskt beskrifvet; af W. HISINGER; K. Vet. Ac. Handl. 1826; 2, pag. 311. Tab. VII, VIII.

men i synnerhet fragmenter af Encriniter och Koraller, som ofta finnas i största ymnighet sammanpackade, och gifvit anledning att, till skillnad från andra kalkstensarter, kalla den Encrinit- eller Korallkalksten. — Utom denna Encrinit-kalksten förekommer på södra udden äfven ett troligen yngre kalklager, med Oolith; äfvensom ett lager af konglomeratartad kalk. —

Förf. har bifogat en systematisk förteckning på Gottlands Petrifikater i allmänhet, beledsagad med åtskilliga anmärkningar om de ställen, hvarest de träffas, och om den ymnighet hvaruti de förekomma. — Här af synes man kunna sluta, att dessa petrifikater här äro ymnigast och vanligast i samma mån som de tillhöra lägre djurformer. Sålunda äro Encrinit-fragmenter ymnigast af alla, ehuru högst få fragmenter af deras kronor ännu blifvit funne; dernäst Korallerna, *Madreporæ*, *Tubiporæ*, *Milleporæ* o. s. v; hvilka äfven utmärka sig genom det betydligare antalet af arter. Verkliga Musslor äro redan mindre allmänna, ehuru bland dessa förekomma 18 arter af *Terebratula*, samt några märkvärdiga former af *Mytilus*. Ännu sparsammare förekomma enskaliga Snäckor; bland de mångrummiga deremot äro *Orthoceratiterna* både högst allmänna och framvisa här äfven några ganska utmärkta arter, sådana som *Orth. angulatus* W., och *Orth. undulatus*, en ny art, som här finnes beskrifven och aftecknad. — Af *Palæader* eller *Trilobiter* äro i denna formation endast 4 arter upptäckta, och dessa träffas ganska sparsamt, samt oftast endast i frag-

menter. — Af fossila Vertebrater har Herr HISINGER sjelf aldrig här funnit minsta spår, men anför en Verteber af *Ichthyosaurus*, som utan matrix förvaras i K. Bergs-Collegii Museum, med uppgift att vara från Gottland; — en uppgift som likväl torde ält för mycket fordra vidare bekräftelse.

Af särdeles intresse är jämförelsen mellan de Petrifikater, som tillhöra Gottlands kalklager och dem, som förekomma i svenska kalklagren på fasta landet. — Man erhåller af denna jämförelse hufvudsakligen följande resultat, så väl i anseende till individernas öfvervägande mängd i Gottlands-kalken, som till arternas olikhet. Encrinit-kalkstenens Petrifikater uppgå till ett antal af minst 75 bestämda arter, men Öfvergångs-kalkstenen hyser blott 50 *); bland dessa arter äro endast 14—15 gemensamma för båda formationerna. Antalet af genera äro i den förra 19, i den sednare 16; af dessa 10 gemensamma. — Af Korallerna, som på Gottland utgöra 28 arter, och der förekomma så ymnigt, finnas i Öfvergångs-kalken endast trenne, och dessa mera spridde. Af *Terebratuliterna* hyser Gottland minst 20, vår Öfvergångskalk ännu blott omkring 10 arter, hvaribland 7 gemensamma. Bland *Palæoderna* äger deremot ett motsatt förhållande rum; ty af dem har man på Gottland funnit endast 4 arter, hvaremot vi veta

*) Denna proportion torde likväl må hända komma att ändras, om en gång våra öfvergångsberg på fasta landet blifva mera allmänt och nogare undersökte.

vår öfvergångskalk lysa minst 20 arter; men det är anmärkningsvärdt, att af alla dessa är blott en enda gemensam, nämligen *Calymene Blumenbachii*; och af det i Öfvergångskalken vanligaste släktet, *Asaphus*, lysar Encrinit-kalken blott fragmenter af en enda art. Af alla Petrifikater äro således Terebratuliterna de, som mest tillhöra båda formationerna.

Herr HISINGER har af hela detta förhållande fattat den åsigt, att Gottlands stora kalkstens massa väl icke med skäl kan förenas med yngre Flötzkalkstens bildningar, men ej heller räknas till den egentliga Öfvergångs-formationen, utan må hända rättare torde kunna föras till den länk af sekundära bildningar, som engelska Geologer kalla *Mountain-carboniferous Limestone*.

Herr HISINGER har till denna afhandling bifogat teckningar öfver några sällsyntare Gottländska Petrifikater, som till en del synas vara förut obeskrifna arter *).

*) Figurerna föreställa: *Terebratula crisper* (LINN.); *Terebr. bidentata*; — *Terebr. cardiospermiformis*; — *Mytilites* —; *Orthoceratites undulatus*; *Mytilites retroflexus* WAHLENB.; *Phacites gottlandicus* samt fragmenter af Encrinit-kronor.

Litteratur rörande Fornverldens Fauna.

Recherches sur les ossemens fossiles du Département du Puy de Dôme; par AUG. BRAYARD. Première Livraison. Pachydermes des Terrains meubles. Paris 1826. 4:o. —

Essai géologique sur la montagne de Boulade &c., par M. M. DEVÈZE de CHABRIOL et J. B. BOUILLET. Livr. II &c. III (Inneh. Planch. 9—23; med figurer öfver de funna fossila benen af olika djursläkten.)

Zoologiska skrifter utkomna i
Sverige, år 1826.

I anledning af de i Årsberättelsen 1826 införda observationer af BLACKWALL öfver Flyttfoglarnas ankomst och aftågande, hafva vi erhållit tvenne afhandlingar i samma ämne, båda införda i K. Vet. Acad. Handl. för 1826. Den ena, af Herr Kyrkoherden EKSTRÖM på Mörkö, innehåller "Strödda Anteckningar om Svenska Flyttfoglarna, och i synnerhet tiden för deras

Om Svenska Flyttfoglarna.

Sur quelques fossiles du terrain intermédiaire des environs de Falaise; par M. DE BASOCHE. Annal. des Sc. nat. 1825, Août, p. 472. — (Bland de här funne petrifikater anmärkas: *Calymene Tristani*, med tydliggen facterade ögon; samt en ny *Cypricardium* och en ny *Productus* Sow.).

Descriptions des Coquilles fossiles des environs de Paris; par G. P. DESHAYES. Livr. 9 & 10.

Notice sur la Choristide, genre de coquilles bivalves fossiles du gouvernement de Moscou; par GOTTHELF FISCHER de WALDHEIM, Moscou 1825, 4. — (Bullet. univ. 1826, V, p. 138). — Detta nya genus, hvaraf FISCHER anför 5 arter, är utbrutet af det vanligtvis så kallade släktet *Terebratula*, som FISCHER, — i en ännu knappt bekant afhandling, — förut bearbetat och fördelt i flere genera.

Mémoire sur un fossile du calcaire de Caen, présumé être une défense caudale d'une espèce inconnue de Mourine ou Raie aigle; par M. E. DESLONGCHAMPS. Mem. de la Soc. LINN. du Calvados, T. II, p. 271. — Bull. univ. 1826, 6, p. 279.

The Genera of recent and fossil Shells, by G. B. SOWERBY. N:o XXVI — XXVII.

ankomst och aflyttning i Södermanland", hvar- till Förf. bifogat åtskilliga iakttagelser, rörande vissa af dessa foglars lefnadssätt i allmänhet. Sjelfva Tabellerna äro följande:

T A B. A.

Maximum och Minimum för Flyttfoglarnas
ankomst och flyttning i Södermanland under
Åren 1811 — 1825.

	Ankommit.		Flyttat.	
	<i>Icke före.</i>	<i>Icke efter.</i>	<i>Icke före.</i>	<i>Icke efter.</i>
Sång-Lärkan (<i>Alauda arvensis</i>)	2 Febr.	1 Apr.	7 Oct.	25 Oct.
Gädd-Trasten (<i>Turdus viscivorus</i>)	26 Febr.	8 Mars	?	?
Kråkan (<i>Corvus cornix</i>)	2 Mars	11 Mars	20 Oct.	3 Nov.
Staren (<i>Sturnus vulgaris</i>)	3 Mars	10 Apr.	29 Sept.	12 Oct.
Dufvan (<i>Columba Oenas</i>)	3 Mars	22 Mars	21 Sept.	15 Oct.
Bofinken (<i>Fringilla coelebs</i>)	8 Mars	29 Mars	2 Nov.	18 Nov.
Gladan (<i>Falco milvus</i>)	13 Mars	1 Apr.	5 Sept.	15 Sept.
Skärgåsen (<i>Anas segetum</i>)	18 Mars	29 Mars	25 Aug.	5 Oct.
Tranan (<i>Grus cinerea</i>)	20 Mars	29 Mars	1 Sept.	16 Sept.
Tornfalken (<i>Falc. Tinnunculus</i>)	24 Mars	2 Apr.	20 Sept.	1 Oct.
Svanen (<i>Cygnus melanorrhynchus</i>)	26 Mars	2 Apr.	29 Aug.	7 Sept.
Kok Ärlan (<i>Motacilla alba</i>)	29 Mars	16 Apr.	19 Sept.	30 Sept.
Stensqvettan (<i>Saxicola Oenanthe</i>)	20 Apr.	30 Apr.	23 Sept.	1 Oct.
Rödstjerten (<i>Sylv. phoenicurus</i>)	26 Apr.	1 Maj	4 Sept.	10 Sept.
Göken (<i>Cuculus canorus</i>)	6 Maj	10 Maj	?	?
Svalan (<i>Hirundo urbica</i> *)	6 Maj	11 Maj	30 Aug.	14 Sept.

*) Året då Svalan (*Hir. urbica*) flyttade d. 30 Aug. var 1822. Stark köld inträffade nämde år d. 27 Aug., som varade flera dagar. Troligen var detta orsaken till fogelns flyttning.

TAB. B.

Medeltiden för Flyttfoglarnas ankomst
och flyttning i Södermanland Åren 1811 —
1825.

	Ankomst.	Flyttning.
Sång-Lärkan (<i>Alaud. arvensis</i>)	Mars 4	Oct. 16
Gädd-Trasten (<i>Turd. viscivorus</i>)	— 3	— ? a)
Kräkan (<i>Corv. cornix</i>)	— 6	Oct. 22
Staren (<i>Sturn. vulgaris</i>)	— 10	— 4
Dufvan (<i>Columba Oenas</i>)	— 18	— 6
Bofinken (<i>Fring. Coelebs</i>)	— 21	Nov. 4
Glädan (<i>Falco Milvus</i>)	— 29	Sept. 13
Vildgåsen (<i>Anser segetum</i>)	— 28	Oct. 1
Tranan (<i>Grus cinerea</i>)	— 26	Sept. 14
Svanen (<i>Cygn. melanorrhynchus</i>)	— 28	Sept. 4
Tornfalken (<i>Falco tinnunculus</i>)	— 29	Sept. 26
Kok-Ärlan (<i>Motacilla alba</i>)	Apr. 9	Sept. 29
Stensqvettan (<i>Saxicola Oenanthe</i>)	— 20	Sept. 24
Rödstjerten (<i>Sylvia phoenicurus</i>)	— 28	Sept. 8
Göken (<i>Cuculus canorus</i>)	Maj 9	— ? b)
Svalan (<i>Hirundo urbica</i>)	— 10	Sept. 11 c)

- a) Troligen flytta icke alla. Jag har väl icke sett denna fogel hvad tid som helst under vintren; men han börjar vanligen här låta höra sin sång, på samma tid, och ofta förr, än Lärkan.
- b) Den 29:de April, som i Almanachan fått namn af Tycho, kallar Allmogen *den första gökdagen*. Kanske har förhållandet varit sådant i forntiden. Jag har aldrig hört den före d. 6 Maj. Göken tystnar här i slutet af Junii. Rätta tiden för afflyttningen har jag ännu icke kunnat finna. Troligen stannar fogeln kvar till början af September, åtminstone de yngre. I år (1826) blef en ung Gök här skjuten d. 6:te September.
- c) Allmogen räknar från urminnes tider Svalans ankomst från *korsmässan* om våren (d. 3 Maj), och dess flyttning vid *korsmässan* om hösten (d. 14 Sept.).

TAB. C.

Sällsyntare Foglar anmärkte under Åren
1824 och 1825.

1824.

Slag-Falken (<i>Falco Lanarius</i>)	Sept. 31
Jern-Sparfven (<i>Accentor modularis</i>)	Dec. 10
Tordmulen (<i>Alca torda</i>)	Dec. 18

1825.

Sparf-Ugglan (<i>Strix passerina</i>)	Febr. 2
Svarta Kråkan (<i>Corv. corone</i>)	Apr. 14
Sal-Knipan (<i>Mergus Albellus</i>)	Apr. 23

TABELLER

öfver tiden för Flyttfoglarnas Ankomst
och Flyttning i Mörkö Socken och
Södermanland År 1826.

T A B. I.

Foglar, som ankomma om Våren och flytta om Hösten.

	Ankom.	Flyttade.
Sång-Lärkan (<i>Alaud. arvensis</i>) .	8 Febr.	15 Oct. a)
Kråkan (<i>Corv. cornix</i>) . . .	1 Mars	17 Oct.
Staren (<i>Sturn. vulgaris</i>) . . .	3 Mars	1 Oct.
Skogs-Dufvan (<i>Columb. Oenas</i>) .	3 Mars	16 Oct.
Bofinken (<i>Fring. coelebs</i>) . . .	8 Mars	26 Oct.
Hemplingen (<i>Fr. cannabina</i>) . .	10 Mars	30 Sept.
Gädd-Trasten (<i>Turd. Viscivorus</i>)	13 Mars	— ?
Rotgellen (<i>Sylv. rubecula</i>) . . .	15 Mars	26 Oct.
Gladan (<i>Falco Milvus</i>)	15 Mars	5 Sept.
Orm-Vråken (<i>Falco buteo</i>) . . .	15 Mars	7 Sept.
Hors-Göken (<i>Scolop. gallinago</i>)	16 Mars	7 Oct.
Björk-Trasten (<i>Turd. Iliacus</i>) . .	26 Mars	28 Oct. b)
Tornfalken (<i>Falco tinnunculus</i>) .	26 Mars	25 Sept.
Kok-Ärlan (<i>Motac. alba</i>)	7 Apr.	30 Sept.
Stensqvettan (<i>Saxicola Oenanthe</i>)	13 Apr.	25 Sept.
Tal-Trasten (<i>Turd. musicus</i>) . . .	18 Apr.	26 Oct.
Rödstjerten (<i>Sylv. phoenicurus</i>) .	1 Maj	5 Sept.
Sädes-Ärlan (<i>Motac. flava</i>) . . .	4 Maj	7 Sept.
Hus-Svalan (<i>Hir. urbica</i>)	6 Maj	12 Sept.
Busksqvettan (<i>Saxicola rubetra</i>)	8 Maj	7 Sept.
Ladu-Svalan (<i>Hir. rustica</i>)	13 Maj	19 Sept.
Gråa-Flugsappar. (<i>Muscic. Grisola</i>)	21 Maj	12 Sept.
Sparf-Kungen (<i>Sylv. Trochilus</i>) . .	22 Maj	5 Sept. c)
Trägårds-Sångaren (<i>Sylv. hortensis</i>)	23 Maj	5 Sept.
Svarta o. hvita Flugsn. (<i>Musc. atricap.</i>)	24 Maj	9 Aug.
Törnskatan (<i>Lanius collurio</i>) . . .	27 Maj	24 Aug.
Träd-Lärkan (<i>Alauda arborea</i>) . .	— ?	6 Oct.
Pip-Lärkan (<i>Anthus pratensis</i>) . .	— ?	18 Oct.
Säf-Sparfven (<i>Emberiza Schoeniclus</i>)	— ?	17 Oct.

a) Ännu d. 1 Nov. syntes en Lärka, som troligen blifvit efter vid flyttningen.

b) d. 17 Nov. skjöts en *Turdus iliacus*, som förenat sig med en svärm Snöskator (*Turd. pilaris*).

c) d. 27 Oct. var ännu en *Trochilus* kvar, som i brist af föda flög på fönstret för att gripa de flugor, som gingo på indra sidan af rutan.

T A B. 2.

Foglar, som ankomma om Hösten o. flytta om Våren.

	<i>Ankom.</i>	<i>Flyttade.</i>
Gråsiskan (<i>Fringilla linaria</i>) .	19 Sept.	16 Mars
Svans-Mesen (<i>Parus caudatus</i>) .	29 Sept.	— ?
Domherren (<i>Pyrrhula vulgaris</i>)	15 Oct.	26 Apr.
Varfogeln (<i>Lanius excubitor</i>) .	15 Oct.	4 Apr.
Sidensvansen (<i>Ampelis Garrulus</i>)	30 Oct.	11 Mars
Snösparfven (<i>Ember. nivalis</i>) .	6 Nov.	25 Mars

T A B. 3.

Foglar, som endast synas und.flyttningen Höst o. Vår.

	<i>Ankom.</i>	<i>Flyttade.</i>
Svanen (<i>Cygnus melanorrhynchus</i>)	1 Apr.	2 Sept. <i>a)</i>
Tranan (<i>Grus cinerea</i>) . . .	27 Mars	7 Sept.
Vild-Gåsen (<i>Anser Segetum</i>) .	25 Mars	7 Oct. <i>b)</i>
Lärk-Falken (<i>Falco Subbuteo</i>) .	—	24 Aug. <i>c)</i>
Fjösbenta Vråken (<i>Falco lagopus</i>)	—	11 Oct. <i>c)</i>

a) Ännu d. 25 Nov. syntes 7 stycken af dessa foglar.*b)* De första syntes redan d. 30 Aug.*c)* Jag har aldrig sett dem under flyttningen om Våren.

T A B. 4.

Foglar, som uppehålla sig här någon tid under flyttningen.

	Våren.		Hösten.	
	<i>Ank.</i>	<i>Fl.</i>	<i>Ank.</i>	<i>Fl.</i>
Lerbenan (<i>Charadrius Apricarius</i>)	$\frac{24}{4}$	$\frac{28}{4}$	$\frac{6}{8}$	$\frac{30}{9}$
Brushanen (<i>Tringa pugnax</i>) .	$\frac{29}{4}$	$\frac{3}{5}$	$\frac{28}{7}$	$\frac{4}{9}$
<i>Tringa alpina</i>	—?	—?	$\frac{20}{8}$	$\frac{12}{9}$

TAB. 5.

Foglar, hvilkas ankomst, men ej flyttning, med visshet kan bestämmas.

	Ankomst.	Flyttning.
Morkullan (<i>Scolopax rusticola</i>)	18 Mars	— ?
Gök-Titan (<i>Iynx torquilla</i>)	4 Maj	— ?
Grässkärnan (<i>Gallinula Crex</i>)	21 Maj	— ?

Den andra af dessa afhandlingar är Finska af Herr M. von WRIGHT, och innefattar flyttfoglar. följande anteckningar om Flyttfoglarnas ankomst till Finland:

Åtskilliga Flyttfoglars ankomst till Åbo, År 1284.

Mars 12	<i>Alauda arvensis</i> , (Åker-lärkan). †)
25	<i>Fringilla cœlebs</i> , (Bofinken).
April 4	<i>Columba Palumbus</i> , (Skogsdufvan).
8	<i>Motacilla alba</i> , (Südesärilan).
17	<i>Anas Boschas</i> (Gräsänden).
19	<i>Sturnus vulgaris</i> (Staren).
23	<i>Anthus trivialis</i> .
—	<i>Scolopax Gallinula</i> .
—	<i>Mergus Merganser</i> , (Skräckan), fans till salu. *)
24	<i>Saxicola Oenanthe</i> ; (Stensqvettan).
—	<i>Anas Clangula</i> , (Knipan). *
26	— <i>mollissima</i> (Ejdern). *
29	— <i>hiemalis</i> (Alfogeln). *
—	<i>Alca Torda</i> (Tordmulen). *

†) De här bifogade Svenska Namn äro de som nyttjäs i Finland, men äro ej alltid öfverensstämmande med de i Sverige brukliga.

*) De med detta märke betecknade arter funnos nu till salu, och hade således troligen redan anländt flere dagar förut.

Maji	29	Anas Crecca (Årtan).
	3	— acuta (Svärdsanden). *
		— Uria Grylle (Grislan). *
		— Fringilla cannabina (Sommar-hämplingen).
	8	Cuculus canorus (Göken).
		— Anas fuligula (Hafsknipan). *
	10	— nigra (Sjöörren). *
		— fusca (Svärtan). *
	14	Sylvia Trochilus (Löf-sångaren, Kungsfogeln).
		— Hirundo rustica (Ladusvalan).
	20	Colymbus septentrionalis, (Insjö-Lomen). *
		— Cypselus Apus (Tornsvalan).

Åtskilliga Flyttfoglars ankomst till Åbo, År 1825.

Mars	12	Alauda arvensis (Åker-Lärkan).
April	9	Anas Boschas (Gräsanden).
	10	Fringilla cœlebs (Bofinken).
		— — Spinus (Grönsiskan).
		— — Chloris (Grönfinken, Finska Canariifogeln).
		— Sturnus vulgaris (Staren).
		— Turdus pilaris (Björk-trasten).
	11	Anas Crecca (Årtan).
	24	Motacilla alba (Sädesärlan).
		— Saxicola Oenanthe (Stensqvettan).
		— Numenius Arquata (Ljungspolen).
		— Falco Haliætus (Fiskörnen).
	28	Mergus Merganser (Skräckan). *
		— — serrator (Prackan). *
		— Anas hiemalis (Alfogeln). *
		— — mollissima (Ejdern). *
		— — Clangula (Knipan). *
Maji	1	Sylvia Phœnicurus (Rödstjerten).
		— Larus canus, (Fiskmåsen).
		— Ardea Grus (Tranan).
		— Anthus arboreus (Skogs-Lärkan).
	6	Hirundo urbica (Taksvalan).

- Maji 19 | Sylvia Curruca (Ärtsångaren).
 — Emberiza Hortulana (Ortolanen).
 23 | Sylvia Trochilus (Löf-sångaren, Kungsfogeln).
 24 | Anas fusca (Svartan).
 25 | Saxicola Rubetra (Busksqvettan).
 — Cuculus canorus (Göken).

Flyttfoglarnas ankomst till Haminanlax gård
 i Kuopio Socken *) anmärkt År 1826.

- Mars 2 | Fringilla Chloris (Finska canariifogeln).
 April 13 | Alauda arvensis (Åker-Lärkan).
 — Fringilla cœlebs (Bosfincken).
 — Anas Boschas (Gräsanden).
 21 | Anthus pratensis (Ängs-Lärkan).
 22 | Anas Crecca (Årtan).
 — Tringa maritima.
 23 | Anas Clangula (Knipan).
 — Scolopax Gallinago (Himmelsgeten).
 — Saxicola Oenanthe (Stensqvettan).
 — Turdus pilaris (Björktrasten).
 — Columba Palumbus (Skogsdufvan, Ringdufvan).
 — Emberiza Schœniclus (Säfsparven).
 — Motacilla alba (Sädesärlan).
 — Ardea Grus (Tranan).
 — Sylvia Rubecula (Rödhaken).
 24 | Turdus musicus (Talltrasten).
 25 | Fringilla Montifringilla (Norrqvinten).
 — Turdus iliacus (Rödvingen).
 26 | Anas acuta (Svärdsanden, Spikanden).
 — Fringilla Spinus (Grönsiskan).
 — Turdus viscivorus (Stora Trasten).
 — Falco Haliæetus (Fiskörnen).
 29 | Mergus Merganser (Nancinsprackan).
 — Colymbus septentrionalis (Insjö Lomen).

*) Omkring 50 mil norr om Åbo.

- Maji 1 | *Anas Penelope* (Brunnackan).
 2 | *Scolopax Gallinula*.
 3 | *Scolopax rusticola*, (Morkullan).
 — | *Tringa littorea* (Beckasinen).
 — | *Charadrius apricarius* (Åkerhönan).
 — | *Sylvia rufa* (Gransångaren).
 — | *Anthus arboreus* (Skogslärkan).
 5 | *Tringa Hypoleucos* (Strandpiparen).
 — | *Sylvia Trochilus* (Kungsfogeln, Löfsångaren).
 10 | — *Phoenicurus* (Rödstjerten).
 — | *Hirundo rustica* (Ladusvalan, Saxsvalan).
 — | *Mergus serrator* (Prackan).
 11 | *Motacilla flava* (Gulärlan).
 — | *Hirundo urbica* (Taksvalan).
 — | *Muscicapa atricapilla* (Svarta och hvita Flug-
 snapparen).
 24 | *Muscicapa Grisola* (Gråa Flugsnapparen).
 — | *Oriolus Galbula* (Gulingen, Gyllingen).
 25 | *Sylvia Curruca* (Ärtsångaren).
 26 | *Saxicola Rubetra* (Busksqvettan).
 27 | *Anas nigra* (Sjörören).
 Maji 30 | *Sylvia hortensis* (Trädgårdssångaren).
 Juni 2 | *Cypselus Apus* (Tornsvalan).
-

Prof. FALLÉN har utgifvit en ny be-Entomo-
 arbetning af sin uppställning af *Svenska* logiska
Cicaderna, dem han redan i K. Vet. Aca- arbeten.
 demiens Handl. för år 1805 och 1806 ord-
 nat och beskrifvit. Denna omarbetning är
 på latin *), och i öfverensstämmelse med
 Författarens i Köpenhamn utgifna "Cimi-
 ces Sueciae" **); beskrifningarne äro
 mera fullständiga, och äfven åtskilliga af
 de i nyare tider föreslagna genera här upp-
 tagna. — Antalet af nya Arter är ej så
 stort, som man kanske skulle hafva väntat
 af tvenne decenniers efterskördar, och som
 man är van att finna det ökad under sam-
 ma tid i andra ordningar. Må hända be-
 visar detta likväl just den grad af full-
 ständighet, som Förf. redan uppnått i sitt
 förra försök; eller torde man böra antaga,
 att i afseende på Cicadernas arter en min-
 dre olikhet råder mellan dem som bebo
 Sveriges södra och dess nordligare pro-
 vinsar.

Författaren har här antagit 3 familjer,
 nemligen de egentliga *Cicadariæ*, (*Tettigoni-*
nides LATR. GERM. & Auct.) med 7 genera,
Fulgorides med 3, och *Tettigonides* (*Ci-*
cadariæ LATR. GERM. & Auct. ***) med blott

*) *Hemiptera Sueciæ*; Præs. C. FR. FALLÉN Resp.
 I. I. WENDELS; Contin. I. Londini Gothorum
 1826, 8:o.

**) *Monographia Cimicum Sueciæ, Hafniæ* 1807, 8:o.

***) En lika besynnerlig som obehaglig olikhet
 i benämningarna har här uppkommit, i följd
 af FABRICII högst oriktiga förfarande, då han
 i flera genera fördelade det vidlyftiga slägte,
 som LINNÉ kallat *Cicada*. FABRICIUS gaf då

ett genus. Af dessa släkten innefattar det här så kallade *Cicada* (*Tettigonia*) ensamt 56 arter; de öfriga äro i allmänhet mindre artrika, men så mycket flere *varieteter* har man att anmärka vid vissa af dessa; det är derföre en utmärkt förtjenst, att med en sådan noggrannhet hafva återfört dem till sina verkliga species, äfvensom att hafva anmärkt den betydliga olikhet i färg och teckning, som ej sällan finnes hos olika kön af samma art; och som ofta förledt andra författare att beskrifva dem såsom olika arter.

I ett Tillägg till "Cimices Sueciae" har Prof. FALLÉN beskrifvit åtskilliga svenska arter, som i nämde arbete ännu icke voro upptagna, och som dels varit alldeles obekanta, dels beskrifna af andra Författare *).

Vi

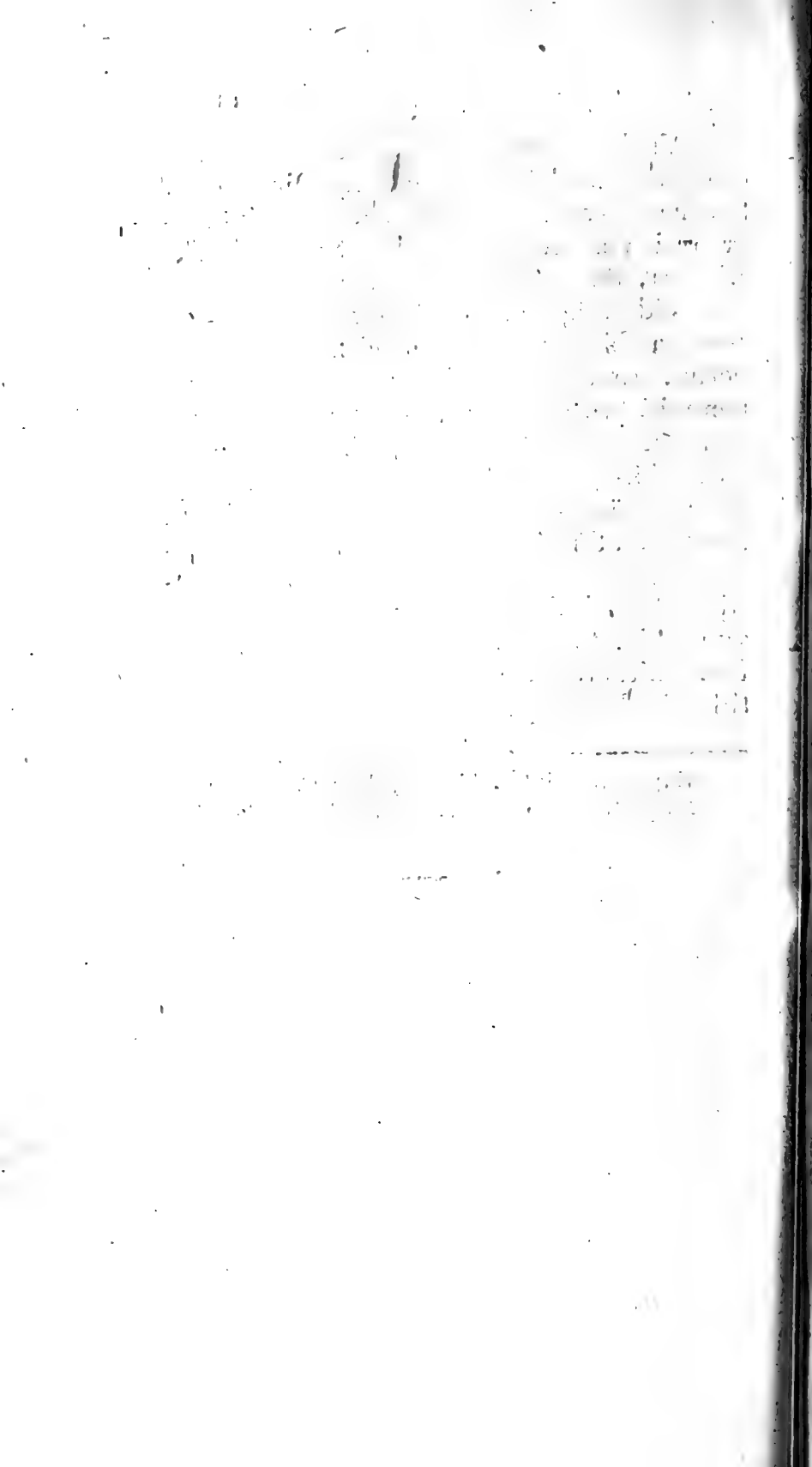
nemligen namnet *Tettigonia* åt de stora, för sin sång i alla länder så beryktade arter, således åt ANACREONS och alla de gamles verkliga Cicader. — Namnet *Cicada* bibehöll han deremot åt dessa små vanliga arter, (Grässprätten), som ej låta höra minsta ljud, och af de äldre Auctorerna ej varit ens omnämde. — Vanan, att en tid i allt följa FABRICII skrifter, gjorde, att en stor del af samtidens Entomologer äfven antog detta ombyte af namn; deremot protesterade likväl LATREILLE och andra fransyska Entomologer, och deras nomenclatur synes nu äfven i andra länder hafva återtagit sin rätt.

*) Supplementum Cimicidum Sueciæ, Præs. C. F. FALLÉN; Resp. C. J. HOFVERBERG. Londini Goth. 1826, 8:o.

Vi hafva af samma Författare äfven erhållit ett "Supplementum Dipterorum Sveciæ", — som upptar dels de af Hr ZETTERSTEDT i Vet. Acad. Handl. 1819 beskrifne Diptera, dels några nya arter *).

Vid fråga om en öfversigt af alla de svenska bidrag i de zoologiska Vetenskaperna, som under det förflutna året utkommit, vore här äfven att anföra några skrifter, hvilka, för sammanhanget, redan i det föregående blifvit anmälda; såsom: Herr SCHÖNHERRS Dispositio Curculionidum (se pag. 55); Hr RETZII zootomiska afhandlingar (se p. 78); Hr HISINGERS geognostiska beskrifning om Gottland (se p. 97); samt mitt försök om Palæaderna (p. 93). Flera hithörande skrifter hafva ej kommit till min kunskap.

*) Supplem. Dipter. Sveciæ; Præs. C. F. FALLÉN;
Resp. N. G. HERSLOW. Lond. Goth. 1826. 4:o.

INNEHÅLL.

Zoologie i allmänhet.

Natur-historiska Sällskap i Nord-Amerika	pag. 1.
Om djurens tämjande	3.
— Mammaliens tämjande, enl. FR. CUVIER	4.
— Marabou-Storkar, tända i Indien	8.
Försök med Fiskars plantering	8.
Odling af ägta Cochenille i Spanien	9.

Mastologie.

Om de primitiva arterna till våra husdjur; af MEISNER	10.
Om Kameleoparden; af SALZE	10.
HARLANS Amerikanska Fauna	14.
GEOFFR. ST. HILAIRE'S och FREDR. CUVIER'S Histoire des Mammifères	15.
Metis af Lejon och Tigrinna	16.
TEMMINCK Monographie de Mammalogie. II.	16.
LICHTENSTEIN om Mus cahirinus	18.
— — om hvita Skälar.	19.
REICHENBACH om Ursus longirostris	19.
LICHTENSTEIN om Ascomys canadensis	20.
Nya arter af Mammalier	20.
Dannemarks Vespertilioner	21.
Litteratur	22.

Ornithologie.

Gökens Natural-historia	23.
Den vilda Kalkonens Natural-historia, af C. L. BONAPARTE.	28.
Om Dromas Ardeola	30.
TEMMINCK et LAUGIER; Planch. color. d'oiseaux	31.
Om Corythaix erythrolopha	32.
Islands Ornithologie; af FABER	33.
VIGORS's ornithologiska System	34.
— — Strödda ornithologiska afhandlingar om Platycercus, Anthopoides, Naucle- rus, Psittacara, Oriolus	35.
Nya fogelarter. o. s. v.	37.
Ornithologisk Nomenclatur	38.
Litteratur	40.

Herpetologie.

Herpetologisk Nomenclatur	41.
System öfver Amphibierna; af FITZINGER	42.
— — af BOJE	43.
— — af HAWORTH	44.
Japanska Amphibier	44.
Nord-Amerikas Amphibier; af HARLAN	45.
CUVIER's undersökning af Amphiuma	45.
Suchus-krokodilen	47.
BELL om Sköldpaddor och Leptorhiner	48.
Ägg af Boa	48.
Om stora Sjö-ormen	48.
Litteratur	50.

Ichthyologie

Gasterostei födoämnen	50.
Om Räckorna; af MITCHILL och LESEUR	51.

Entomologie

Om Lysmasken	51.
DEJEANS Species general	54.
SCHÖNHERRS Curculionider	55.
STURMS Katalog	56.
TREITSCHKE; Europas fjärillar, Noctua	57.
TRENTEPOHL om FABRICII Ichneumoner	58.
Acaridernas systematik; af von HEYDEN	59.
Acarider (Sarcoptes subcutaneus) lefvande uti lefvande foglar; af NITSCH	59.
Nord-Amerikas Insekter	59.
Litteratur	60.

Malacologie, Helminthologie, o. s. v.

Nytt genus af Land-Mollusker. (Aspidimon) Scutigera ammerlandia; af SPIX	61.
Om slägtet Chiton; af LOWE	62.
Om Argonauta Argo	62.
Lithophager	63.
Ljud af Tritonia	63.
Corsicas Mollusker, af PAYREAUDAU	64.
Cirrhipoder, enl. GRAY	64.
Octomeris, nytt genus, af SOWERBY	64.
Modeller af mikroskopiska Nautili o. s. v. af D'ORBIGNY	65.

Cypræer, enligt GRAY	66.
Blodigelns natural-historia, samt dithörande Litteratur	66.
Obestämd intestinalmask hos Delphinen	69.
System öfver de mikroskopiska djuren af BORY DE ST. VINCENT	69.
Litteratur	70.

Physiologie.

Pulsens olika hastighet vid olika tryckning af atmosfären; enl. ROULIN	71.
Förtorkad Tagelmask återlifvad	71.
Iodine hos Julus	72.
Omedelbar kommunikation mellan vener och lymphatiska kärl; af ROSSI	72.
Djur uti sjelfva blodet, af SCHMITZ	73.
Litteratur	73.

Zootomie och Jemförande Anatomie.

Anatomie af Orang-Outangs hjerna; af TIEDEMANN	74.
Tumlarens anatomie; af BAER	76.
Undersökning af Moschus-pungen; af OKEN	78.
Ganglion ciliare och G. sphænopalatinum hos hästen; af A. A. RETZIUS	78.
Fjädrarnas utveckling; af FR. CUVIER	80.
Hjernådrornas förhållande hos vintersofvande djur; af OTTO	81.
Batrachomyologie af ZRNKER	82.
Anatomic af Anolius; af BELL	83.
Om benens vener; af BRESCHET	83.
Om vissa vener hos vertebrater; af NICOLAI	83.
Anatomic af Ascaris lumbricoides och Echinorhynchus gigas; af CLOQUET	84.
Angående HOMES anatomie af Humlan	85.
Litteratur	85.

Fornverldens Fauna.

Fornverlds djur i Amerika; af HARLAN	86.
Megatherium i Syd-Amerika	87.
Ben af kolossalt sjödjur	87.
Spridda fynd af fossila djur vid Bridport, vid Grimes	88.
— i Italien	88.

Cervus megacernus, fossil Elg i Irland	89.
RITGEN: bäcken af Halilimmosaurus och Pterodactylus	90.
Om Ammoniter o. s. v. af DE HAAN	90.
Fossila Conchylier vid Bordeaux; af BASTEROT	90.
Engelska fossila Conchylier; af SOWERBY	91.
Om Belemniterna; af BLAINVILLE	92.
Echinosphæriter och Trilobiter; af SCHLOTHEIM	92.
Palæader	93.
— — af EICHWALD	94.
— — af RAZOUMOVSKY	96.
Eurypterus remipes, fossil Crustacé; af DEKAY	96.
Gottland geognostiskt beskrifvet af HISINGER	97.
Litteratur	100.

Zoologiska Skrifter utgifna i Sverige.

Flyttfoglarnas ankomst och aftågande i Södermanland; af EKSTRÖM	101.
Flyttfoglarnas ankomst till Finland; af von WRIGHT	107.
Entomologiska arbeten af Prof. FALLÉN	111.
Anvisning på i Sverige utkomna skrifter, som redan förut blifvit i denna Årsberättelse anmälda.	113.

ÅRSBERÄTTELSE

OM NYARE

ZOOLOGISKA ARBETEN

OCH

UPPTÄCKTER,

TILL

KONGL. VETENSKAPS-ACADEMIEN

AFGIFVEN DEN 31 MARS 1828.

AF

J. W. DALMAN.

STOCKHOLM,

TRYCKT HOS P. A. NORSTEDT & SÖNER, 1828.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 311

LECTURE 1

MECHANICS

LECTURE 1

LECTURE 1

LECTURE 1

LECTURE 1

INNEHÅLL.

Anthropologie.

Australiens Folkstammar, Papous, Alfoursous o. s. v. enligt QUOY och GAIMARD, samt LESSON och GARNOT	pag. 1.
--	---------

Mastologie.

Egyptens djurarter; — anledning att en del af den gamla Egyptiska culten härstammat från Indien	5.
Om Cameloparden	6.
Om Enhörningen; enligt RÜPPEL	8.
Norra Afrikas Antiloper; enligt LICHTENSTEIN.	9.
Histoire des Mammifères, af GEOFFROY ST. HILAIRE och FREDR. CUVIER	12.
Mammalier från Södra Afrika; af SMITH	13.
Nya Sorex-arter, af ISID. GEOFFR. ST. HILAIRE	13.
Tyska Sorex-arter, af BREHM	14.
Tyska Vespertilioner; enligt BREHM	14.
<i>Desmodus rufus</i> , utgörande ett nytt slägte bland Vespertiliones; enligt Prins MAXIMILIAN AF WIED	15.
Norr-Afrikanska Mammalier, af RÜPPEL	15.
Djur från Australien, af KING	15.
TEMMINCKS Monographier öfver Mammalier	16.
TEMMINCKS system öfver Mammalierna	17.
Litteratur.	28.

Ornithologie.

WAGLERS Systema Avium	29.
CH. L. BONAPARTES ornithologiska arbeten; — öfversigt af Förenta Staternas Fogelarter	31.
TEMMINCKS Planches color. d'oiseaux	31.
Om <i>Dromas Ardeola</i>	33.
Ornis, ornithologisk tidskrift; af BREHM	34.
Nord-Afrikanska foglar, af RÜPPEL	35.
<i>Tachyphonus</i> ; af SWAINSON	35.
Foglar från Söderhafvet; af KING och GRAY	35.
Litteratur	35.

Herpetologie.

Lysande Grodor (<i>Rana typhonia</i> LINN.) enligt BOJE och ROLANDER	36.
Om Orm-gift	38.
Nord-Amerikas Salamandrer, af GRÉEN.	41.
Brasilens Amphibier; af PRINS MAXIMILIAN af WIED.	41.
Pyxis och Cinixys, nya släkten af sköldpaddor, enligt BELL	41.
Nya arter af <i>Trionyx</i> ; af LESUEUR	42.
Några nya genera af Amphibier; af GRAY	42.
Litteratur	42.

Ichthyologie.

Öfversigt af Adriatiska havets Fiskar; af NARDO	43.
<i>Ophiognathus</i> , ett nytt Fiskslägte; enligt HAR- WOOD	44.
Prospectus till BARON CUVIERS och VALENCIENNES ar- bete: Fiskarnas Naturalhistoria	44.
Litteratur	46.

Entomologie.

Om <i>Gelasimus</i> ; af BLAINVILLE	47.
Spindlars konstdrift	47.
Metamorphosen af <i>Ocyptera</i> ; enligt LÉON DU- FOUR	49.
» » » » » » enligt Hr. BOHEMAN	50.
Förvandlingen af <i>Ripiphorus bimaculatus</i> ; enligt FA- RINES	51.
Om <i>Anthribus</i> uti <i>Coccus</i> ; af VALLOT	52.
<i>Insecta Fennica</i> , af SAHLBERG	52.
Nya genera och species af <i>Coleoptera</i> ; enligt MANNERHEIM	54.
Om <i>Megalopus</i> , af MANNERHEIM	54.
Om <i>Passalus</i> ; af ESCHSCHOLTZ	55.
Nya Arter af <i>Hister</i> , från Nord-Amerika; af SAY.	56.
Om <i>Prognathus</i> , af BLONDEL	56.
Vestindiska <i>Psyche</i> -arter (<i>Oiketicus</i>); enligt GUIL- DING	57.
THONS Entomologiska Archiv	57.
» » Figurer på exotiska Insekter	58.
Insekter från Australien, af KING; enligt MAC-LEAY	58.
Nya arter af <i>Blatta</i> ; af THUNBERG	58.

Frankrikes Diptera; af MAQUART	Pag. 59.
<i>Boletophila</i> , <i>Hippobosca</i> , nya arter	59.
Litteratur	60.

Malacologie, Helminthologie, o. s. v.

System af <i>Cephalopoderna</i> ; enligt FÉRUSSAC och D'ORBIGNY	61.
Nya <i>Pteropoder</i> (<i>Psyche</i> , <i>Cuvieria</i> , <i>Euribia</i>); af RANG	65.
Systematisk öfversigt af <i>Pteropoderna</i> ; af FÉRUSSAC	67.
Nya Mollusker och Zoophyter, af QUOY och GAIMARD	67.
<i>Diphya</i> och <i>Stephanomia</i> äro blott fragmenter af en <i>Physosphora</i> ; enligt MERTENS	70.
Zoophyter från Söderhafvet; af GRAY	70.
Utmärkt Reproductions-kraft hos <i>Planaria</i> ; enligt JOHNSON	70.
Genera of recent and fossil Shells; af SOWERBY	71.
<i>Peribatus juliformis</i> ; nytt slägte; af GUILDING	72.
Régne psychodiale; af BORY DE ST. VINCENT	72.
Litteratur	73.

Physiologie.

Blodomloppet i de finaste kärlen; enligt KOCK	76.
MILNE EDWARDS undersökningar af den elementära texturen i djurens kroppar	77.
Fostrets första utveckling i hönsägg; enligt DUMAS och PRÉVOST	77.
Försök rörande Nervbildningens Reproduction; af PRÉVOST	80.
Litteratur	82.

Zootomie och jemförande Anatomie.

Orang-Utang är en ung Pongo; enligt RUDOLPHI	83.
Anatomie af Delphinens hjerna; af TIEDEMANN	84.
Rudimenter till Gålar hos djurens Embryoner; enligt RATHKE	85.
Osteologien af de Strutsartade foglarna; af D'ALTON den yngre	86.
Electriska apparaten hos <i>Silurus electricus</i> ; af RUDOLPHI	86.

Anatomie af Petromyzon; af DESMOULINS	88.
CARUS: om ett tydligt blodomlopp hos Insekterna	88.
Blodomloppet hos Crustacéerna	91.
Insekt-anatomie; af LÉON DUFOUR	92.
MECKEL: om Insekternas Gallsystem o. s. v.	93.
Litteratur	93.

Fornverldens Fauna.

Nya fossila arter af Hyaena; af CHRISTOL och BAVARD	94.
Öfversigt af fossila Conchylier; enligt BASTEROT	96.
The Mineral-Conchology of Great-Brittain; af SOWERBY	97.
The Genera of recent and fossil Shells; af SOWERBY	97.
Figurer och beskrifningar öfver Petrifikater; af GOLDFUSS. (Fasc. I.)	97.
Trilobiter eller Palæader, af BOECK	98.
Litteratur	100.

I Sverige utkomna Zoologiska Skrifter med särskilt afseende på Sveriges Fauna.

Om <i>Tamias striatus</i> , såsom icke svensk	103.
Om Ripors ömsning af klor; af NILSSON	104.
Om Ripors ömsning af fjäderklädnad; af NILSSON	106.
Om Svenska Flyttfoglarna; af EKSTRÖM	107.
» » » » af M. och W. von WRIGHT	112.
Om <i>Sparus Raji</i> , uppkastad vid kusten af Skåne; af N. O. SCHAGERSTRÖM	116.
Om det djup hvarpå åtskilliga hafs-fiskar vistas; af NILSSON	116.
GYLLENHALS: <i>Insecta Svecica descripta</i>	118.
<i>Petrificata Svecana formationis cretaceæ</i> ; af NILSSON	121.
Bidrag till Sveriges Geognosie; af HISINGER	125.
Nya svenska Palæader af Förf.	134.
Om de i Sverige funna <i>Terebratuliter</i> ; af Författaren.	135.

Anthropologie.

Bland de viktigaste, men äfven de svåraste undersökningar, som den zoologiska Vetenskapen omfattar, är jmförelsen af människoslägtets olika racer, och uppgiften af de karakterer, som utmärka en hvar af dem. Det är sant, att denna jmförelse egentligen ej tillhör Zoologiens område längre, än så vida den sträcker sig till uppdragande af de bestämda olikheter, som i själfva organisationen förefinnas; men om densamma af de forskande inskränktes endast härtill, skulle det troligen fordras en ännu längre tid, innan några viktigare eller upplysande resultat kunde erhållas, än om med denna jmförelse tillika förenas en granskning af dessa folkstammars egenheter i språk, i religionsbegrepp, konstfärdighet, sedvanor och allmän bildning. Likhet eller olikhet i dessa viktiga punkter skola naturligtvis äfven kunna hänvisa till ett gemensamt eller ett olika ursprung. Med fägnad finna vi således, att det är enligt denna mera omfattande åsigt, som våra nyare resande företagit sig att betrakta och framställa Söderhafvets olika folkstammar, och med afseende på det mäktiga inslytande, bekantskapen med Europeer alltid visar sig hafva yttrat på de förut så kallade vilda folkslagen, är det lyck-

Australiens folkstammar.

ligt, att dessa undersökningar om deras närvarande ställning och förhållanden, redan nu företagas, medan de ännu visa sig i hela sin originalitet.

Den i så många afseenden intressanta frågan rörande Amerikas första befolkning, nemligen om der funnits Aborigines, eller om den skett från Asien, från Europa, från Australien, eller från dessa gemensamt, och den alldeles analoga frågan om Australiens befolkning, — dessa, och flere andra, stå med dessa undersökningar i närmaste samband; och, om de numera någonsin bestämdt kunna besvaras, torde det vara dessa jemförelser mellan sjelfva folkstammarnas egenheter som kunna gifva nyckeln till gåtans upplösning.

Innan jag går att anmäla några af de särskilda bidragen rörande Australiens olika människostammar, kan jag ej underlåta att fästa vår uppmärksamhet på den egenheten, att man bland några af dessa nationer tror sig hafva funnit flere spår af likhet med vissa folkstammar i Afrika, således af en verldsdel, hvars invånare eljest minst af alla gjort sig kända för utvandringar eller härfärder. Man har hos PAPAUS funnit prydnader, som påminna om de gamla Egypternas stil och idéer ¹⁾; till och med vissa ornament, som likna verkliga Sphinx-figurer ²⁾.

¹⁾ Annales des Sc. nat. Tome X, Janvier 1827, p. 102.

²⁾ l. cit. pag. 103.

Jag kommer här straxt nedanföre att omnämna, huru man af nyare zoologiska upptäckter funnit nog anledning att förmoda, det en del af den egyptiska Culten, således förmodligen äfven af den öfriga bildningen, icke varit i Egypten ursprunglig, utan sannolikt af indiskt ursprung. Skulle den påstådda likheten eller analogien hos vissa af Australiens folkstammar vara något verkligt, och mera än ett tillfälligt uttryck af ungefär samma grad af konstfärdighet eller bildning, och således synas bära vittne om något traditionelt ursprung, så återstår ännu att utforska, huruvida detta meddelande af likstämmighet utgått från Afrika, eller directe från Indien, såsom troligare äfven källan för någon del af den egyptiska kulturen.

QUOY och GAIMARD hafva lemnat oss *Papous*. intressanta underrättelser om invånarne på den lilla ön *Rawak*, och om de så kallade *Papous* i allmänhet, samt äfven afbildat och beskrifvit några från denna ö medförda kranier ¹⁾. De hade äfven till GALL öfverlemnad dessa kranier, för att inhämta hans omdöme öfver dem. GALL anmärkte genast på alla en egen ojemnhet, som han kallar rachitisk missbildning, och i följd af hvilken han förmodade, att de personer, dem dessa skallar tillhört, bebott lågländta och sumpiga ställen. Ej utan en viss öfverraskning, måste QUOY och GAIMARD er-

¹⁾ Observations sur la Constitution physique des *Papous* qui habitent les iles Rawak et Vai-giou. — Ann. des Sc. nat. 1826, Jan. p. 27.

känna det grundade i denna fina anmärkning. Ty i sjelfva verket hämta de flesta af denna Archipelags invånare sin föda af fisk och musslor, och öfvergifva således nästan aldrig hafskusten, hvilken i denna trakt är så sumpig, att man till någon del nästan kan ro in i skogarne. Af behovvet tvungne att bebo så osunda ställen, hafva de byggt sina hus på pålar, och måhända hafva de af erfarenheten lärt, att platser, som beständigt stå under vatten, äro mindre farliga, än de, som endast tidtals äro öfversvämmade, och derföre vidtagit den nu af dem nyttjade utvägen att bygga öfver sjelfva vattenytan. — Författarne åtaga sig för öfrigt icke, att här bestämma ursprunget af dessa *Papous*, eller af den folkstam, som är i fråga, eller huruvida den här är inhemsk, eller genom vandringar ditkommen. De anmärka endast, att man äfven kallat Nya-Guinea för Papouslandet, hvars invånare, enligt alla resandes berättelser, äro så olika med dem på angränsande öar, att de nästan blifvit ansedde för verkliga Negrer. Det finnes således i denna trakt af jordklotet verkligen en människostam, som nära nog liknar södra Afrikas invånare, och synes nästan liksom förirrad midt ibland den Malajeska stam, som utgör populationen på Borneo och Molucciska öarne. De i fråga varande öboarne från Rawak och Vaigiou äro dock från dessa nog skiljaktiga, och det äro de från sistnämde ö, som af resande fått namn af *Alfourus*, o. s. v.

Om dessa *Papouas* i allmänhet, äfvensom om de folkstammar som få namn af *Tasmanier*, *Alfurus*, *Endamener*, *Australier* o. s. v., hafva LESSON och GARNOT lemnat utförliga och intressanta underrättelser, med afseende på dessa nationers både physiska och intellectuella bildning ¹⁾.

Mastologie.

Ett alldeles särskilt historiskt och archaeologiskt intresse synes hafva förenat sig med bestämmandet af de i Egypten förekommande djurarter, samt undersökningen, huruvida dessa verkligen öfverensstämma med dem, som på de gamla Monumenterna finnas afbildade, och med dem, som ännu återfinnas balsamerade, — eller om de utgöra från dessa tydligen skiljaktiga arter. — Af de jemförelser, man hittills anställt, vill det synas som åtskilliga bland de gamla Egypternas heliga och afbildade djur icke varit Egypten tillhörige, eller åtminstone nu för tiden icke lefva i detta land, men deremot återfinnas i Ostindien. — Man har af detta förhållande velat sluta, att åtminstone någon del af den egyptiska Culten icke varit i Egypten ursprunglig, utan egentligen härstammar från Indien.

¹⁾ Memoire sur les Papouas ou Papous; par M. M. LESSON et GARNOT; Annal. des Sc. nat. Jan. 1827, p. 93. — Memoires sur les Tasmaniens, sur les Alfourous et sur les Australiens, par LESSON et GARNOT; Ann. des Sc. nat. Fevr. 1827, pag. 149.

De balsamerade djur, som *PASSALAQUA* nyligen hemfört från Egyptens gamla grafvar, och som nu i Paris blifvit undersökta, synas alldeles bekräfta denna åsigt. Ty sådant är förhållandet med några balsamerade arter af släktet *Sorex* ¹⁾; samma fall äger rum med Egypternas ryktbare *Ibis*, som numera icke står att träffa derstädes, men endast i Indien; och *LATREILLE* har jemväl upplyst, att flere af de i Egypten såsom heliga ansedda och afbildade Insekter, äfven tillhöra Indien, men ej blifvit lefvande återfunne i Egypten.

Om så många sammanstående resultat af undersökningar, rörande djur af de mest olika classer, icke kunna vederläggas, synas de för det närvarande föga medgifva mer än tvenne förslagsmeningar till förklarande af detta phenomén. Antingen, att under de sekler, som förflutit sedan de egyptiska monumenternas tid, klimatet skulle der hafva blifvit så mycket svalare, att tropiska djurarter ej mera kunnat trifvas i detta land, — eller ock den ofvannämde gissningen om en del af egyptiska Cultens ursprung från Indien, hvilken mening af flere skäl synes mera sannolik.

Om Cameloparden.

Jag anmälte i förra årsberättelsen de underrättelser, som först meddelades om den till Frankrike ankomna Cameloparden, hvilka då åtminstone ägde nyhetens in-

¹⁾ ISIDORE GEOFFR. DE ST. HILAIRE, i Mem. du Muséum d'hist. naturelle, 8:me annee, 2:me Cahier, pag. 117—143.

trasse rörande ett ämne, som på längre tid ej hade fäst sig särdeles uppmärksamhet. Ett alldeles motsatt förhållande äger nu rum. Den nämde Giraffen har bland en otrolig myckenhet af åskådare, nästan såsom i ett triumftåg, tillryggalagt vägen mellan Marseille och Paris; här redan lång tid varit ett föremål för den fina och stora världens nyfikenhet; såsom *le bel animal du Roi* någon tid utgjort talämnet för dagen, gifvit de lärda ämne till afhandlingar, Journalisterna till uppsatser, Modekrämerna till namn på nya habitier och har till och med in effigie uppträdt på Teatern, såsom en ny vändpunkt för en piece. En annan Giraff har i England stillat den nyfikenhet de fransyska berättelserna kunnat väcka, och det finnes knappt något ämne, som för närvarande förekommer mera uttömdt och nära till ledsnad upprepadt, än hvad som rör Giraffen. —

Det skulle nästan fordras en mer än vanlig framställnings förmåga, för att, under sådana omständigheter, kunna ens åt de verkligen intressanta anmärkningarna om detta djur, vinna något intresse, och det torde i alla afseenden vara tjenligast att uppskjuta en sådan framställning, till dess de många spridda detalj-uppgifterna hunnit sammansmälta till något helt resultat.

En af dessa oberoende och mera oväntad underrättelse om Cameloparden, hafva vi emedertid erhållit af RÜPPEL, en tysk resande, som besökt Egypten och Abyssinien. Han nämner, att hannen af Cameloparden hittills varit föga bekant, att den är för-

sedd med *tre* korta horn, af hvilka det medlersta, förut icke anmärkta, är fästadt på sjelfva *sutura frontalis*; således just på det ställe der CAMPER, och flere Anatorer, nekat möjligheten af ett sådant fäste, och derföre äfven nekat möjligheten af den ryktbare och omtvistade *Enhörningens* existens. —

Om Enhörningens.

RÜPPEL påstår nu deremot, att ryktet och berättelserna om denna Enhörning äro alltför allmänna, äfven i de länder han berest, för att kunna anses vara en blott fabel. Han nämner, att djuret i Egypten af vissa folkstammar kallas *Nilekma*, att han talt vid flera personer, som påstått sig hafva sett detsamma, och vid en som sade sig hafva ätit af dess kött; att djuret beskrifves äga klöfvar, samt ett enda rakt framstående horn i pannan, och att han sjelf ännu ej uppgifvit hoppet att verkligen återfinna Enhörningen i naturen.

Det vore visserligen högst intressant om Herr RÜPPELS förhoppning uppfylldes, men man behöfver ej särdeles erfarenhet af den metamorphos, som naturens föremål så ofta måste undergå, när de af ryktet eller okunnige personers berättelser blifva framställda, för att icke ännu med mycket skäl betvifla sannfärdigheten af Enhörningens bild; nemligen sådan den vanligen under detta namn framställes, och då det påstås, att dermed menas ett annat häst- eller Gazell-artadt djur än *Oryx*, eller ock något annat än den enhörniga Noshörningen, eller *Rhinoceros*.

Ett ytterligare skäl emot denna för-
 modan af den omtvistade Enhörningsfigu-
 per.

rens verkliga existencé, finna vi i LICHTEN-
 STEINS mycket utförliga och lärda afhand-
 ling om det nordliga Afrikas Antilop-arter,
 och särskilt hvad som rör *Antilope leu-*
coryx PALL., eller de gamles *Oryx* ¹). —
 Denna afhandling är egentligen författad i
 anledning af de Antiloper, dem HH. EH-
 RENBERG och HEMPRICH hemsändt från de-
 ras resa mellan Dongola och Sennaar, och
 har i synnerhet för ändamål att utreda
 dem af dessa arter, som varit de gamla
 bekanta, hvilka på åtskilliga fornlemnin-
 gar tydligen igenkännas, och till en del
 äfven återfinnas såsom nämde i Bibeln,
 eller hos ARISTOTELES, eller PLINIUS eller
 andra; under benämningar, dem man i
 sednare tider öfverflyttat på helt andra
 Antilop-arter, och hvilka namn således nu-
 mera icke kunna återställas ²).

¹) Ueber die Antilopen des nördlichen Afrika,
 besonders in Beziehung auf die Kenntniss,
 welche die Alten davon gehabt haben. — Ab-
 handl. der Königl. Akad. der Wissensch. zu
 Berlin, aus dem Jahre 1824. — Berlin 1826. 4:o.

Då denna Afhandling äger, utom sitt värde
 för Zoologen, jemväl ett eget intresse för
 Fornforskaren och Orientalisten, och hos oss
 eljest torde blifva för båda dessa föga bekant,
 har jag trott mig genom en något utförligare
 anmälan af dess innehåll böra fästa uppmärk-
 samheten.

²) Sjelfva ordet ANTILOPE, såsom slägtnamn först
 infördt af PALLAS, härleder sig från namnet
Antholops eller *Anthalopus*, och är, enligt
 BOCHART, ej af grekiskt utan fast mera Cop-
 tiskt ursprung.

Sålunda är intet tvifvel, att *Antilope leucoryx* PALL. är de gamles verkliga Oryx, och således naturligtvis icke den capska art, åt hvilken PALLAS tillagt detta namn. LICHTENSTEIN anser otvifvelaktigt, att de ställen i Bibeln, och äfven hos flere äldre profana auctorer, der det är fråga om Enhörningen, eller som sålunda blifvit öfversatte, endast kunna hänföras till denna Antilop, nemligen till de gamles Oryx, länge misskänd, nu tydligen återfunnen i denna *Antilope leucoryx*. Att ordet רִמָּה eller רִמָּה (Reem eller Rem) i Bibeln, som af alla Öfversättare brukat återgifvas med Enhörning, betecknar någon Antilop-art, är tydligt, och redan erkändt; äfvensom arabiska Författare bestämdt förklara ordet Rîm () vara namnet på en hvit Gazell, och redan flere granskande författare hafva funnit, att denna Gazell måtte vara identisk med de gamles Oryx, ehuru de om denna sednare ej ägde kunskap annorlunda än ur de äldre skrifterna. LICHTENSTEIN anser, att denna Oryx genom någon tillfällig åkomma äfven kunnat förekomma såsom enhörning, och att detta måhända ej var så sällsynt, hvar emot åter AELIAN på ett ställe nämner samma Oryx såsom försedd med 4 horn. — Jag måste för öfrigt här förbigå LICHTENSTEINS lärda analys af denna fråga, och de citater han dervid åberopar, och åtnöja mig med att hafva åt Språkforskaren gifvit anvisning på densamma ¹⁾. LICHTEN-

¹⁾ Arten kallas hos Sud a n-Araberna: *Abu-harbe*.

STEIN har bifogat en figur öfver denna *Antilope leucoryx*, och äfven 5 grupper, som föreställa detta djur, tecknade efter Pyramiden i Memphis ¹⁾, hvarvid märkes den olika form och krökning, man gifvit åt hornet af detta djur.

Den andra af de Antiloper, LICHTENSTEIN här framställt, är en för vårt system nu mera ny art, som kallas *Antilope Addax*, ehuru den enligt denna analys är PLINI verkliga Addax eller *Strepsiceros*; hvilken sednare benämning af nyare Zoologer åter blifvit öfverflyttad på en helt annan art från Cap, den så kallade *Kudu*. — Vi erhålla här 2:ne figurer på denna Addax, samt några teckningar efter egyptiska minnesmärken, på dem man finner de vridna, och lätt igenkända hornen af densamma vara fästade på hufvudet af flere mythiska figurer, och LICHTENSTEIN finner, att de såkallade bockshornen, eller Mendes horn, som så ofta synas på hufvudet af *Ammon*, *Phre*, *Theuth*, *Mars*, *Osiris* och *Typhon*, o. s. v. onekligen ej föreställa annat än hornen af denna *Antilope Addax*. Äfven *Apis* finnes någon gång bära dessa Addax-hornen jemte sina vanliga eller vädurs-hornen ²⁾.

Den 3:dje Antilope-art, som LICHTENSTEIN här afhandlat, är *Antilope Dama* PALLAS,

1) Copierade efter *Descript. de l'Egypte*, Vol. V: Tab. 18, fig. 9, 10.

2) Den i årsberättelsen 1826 anmälda nya Antilopen, *A. guttuosa* OTTO, är måhända identisk med denna *Addax*, eller åtminstone närmast.

sannolikt densamma som PLINII Dama, från Nubien, och först af de nu beskrifne exemplaren åter bestämbar. LICHTENSTEIN har af densamma afbildat båda könen, så väl fullväxta som yngre.

Ännu finnas här figurer och anmärkningar öfver *Antilope Dorcas* PALLAS; redan af LINNÉ igenkänd för AELIANS och de gamles Dorcas, den i norra Afrika mest utbredda och ymnigaste art. Den förekommer ofta på antika lemningar, och några prof på sådana figurer äro här äfven bifogade ¹⁾).

För Zoologer är slutligen den anmärkning vigtig, att hornen af denna Dorcas, och förmodligen äfven af flere andra Antiloper, hos unga djur visa en helt annan vridning och annat utseende än hos fullväxta; och att således, bland de af Författare uppförda arter, möjligtvis torde finnas några, som endast äro yngre individer af andra arter ²⁾).

Histoire des Mammifères. Det stora praktverket: "Histoire des Mammifères, par GEOFFROY SAINT-HILAIRE et FRED. CUVIER" har blifvit fortsatt, allde-

¹⁾ Utur Descr. de l'Egypt. Vol. I. Tab. 59, f. 5; samt en annan efter en Papyrus-Rulle i Kongl. Bibliotheket i Berlin.

²⁾ T. ex. sådana som BLAINVILLES, af högst ofullkomliga anledningar uppställda: *A. acuticornis*, *A. naso maculata* (sic!), *A. Landiana*.

De af LICHTENSTEIN här beskrifna Antilopers arabiska namn äro, enligt EHRENDERG:

Ant. leucoryx: Abu harb.

Addax: Abu Akasch.

Dama: Addra.

Dorcas: Ariel.

les i samma stil som förut; således med samma förtjenst och med samma brister. På de stora foliobladen erhålla vi ännu äfven af de större djuren figurer, som kunde passa i en octav, och textförfattarens förnäma förakt för den Linnéiska Systematiken har föranledt honom, att ibland alldeles icke bifoga något systematiskt namn. Texten lider i allmänhet af samma fel som förut ¹⁾).

ANDR. SMITH har beskrifvit ett par Mammalier från södra Afrika, neml. *Hyæna villosa*, och *Hyrax arboreus*; den förra är tillika afbildad ²⁾).

ISIDORE GEOFFR. de ST. HILAIRE har ^{Nya So-}lemnat åtskilliga anmärkningar öfver släg- ^{rex-ar-}ter. tet *Sorex*, och beskrifvit några hithörande nya eller föga bekanta arter ³⁾). Bland dessa äro äfven de balsamerade, som PAS-

¹⁾ Vi hafva i de sednare hitkomna häftena erhållit figurer på följande Mammalier: Chat à ventre tacheté, från Norra America. — Vansire, en Viverra — utan uppgift på hvärifrån! — Simia Midas LINN; — Sciurus niger; — Daman; — Chat de Nepaul (*Felis obscura*); — Le Dauw, *Equus montanus* BURCHELL; — Galera, eller Laïra; — *Felis caligata* TEMM.; — *Sciurus magnicaudatus* SAY; — *Halmaturus giganteus*, fem.; *Equus Zebra*, fem.; — *Felis Chaus*; — Antilope pygmaea; Antilope scripta; — *Felis tigrina*.

²⁾ Linn. Transact. XV, II, p. 460.

³⁾ Mem. du Muséum d'hist. nat. 8:me année, 2:me Cah. p. 117, Pl. 4. — De här bestämda arter äro: *Sorex personatus*, *flavescens*, *religiosus*, *Sonneratii*, *giganteus*.

SALAQVA funnit i Hecatomberna vid Thebe, och som äro derigenom så högst märkvärdiga, att de nu mera icke finnas lefvande i Egypten, utan bekräfta den åsigten, att antingen en del af de djur som fordom bebodt Egypten nu mera icke finnas der; eller ock, att de gamla Egypterne hämtade från Indien åtskilliga bland föremålen för deras culte. Alla dessa balsamerade näbbmöss funnos i en af grafvarne i Necropolis vid Thebe; de lågo blandade med åtskilliga andra djur, såsom Grodor, Svalor, en liten orm, och en Scarabé, som af LATREILLE igenkändes för *Copris Sabaeus* FABR. — Det förtjenar anmärkas, att intet af dessa djur fans omgifvet af band, eller lindadt, ehuru detta eljest varit vanliga förhållandet med balsamerade föremål. — Dessa balsamerade *Sorex*-arter bestämmas af Is. GEOFFR. DE ST. HILAIRE såsom hörande till *Sorex religiosus*, n. sp.; och till *Sorex giganteus*.

Tyska
Sorex-
arter.

Öfver de i Tyskland förekommande *Sorex*-arter har BREHM lemnat en utförlig uppsats i sin ornithologiska tidskrift "Ornis" ¹⁾. Här afhandlas ej endast dessa djurs utseende ganska omständligt, utan äfven deras tillhåll och lefnadssätt.

Tyska
Vesper-
tilioner.

BREHM har i samma Tidskrift, infört åtskilliga anmärkningar rörande de i Författarens hemort förekommande Läder-

¹⁾ Ornis, 2 Heft., pag. 25. — Förf. beskriver här 4 arter, neml. *Sorex fodiens*; *S. amphius*; *S. natans*, och *S. stagnalis*. De 3 sistnämde anses såsom förut obekanta.

lappar, af hvilka han här sökt bestämma ej mindre än 15 Species, hvaribland 3:ne nya ¹⁾. Utom *Rhinolophus ferrum equinum* höra alla de andra till det egentliga släktet *Vespertilio*, hvars européiska arter i sednare tider nu blifvit så mycket granskade och tillökta, att äfven våra Svenska arter torde förtjena en nogare jemförelse med dessa, och en ny revision. —

Märkvärdig är BREHMS påstående, att Flädermössens honor skola samlas och lefva tillsamman under den tid de äro drägtiga.

I Prins MAXIM. AF WIEDS teckningar öfver Brasiliens Djurarter (N:o 10) förekommer äfven en art af Vespertilioner, som anses bilda ett nytt slägte; den kallas *Desmodus rufus*, och synes komma nära *Rhinolophus*.

Under tittel af Atlas till E. RÜPPELS Resa i norra Afrika har man nyligen börjat utgifva ett med colorerade figurer prydt folio-verk, som kommer att framställa de nya, eller eljest märkvärdiga djur, som denna outtröttliga Resande upptäckt. De under förra året utkomna häften (N:o 2 och 3) framställa 3 Mammalier, jemte Cranier af Cameloparden, både af hanen och honan ²⁾.

Vid beskrifningen öfver Kapten KINGS resa i Söderhafvet finnes i ett tillägg anmärkningar och beskrifningar öfver de na-af KING.

¹⁾ Ornith., von C. L. BREHM, III Heft. (Jena 1827, 8), pag. 17.

²⁾ De här afbildade Mammalier äro *Vespertilio Temminckii*, *Antilope Addax*, och *Canis famelicus*.

turhistoriska föremål, som blifvit skördade. Vertebraterna äro bestämda och beskrifna af GRAY; — Insecter och Zoophyter af W. S. MACLEAY, Molluskerna åter af GRAY. — De här anförda Mammalier äro endast 6. — De öfriga bidragen skola längre fram anmälas ¹⁾).

TEM-
MINCKS
Mono-
gra-
phier.

TEMMINCK har i sin 6:te Monographie de Mammalogie riktat Vetenskapen med en afhandling om det Läderlappsslägte som ILLIGER kallat *Dysopes*, hvilket tillhör både gamla och nya Continenten, och är ett af de mest naturliga inom denna vidsträckt ordning ²⁾). TEMMINCK förenar härmed *Nyctinomus* GEOFF., och anmärker de af olika ålder eller andra tillfälligheter uppkomna olikheter i tändernas antal och proportioner, som ofta bland Läderlapparna äga rum, och hvilka ej sällan föranledt onaturliga söndersplittringar utaf genera, af Författare, som endast fäst sig vid dylika artificiella slägtmärken, utan att nog taga hela den öfriga kroppsformen i öfvervägande. Af de 11 bestämda arter som TEMMINCK här beskrifver, och hvilkas synonymie han tillika sorgfälligt sökt utreda, tillhöra 5 den gamla Continenten, och 6 den nya. Någon karakter, som kunde tjena att skilja den nya Continentens arter från den gamlas, har ej kunnat upptäckas. Åtta
af

¹⁾ Narrative of a Survey of the intertropical and western Coasts of Australia, by Captain PH. P. KING. London 1827, 8. — 2 Vol. c. figg.

²⁾ *Dysopes* ILLIG.; *Molossus* Geoff. Cuv.; *Nyctinomus* Geoff.; *Cheiromeles* Horsf.

af dessa arter äro här afbildade, och dessutom finnas bifogade upplysande figurer öfver deras skelett, samt olikheten i kranier och i tandbyggnad.

I den 7:de Monographien af samma arbete har TEMMINCK lemnat beskrifning och teckning öfver ett nytt genus bland *Glires*, kalladt *Aulacodus*. Djuret fans förvaradt i sprit, utan anmärkt fädernesland, och utgör en ny art, som kallas *Aulacodus Swinderi*. Storlek och form något nära som *Hypudaeus amphibius*. TEMMINCK har bifogat teckning af skelettet och af några anatomiska partier.

Vid slutet af denna Monographie har System TEMMINCK bifogat en systematisk öfversigt ^{öfver} Mamma- af de genera bland Mammalierna som kom- lierna. mit till hans kunskap, och dem han ansett sig kunna antaga. Han har vid hvarje slägte bifogat antalet af bestämda arter, som nu äro kända. Ehuru i allmänhet systematiska detaljer ej kunna äga det allmänna intresse, att de äro lämpliga att upptagas i denna årsberättelse, torde dock ett utdrag af denna systematiska öfversigt här kanske vara på sitt ställe. Ty dels sätter den läsaren i tillfälle att återfinna platsen för de talrika nya genera af Mammalier, som redan förut i dessa årsberättelser blifvit omnämde, dels lemnar den en öfversigt af denna vetenskapsgrens systematiska utseende nu för tiden; och detta så mycket hellre, som TEMMINCK i denna Tableau methodique till sina naturliga släkten återfört ganska många af de små och föga be-

stämda genera, hvartill en del nya Författare nog småaktigt söndersplittrat vissa familjer. — Ett anförande af species under hvarje slägte har här ej ingått i TEMMINCKS plan. — Jag bör endast anmärka, att jag här infört de latinska namnen på Ordningar och familjer, i stället för de Franska, dem TEMMINCK nyttjat, samt äfven vid ett och annat genus föredragit en mera classisk benämning.

Mammalia.

Ordo I. BIMANA.

TEM-
MINCKS
System
af Mam-
mali-
erna.

I. Genus I. Homo.

Ordo II. QUADRUMANA.

Tribus I. (Tillhöriga gamla continenten.)

1. Simia LINN, — 2 bestämda arter, och en tvifvelaktig.
2. Hylobates ILL. — 4 arter.
3. Colobus GEOFFR. — 2 arter.
4. Semnopithecus FREDR. CUV. — 12 arter.
(Detta slägte torde kunna förenas med Colobus.)
5. Cercopithecus BRISS. — 30 arter.
6. Inuus GEOFFR. — 1 art.
7. Cynocephalus BRISS. — 9 arter.

Tribus 2. (Tillhöra nya continenten).

8. Mycetes ILL. — 6 arter (samt 1 tvifvelaktig.)
9. Ateles GEOFFR. — 8 arter.
10. Cebus ERXLEB. — (Antalet af arter in-

om detta slägte är ännu ej bestämdt, ty troligen äro flere så kallade arter endast varieteter af andra.)

11. Pithecia GEOFF. — 6—7 arter.
12. Lagothrix GEOFF. — 2 arter.
13. Callithrix CUV. — 8 arter.
14. Hapale ILL. — 15—16 arter.
15. Nocthora F. CUV. (Aotus ILL. Nyctipithecus SPIX.) — 3 arter, som äro nattdjur.

Tribus 3. (Lemures.)

16. Otolicnus ILLIG. — 3—4 arter.
17. Tarsius STORR. — 1 art. (*T. Daubentonii*, som blifvit beskrifven såsom 3 arter.)

— Cheirogaleus GEOFFR. — Ett ej fullkomligen bestämdt slägte, med omkring 3 arter.

18. Stenops ILL. — 5 arter.
19. Lichanotus ILL. — 1 art.
20. Lemur LINN. — 12 arter.
21. Galeopithecus PALL. — Blott 3 arter, till hvilka de öfriga uppgifna namnen höra såsom synonymer.

Orda III. CHIROPTERA. (Flädermöss.)

1. Dysopes ILL. — 11 bekanta arter, och 8 andra uppgifna, samt en europeisk, föga känd. (Hit hörer äfven *Thyroptera* SPIX.)
2. Pteropus BRISS. — 17 arter.
3. Cephalotes GEOFF. — 2 arter.
4. Stenoderma GEOFF. — 1 art, — Ett tvifvelaktigt genus, måhända blott grundadt på en ung individ af en *Dysopes* TEMM.

5. Mormoops LEACH. — 1 art.
6. Noctilio GEOFF. — 1 art (*Vesp. leporinus* LINN.
7. Phyllostoma GEOFF. — 11—12 arter.
8. Vampyrus GEOFF. — 1 väl bekant art (*Vesp. Spectrum*); tvenne andra uppgifna af SPIX.
9. Glossophaga GEOFFR. — 6 arter.
10. Megaderma GEOFFR. — 3 arter.
11. Rhinolophus GEOFFR. — 14 arter, samt 2 tvifvelaktiga.
12. Nycteris GEOFFR. — 3 arter.
13. Rhinopoma GEOFFR. — 1 art.
14. Taphozous GEOFFR. — 7 arter. (Hit hörer äfven släktet *Saccopteryx* ILL.)
15. Emballonura KUHLE. — 2 arter, och en osäker. (Hit hörer äfven det Genus, som SPIX kallat *Proboscidea* (sic!!).
16. Nycticejus RAFIN. — 8 arter, och troligen flere. — (Tvifvelaktigt slägte.)
 Obs. *Hypexodon* och *Atalapha* RAF. äro släkten som ånyo måste granskas, innan de kunna bestämmas.
17. Vespertilio LINN. — 35—40 arter.

Obs. TEMMINCK har ej kunnat utreda eller vågat antaga de af LEACH här föreslagna genera: *Celaeno*, *Aëlla*, *Scotophilus*, *Artibeus*, *Monophyllus* och *Nyctophilus*. — *Diphylla* SPIX är blott en *Glossophaga*. — *Desmodus* och *Diclidurus* MAXIM. NEUWIED, äro för TEMMINCK ännu obekanta.

Ordo IV. CARNIVORA (Carnassiers).

Tribus 1. Insectivora.

1. Erinaceus LINN. — 2 arter; dertill en osäker.
2. Sorex LINN. — 14—15 arter.
3. Hylogale TEMM. — 3 arter. (*Tupaja* RAFFLES.)
4. Mygale CUV. — 2—3 arter.
5. Scalops CUV. — 1 art; (*Sorex aquaticus* LINN.) — Dertill *Sc. pensylvanicus* HARL.
6. Chrysochloris CUV. — 1 art.
7. Condylura ILL. — 1 art.
8. Talpa LINN. — 3 arter.
9. Centetes ILL. — 3 arter.

Tribus 2. Ferae.

10. Ursus LINN. — 10—11 arter. (TEMMINCK antager ej den nyare sönderdelningen af detta slägte.)
11. Procyon STORR. — 2 arter.
12. Nasua STORR. — 2 arter.
13. Cercoleptes ILL. — 1 art. (*C. caudivolutus* ILL.)
14. Meles ¹⁾. — 2 arter.

Obs. *Arctonyx collaris*, *Bali-saur* FR. CUV., kommer troligen att här bilda ett nytt genus.

15. Mydaeus FR. CUV. — 2 arter.
16. Gulo RETZ. — 5 arter, ännu föga noggrant bestämda. —

¹⁾ Det är anmärkningsvärdt huru Fransyska författare, och här äfven TEMMINCK, kunnat föredraga benämningen *Taxus* på detta djur, då denna benämning redan så länge tillhört det bekanta trädet af samma namn.

17. *Arctictis* TEMM. — 1 art (*Ictides VALENCIENNES*; Binturong noir FR. CUV. är hanen, Bint. à front blanc honan.)
 Obs. *Ailurus fulgens* FR. CUV. Hist. des mammifères synes måhända här få sin plats.
18. *Paradoxurus* FR. CUV., — 6 arter.
19. *Mustela* LINN. — Omkring 20 arter.
20. *Lutra* BRISS. — 6 arter.
21. *Mephitis* CUV. — 1—2 arter.
22. *Herpestes* ILL. — 11 arter. (Hit äfven släktet *Mangusta* FR. CUV.)
23. *Ryzaena* ILL. — 1 art. *R. zenick*.
24. *Viverra* LINN. — 9 arter.
25. *Canis* LINN. — 30 arter; dessutom några flera uppgifna af Amerikanska Författare. — *Megalotis Cerdo* ILL. hörer, som man nu vet, äfven hit.
26. *Proteles* I. GEOFFR. — 1 art.
27. *Hyaena* BRISS. — 2 väl bekanta arter och en tredje ofullständigt beskrifven. — *Hyaena picta* TEMM. hör till *Canis*.
28. *Felis* LINN. — 30 bestämda arter, samt 7 eller 8 ännu tvifvelaktiga.

Tribus 3. Amphibia.

29. *Phoca* LINN. — 14—15 arter; troligen flere.
30. *Otaria* PÉRON. — 6 arter.
31. *Trichechus* LINN. — 1 art.

ORDO V. MARSUPIALES.

1. *Didelphis* LINN. — 12 arter.
2. *Cheironectes* ILL. — 1 art.

3. Phascogale TEMM. — 2 arter.
4. Thylacinus TEMM. (Thylacis ILL.) 1 art.
5. Dasyurus GEOFFR. — 4 arter.
6. Perameles GEOFFR. — 1 art.
7. Phalangista GEOFFR. — 8 arter.
8. Petaurus SHAW. — 5 arter.
9. Hypsiprymnus ILL. — 2—3 arter. —
Det torde bli fråga om detta genus är
nog skildt från det följande.
10. Halmaturus ILL. — 8 arter.
11. Phascolarctos BLAINV. — 1 art.
12. Phascolomys GEOFF. — 1 art.

Ordo VI. GLIRES ¹⁾.

1. Castor LINN. — 2 arter.
2. Fiber CUV. — 1 art.
3. Hypudaeus ILLIG. — Omkring 20 ar-
ter äro af Författare anförda, men
detta slägte fordrar ny mönstring.
4. Lemmus CUV. TEMM. — omkring 8 arter.
5. Spalax GÜLDENST. — 2—3 arter.
6. Echimys GEOFF. — 8 arter.
7. Myoxus GMEL. — 6 arter.
8. Myopotamus COMMERS. — 1 art.
9. Hydromys GEOFF. ILL. — 2 arter.
10. Isodon SAY. (Capromys (sic!!) DES-
MAR. TEMM.) — 1 art; samt en twif-
velaktig.
11. Mus LINN. — 34—40 arter. Detta släg-
tes arter återstå ännu att bättre utre-

¹⁾ TEMMINCK anmärker med skäl, att många af de hithörande djuren äro felaktigt uppställda, och att i synnerhet genera *Hypudaeus*, *Georychus*, *Mus*, *Sceritus* och *Meriones* förtjena en förnyad granskning.

da. De här bildade nya genera äro li-
kaledes tvifvel underkastade, då de
till en del äro grundade på tandbygg-
nadens olikhet hos yngre djur; hvar-
före möjligtvis samma art, såsom full-
växt, kan figurera i ett annat genus.

12. *Cricetus* CUV. — 10—12 arter.
12. 1. *Ascomys* LICHTENST. — 1 art.
13. *Bathyergus* ILLIG. — 2 arter.
14. *Pedetes* ILL. — 1 art.
15. *Dipus* GMEL. — 7? arter.
16. *Meriones* ILL. — 5—6 arter; samt 4
af RAFINESQUE ofullständigt uppgifna.
17. *Aulacodus* SWIND. — 1 art.
18. *Arctomys*. — 1) 4 säkra, 4 tvifvelak-
tiga arter.
19. *Spermophilus* FR. CUV. — 5 arter.
20. *Sciurus* LINN. — 30 bekanta arter; samt
8—10 osäkra.

Obs. TEMMINCK förkastar här, san-
nolikt med största skäl, alla de nya
släkten, dem GEOFFROY ST. HILAIRE
sökt bilda af detta genus, enligt ka-
rakterer, som i ett zoologiskt system
hittills aldrig varit antagna, och för-
modligen ej blifva det 2).

— *Tamias* ILL. förenas äfven med *Sciurus*,
emedan dess olika lefnadssätt och de
yttre karaktererna ej alltid öfverens-
stämma.

21. *Pteromys* CUV. — 8 arter.
22. *Cheiromys* CUV. — 1 art.

1) För detta namn citeras åter LINNÉ med orätt-
visa.

2) Jemf. Årsberätt.

23. *Hystrix* BRISS. — 4 arter.
24. *Sinoetherus* FR. CUV. — 2—3 arter.
25. *Lepus* LINN. — 12 bestämda arter.
26. *Lagomys* GEOFFR. — 3 arter.
27. *Hydrochoerus* BRISS. — 1 art.
28. *Cavia* ERXLEB. — 3 arter.
29. *Dasyprocta* ILLIG. — 4 arter.
30. *Coelogenys* FR. CUV. — 2 arter.

Ordo VII. EDENTATA.

1. *Bradypus* LINN. — 3 arter.
2. *Dasypus* LINN. — 8 arter. — Torde hellre böra delas i 2:ne afdelningar än i särskilda genera.

Obs. Om *Chlamyphorus* yttrar sig TEMMINCK ej särskilt.

3. *Orycteropus* GEOFFR. — 1 art.
4. *Myrmecophaga* LINN. — 4 arter, samt måhända ännu 2.
5. *Manis* LINN. — 3 bestämda arter.

Orda VIII. PACHYDERMATA.

1. *Elephas* LINN. 2 arter. — (TEMMINCK anmärker här, att norra och södra Afrikas Elephanter ej äro skilda, och att man oriktigt bemödat sig att så framställa dem.)
2. *Hippopotamus* LINN. — blott 1 bestämd art.
3. *Phaschochoeres* F. CUV. — 2 arter (neml. *Sus aethiopicus* LINN. och *Phasc. barbatus* RUPPEL.)
4. *Sus* LINN. 3 förut bekanta arter, samt ännu 3 från Australien.

5. Dicotyles CUV. — 2 arter.
6. Rhinoceros LINN. — 4 väl bestämda arter; en 5:te art, som BURCHELL omnämnt, fordrar vidare bekräftelse.
7. Hyrax HERMANN. — 1 art.
8. Tapirus BRISS. — 2 bekanta arter. (En 3:dje art, som skulle finnas i China, beror blott på osäkra anledningar.)
9. Equus LINN. — 6 verkligen bestämda arter.

Ordo IX. RUMINANTIA.

Tribus 1. — Utan horn.

1. Camelus LINN. — 2 arter.
2. Auchenia ILLIG. — 3 arter (Lama, Vicugna, Paco.)
3. Moschus LINN. — 4—5 arter.
Tribus 2. — Hannen försedd med horn.¹⁾
4. Cervus LINN. — 23—24 arter.
Tribus 3. — Hårbeklädda benaktiga utväxter i hornens ställe.
5. Camelopardalis LINN. — 1 art.
Tribus 4 — Horn med qvicka.
6. Antilope PALL. — 43 bestämda arter; flere ännu obestämda.
7. Catoblepas AELIAN. — 2 arter.
8. Capra LINN. — 4—5 arter.

¹⁾ Sjelfva afdelningen är väl naturlig, men ej så TEMMINCKS karakter, ty som bekant har äfven Renens *hona* horn. Bättre är karakteren af sjelfva dessa hornens olika beskaffenhet, hvarföre de ock i andra språk hafva ett eget namn, (Cerata, Geweihe, des bois, &c.) som i svenska språket saknas.

9. Ovis LINN. — 6—7 bestämda arter.
 10. Bos LINN. — 9 arter. ¹⁾
-

Ordo X. CETAE.

Tribus 1. Herbivora.

1. Manatus LINN. — 2 bestämda arter, samt en osäker.
 2. Halicore ILLIG. — 1 art. (H. Dugong).
 3. Stellerus CUV. — 1 art.

Tribus 2. Piscivora.

4. Delphinus LINN. — 15—16 väl kända arter; 14 andra äro ännu osäkra, och några af dessa säkert endast synonyma till de redan bekanta.
 5. Monodon LINN. — 1 bestämd art; 2 eller 3 andra osäkra.
 6. Physter LINN. — 2 arter äro något bättre kända än de 5 eller 6 andra, hvarom vår kunskap blott beror på högst ofullständiga uppgifter.
 7. Balaena LINN. — 4—5 arter.
-

Ordo XI. MONOTREMATA.

1. Tachyglossus ILL. — (*Echidna* CUV. TEMM.) — En enda art, *Tach. hystrix*; ty *T. setosus* är endast densamma såsom yngre.

¹⁾ Med fögnad finner man här, att TEMMINCK ej funnit skäl att upptaga eller ens omnämna dessa, så kallade genera eller subgenera dem BLAINVILLE framställt under de mest barbariskt hopsmidda namn, t. ex. *Ovibos*, *Antilocapra*, *Boselaphus*, *Alcelaphus* o. s. v.

2. Ornithorhynchus BLUMENB. — TEMMINCK anser 2 arter vara väl skilda och bestämda, neml. *Orn. rufus* och *fuscus* ¹⁾).

Obs. Denna ordning är af TEMMINCK provisoriskt uppförd vid slutet af Mammalierna, såsom anvisande öfvergången till Amphibier och Foglar ²⁾).

1) Att dessa skulle vara skilda arter, nekas dock af flere nyare författare.

- 2) *Litteratur rörande Zoologie i allmänhet.*

L'homme (Homo), Essai zoologique sur le genre humain. 2:e edit. par BORY de SAINT-VINCENT. 2 Vol. in 18. Paris 1827. 8.

Illustrations of Zoology, being Representations of new, rare or otherwise remarkable subjects of the Animal Kingdom, drawn and coloured after nature, with descriptions letterpress. By J. WILSON. Edinburgh 1827. N:o 1. Atlas 4:o. (I detta första häfte finnas afbildade: *Felis concolor*, *Falco coerulescens*, *Larus Sabini*, *Noctua strix*.)

Remarques sur la Zoologie des iles Malouines, faites pendant le voyage autour du monde de la Corvette la Coquille, en 1822—1825; par GARNOT. — Ann. des sc. nat. Jan. 1826. p. 39.

Innefattar i synnerhet anmärkningar rörande de här förekommande foglar, hvaraf äfven några nya arter beskrivas.

Säugethiere und Vögel auf den Sudeten, von KAUF. Isis XX, Heft 6—7. p. 566.

Litteratur rörande Mammalierna.

Beiträge zur Naturgeschichte von Brasilien, von MAX. PRINZEN zu WIED. — 2:r Band. Weimar 1826, 8:o Tab. 5.

Ornithologie.

Bland de utmärktare bidragen för Ornithologien må nämnas J. WAGLERS ^{WAG-}Sy-^{LERs} Sy-^{stema} Avium.

Detta rikhaltiga Arbeta afhandlar 82 arter af Mammalier, bland hvilka ett ringare antal af Ruminantia, men så mycket flere Quadrumaner, Rosdjur, och Insectätande djurarter.

American Natural History; by J. D. GODMAN. Vol. I. P. I., MASTOLOGY. Philadelphia 1826; 8; c. Tab.

Greath and Habits of a Young Rhinoceros; by HODGSON. Edinb. New Phil. Journ. Oct. — Dec. 1827. p. 199.

Note sur un Guanago vivant (*Auchenia Vicugna*), par LESSON. Bullet. univ. Sept. 1827.

Remarques sur le Cochon Marron, ses habitudes et ses differences avec le Pécari ou Patira de la Guyane; par NOYER. Annal. de la Soc. Linn. de Paris, Juillet 1825, p. 226.

R. HILLS: Remarks on the Antilope Chickara; Linn. Transact. Vol. XV, p. 501. c. fig.

Sur une nouvelle espèce de Rongeur Fouis-seur du Brésil; par H. DE BLAINVILLE. Ann. des Sc. nat. Sept. 1826. p. 97. — Djuret kal-las *Ctenomys brasiliensis*. Framställningen ut-förlig, men ej bestämd.

Sur l'identité de deux espèces nominales d'Ornithorhynche; par GEOFFR. DE ST. HILAIRE. Ann. des Sc. nat. Dec. 1826. p. 451.

Sur un appareil glanduleux récemment dé-couvert en Allemagne dans l'Ornithorhynche, situé sur les flancs de la région abdominale, et faussement considéré comme une glande mammaire; par GEOFFR. DE ST. HILAIRE. Ann. des Sc. nat. Dec. 1826. p. 457. — Förf. på-står att den af MECKEL upptäckta stora kör-teln, ej är någon mjölk-körtel, — således ej bevisar att *Ornithorhynchus* är ett däggande djur, — utan ett annat organ, måhända hell-re analogt med något som finnes hos Vatten-Salamandrar, o. s. v.

stema Avium¹⁾), ett försök att i ett arbete samla alla hittills bekanta och bestämda fogelararter, som eljest finnas spridda i olika författares arbeten, och i Europas särskilda Muséer. Ett sådant verk har länge varit af behovet på det högsta påkalladt. — Förf. har för detta ändamål besökt Muséerna i Paris, London och Leyden, utom München, der han är bosatt. (Muséerna i Wien och Berlin äro deremot obesökta.) Hvarje Genus och hvarje art äro noggrant beskrifna, med användande af LILIGERS Terminologie; synonymie och vistelseorter, könskillnad, och äfven olika utseende under olika perioder, så mycket möjligt upptagna. Äfven Nomenclaturen synes vara kritiskt, och måhända alltför kritiskt, behandlad, och detta arbete synes på det hela komma att blifva af mycket inflytande i Ornithologiens nästkommande period. Författaren afhandlar hvarje genus särskilt, utan afseende på dess systematiska plats, och ämnar först vid arbetets slut bifoga den systematiska öfversigten. Om den rikedom på arter, som detta arbete kommer att innefatta, kan man dömma af följande uppgift på antalet inom vis-

Getreue Darstellung und Beschreibung der Thiere, die in der Arzneymittellehre in Betracht kommen; von J. F. BRANDT und J. T. C. RATZBURG. Berlin 1827, 4:o. — Heft. 1, mit 5 col. Tafeln. — (Rec. i Isis XX: 11, p. 964.)

¹⁾ Systema Avium, auct. J. WAGLER; Stuttgartiae, 1827. 8. — (Recens. i Isis XX, Heft 10, pag. 864.)

sa genera; t. ex. *Ramphastos* 14 Arter; *Pteroglossus* 12; *Picus* 102; *Buceros* 20; *Columba* 113; *Ibis* 17, o. s. v.

CH. L. BONAPARTE, som med så mycken förtjenst fortsatt WILSONS forskningar rörande Nord-Amerikas Ornithologie, har lemnat en allmän öfversigt af alla de bestämda fogelarter, som hittills blifvit upptäckte inom de Förenade staterna ¹⁾. De utgöra tillsammans ett antal af 362 arter, hvaraf 209 landfoglar och 153 sjöfoglar. Af dessa äro 116 arter gemensamma för de Förenade staterna och för Europa, (neml. 27 landfoglar, och 89 sjöfoglar;) — 246 arter (182 land- 64 sjöfoglar) äro icke funne i Europa.

BONAPARTES
ORNI-
THOL. ar-
beten.

Af TEMMINCKS vackra arbete Planches coloriées d'oiseaux hafva vi sedan förra årsberättelsens afgifvande erhållit Livr. 71—75. Utom de sköna och praktfulla figurerna, och den kritiskt bearbetade texten, bör äfven anmärkas den intressanta och högst välkomna öfversigt af de till vissa släkten

TEM-
MINCKS
Planch.
col. d'oi-
seaux.

¹⁾ Catalogue of the Birds of United States, systematically arranged in Ordines, Familles, Genera &c. by CHARLES L. BONAPARTE. — Contributions of the Maclurian Lyceum, of the Arts and Sciences; January 1827, N:o 1. p. 8. Philadelphia 1827, 8:o. — Af de här anförda 362 arter äro 270 redan gifne af WILSON; 16 äro beskrifne i den redan utkomna delen af BONAPARTES arbete, 76 återstå såsom tillökning för den följande.

Den för ett år sedan af ryktet och Journaler meddelade underrättelse, att Vetenskaperna förlorat denna Författare, synes lyckligtvis vara ogrundad.

hörande bekanta arter, som TEMMINCK nu börjat bifoga. En sådan öfversigt öfver släktet *Corvus*, i sednare inskränkta bemärkelse, medföljer 70:de häftet. Oaktadt denna inskränkning af släktet till blott sådana arter, som öfverensstämman med *C. Corax*, *Corone*, *Monedula* o. s. v., innefattar det samma dock 18 bekanta arter. — På samma sätt lemnas äfven en öfversigt öfver släktet *Crypturus* LATH., (*Tinamus* LATH.) och dess tillhörande 15 arter. — Likaledes öfver *Phoenicopterus* LINN., 3 arter, hvaraf den europeiska får namn af *Ph. antiquorum*, sedan TEMMINCK visat, att den amerikanska *Ph. ruber* är en annan art. — Den intressantaste af dessa nu lemnade monographiska framställningar torde dock vara den öfver släktet *Vultur*, (*Gamm.*) sedan *Gypaëtes* och *Cathartes* blifvit fränskilda, — emedan äfven dessa arters högst intrasslade synonymie här blifvit utredd. De hithörande bestämda *Gammar* utgöra ännu ett antal af 10 arter, hvaraf endast 2 synas tillhöra Europa ¹⁾.

Äfven

¹⁾ Nemligen: *V. arrianus*, och *V. fulvus* ehuru kanske någon af de norr-afrikanska kan någongång händelsevis synas i södra Europa. — De såsom europeiska uppförda *Gammar*, under namn af *Vultur cinereus*, *bengalensis*, *vulgaris*, *niger* och *cristatus*, utgöra blott den intrasslade synonymien till *Vultur arrianus* LA PEYROUSE, TEMM. — De af TEMMINCK här antagna *Arter* äro: 1, *V. auricularis*; — 2, *Pondicerianus*; 3, *imperialis*, 4, *aegyptius*; 5, *arrianus*; 6, *fulvus*; 7, *indicus*; 8, *Kolbi*; 9, *galericulatus*; 10, *cathartoides* TEMM. (*V. angolensis* LATH.)

Äfven det med *Vultures* närmast beslägtade genus: *Gypaëtus* STORR, eller det egentliga Gamm-släktet är här monographiseradt. TEMMINCK anser likväl endast den beryktade *Lämmergeyer*, *G. barbatus*, med rätta höra hit, och måhända äfven *G. caffer* LEVAILL. — Berättelserna om dessa Roffoglars styrka och djerfhet, äro till en stor del öfverdrifna.

Öfversigten af *Hemipodius* TEMM. visar 11 bestämda arter, och af *Pomatorhinus* HORSE. 3 arter. —

Ett här förekommande nytt slägte, *Orthonyx* TEMM., är grundadt på en enda art, *Orth. spinicaudus*. Det synes komma närmast till *Dendrocolaptes*. Ortho-
nyx.

Jag nämde redan i förra årsberättelsen, att den besynnerliga fogel, som Baron von PAYKULL beskrefvit under namn af *Dromas Ardeola*, och hvarom kunskapen sedan flera decennier berodt på det enda här förvarade exemplaret, nu åter blifvit upptäckt i Abyssinien, och äfven af TEMMINCK, i ofvannämde arbete afbildad. — Den tid, som förflöt, innan Texten till denna figur hann utkomma, lemnade DUPONT tillfälle att öfver samma fogel lemna en beskrifning, och en figur på hannen ¹⁾.

¹⁾ Annales des Sc. naturelles, Octobre 1826, pag. 184; Pl. 45. — Hr DUPONT synes ej haft någon kunskap om, att denna fogel redan af PAYKULL var beskrefven; emedan han anser den som en ny art, och kallar den *Dr. Ardeola* Temminck. — Hr. TEMMINCK deremot har gjort rättvisa åt den första upptäckaren.

— Af TEMMINCK's sedan utkomna text se vi nu, att denna fogel blifvit funnen vid kusterna af röda hafvet och äfven i Bengalen; och att, enligt denna Författares åsigt, dess plats i systemet blir mellan *Scopus* och *Phoenicopterus* ¹⁾).

Ornis, af
BREHM. Redan år 1824 började BREHM, att, under titel af *Ornis*, utgifva ett slags periodisk skrift för ornithologiska uppsatser ²⁾. De trenne Häften af detta arbete, som hittills utkommit, innehålla i synnerhet afhandlingar rörande Tysklands eller Nordens foglar, som ofta äro ganska utförliga om vissa foglars lefnadssätt och deras olika utseende, eller olika drägter, vid olika ålder eller årstid. Genom åtskilliga utdrag ur Prof. NILSSONS rikhaltiga Skandinaviska Fauna blifva denna Författares observationer äfven för Tysklands Ornithologer bekanta. — En af de intressantare uppsatserna angår förhållandet och sedvanorna af

¹⁾ De i dessa sednare häften afbildade och beskrifna foglar äro följande: *Phoenicopterus pygmaeus*; — *Falco Tachiro*; *Porphyrio smaragdinus*; *Picus puniceus*; *Corvus splendens*; *Sterna melauchen*; *St. melanogaster*; *Orthonyx spinicaudus* m. f.; *Vultur imperialis*; *Dryophila alecto*, *Gypaëtus barbatus*; *Strix furcata*; *Picus superciliaris*; *Meliphaga leucotis*; *Garrula gubernatrix*; *Falco lacernulatus*; *Falco liventer*; *Garrulus ultramarinus*; *Pomatorhinus turdinus*; *Myiothera gularis*, *pyrogenys*, *leucophris*, *epilepidota*, *grammiceps*.

²⁾ *Ornis* oder das Neueste und Wichtigste der Vogelkunde und Anziehendes aus der Thierkunde in Verbindung mit mehreren Naturforschern herausgegeben von CHR. L. BREHM. I—III. Heft. Jena 1824—1827, 8:o.

en tam Trana, framställde af Frih. v. SEYFFERNTITZ. — Äfven några bidrag rörande Tysklands Mammalier finnas här upptagne.

I den förut änmälta Atlas till RÜPPELS Resa i Norra Afrika framställas äfven <sup>Nord-Afrikan-
ska fog-
lar.</sup> figurer på åtskilliga sällsynta foglar från detta land ¹⁾).

SWAINSON har närmare bestämt det <sup>Tachy-
phonus.</sup> subgenus af *Tanagra*, som VIEILLOT kallat *Tachyphonus*, samt riktat detsamma med 9 nya arter, alla från Brasilien ²⁾).

De af GRAY beskrifna foglar till Kapit. KINGS resa i Söderhafvet utgöra blott ett ringa antal, ibland hvilka likväl en eller annan ny art ³⁾).

¹⁾ Neml. *Ciconia ephippiorynga*; *Turdoides* (sic!) *leucocephala*; *Alauda bifasciata*; *Caprimulgus infuscatus*; *Nectarinia metallica*, m. f. och *Ciconia Abdimii*.

²⁾ Journ. of Sciences; N:o XXXIX, p. 60. — Bullet. univ. Maj 1827. p. 111.

³⁾ Narrative of a Survey by KING &c. — I. c.

Ornithologisk Litteratur.

Ornithologie provençale ou Description avec figures coloriées de tous les oiseaux qui habitent constamment la Provence, ou qui n'y sont que de passage &c. par P. F. ROUX. — Livrais. XVIII.

A Synopsis of Birds discovered in Mexico by W. Bullock; by W. SWAINSON.

Account of the Habits of the Turkey Buzzard (*Cathartes Aura*), particularly with the view of exploding the opinion generally entertained of its extraordinary power of Smelling; by J. AUDUBON. — Edinb. New Phil. Journ. by JAMESON. Oct. — Dec. 1826, p. 172.

Nouvelle espèce de Martinet, (*Cypselus mystaceus*) par LESSON et GARNOT. Bullet.

Herpetologie.

Lysande
Grodor.

Ehuru man länge har känt, att mångfaldiga arter Insecter, Annelider och Zoo-phyter i mörkret gifva ett starkt phosphoriskt sken, har dock denna egenskap hittills aldrig blifvit anmärkt hos några vertebrerade djur; ty de hastigt försvinnande elektriska gnistor, som vid strykning framglimma från ett eller annat af dem, äro af en helt annan natur, än detta phosphoriska, permanenta, och ofta af djurets fria vilja beroende ljus ¹⁾).

F. БОЖЕ, en af de Naturforskare, som nyligen på Nederländska Regeringens be-

univ. Maj 1827, p. 113. — Från Nya Guinea.

Lophophorus Wallichii, n. sp. descr. by HARDWICKE. Transact. of Linn. Soc. Vol. XV. p. 166.

Nouvelle genre d'oiseau; par LESSON. Bulletin. univ. Maj 1827, p. 443. — Slägtet kallas *Syma*, är närmast till *Alcedo*; och består af en enda art från Nya Guinea.

Description d'un nouveau genre d'oiseau, *Todiramphus* (!); par LESSON. Bulletin. univ. Oct. 1827, p. 268. (Närmast *Alcedo*, hvaraf *Alc. sacra* föres hit).

Du Canard Pie, à pieds demi palmés, *Anas melaleuca* LATH., par le Bar. CUVIER. Ann. du Museum d'hist. nat. 7me année, 11me Cah. pag. 345. c. Fig.

Description de deux espèces nouvelles d'oiseaux, appartenant aux genres Mouette et Cormoran; par PARAUDEAU. Ann. des Sc. nat. Août 1826, p. 460. — (*Larus Audouinii* och *Carbo Desmasti*, båda från Sardinien och Corsica).

¹⁾ Äfven den phosphorescens, som observeras på Fiskars skeletter, o. s. v. är af ett annat förhållande.

kostnad undersökt Java, och nu äfven blifvit ett offer för sitt nit, har omnämnt, att på Goda Hoppsudden säges finnas ett slags grodor, som visa ett verkligen phosphoriskt sken; och man har äfven uti det i Köpenhamn förvarade manuscriptet af DANIEL ROLANDER funnit en utförlig berättelse om detta phénomén, hvilket han sjelf observerat ¹⁾.

Den Amphib, som framter denna besynnerlighet, är *Rana typhonia* LINN. redan förut ryktbar för det ovanligt starka och obehagliga buller, den om aftnarne förorsakar, äfvensom för sitt stygga utseende, och det slem dess kropp utsilar, hvarföre den af landets invånare anses såsom ganska giftig.

ROLANDER anmärkte att dessa grodors mun var inuti ljusgul, och så ofta de i mörkret öppnade gäpet, visade detsamma ett gult phosphoriskt sken; så att då djuren hastigt öppnade och åter tillslöto munnen, såg det ut liksom de sprutade eld ²⁾.

¹⁾ Isis Band XX, Heft 8 u. 9, pag. 726.

²⁾ Sedan Författaren förut omständligt beskrifvit dessa grodors tillhåll, utseende, samt obehagliga och skrällande läte, äro hans egna ord angående deras sken följande: *Vespere facto, horreum idem forte intravi, quod crepitantibus Ranis, quasi igne flavescente fatuo, illustrabatur; id quod postea saepe quoque observare licuit; scilicet dum vespere, plurimum pluviosis, crepitant, corpora sua sub tignis, tabulatis tectorum, aut ligni acervis, reconduunt, ut tantum caput promineat, cujus rictus amplius flavo micat, ut, illum inter crepitandum alternis claudendo et aperiendo, quasi ignem flavum vomere videantur. Hinc scripsit*

Denna amphib lemnar sålunda ett nytt bevis, att så vidunderliga saker fabeln än digtat, har dock Naturen, i framalstrandet af verkliga besynnerligheter, af digten knappt blifvit öfverträffad ¹⁾).

Orm-
gift.

Den nyligen i Rouen inträffade olyckshändelsen, att en person blifvit dödad genom bettet af den skallerorm, hån kringförde till åskådande, har varit ett föremål för Franska Vetenskaps-Academiens öfverläggningar ²⁾).

Den i Rouen bitne var sårad i handen och lefde derefter endast i 8 timmar,

vesperis dum aedes, quas sonitu cornicante implent, intraveris, flammis flavescentes, et per cantus intervalla intermittentes, animadvertentis.

Lysande
fogel?

¹⁾ Endast i följd af denna anmärkning torde här jemväl kunna anföras den besynnerliga uppgift, en Resande i Södra Amerika lemnat, nemligen, att der skulle finnas en fogel, på hvars hufvud vore en slags utväxt eller kam, som i mörkret spridde ett starkt phosphoriskt ljus. (FRORIEPS Notiz.) Den Resande hade likväl blott sett det starka ljuset, som genom luften flyttade sig från träd till träd; uppgiften att det härrörde från en fogel och den högst ofullständiga beskrifningen på densamma, bero ännu blott på Indianernas utsago. — Då, som bekant är, just i Södra Amerika de största och mest phosphoriskt lysande Insecter finnas, t. ex. de för sitt ljus så ryktbara arterna af *Elater*, kan det synastroligare, att den Resande sett någon sådan, och att något missförstånd eller en brist i språket, eller i tolkningen, föranledt, att åt denna flygande insect, gifva benämningen af fogel; ungefär liksom äfven hos oss fjäriln af allmogen kallas sommarfogel.

²⁾ Le globe 1827.

oaktadt ligaturen kring armen och alla andra använda medel. Dess yttre visade intet ovanligt, och obductionen blott en mängd coaguleradt blod i venerna på den sida, der bettet hade skett. — BOSE och DUMÉRIL hafva härvid anmärkt, att de omnämde verkningarne af skallerormens gift i Rouen varit vida våldsammare än i Norra Amerika; och BOSE nämner, att han der träffat väl omkring 30 personer, som varit bitne af skallerormar, men undgått döden.

De flesta af Academiens ledamöter syntes ense om, att hos Regeringen anhålla om ett förbud mot införandet af levande gift-ormar; då intet motgift och inga fullt tillförlitliga botemedel äro kända, och således tillfredsställandet af blotta nyfikenheten icke står i något förhållande till den fara, som härvid alltid äger rum.

Till dessa möjliga olyckshändelser bifogades jemväl den, att skallerormar, och måhända flere andra, väl skulle kunna uthärda Europas klimat, och, händelsevis lösslupna, således äfven här fortplanta sig.

I sammanhang härmed kunna här anföras de försök, som blifvit anställda med verkningarna af huggormars bett, hväribland några af BRETON, anställda i sjelfva Indien.

En Coluber Naja LINN., eller såkallad Cobra Capello, bragtes i tillfälle att bita flera djur. Det första dog inom 3 minuter. Följande dagen förnyades försöket: det först bitna djuret dog likaledes inom 3 minuter. En straxt derefter sårad fogel dog om 4, och den derefter bitne om 8 mi-

nuter. — Efter ett uppehåll af 20 minuter fick ormen åter bita en fogel, hvilken, liksom de första, redan dog efter 3 minuter. En derefter sårad dufva uthärdade deremot i 50 minuter, och en annan, som blifvit huggen omedelbart efter den förra, lefde öfver 4 timmar efter bittet. Detta är det sammandragna resultatet af flerfaldiga dylika försök, dem BRETON anför. De bevisa tydligen den redan länge bekanta satsen, att giftets våldsamhet är minskad i samma mån, som giftvätskan nyligen förut blifvit uttömd, men äfven att densamma ganska snart åter ersättes.

De af BRETON anställda experimenter, att låta ormar bita hvarandra, synas lemna det besynnerliga och knappt trovärdiga resultat, att giftet väl verkar dödande på en orm, som sjelf icke är giftig, men gör deremot ingen synlig verkan på en annan huggorm, äfven om denna är af annan art, eller till och med af annat genus. BRETON lät nemligen en oskadlig vattenorm bitas af en Naja, och den förra dog efter omkring 2 timmar. Giftormar deremot, som nödgades hugga hvarandra, och dervid blefvo sårade, visade, enligt BRETON, inga symptomer af lidande, ehuru andra djur, som straxt derefter sårades af samma orm, dogo inom kort tid ¹⁾. — Likaledes i strid

¹⁾ BRETONS påstående, att huggormars bitt ej skulle verka på huggormar, är åtminstone i strid med den vanliga meningen, och äfven med hvad erfarenheten visat hos andra giftförande djur, hvilka till och med sjelfva lida af giftet, om de såra sig. Som bekant, är gif-

med vanliga observationer är BRETONS påstående, att han aldrig funnit coaguleradt blod hos de af ormar dödade djur.

J. GREEN har beskrifvit och tecknat några nya arter af Salamandrar, ett släkte hvaraf Nord-Amerika visserligen synes hysa många arter, men hvilka i anseende till samma arts olika utseende efter olika ålder och olika kön, fordra en mera fullföljd granskning, för att med full säkerhet kunna bestämmas ¹⁾.

Nord-Amerikas Salamandrar, af GREEN.

De utmärkt vackra figurer öfver brasilianska Vertebrater, dem Prins MAXIMILIAN af WIED utgifver, förtfara att i synnerhet rikta Herpetologien. Äfven det under förra året utkomna häftet, N:o 10, framställer flera utmärkta ormar och Batrachier ²⁾.

Brasiliens Amphibier.

Den på släkten redan nog rika familjen af Sköldpaddor har af BELL blifvit ökad med ännu 2:ne genera, kallade Pyxis och Cinixys, båda liknande hvad man kallat *Testudo clausa*, och karakteriserade det förra af Sterni främre lobs rörlighet, det

Pyxis, Cinixys.

tet hos Getingar, Bien och andra, ett försvarsmedel, ej endast mot andra fiender, utan äfven mot sina likar.

¹⁾ Contributions of the Maclurian Lyceum, January 1827, N:o 1. pag. 3. — De af GREEN beskrifne arter äro: *Salamandra porphyritica*; *S. Jeffersoniana*; *S. intermixta*; samt varieteter af ett par förut bekanta.

²⁾ Abbild. zur Naturgeschichte Brasiliens, von MAX. Prinzen zu Wied. Hest. 10, Weimar 1827, fol. — VI Tab. — Detta häfte innehåller för öfrigt äfven en ny Läderlapp, *Desmodus rufus*.

sednare genom rörligheten af ryggskalets bakre del ¹⁾).

Trio-
nyx. LESUEUR har beskrifvit 2 nya arter af det sällsynta släktet *Trionyx* bland Sköldpaddorne ²⁾).

Austral.
Amphib.
af GRAY. GRAY har bestämt och beskrifvit några af KING från Australien hemförda Amphibier, och bland dem höra några till nya genera; t. ex. *Chlamydosaurus*, nära släkt med Agama; *Phelsuma* närmast Gecko; *Tiliqua* närmast till Scincus, — och *Trachysaurus* likaledes snarlik Scincus. Af hvarje bland dessa släkten har GRAY här beskrifvit en ny art, och dessutom ännu några ormarter ³⁾).

-
- ¹⁾ Transact. of the Linn. Society of London; Vol. XV. pag. 392. Tab. 16. 17. — *Pyxis arachnoïdes*; *Cinixys castanea*, *Cin. Homcana*.
²⁾ Mem. du Muséum d'Hist. nat. 8:me annéé, 4:me Cah. p. 257, Pl. 6. — *Tr. spiniferus*, och *Tr. muticus*; båda från Norra Amerika.
³⁾ I tilläggen till KINGS resa.

Herpetologisk Litteratur.

Zoologische Monographien von KAUP; Isis Band XX, Heft 6, u. 7, pag. 610. — Inneh. monographier öfver *Uraniscodon*, *Trapelus*, *Calotes*, *Gemmatophora*, samt några nya arter, och rättelser.

Lézard moucheté, ou Sauvegard (*Lacerta Monitor* LINN.) découvert dans les environs de Marseille. — Recueil de la Société de médecine de Marseille, 1826. I. — Bullet. univ. 1827, Maj p. 120. — (Man sätter i fråga att den med fartyg hitkommit från Indierna).

Espèce nouvelle d'Agama, (*Agama Molinai*); par R. P. LESSON. Bullet. univ. Maj 1827, p. 120. — Från Chili.

Érpetologie des environs de Bordeaux; par DES MOULINS. — Bullet. d'hist. nat. de la So-

Ichthyologie.

Zoologiens framsteg i Italien hafva, i ^{Adriati-}anseende till mindre litterär communica- ^{ska haf-}tion med detta land, alltid något sednare ^{vets fi-}kommit oss tillhanda, men de bevisa, att skar.
 äfven der Vetenskapen odlas, ej allenast med ifver, utan äfven med grundlighet, och med verklig kännedom af de bidrag, som andra länder lemnat. — Vi påminna oss alltid med tacksamhet de arbeten en METAXA, RANZANI, CONFIGLIACHI, RUSCONI, m. fl. meddelat, och hafva nu under förra året äfven af NARDO erhållit en Prodröm öfver Adriatiska hafvets fiskar; hvilket arbete framställer omkring 160 fiskarter, såsom tillhörande denna inskränkta hafsvik; således ett större antal hafsfiskar än man har upptäckt kring hela Skandinavien vid-

ciété Linn. de Bordeaux. — Här är endast fråga om några der sällsynta Amphibier.

A Synopsis of the Genera of Saurian Reptiles, in which some new Genera are indicated, and the others reviewed by actual examination. By J. E. GRAY. Philosophical Magaz. July 1827. p. 54. — I denna förteckning finnas åtskilliga nya genera föreslagna, likväl utan att vara nog vetenskapligen bestämda.

A Description of a new Genus and some new Species of Saurian Reptiles, with a Revision of the Species of Chameleons. By J. E. GRAY. Philosoph. Mag. Sept. 1827, p. 207. — Nya föreslagna släkten bland Ödlorna äro *Lejocephalus* och *Lophyrus*. Vid revisionen af arterna till släktet *Chamaeleo* synes Synonymien utvisa, att här förut herrskat en temlig oreda, hvilket man äfven vid begagnande af MERREMS arbete haft all anledning att förmoda.

sträckta kuster, med både Östersjön och Nordsjön sammantagna ¹⁾. Bland de af NARDO omnämnda arter förekomma äfven åtskilliga nya. I allmänhet bearbetas uti Italien Ichthyologien med särdeles drift, och man träffar der de praktfullaste och med utmärkt konst beredda samlingar af hafvets alster. Man kan således nu hoppas att derifrån snart få utredt, hvilka arter en PLINIUS och andra äldre författare vid deras beskrifningar verkligen haft i sigte.

Ophiognathus.

HARWOOD har meddelat underrättelser om en besynnerlig, ormformig fisk, som han kallat *Ophiognathus ampullaceus*, och som anses bilda ett eget slägte. Den fångades af Kapit. SAWYER i öppna hafvet ²⁾. Dess hufvud liknar en orms; ögonen sitta ovanligt långt fram; kroppen är bakåt mycket smal, som på en orm eller *Syngnathus*, men buken mycket utsvälld i form af en säck. Hela fisken höll 4 fot 6 tum (eng. mått.) i längden. Färgen var mörkt purpur, stötande i svart.

Fiskar-
nes hi-
storia; af
CUVIER.

De undersökningar öfver Fiskarne, hvarmed G. CUVIER så länge varit sysselsatt, och hvaraf Vetenskapen redan förut erhållit så många viktiga bidrag, hafva nu snart hunnit sin fulländning, och äro färdiga att framläggas i ett stort och utförligt verk, såsom resultatet af CUVIERS och VALENCIENNES gemensamma arbeten. Redan den Prospectus vi öfver detta verk erhål-

¹⁾ Isis XX. 4—5. p. 113.

²⁾ Philos. Transact. of the roy. Soc. of London, 1827, Part 1, p. 49.

lit, äger intresse; den innefattar en kort och kritisk öfversigt af Ichthyologiens historia, och af de utmärktare Zoologernas upptäckter och bidrag för denna vetenskapsgren; den nämner de rika Muséer, Författarne nu för sitt arbete haft att begagna, den beredvillighet, hvarmed alla länders Zoologer sökt bidraga till arbetets fullständighet, och de talrika Resande, som från alla trakter af jordklotet hemfört materialier till dess fullkomnande. LINNÉ har i sitt Systema Naturæ ej upptagit mer än 476 fiskarter. Endast Museum i Paris innehåller för närvarande öfver 5,000 arter af fiskar, och öfver 15,000 individer ¹⁾).

¹⁾ Om LINNÉ yttrar sig CUVIER: Det kan vara tvifvel underkastadt, om LINNÉ genom sin nya Klassifikation af fiskarne gjort Vetenskapen någon redbar tjenst, men han har genom sin Nomenclatur gjort den populär, och här infört samma forskningsanda, samma noggrannhet i undersökningarne, som i Naturalhistoriens öfriga grenar. — Det är ingalunda arternas numeraira tillökning som bör komma i beräkning vid fråga om en sådan man som LINNÉ; den allmänna Enthusiasm, som han väckte för Naturens alster; de undersökningar, som de Mäktiga på jorden sedermera låto komma denna Vetenskap till godo, de samlingar, som upprättades; de Expeditioner till aflägsna verldsdelar som företogos; det stora antal af Vetenskapsmän, som nu räckte hvarandra handen till uppförande af den byggnad, hvartill LINNÉ lagt grunden, — detta, allt detta visar bättre, än analysen af hans arbeten, eller hopsummeringen af de arter, han beskrifvit, hvilken höjd af Snillet fördrades, att åt sitt århundrade gifva en sådan rörelse, en sådan riktning.

Denna rikedom har äfven lemnat CUVIER tillfälle att af många arter undersöka den inre organisationen, och att bereda deras skeletter, så att dessa skeletters antal stiger till omkring 1000, hvilka icke allenast tjena till kunskapen om de nu lefvande fiskar, utan äfven för bestämmandet af de fossila. Ofta äro alla skelettets delar åtskilda och särskilt framställda; och samma method är äfven ofta iakttagen med inre viktiga organer. — Med sådana förutgående undersökningar, och med så rika tillgångar, är det då som CUVIER och VALENCIENNES nu ämna framlägga denna Fiskarnas Naturhistoria, som kommer att innefatta såväl deras Klassifikation, öfversikten af deras Organisation, af dess olikheter och nuancer hos särskilda flockar, som Arternas synonymie, beskrifning och märkvärdigheter; och verket kommer att beledsagas af Figurer, som åtminstone upptaga någon typ för hvarje grupp eller underafdelning.

Redan denna Prospectus lemnar således en hastig öfversigt af de framsteg, Ichthyologien i sednare tider gjort, och af dess närvarande ståndpunkt ¹⁾).

¹⁾ *Ichthyologisk Litteratur.*

Espèce nouvelle d'Hippocampe (*Hippocampus abdominalis*); par R. P. LESSON. Bullet. univ. Maj 1827, p. 127.

Espèce nouvelle de Diacope Cuv. (*Diacope Macolor*); par LESSON. Bullet. univ. Sept. 1827. p. 138.

Nouveau procédé pour conserver les poissons; par A. RICORD. Bullet. univ. Oct. 1827, p. 276.

Entomologie.

Det är bekant, att hos Crustacéerna (eller de kräftartade djuren) är ofta kroppens vanliga symetrie på ett naturligt sätt rubbad genom den olikhet i form och i storlek, som mellan djurets klor äger rum, af hvilka än den högra, än den venstra, är mycket större än den andra, och ofta af helt annan skapnad. Sådant är i synnerhet äfven förhållandet hos släktet *Gelasimus*. *BLAINVILLE* har anmärkt, att nämde olikhet likväl egentligen blott tillkommer hannen af detta släkte, och att honans klor äro båda nästan lika ¹⁾. Dessa djur lefva ej egentligen i vattnet, utan parvis i egna gropar vid stränderna, och endast honan går i vattnet att der lägga sina ägg. När honan märker någon fara, skyndar hon förut in i sin grop, hannen följer henne, men synes försvara boet med den ena vanskapligt stora klon, eller ock alldeles tillsluta dess mynning derigenom att han lägger denna klo deruti på tvären. — Sålunda är äfven denna vid första påseendet besynnerliga och nästan vanskapliga form, af naturen beräknad i närmaste samband med djurets lefnadssätt.

Bland de phénomén, de lägre djuren framvisa, äro de besynnerliga yttringarne af deras instinkt, som i synnerhet fästa vår uppmärksamhet. Spindlarnas, redan förut omtalta, luftseglingar fortfara att vara föremål för flerfaldiga och intressanta

¹⁾ Revue medicale, Fevr. 1828. — *FRONIEPS* Notiz. 1828, N. 433.

iakttagelser ¹⁾); men dessa djurs konstdrift har lemnat ett exempel på slutkonst och beräkning, som synes ej mindre anmärkningsvärdt. Det är meddeladt af Professor SCHWARTZE i Leipzig ²⁾).

Man anmärkte ett spindelnät, som var lodrätt utspändt i luften, utan att äga mer än tvenne fasta vidhäftningspunkter, då det likväl till construerandet af ett sådant cirkelformigt nät, naturligtvis fordras minst tre fasta punkter, (för de trenne sidotrådarna) mellan hvilka nätet kan uppdragas. Detta gaf anledning till en undersökning, och man fann då, att spindeln, på en under nätet hängande tråd, inlindat en liten sten, vida tyngre än, han sjelf; hvilken sten genom sin tyngd, tjente i stället för den tredje fasta punkten för det utspända nätet ³⁾.

Ju-

¹⁾ Jemf. Årsb. 1825 pag. 410.

Rörande detta ämne kan nu äfven anmälas:
"Observations and experiments made with a view to ascertain the means by which the spiders that produce gossamer effect their aërial excursions; by J. BLACKVALL. Transact. of the Linn. Soc. of London. Vol. XV. 2; pag. 449.

²⁾ MECKELS Archiv. 1827.

³⁾ Beskrifningen på detta förhållande äger i Herr SCHWARTZES uppsats på långt när ej den tydlighet man skulle önska, och den bifogade figuren (med ett cirkelrundt nät, utspändt fritt, öfver och under, ej emellan de vanliga sidotrådarna!) gör den i sanning än otydligare, och synes vara lösligen ritad utur minnet, ej efter naturen. Sjelfva iakttagelsen synes dock riktig. — Man torde likväl kunna tillägga föl-

Ju mera den torra, blott descriptiva ^{Meta-} ^{morphos} ^{af} ^{Ocy-} ^{ptera.} delen af Entomologien synes taga öfverhand, och genom väldiga cataloger öfver samlingarna utetränga uppmärksamheten på sjelfva djurens lefnadssätt, metamorphoser och instinkter, ju fägnessammare är hvarje bidrag, som åter lemnar en skärf åt vår kunskap om dessa lifsyttningar, och som åter påminner om den fria natur, för hvars studium Muséerna äro inrättade, ehuru väl Entomologiens närvarande Litteratur tyckes antyda, att man hellre ville betrakta Naturen blott för Muséernas skull. — Ett sådant bidrag till historien om Insekternas ovanligare lefnadssätt har LÉON DUFOUR lemnat rörande 2:ne arter af släktet *Ocyptera*, af Dipter-ordningen. Vid anatomisk undersökning af *Cassida viridis* LINN. fann förf. uti dess visceral-cavitet, en temligen stor och besynnerligt bildad larv. Dessa larver förvandlade sig till puppor, och ur dessa framkom en ny art af *Ocyptera*, som förf. kallar *O. cassidae*.

Sednare fann förf. äfven ibland inelfvorna af *Pentatoma grisea* LATR. (Cimex)

jande anmärkning: För att erhålla den inlindade stenen, som nu agerar såsom en tredje fästningspunkt, har spindeln dock måst vara nere på marken. Hvarföre fästade han ej då samma tråd directe vid marken? Måhända emedan den hängande stenen medgifver hela nätets böjning eller lyftning af vinden, och således gör mindre fara för sönderslitning, än en tredje fullkomligen orubblig fästningspunkt.

en lefvande larv; och då i anledning här-
af ett stort antal af denna *Cimex* samla-
des och förvarades, erhöll förf. af dem en
puppa, och slutligen äfven en *Ocyptera*,
som befans vara *O. bicolor* OLIVIER ¹⁾. —
LÉON DUFOUR har gifvit noggranna figurer
och beskrifningar öfver denna larv, så väl
i afseende på dess yttre utseende som dess
inre organisation, och har äfven lemnat
teckningar på båda dessa arter af *Ocy-*
ptera, hvilkas lefnadssätt inom andra In-
sekter han upptäckt ²⁾. — Det är i san-
ning anmärkningsvärdt, att den sistnäm-
de larven kan flere månader lefva inom
kroppen af nämde *Pentatoma* bland den-
nes inelfvor och på bekostnad af dess fett;
samt der undergå sin metamorphos, och
detta allt utan att förorsaka *Pentatomans*
död. Det återstår ännu att utforska, vid
hvilken tid och på hvad sätt denna *Ocy-*
ptera förstår att införa sitt ägg i nämde
Pentatoma.

Att ett annat flugslägte, *Tachina*, un-
dergår sin första förvandling i *Insekt-lar-*
ver har länge varit känt; men det nu
nämnda lefnadssättet af *Ocyptera* inom *full-*
komligen utbildade insekter, var mera
oväntadt. — Herr Lieutenant BOHEMAN,
som utredt förvandlingen af *Pimpla ovi-*
vora, har i bref nyligen meddelat mig en
iakttagelse, af alldeles dylik beskaffenhet
som den DUFOUR uppgifvit. Herr BOHE-
MAN har nemligen erhållit en art af *Ocy-*

¹⁾ OLIVIER, Encycl. meth. Tom. VIII. p. 413.

²⁾ Annales générales des Sc. nat. Tome X, Mars
1827, p. 248, Planche 11.

ptera ur några individer af *Harpalus ruficornis* och *aulicus* GYLL., hvilka voro döda, men genom deras ovanligt tjocka och uppsvällda utseende hade ådragit sig hans uppmärksamhet. I en af dessa funnos 3 larver, och ur andra individer af samma *Harpalus* erhöles redan fullbildade *Ocypterae*.

Man har haft flera anledningar att förmoda, det den besynnerliga och hos oss sällsynta Insekt, som fått namn af *Ripiphorus paradoxus*, skulle lefva i Getingbon. — FARINES har lyckats att observera larven och metamorphosen af en annan art af samma slägte, nemligen *Ripiphorus bimaculatus*, och dess larv lefde i roten af *Eryngium campestre*, hvilken den midtuti genomborrar, och nästan alltid i vertikal riktning. Denna larv förvandlar sig mot slutet af Juni; förfärdigar då en papphylsa af en liten hasselnöts storlek, som genom ett slags stielk är fästad vid stammen eller de större grenarne af nämde *Eryngium*, och blandad med lera eller sand. I Juli framkommer den fullbildade Insekten, som i synnerhet vistas på blommorna af samma växt. Honan lägger äggen ofvanpå sjelfva rotfästet, och dessa kläckas, då växtens safter åter börja tilltaga, således vanligtvis i Mars månad ¹⁾).

¹⁾ Annales de Sciences naturelles, Juni 1826, pag. 144.

Jag får härvid anmärka, att slägtet *Ripiphorus* sannolikt ännu innefattar tvenne särskilda genera, nogsamta skilda genom olika kroppsform, och i synnerhet genom hufvudets

Anthribus i Coccus. Herr VALLOT, Vet. Academiens i Dijon Secreterare, har bestyrkt den redan i Årsberättelsen 1825 anförda, oväntade uppgiften, att åtskilliga arter af Anthribus lefva och undergå sin förvandling inuti de fullväxta honorna af Coccus, och äfven Hr VALLOT har ur en sådan art, som han anser komma närmast till *Coccus Ulmi*, erhållit *Anthribus scabrosus* OLIV. ¹⁾.

Insecta fennica. Professor SAHLBERG i Åbo har efterhand lemnat fortsättningen af sin förteck-

aldeles olika bildning. Är nu lefnadssättet äfven skiljaktigt, såsom af denna uppgift synes sannolikt, så bestyrker detta ännu mera riktigheten af slägtets fördelning i tvenne. Det första af dem, eller det egentliga *Rhipiphorus*, äger ett transverselt, ofvanpå platt hufvud, samt en med djup ryggfåra försedd thorax. Hit hör *R. paradoxus*. — Det andra genus, eller *Coryphius*, äger ett aflångt hufvud, med mycket upphöjd och sammantryckt hjessa, en kullrig (icke fårad) thorax, samt mycket contraherad abdomen. Hit höra: *R. bimaculatus*, *ferrugineus*, *flabellatus*, m. fl.

¹⁾ Annales des Sciences natur. Janvier 1828, pag. 68.

Enligt hvad redan i SCHÖNHERRS Dispos. Curculionidum finnes anfördt, har jag likaledes ur Coccus erhållit utom den vanliga *Anthr. varius* — äfven denna samma *Anthribus scabrosus*. Men då Hr VALLOT härvid anmärker, att den Coccus-art han observerat endast då liknar en Cypraea, när den innehåller sådana Anthribi; så må det tillåtas mig erinra, att om detta än kan hafva varit fallet med den af Hr VALLOT observerade Coccus-art, sådant dock icke synes vara förhållandet med de Coccus, utur hvilka jag erhållit dessa Anthribi, och dem jag sedermera nogare beskrifvit i Vet. Acad. Handlingar

ning öfver Finlands Insekter ¹⁾. — Ehuru de för Finland egna naturprodukter visserligen ej med skäl kunna föras till Sveriges Fauna, äro arbeten rörande dem, dock alltid för oss af ett särskilt intresse, dels för jämförelsen mellan produkterna på ömse sidor om Bottniska viken, dels emedan många af de här beskrifne nya arter troligen finnas äfven i Sverige, hvilket i synnerhet kan nästan tagas för afgjordt i anseende till de Species, som tillhöra Lappmarkerna eller de eljest nordligaste trakterna, der gränsorna mellan svenska och finska naturalster i det hela synas mindre bestämda. — Olyckligtvis utkommer likväl Herr SAHLBERGS förtjenstfulla arbete under den för vetenskapliga skrifter bland alla mest ofördelaktiga form; — nemligen i form af academiska Disputationer. Arbetet är derigenom sällsynt, nästan oåtkomligt, och blir följaktligen obekant; en annan följd af dess sönderstyckning är tidsutdräkten, så att vi, under mer än ett decenniums fortsatta utgifning häraf, ej ännu erhållit öfversigten öfver mer än den första Divisionen af Finlands Coleoptera, nemligen Pentamera. — De talrika bidrag, förf. af andra personer erhållit, synas vittna om en i Finland rådande allmänna uppmärksamhet för Entomologien; Förf.

för år 1825. Ty bland en myckenhet af så väl *Coccus cypræola*, som *C. gibber*, hvilka visa alldeles samma form, innehåller knappt en bland tjuge någon *Anthribus*.

¹⁾ Dissertatio entomologica *Insecta fennica* enumerans; Pars XIII—XVIII, Aboæ 1827, 8:o.

har också ej försummat att vid nominationen af nya arter visa sin erkänsla.

Nya arter af Coleoptera. Grefve MANNERHEIM i Petersburg har åter riktat vetenskapen med beskrifningar öfver 40 nya Insekt-arter, hörande till Scarabéiderna, och alla från Brasilien, till en del samlade af Hr MÉNÉTRIÉS i Serra da Lapa, och provinsen Minas Geraes, hvilken trakt förut i entomologiskt afseende blifvit föga undersökt. Flere af dessa arter äro ganska utmärkta, och några af dem bilda äfven nya genera, hvilka så väl till sina yttre karakterer, som till munpartierna, äro af författaren framställda med samma vetenskapliga noggranhet och klarhet, som utmärka alla denna författares arbeten, och äfven de i detta förekommande beskrifningar och figurer ¹⁾).

Megalopus. Grefve MANNERHEIM har i Petersburgska Academiens Memoirer gifvit en öfversigt af släktet *Megalopus* ²⁾, samt beskrifvit och aftecknat 4 nya arter. Characteren för släktet och dess plats i syste-

¹⁾ Description de quarante nouvelles espèces de Scarabéides du Brésil; avec figures; par M. le Comte C. G. DE MANNERHEIM. — (Mem. de l'Acad. de Moscwa).

De af Hr. MANNERHEIM framställda nya genera äro 1, *Agaocephala*; utmärkt, närmar sig både åt *Apagonia* och åt *Dynastes*. — 2, *Isonychus*, närmast *Macroductylus* och *Hoplia*; häraf 3 arter. — Bland de öfriga nya arterna utmärka sig 5 af *Ateuchus*, 2 af *Hybosorus*, samt några af *Geniates*, *Rutela*, *Melolontha*, *Macraspis*, *Gymnetis* o. s. v.

²⁾ Observations sur le genre *Megalope*, — Mem. de l'Acad. Imper. des Sciences de St. Petersburg, Tome X, p. 293, Tab. IV.

met äro på det nogaste utredda, och äfven de denna tid af andra författare beskrifne arter, dem författaren ej sjelf sett, bifogade, så att de här framställda arters antal uppgår till 11. — Denna afhandling var redan presenterad år 1824, men i anseende till den långsamhet, som fordras för utgifvandet af så voluminösa handlingar som dessa Petersburgska, har den först år 1826, i dem blifvit utgifven. Emellertid hade KLUGS rikhaltiga Monographie öfver samma slägte utkommit ¹⁾, hvarest äfven Grefve MANNERHEIMS nya arter alla finnas beskrifne och afbildade, ehuru under olika benämningar, hvilka, såsom först publicerade, måste bibehållas ²⁾.

Herr ESCHSCHOLTZ, som förut åtföljt ^{Om Passalus.} OTTO VON KOTZEBUE på tvenne resor kring jordklotet, har nyligen utgifvit en afhandling om slägtet Passalus, och deraf beskrifvit ej mindre än 19 arter ³⁾. Af dem

1) Se Årsber. 1826.

2) Sålunda hör Grefve MANNERHEIMS *M. histrio* såsom Synonym till *M. variegatus* KLUG; — *M. rufipennis* till *M. abdominalis* KL. *M. ephippiger* till *M. KL.?* *M. Henningii* till *M. signatus* KL., samt *M. limbatus* till *M. sellatus* GERMAR et KLUG.

Att förf. vid sistnämde art åter sökt upptaga det utan alla kännetecken beledsagade namn, hvarmed DEJEAN i sin Catalog lösligen betecknat densamma, framför den benämning hvarunder GERMAR *vetenskapligen* bestämt och beskrifvit arten, var ett förhållande, som för principens helgd, ej kan lemnas alldeles oklanderadt.

3) *Dissertatio de Coleopterorum genere Passalus*, auctore FR. ESCHSCHOLTZ. — (Mem. de l'Acad. de Moscow?) 4:o.

tillhöra i6 Södra och en Norra America, en Afrika och en Australien. — Som bekant, äro de flesta arter af detta slägte ganska snarlika och endast genom en särdeles uppmärksamhet bestämbara. — Ännu sakna vi anmärkningar om deras lefnadssätt och könskillnad, äfvensom figurer på species och deras finare kännetecken.

Hister,
af SAY.

Slättet *Hister* synes vara ett bland dem, som äro svåra att methodiskt framställa, så att dervid arternas olika lefnadssätt och naturliga utseende, eller *habitus*, må kunna förenas med de yttre och bestämda karakterer, mån förmått uppfinna; och vi hafva derföre öfver detta genus erhållit flera olika uppställningar, hvaribland i synnerhet utmärka sig de af GYLLENHAL, PAYKULL och LEACH. Ännu ett försök i detta ämne hafva vi emottagit af TH. SAY, som ökat familjernas antal till 7, och likaledes bildat dessa hufvudsakligen efter den olika sculpturen. SAY har tillika beskrifvit omkring 20 nya arter af *Hister*, och 2:ne af *Hololepta*; alla från Norra Amerika ¹⁾.

Prognathus.

HIPPOLYTE BLONDEL har närmare bestämt slättet *Prognathus* LATR., och beskrifvit en ny art deraf, kallad *Pr. rufipennis*, funnen i Frankrike ²⁾.

¹⁾ Journ. of the Acad. of Nat. Sciences of Philadelphia. 1825, Vol. V, pag. 32.

²⁾ Annales des Sc. nat. Tome X, Avril 1827, p. 412, Pl. XVIII, fig. 14—17. — Detta slägte hörer till *Staphylinii*, och kommer närmast *Zirophorus*. Den först bestämda arten är den, som KIRBY aftecknat under namn af *Siagona*, i *Introd. to Entomology &c.*

Linnéiska Societeten i London har i Vestindiska Handlingar upptagit en afhandling af ^{diska Psyche-} Guilding, hvaruti denna förf. sökt framställa ett nytt genus bland Lepidoptera nocturna, hvilket förmenta nya slägte fått det af luttet lärdom barbariska namnet *Oiketicus*. Det utgöres af 2:ne arter, *Oik. Kirbyi* och *Macleayi*, hvilka bådas larver lefva i hylsor, och äga bevingade hannar, men ovingade honor. Båda äro från Vestindien. Det märkvärdigaste vid denna afhandling synes nästan vara, huru den kunnat få ett sådant rum, utan att minsta fråga blifvit väckt, det dessa Fjärilar höra till det längesedan bekanta slättet *Psyche*, hvarifrån åtminstone den sednare arten omöjliga synes kunna skiljas. — De vackra figurerna äro emellertid ett välkommet bidrag till kunskapen om detta släktes tropiska arter.

Sedan ILLIGERS, WIEDEMANNNS och GERMARS periodiska skrifter för Entomologien afstannat, hafva vi åter i någon tid varit i saknad af ett sådant verk, som samlade de spridda bidragen för denna Vetenskap, eller åtminstone lemnade några anvisningar öfver deras hufvudsakligaste innehåll. Att afhjelpa denna nog kännbara brist, har S. TH. THON börjat utgifva ett *Entomologiskt Archiv*, hvaraf det första häftet utkommit ^{Thons Entom. Archiv.} 1).

1) Entomologisches Archiv, herausgegeben von S. TH. THON. Heft. I, pag. 16. Tab. II. Jena 1827, 4:o. — Detta häftet lemnar utdrag ur Siebolds Japonia, ur Linnéiska Transactionerna, Zoolog. Journal, Lewins Lepidoptera från Nya Syd-Wallis, Fischers Entomographia im-

Figurer på utländ. Insekter. Herr THON har äfven börjat utgifva ett Planche-verk med colorerade figurer öfver utländska Insekter ¹⁾. Det första, nyligen utkomna häftet recommenderar sig genom figurernas trohet och en lyckad färgläggning; det föreställer 5 arter af Cassida, hvarje sedd från 3 olika sidor. Texten är på både latin och tyska. — Hvad Vetenskapen för det närvarande mest behöfde, vore utförliga figurer på typiska arter af de många nya släkten, som i sednare tider blifvit bildade, och hvaraf åtskilliga ej ens äro genom någon uppgift af karaktererna bestämda.

Insekter från Australien af KING. Den samling af insekter som Kapit. KING hemfört från Australien, och som af W. S. MAC-LEAY blifvit bestämd i tilläggen till KINGS resa, utgjorde omkring 100 arter af Coleoptera, 40 af Lepidoptera, samt några få af de öfriga ordningarne. — Bland detta ej betydliga antal utgjordes dock en ej ringa del af förut obeskifna arter, dem MAC-LEAY beskifvit.

Nya arter af Blatta. Professorn och Commendeuren THUNBERGS afhandling om nya arter af släktet Blatta, som nu finnes införd i X Tomen af Petersburgska Academiens Memoirer ²⁾,

perii russici, LATREILLES Familles naturelles, samt DEJEAN's Species des Coléoptères.

¹⁾ Abbildungen ausländischer Insecten, herausgegeben von TH. THON. I. Abtheilung, Käfer. Jena 1826, 4:0, c. Tab. I.

²⁾ Blattarum Novae Species descriptae a. C. P. THUNBERG; Memoires de l'Acad. Imp. des Sciences à St. Petersbourg, Tome X, pag. 275, Tab. XIV.

var, enligt hvad der finnes anmärkt, redan presenterad år 1823. Följden, af ett så långt dröjsmål med dess utgifvande har blifvit, att emellertid andra afhandlingar i samma ämne redan utkommit, och att således hvad då verkligen var nytt, icke allt befinnes vare det nu ¹⁾. De här såsom nya bestämda arter, 14 till antalet, äro alla från södra Amerika; och till 5 af dem äro äfven figurer bifogade.

Jag har förut anmält MACQUARTS ut-^{Frankrikes}märkta arbete öfver Frankrikes Diptera,^{Diptera.} som så lyckligt contrasterar mot det eljest öfverhandtagande, ensidiga studium endast af Coleoptera och Lepidoptera. Genom Herrar MACQUARTS, MEIGENS och FALLÉNS förtjenstfulla arbeten öfver Dipter-ordningen erhålla vi på en gång en öfversigt af dess utbredning och förhållanden i det södra, det medlersta och det nordligaste Europa, och således en mera vidsträckt kunskap om denna, än om de flesta andra ordningar af Insekternas klass ²⁾.

GUERIN har utförligen beskrifvit lef-^{Boleto-} nadssättet och metamorphosen af larven^{phila.}

1) Sålunda är *Blatta 6-notata* nu endast synonym till *Bl. tuberculata* DALM. Anal. Ent. — *Bl. pellucens* till *Bl. cassidea*, p. a. st.

2) *Insectes Diptères du Nord de la France*; par J. MACQUART. Lille 1826, 8:o. — Denna del innefattar familjerna: Asiliques, Bombyliers, Xylotomes, Leptides, Vesiculeux, Stratiomydes, Xylophagites, Tabaniens. — Ett nytt genus är: *Chrysopilus* (MEIGENS andra division af *Leptis*). De åtföljande plancherne framställa vingnervernas olika förhållanden hos de här afhandlade släkten.

till *Boletophila cinerea* MEIGEN, och med goda figurer framställt så väl larvens som sjelfva insektens utseende. Larven lefver, såsom namnet redan utvisar, i svampar ¹⁾).

Hippo-
bosca.

LÉON DUFOUR har beskrifvit en Hippobosca, som han anser vara en ny art, och förer till släktet *Ornithomyja*, under namn af *Orn. biloba*. Den liknar *O. avicularia*, är bestämd och noggrant afritad efter ett enda exemplar, som förf. träffat i sitt fönster ²⁾).

¹⁾ Annales des Sc. nat. Tome X, Avril 1827, pag. 399. Pl. XVIII.

²⁾ Annales des Sc. nat. Tome X, Mars 1827, p. 243, Tab. XI.

Entomologisk Litteratur.

British Entomology, or Illustrations and Descriptions of the Genera of Insects found in Great Britain and Ireland; containing coloured figures from Nature of the most rare and beautiful species, and of the Plants upon which they are found. By J. CURTIS. Vol. III.

Memoire sur la Nicothoé, animal singulier qui suce le sang des homards; par AUDOUIN et MILNE EDWARDS. Ann. des Sc. nat. Dec: 1826, p. 345. — En besynnerligt bildad Crustacé-Parasit; hvaraf båda könen äro af en mycket olika form; utförligt beskrifven och afbildad.

Recherches pour servir à l'histoire naturelle des Cantharides; par V. AUDOUIN. Ann. des Sc. nat. Sept. 1826, p. 31. — Utförlig beskrifning, äfven om dessa djurs parnings-sätt, inre struktur, o. s. v., jemte figurer.

Description de divers insectes inédits recueillis en Sicile par A. LEFEBURE. Annal. de la Soc. Linn. de Paris. Vol. VI, Livr. I. — Mars 1827. (Innehåller endast Coleoptera och Lepidoptera).

Malacologie, Helminthologie, o. s. v.

Jag har redan i förra Årsberättelsen ^{System} anmält D. D'ORBIGNY'S förtjenstfulla arbe- ^{af Cephalo-} te om de små mikroskopiska Cephalopoder- ^{poderna.}

Coleoptera capensia, antennis filiformibus, enumerata et descripta a C. P. THUNBERG. — *Nova Acta R. Soc. Sc. Upsaliensis, Vol IX, p. 1.* (Upsaliæ 1827, 4:o). — Här uppräknas hufvudsakligen de af FABRICIUS såsom capska anförda species, och bifogas korta kännetecken på sådana dem förf. anser vara nya.

Novae Coleopterorum species a C. H. BOHEMANN descriptae. — (Acta mosquens.) — Innehåller utförliga beskrifningar på 32 arter af Herr SCHÖNHERRS samling, alla hörande till Curculionides.

A Sketch of the Natural Affinities of the *Lepidoptera diurna* of Latreille; by W. SWAINSON. *Philosoph. Magaz. March 1827. p. 180.*

Description d'une nouvelle espèce de Sphinx, nommé *Sphinx Amelia*; par FRISTAMELL. *Bullet, univ. Maj 1827, pag. 162.* — Arten säges likna *Sph. Hippophaës* och *Sph. Vespertilio*, men äga en från båda skiljaktig larv, som lefver på *Epilobium angustifolium*. Den är funnen vid Grenoble; men hittills endast 2 individer; således ännu problematisk art.

Notice sur cinq espèces nouvelles de Lépidoptères d'Europe; par J. A. BOIS-DUVAL. — *Annal. de la Soc. Linn. de Paris, Vol. VI, 13re Livr. Mars 1827, avec fig.* — (Framställer larven till *Noctua Tirrhea*, tvenne andra Noctuer och 2 nya arter af *Sphinx*, nemligen *Sph. vespertiloides*, liknande *Sph. Hippophaës*, och *Sph. cretica*, liknande *Sph. lineata*. Till den förra af dessa är äfven larven anford.

DUPONCREL: Notice sur la Chenille et la Chrysalide de la nymphale Petit-Sylvain (sic!

na. FÉRUSSAC har nu äfven biträdt ORBIGNY till utarbetande af Cephalopodernas ordning i allmänhet, och den systematiska öfversigt, som vi öfver dessa djur erhållit,

Pap. Sibylla); Annal. des Sc. Nat. Tome 11, p. 331.

Die Schmetterlinge von Europa, von F. TREITSCHKE, Fortsetzung des Ochsenheimerschen Werks; VI Band, erste Abtheilung. Leipzig 1827. — Detta arbete har nu slutat framställningen af Noctua, och närvarande häfte innefattar åtskilliga Genera af Geometra LINN.

Truxalis, insecti genus illustratum a C. P. THUNBERG. Act. Ups. Vol. IX, p. 76. Här beskrifvas 22 arter af detta genus.

Gelis insecti genus descriptum a C. P. THUNBERG. Act. Upsal. Vol. IX, p. 199. Under namn af *Gelis* sammanställer förf. här de små *Ichneumons-* (eller *Cryptus-*) arter, hvilka förekomma såsom aptera, och har beskrifvit 10 sådana Ichneumonider, alla Européiska, och några af dem äfven Svenska. (GRAVENHORSTS arbete i samma ämne, nemligen Monographia Ichneumonum pedestrium, synes icke hafva varit bekant).

Tabani XVII novae species descriptae a C. P. THUNBERG. Act. Upsal. Vol. IX, p. 53. — Dessa här beskrifna arter äro dels från Södra Amerika, dels från Barbariet, Cap, o. s. v. Fem af dem äro här äfven aftecknade.

Tanyglossae XVII novae species descriptae a C. P. THUNBERG. Act. Upsal. Vol. IX, p. 63. Bland de här beskrifna arterna af detta utmärkta slägte, äro 4 från Brasilien, 5 från Cap, samt en från Isle de France. För de öfriga finnes lokalen ej anmärkt. Åtta af dem äro här äfven afbildade. — Det synes må hända tvifvelaktigt huruvida alla här uppförda arter verkligen äro *Tanyglossae*; *Tanmaura* synes hafva tycke af *Anthrax*-familjen.

Ueber den unmittelbaren Nutzen der Insekten, von CHR. KEFERSTEIN. Erfurth, 1827, 4:o.

torde förtjena att till någon del meddelas i ett utdrag; — ej mindre derföre, att dessa så högt utbildade Mollusker i sig sjelfva synas märkvärdiga, än emedan bland de hit hörande släkten så många förekomma i petrificerad tillstånd, och således deras bestämmande är, äfven i geognostiskt hänseende, af vigt. Då detta likväl endast är fallet med de första familjerna, som innehålla större arter, skall jag till dem inskränka denna framställning.

Cephalopoda.

Ordo I. CRYPTODIBRANCHIA BLAINV.

Familia 1. Octopoda.

1. Argonauta LINN. — 6 arter.
Obs. *Ocythoë* hör äfven till detta genus.
2. Bellerophon MONTF. 8 arter; *alla fossila.*
3. Octopus FER. LATR. 7 arter.
4. Eledon LEACH. 2 arter.
5. Loligopsis LAM. 2 arter.

Familia 2. Decapoda.

1. Cranchia LEACH. 3 arter.
2. Sepiola LEACH. 1.
3. Onychotheuthis LICHTENST. 11.
4. Loligo LESUEUR. 17—19 arter.
5. Sepiotheuthis BLAINV. 2.
6. Sepia. ZINN. LAM. 4. *samt 2 fossila.*

Ordo II. SIPHONIFERA D'ORB.

Familia 1. Spirulaceae.

1. Spirula LAM.

Familia 2. Nautilii.

1. Nautilus LINN. ¹⁾ —
Obs. MONTFORTS genera: Angulites, Canthropus, Oceania, Bisiphites, Ammonia, Aganides, höra alla till *Nautili* genus.
2. Lituites ¹⁾. (*Lituitus* MONTF. et *Hortolus* MONTF.) 2 arter; nemligen *L. lituus* och *semilituus*; *fossila*.
3. Orthoceratites BREYN. ¹⁾, — (*Orthocera* Sow. *Echidna* et *Molossus* MONTF.) *Fossil*.
* *Arter med central Siphon*.
O. striatus Sow.; *giganteus* Sow.; *cordiformis* Sow.
** *Med lateral Siphon*:
O. undulatus Sow.; — *Breynii* Sow.

Familia 3. Ammoneae Lam.

(*Ammonitea* & *Goniatitea* DE HAAN).
— *Fossila arter*.

1. Baculites. LAM. CUV. ¹⁾
2. Hamites SOW. DE HAAN.
3. Scaphites SOW. ¹⁾.
4. Ammonites BRUG. CUV. LAM ¹⁾.
(*Ammonites*, *Planulites*, *Globites*, *Ceratites*, *Goniatites* DE HAAN).
5. Turrilites LAM.

Familia 4. Peristelleae (*Fossila*).

1. Ichthyosarcolithes (sic!) DESM. —
Rhabdites DE HAAN.
 2. Belementes. ¹⁾.
2. Be-

¹⁾ Af detta slägte äro petrificerade arter funna hos oss.

Obs. Det petrificat SOWERBY kallat *Amplexus*, synes knappt skildt från *Radiolites* D'ORB. (eller *Hippurites* LAM.).

Ordo III. FORAMINIFERA D'ORBIGNY.

Hit höra de återstående mångrumliga Cephalopoderna, hvilkas djur äro försedde med många armar, och hos hvilka skalet är helt och hållet inneslutet inom djuret, och utan siphon, hvaremot endast en eller flere öppningar lemna communication från ett rum till ett annat. — D'ORBIGNY har af dessa, vanligtvis små och besynnerliga, organismer sammanfört en stor myckenhet arter, dem han fördelat under 52 Genera, och det oaktadt innehålla flere af dessa genera 30, 40, 50 arter. — Hit höra äfven de af Prof. NILSSON i vår Kritformation funna genera: *Nodosaria* och *Planularia*, hvilket sistnämnda slägte synes vara det som af D'ORBIGNY kallas *Peneroplis* MONTF.

Obs. Det paradoxa slättet *Conularia* Sow., som blifvit fördt till Cephalopoderna, och hvaraf vi äfven i Östgötha-kalken funnit specimina, finnes här icke upptaget, och jag har ej kunnat träffa någon anvisning, hvarthän förf. vill hänföra detsamma.

Ju färre de släkten äro, som utgöra en naturlig Ordning, ju anmärkningsvärda-re synes hvarje nytt genus, som inom samma Ordning upptäckes. Så förhåller det sig jemväl med den Ordning bland Molluskerna, som kallas Pteropoda, hvars

Nya
Ptero-
poder.

djur dessutom genom sin besynnerliga skapnad ådraga sig uppmärksamhet. Det har i synnerhet lyckats RANG, att nu på några år öka de hithörande Mollusker med flera nya genera, såsom *Psyche*, *Cuvieria* och *Euribia*, dem han beskriver och med figurer framställt, och hvilkas inre organisation han till någon del äfven sökt utreda ¹⁾. — RANG har äfven riktat denna familj med 2 arter af släktet *Clio*.

¹⁾ I *Annales des Sciences naturelles* Tome XII, Nov. 1827, p. 320. Planche XLV, B. — Tome V, p. 283, Pl. 7. — Af hvardera släktet är ännu endast funnen en art, nemligen *Psyche globulosa*, *Cuvieria columnella* och *Euribia hemisphaerica*.

Denna inskränkta Ordning framter ett frapant bevis på den vårdslöshet, som vid Nomenclaturens bildande äger rum. De här nu anförde nya slägtnamn äro alla tre rakt stridande mot LINNÉs principer i detta afseende, emedan de alla redan förut finnas använda på andra släkten; en sålunda beständigt ökad massa af olika föremål som bära lika namn, måste slutligen återföra ett fullkomligt Chaos. — *Psyche* betecknade redan hos de gamle en fjärl, och då nu redan under par decennier ett särskilt fjärlslägte burit detta namn, kan det bland Molluskerna ej användas. Denna Pteropod skulle sålunda hellre kunna kallas *Psychidea*, hvilket betecknar att den något har form eller tycke af en fjärl. — *Euribia* är längesedan af ILLIGER m. fl. antaget för ett fjärlslägte. Den nya Pteropoden af detta namn skulle hellre kunna benämnas *Tanais* (Tanaide). — Utan att nu göra särdeles afseende derpå, att benämningen *Cuvieria* redan längesedan blifvit tillagd ett genus af Meduser (emedan detta slägte se-

Öfver hela denna Ordning har slutli- ^{System}
gen FÉRUSSAC nu lemnat en systematisk ^{öfver}
öfversigt, hvaruti alla dessa genera finnas ^{Ptero-}
ordnade, och äfven de till hvarje hörande
bekanta species uppräknade ^{poderna.} 1).

QUOY och GAIMARD; hvilka redan rik- ^{Nya}
tat Zoologien med så många intressanta ^{Zoophy-}
upptäckter, hafva under deras vistande i ^{ter och}
sundet vid Gibraltar med särdeles upp- ^{Mollu-}
märksamhet efterspanat dessa små ^{sker af}
djur, som så lätt undgå vanliga samlares ^{QUOY &}
blickar, och hvilkas fina sammansättning ^{GAIMARD.}
och högst paradoxa organisation, äfven för-
dra ett ganska vant öga, för att genast kun-
na vetenskapligen uppfattas och framstäl-
las. En svit af beskrifningar öfver dyli-
ka föremål, åtföljda af nätta, colorerade
figurer, pryda flera häften af Annales des
Sciences naturelles för år 1827.

Man kan svårligen se mera paradoxa
och tillika mera småtäckta djurformer, än
som bland dessa figurer förekomma; från de
enklaste sphaeriska eller kubiska, dem man

dan förenades med Equoréa), så pryder dock
anförde namn redan med mera skäl ett ört-
slägte, och kan af denna anledning svårligen
åter få upptagas bland djuren. Vill man i
anseende till dess derivation behålla detsam-
ma, torde man åtminstone böra söka att nå-
got förändra dess form, t. ex. till Cuvierella.

1) I Bullet. univ. Nov. 1827, p. 345. — Genera
följa här på detta sätt: 1, *Cymbulia*, 2, *Li-*
macina, 3, *Hyalea*, 4, *Cleodora* (och hit äf-
ven *Créskis* R.). 5, *Cuviera*. 6, *Euribia*. 7,
Psyche. 8, *Clio*. 9, *Pneumodermon* (*Aegle*
OKEN). — De båda sistnämde bilda en egen
familj.

nästan hellre skulle anse för ett slags kristallformer till andra greniga, högst sammansatta, dem man snarare skulle tycka vara delar af blommor eller växter. Djurens ofta klara, och genomskinliga hufvudmassa medger äfven stundom en åskådlighet af de inre organerna, hvilka stundom äro colorerade, och alla dessa ovanliga förhållanden ådraga dessa föremål ett särdeles intresse, äfven af en med Zoologien ej hemmastadd åskådare. Det skulle likväl vara ett fåfängt försök, att utan figurer söka gifva något närmare begrepp om dessa besynnerliga organismer, och jag måste här inskränka mig att bifoga en torr förteckning öfver de namn, under hvilka de blifvit inregistrerade i Systemet ¹⁾.

Bland arbeten öfver Molluskerna får jag nu anmäla den afhandling öfver släg-

¹⁾ QUOY och GAIMARDS första afhandling framställer en egen familj, kallad *Diphides*, hvarst typ är släktet *Diphyes* Cuv., och hvilken nu blifvit ökad med följande nya genera: *Calpe*, *Abyla*, *Cymba*, *Enneagonum* och *Cuboïdes*. Alla dessa nya släkten äro dock ännu blott grundade på en art af hvardera.

De följande djuren, af olika familjer, äro förda under genera: *Hippopodius*, *Orythia*, *Rosacea*, *Rhizophysa*, *Dianaea*, *Equorea*, *Phorcynia*, *Campanularia*, *Astroïdes* och *Vetillum*.

Bland de återstående utmärka sig i synnerhet den högst besynnerliga *Briaræa scolopendra*, en ny *Hyalaea*, *H. mucronata*, samt *Anatifa univalvis*, hvars skal bestå af ett enda, gelatinöst, genomskinligt stycke. För öfrigt nya arter af *Salpa* och *Cleodora*; samt det nya släktet *Sagitta*.

tet *Salpa*, som QUOY och GAIMARD redan 1825 publicerat. Dessa djur äro i synnerhet högst allmänna i medelhafvet, men finnas äfven vid kusterna af stora Oceanen, och indelas af författarne efter det olika antalet af appendices, som arterna äga. Fjorton arter beskrifvas här, nästan alla nya ¹⁾.

QUOY och GAIMARD hafva äfven beskrifvit och aftecknat åtskilliga Zoophyter, hvaribland några paradoxa former. Här ibland ett par arter af det glimmande släktet *Beroë* ²⁾, samt några nya genera, såsom *Tetragonum*, *Cupulita*, *Lemniscus* och *Polytomus* ³⁾; hvardera släktet likväl blott grundadt på en enda art, och sålunda äro dessa ännu ej att anse, såsom fullkomligen bestämda genera. Mest paradox synes *Lemniscus*, ty detta djur består af en mycket lång, bandformigt samtryckt och jemnbred kropp, som är alldeles slät, gelatinös och genomskinlig, utan öppning eller inre kanal. Den anförda arten, *Lemniscus marginatus*, är hvit med blekröda kanter, af $1 - 1\frac{1}{2}$ tums bredd, och omkring 2 fots längd; och liknar till utseendet fullkomligen ett vackert band, men genomskinligt som en kristallskifva. QUOY och GAIMARD sätta sjelfva i fråga, huruvida denna organism möjligtvis skulle kunna vara

1) Annales des Sc. natur. Tome VI. p. 28. Pl. 1.

2) Ann. des Sc. nat. Tome VI. p. 47, Tab. 1.

3) Ann. des Sc. nat. Tome VI. p. 82, Tab. 2.

Benämningen *Polytomus* är redan förut använd för ett annat djurslägte.

blott ett stycke af någon annan obekant Zoophyt.

Diphya och *Stephanomia*. I anledning af denna fråga, kan jag ej underlåta att här jemväl anföra en helt nyligen gjord upptäckt af MERTENS, som nu är stadd på en upptäcktsresa. Han säger sig nemligen hafva funnit, att det af PERON upptäckta, och af andra Zoologer antagna, vackra släktet *Stephanomia*, endast är ovarium af det så kallade *Diphya*, och att, då man betraktar det hela djuret, finner man all anledning att föra det samma till släktet *Physophora*, samt att således annihilera de af dess blotta fragmenter bildade genera *Diphya* och *Stephanomia* ¹⁾.

Zoophyt. från Söderhafvet af GRAY. Äfven bland de Mollusker och Zoophyter, som GRAY beskrefvit i tilläggen till KINGS resa i Söderhafvet, förekomma åtskillige nya arter, i synnerhet bland *Cochleophora*. — Af *Leodice gigantea* (*Nereis aphroditois*) fanns vid Isle de France individer af 5 fots längd.

Reproduction hos *Planaria*. I. R. JOHNSON har anfört några försök med vissa arter af *Planaria* ²⁾, i synnerhet *Pl. cornuta*, af hvilken art han med öfver 100 individer anställt experimenter, medelst incisioner eller afsöndringar, och dervid funnit, att de inom någon tid än visade såret läkt, än oformliga utväxter vid det samma; och på en individ fann JOHNSON ett nytt hufvud hafva bildat sig på det sårade stället, så att denna in-

1) FRORIEPS Notizen N:o 428, p. 154.

2) Philos. Transact. 1825, p. 247, Tab. 16.

divid fans äga tvenne hufvuden ¹⁾. Äfven afskurna stycken utbildade sig åter till fullkomliga Planarier, så att, enligt JOHNSON, dessa djur framvisa en lika utmärkt reproduktionskraft, som man vet Polyper och andra lägre djurslägten äga.

Jag har nu kommit i tillfälle att äfven af egen åsigt kunna anmäla SOWERBY'S Genera of rec. and foss. Shells. WERBYS berömda arbete: "Genera of recent and fossil Shells," hvaruti framställas utmärkt vackra figurer öfver en eller flera arter af hvarje genus bland Mollusker, Annelider, Zoophyter, o. s. v., eller hvad man i allmänhet plär kalla Conchylier. Format och manér äro de samma som i författarens Mineral-Conchology, men Plancherna äro icke numrerade, emedan man beräknat, att de af ägaren böra kunna ordnas efter hvad system han för godt finner. Här upptagas både de genera, som ännu finnas lefvande, och sådana, hvilka nu endast finnas i petrificerad tillstånd. För dessa sednare äro detta arbetes figurer fullständiga, men då vid bestämmandet af ännu lefvande släkten, äfven sjelfva djurets olika organisation ofta ingår i karakteren, finner man lätt, att framställningen af blotta, tomma sneckskalen, förefaller något ensidigt. De nu utkomna häften svara redan emot 2 eller 3 volumer, och innehålla äfven ett och annat slägte, som först i detta verk blifvit föreslaget eller bestämdt.

¹⁾ En observation, som äfven DALGELL förut gjort på en annan, eller kanske samma, art af *Planaria*.

Periba-
tus juli-
formis.

L. GUILDING har beskrifvit några ca-
ribaeiska Mollusker ¹⁾, bland hvilka i syn-
nerhet utmärker sig ett nytt genus, kalladt
Peribatus, försedt med 2 stora tentakler,
och många fötter, och som synes förf. så
paradoxt, att han ej kunnat föra det sam-
ma till något af de antagna Ordningarne i
Molluskernas klass. Arten kallas *Periba-
tus juliformis*, och fans bland växter vid
foten af ett högt berg; men endast ett en-
da exemplar ²⁾.

Règne
psycho-
diaire.

Det är bekant, att bland de lägre or-
ganismerna finnas åtskilliga varelser, som
synas stå så på gränsen mellan växternas
och djurens riken, att de tyckas med nä-
stan lika skäl kunna föras till dem båda.
*Ju mindre fullständig vår kunskap om
dessa varelser ännu är, ju oftare händer
således, att de blifva ett tvistämne för bå-
de Botanikens och Zoologiens ägande rätt.*

BORY DE ST. VINCENT, redan ryktbar
för sin framställning af människosläktet så-
som bestående af många species, har för-
sökt att undandraga nämde tvistämne båda
de stridande partierna, och att af dessa
organismer constituera ej mindre än ett
eget rike, hvilket han kallat: Règne psy-
chodinaire.

Upptäckten af en fjerde verldsdel i
Naturen vore visserligen en mandat, som
borde försäkra sin Columbus om odödlig-

¹⁾ Zool. Journ. VIII, 1826. Tab. II.

²⁾ Fig. cop. i Isis Band XXI, Hef. II, Tab. II.

Då all undersökning af djurets inre orga-
nisation ännu saknas, är vår kunskap om det-
samma visserligen ännu högst ofullständig.

het, men olyckligtvis synas hvarken Botanister eller Zoologer vilja erkänna denna nya stat, utan snarare nu så mycket hellre förena sig om ett fredsbeslut, sedan man

Litteratur rörande Mollusker, Annelider, Zoophyter o. s. v.

Iconographie conchyliologique ou Recueil de planches lithographiées et coloriées représentant les coquilles marines, fluviatiles, terrestres et fossiles, décrites par de LAMARK, SOWERBY, SWAINSON, FÉRUSSAC, DE BLAINVILLE, RISSO &c, et autres inédites. Par P. ROUX. Marseille & Paris 1828.

Histoire naturelle des principales productions de l'Europe méridionale, et principalement de celles des environs de Nice et des Alpes maritimes; par A. RISSO. Tom. IV. — Contien. Mollusques ou de Coquilles; — Paris & Strasbourg 1826, 8:o av. 12 pl.

Illustrations of the Conchology of Great Britain and Ireland. Drawn from Nature by Capt. TH. BROWN. London 1827. 4:o.

De la generation chez la Moule des peintres (*Unio Pictorum*) par PRÉVOST. — Ann. des Sc. nat. Avril 1826, p. 447.

Recherches sur l'organisation de quelques espèces d'Oxyures et de Vibrions; par A. DUGÈS. — Ann. des Sc. nat. Nov. 1826, p. 225.

Note sur le *Cliona celata*, nouveau genre de zoophyte, trouvé dans le Firth du Forth, près d'Edimbourg; par R. E. GRAY. Ann. des Sc. nat. Fevr. 1827, p. 162. — (Ur Edinb. philos. Journal). Denna Zoophyt lefver på ostronskal, dem han perforerar.

Some remarks on the Unios of the United States, with a description of a new species; by J. GREEN. — Contrib. of the Maclurian Lyceum, July 1827, p. 41.

börjat finna, att de skarpa gränslinier man fordom har sökt uppdraga, ej så egentligen synas enliga med naturen; och att det,

Memoir on the *Pentacrinus europæus*, a recent Species discovered in the Cove of Cork, with two illustrative Plates, by J. V. THOMPSON. Cork 1827, 4:o

Notes sur quelques animaux marins observés vivans; par E. DESLONGCHAMP. Memoires de la Soc. Linn. du Calvados, 1825, p. 283. — (Bullet. univ. 1827 N:o 2, p. 296). — Förf. har här beskrifvit sjelfva djuren till åtskilliga skal-mollusker och deras förhållanden i lefvande tillstånd.

Considerations nouvelles sur la grande *Phy-sale*, par R. P. LESSON. Bullet. univ. Maj 1827, p. 163.

Anatomie et Monographie du genre *Dentalis*; par G. P. DESHAYES. Mém. de la Soc. d'hist. nat. de Paris. T. II. part. 2, p. 321, avec 5 Pl. — Förf. anser dessa djur vara verkliga Mollusker, men bilda en egen familj, som BLAINVILLE kallar *Cirrhobranches*. Bland 42 arter, som här anföras, anses 20 vara förut obekanta.

A Monograph of the Genus *Teredo* of LINNÉ with descriptive Characters of the Species in the British Museum; by I. E. GRAY. Philos. Magaz. Dec. 1827, p. 409.

Monographie de la famille des *Hirundinées* par A. MOQUIN-TANDON. Paris 1827, 4:o av. Pl. lithogr.

Histoire naturelle de l'*Alcyonelle* et des genres voisins; suivie d'une notice sur l'analogie des tentacules des Polypes avec les branches des Mollusques &c., et sur la non existence des cils vibratoires dans les Microscopiques et dans certains Animalcules spermatisques; par RASPAIL. Bullet. univ. Sept. 1827, p. 190.

Description d'un nouveau genre de Mollusque Nucléobranche (sic!) nommé *Pterosoma*;

för att bringa dem derhän, mera fordras fortsatta och noggranna observationer, än tillämpning af från andra håll hämtade åsigter.

par LESSON. Bullet. univ. Oct. 1827, p. 282.
— En enda art, *Pt. plana*, från Nya Guinea.
Description d'un nouveau genre de zoophyte nommé *Pontocardia*; par LESSON. Bullet. univ. Oct. 1827, p. 296.

Physiologie.

Blodets
finaste
circula-
tion,
m. m

Den vigtiga frågan, huru blodkärnen slutas, och huru blodet kan röra sig i dessa ytterst fina kärl, hvilka nästan kunna anses sakna egna väggar, har i synnerhet sysselsatt några af Tysklands Physiologer. Mest oväntad synes den iakttagelse, Doctor Kock uppgifvit, och hvilken han derföre äfven med åsyna vittnen velat bekräfta ¹⁾. Då en tunn simhinna af en grodunge sårades under mikroskopet, syntes blodkulorna ej allenast med ökad hastighet löpa framåt från de fina sårade ådrorna, utan äfven flera af dem på ett visst afstånd åter vända om igen, och ingå i de vid sårandet öppnade, venösa småkärlen. En efter uppgift 50 gånger förnyad repetition af detta försök har åtminstone öfvertygat Herr Kock, att detta ej var någon illusion eller någon tillfällighet. — Samma förf. säger sig äfven hafva sett, att de vanliga blodkulorna, vid genomgången af de allrafinaste kärnen, sönderdelades i flera mindre kulor, hvilka sedan de sträfvat igenom de finaste och trångaste gångarne, och åter inkommit i de större, å nyo förenade sig till vanliga blodkulor.

Ännu anmärkningsvärdare vore bekräftelsen af Kocks observation, att han funnit blodkulorna förena sig med sjelfva kärnväggarne och försvinna. Äger detta sin riktighet, så synes det antyda sjelfva kärnens tillväxt genom assimilerade blodkulor.

¹⁾ MECKELS Archiv für die Physiologie, Jahrg. 1827, N:o 3, p. 416.

MILNE EDWARDS, i Paris, har genom ytterligare undersökningar af den elementära sammansättningen af djurkropparnas olika texturer än mera bekräftat den förut af honom uppställda sats, att alla texturer, utom fettet och benjorden, bestå af ytterst små kulor, som i alla väfnader och hos alla djur äro af samma storlek, men på olika sätt förenade till trådformiga, bladformiga, blåslika eller rörformiga texturer, hvilkas kemiska och vitala olikheter dock ej af honom blifvit utredde ¹⁾. EDWARDS har vid sina sednare forskningar använt flera olika slag af mikroskop, äfven som olika micrographer, och vid allt detta tyckes dock det nämnda förhållandet bekräftas. De rörformiga delarne uti nerverna, dem flere af EDWARDS föregångare beskrifvit, äro äfven sammansatte af små kulor, som hafva samma dimensioner, äfven som de färglösa kärnorne i sjelfva blodkolorna, samt de små runda kropparne i godartadt var och i mjölk ²⁾.

Resultaten af DUMAS och PRÉVOST's mikroskopiska iakttagelser öfver utvecklingen af Embryo i höns- och ank-ägg, under de 2:ne första kläcknings-dygnen hafva nu blifvit meddelade ³⁾. — Om man skulle försöka, att af den något utförliga berätt-

Kycklingens första utveckling i ägget.

¹⁾ Ann. des. Sc. nat.

²⁾ Sednare hafva åtskilliga olika meningar blifvit yttrade om detta ämne, men dessa tillhöra ej Litteraturen för året.

³⁾ Memoire sur le Developpement du Poulet dans l'oeuf; par PRÉVOST et DUMAS. Annal. des Sc. nat. 1827, Dec. p. 415.

telsen om dessa försök, göra ett så mycket möjligt sammanträngdt utdrag, skulle följande synas vara hufvudmomenterna ¹⁾).

I höns-ägget syntes redan på 3:dje timman första spåret till Embryo, i form af en mörk linea. På 6:te timman har detta rudiment till Embryo vunnit större tydlighet. Omkring detsamma synes en mängd af kulor ordnade i rader af flera directioner, hvilka således äro början till blod. På 18:de timman ha på ömse sidor om den primitiva strimman bildat sig 2:ne

¹⁾ Författarne hafva beskrifvit de olika sätten att få äggen framkläckta. Höns ligga ej nog jemt; utan Kalkon-höns äga härvid företräde. Författarne hafva nyttjat en egen apparat. Denna äggkläcknings-apparat bestod af tvenne cylindrar af förtent jernbleck den ena af 10 tums diameter, och den andra så mycket mindre, att då den ställdes i den förra, det blef ett tomt rum, af en tum, rundtomkring. Detta rum fylles med varmt vatten. Sex rör, af en linies diameter, som ställas neduti apparaten, och öppna sig utåt, tjena att göra luftvexling i den inre cylindern. I botten på denna lägges ett lager af bomull, derpå 20—25 ägg, och deröfver åter en bädd af bomull. Man tillsluter apparaten medelst ett genomborradt, silformigt lock. Denna apparat bör vara så beräknad, att den genom den yttre luftens åverkan skall förlora jemt så mycket värme, som den erhåller af en liten lampan, som ställes under densamma. Detta vinnes genom några dagars erfarenhet; man iakttagar värmets förhållande medelst en Thermometer, som ställes i vattnet, och af en annan, som ställes midt ibland äggen; man fyller rummet mellan båda cylindrarna med vatten af 45 grader, och modererar dess värme medelst lampan.

longitudinella valkar, som upptill förena sig bågformigt, och omge nämde strimma liksom en slöja. Nedtill förena de sig lancett-formigt. Den primitiva strimman, som på detta sätt kommer att bilda rännen, är början till ryggmerg-kanalen. — Efter 24 timmar visa sig rudimenter till vertebraer och till sinus rhomboidalis af ryggmergen. Efter 27 timmar hafva redan vertebraernas antal ökats. Öfver hufvudändan af primitiva linien har bildat sig början af en liten säck, såsom rudiment till hjernan, och vid basen af denna synas de första antydningarne af hjertat. Efter 30 timmar hafva hjernblåsorna redan utbildat sig. Hjertat, så väl som sinus terminalis, äro tydligt formerade. — På 33:dje timman synes hjertats pulsation. Den ofta nämnda primitiva linien märkes nu mera icke.

PRÉVOST och DUMAS hafva härvid bifogat följande *Tabell* öfver tillväxten af Embryo och af cicatrix, under de första dygnen af kläckningen.

Tid. <i>Timmar</i>	Cicatri- cula <i>m.m.</i>	Genom- skinlig Area. <i>m.m.</i>	Embryo. <i>m.m.</i>
0	6,0	2,0	0,9
3	8,0	3,0	1,1
6	8,5	3,5	1,8
9	9,0	4,0	2,7
12	11,0	5,0	3,0
15	13,0	6,0	4,0
18	16,0	6,0	5,2
21	19,0	8,0	6,3
24	21,0	8,0	6,3
27	22,0	9,0	6,3
30	25,0	9,5	7,0
33	27,0	9,5	7,0
36	31,0	10,0	7,5
39	34,0	11,0	7,5
42	38,0	12,0	7,5
45	39,0	13,5	9,0
48	48,0	16,0	9,0
54	60,0	16,0	
60	70,0	19,0	11,0

Nerv-
bildnin-
gens re-
produ-
ction.

För att utforska förhållandet med nerv-
bildningens reproduction har PRÉVOST an-
ställt följande försök: På 5 nyfödda katt-
ungar genomskars den venstra Nervus va-
gus, och borttogs ett stycke af omkring $2\frac{1}{2}$
lineas längd, så att båda nervändarne blef-
vo betydligt åtskilda. Djuren syntes gan-
ska obetydligt lida häraf, och såren sam-
manlänktes snart. En månad derefter ge-
nomskars på en af dessa katter äfven den
högra Nervus vagus. Djuret dog då efter
15 timmars förlopp. Vid undersökningen
befans

befans den afskurna nervens ändar starkt uppdrifna och förenade genom en förtjocknad textur, liknande neurilemet. Af experimentets utgång kan man sluta, att denna föreningsmassa ej förmådde fortplanta nerv-inflytandet. — En månad sednare afskars äfven högra Nervus vagus på en af de andra opererade djuren, hvilket då dog 36 timmar derefter, och vid hvars undersökning man fann en dylik förenande textur, som i förra händelsen, men som dock ej hade återställt communicationen mellan de afskurna nervtrådarnes ändar. Fyra månader efter den primitiva operationen afskars likaledes högra Nervus vagus på de tvenne återstående djuren. De ledo deraf högst obetydligt, och lefde med ostörda funktioner; ett bevis, att den förut på venstra sidan afskurna nerven nu återtagit sin funktion, hvilket äfven fullkomligen bekräftades genom djurets död, få minuter efter det denna nerv blifvit å nyo afskuren straxt ofvan om ärret. Vid undersökningen befans nu, att föreningen mellan de afskurna nervändarne här, liksom i förra fallet, bestod af en tjock hvitaktig massa, öfverdragen med ett fast neurilem, och då den längsefter genomskars, samt lades under mikroskopet, upptäcktes tydligen nervtrådarnas continuation genom hela föreningsmassan, från den ena till den andra af nervändarne. — Häraf synes således, att nervsubstanten verkligen regenereras, och nerven återtager sin funktion, äfven då den lidit substans-förlust; men denna regenera-

tions-process går ganska långsamt. Märkvärdigt är det äfven, att de nybildade förnings-trådarne ej, såsom de primitiva, gå parallelt, utan oregelbundet äro flätade om hvarandra *):

*) *Litteratur i Physiologien.*

Recherches d'Anatomie transcendante, sur les lois de l'Organogénie appliquées à l'anatomie pathologique; par M. SERRES. — Annal. des Sc. nat. Maj. 1827, p. 47. — Septembre p. 82.

Memoire sur l'Absorption; par D. BARRY. Annal. des Sc. nat. Juillet 1826, p. 315. (Intressanta försök rörande absorption af gifter, o. s. v.).

Recherches expérimentales sur l'Exhalation pulmonaire; par BRESCHET et MILNE EDWARDS. Ann. des Sc. nat. Septemb. 1826. p. 5.

Notice sur quelques Observations microscopiques sur le Sang et le Tissu des animaux; par HODGKIN et J. LYSTER. Ann. des Sc. nat. Sept. 1827, p. 53.

Notice of some Microscopic Observations of the Blood and Animal Tissues; by HODGKIN and J. J. LISTER. Philos. Magaz. Aug. 1827, p. 130.

Recherches sur le passage du Sang à travers le coeur; par BARRY. Annal. des Sc. nat. Juin 1827, p. 113.

Expériences sur la réunion ou cicatrisation des plaies de la moelle épinière et des nerfs; par P. FLOURENS. Ann. des Sc. nat. Fevr. 1828, p. 113.

Recherches sur l'oeuf humain; par A. VELLEPEAU. Ann. des Sc. nat. Oct. 1827, p. 172.

Sur quelques petits animaux qui, après avoir perdu le mouvement par la desiccation, le reprennent comme auparavant quand on vient à les mettre dans l'eau; par H. DE BLAINVILLE. Ann. des Sc. nat. Sept. 1826, p. 104. — Bekräftar SPALLANZANIS och andras försök med vissa små Infusions-djur.

*Zootomie och jemförande
Anatomie.*

TILESIIUS har redan för någon tid sedan yttrat den förmodan, att den mindre, eller egentligen så kallade Orang-Utang vore blott en yngre individ af den såsom egen art ansedda större arten, eller den af WURMB så kallade Pongo. RUDOLPHI har nyligen undersökt ett cranium af den mindre, och deraf funnit nämde förmodan alldeles bekräftad, i grund af tändernas förhållanden; de synliga tänderna voro nemligen blott så kallade mjölk-tänder och alveoli innehöllo kronorna till de permanenta tänderna af flera slag ¹⁾. — Man finner här således ett nytt bevis på följderna af den hos vissa författare rådande åsigten, att i stöd af blott artificiella karakterer, och utan nogare kännedom om dju-

Orang-
Utang
är en
Pong-
go.

¹⁾ Ueber den *Oran-Utang*, und Beweis dass derselbe ein junger *Pongo* sey. Abhandl. der K. Acad. der Wissensch. zu Berlin. Jahrg. 1824. — Berlin 1826. 4:o pag. 130. —

Dessa tandkronor voro af en sådan storlek, att de ej fingo rum jemte hvarandra, utan den yttre framtanden låg bakom den inre, åtskiljd genom en tunn benskifva. CAMPER och BLUMENBACH hafva afstecknat blott 2:ne kindtänder på ömse sidor i hvardera käken. CRULL uppger två kindtänder i öfra samt 3 i underkäken; FR. CUVIER afbildar (i *Dents des Mammifères*) 3 i hvardera, men förmodar att de borde vara 5. RUDOLPHI fann frön till 4, och förmodar, att ämnet till den 5:te eller så kallade vishetstanden, framkommer sent, liksom hos människan. Läget af ögon- och kindtändernas ämnen är tydligen analogt med hvad som hos små barn äger rum.

rens utveckling, bestämma ej endast arter utan äfven genera.

Anato-
mie af
Delphi-
nens
hjerne.

Jag har i förra årsberättelsen anmält TIEDEMANNNS anatomiska undersökning af hjernan hos Orang-Outang, och den deraf följande vederläggning af BUFFONS påståen-
de om dess låga utbildning. TIEDEMANN har nu äfven lemnat en undersökning af samma vigtiga organ hos en bland Hvalarne, *Delphinus Delphis* ¹⁾. Ett bland hjernans organer, om hvilket man hittills trott, att det endast saknades hos människan, i följd af en starkare utvecklade Varolsbrygga, nemligen MALACARNES trapezium, detta trapezium saknas äfven hos Delphininen, och det torde på det hela vara en högst oväntad anmärkning, att äfven i många andra hänseenden finnes detta hvalartade djurs hjerne vara den, hvilken, näst Orang-Outangs, kommer människans hjerna närmast i fullkomligare utbildning. — Således hafva hemisphaererna, liksom hos människan, tre lobber, och sidokammarna trenne horn, och hjernvindningarnes (gyrernas) antal är större än hos något annat djur. Ehuru Delphininen visserligen äger luktorgan, saknar han dock fullkomligen de egentliga luktnerverna. Lilla hjernan äger dessa så kallade tonsiller, som förut blott varit anmärkte i människans och apornas hjerna.

Om vi ifrån den bekanta analogien mellan utbildningen af hjernan och djurens

¹⁾ TIEDEMANNNS Zeitschrift für Physiologie &c, Band. II, p. 251.

inre sinnesförmögenheter, skulle våga att sluta till de sednare hos Delphinen, skulle det kanske oväntade resultat framstå, att Delphinen äfven i detta afseende skulle intaga sin plats näst efter Orang-Outang, eller åtminstone näst efter Quadrumanerna. Vår inskränkta kunskap om hafsdjurens instinkter och sinnesförmögenheter i allmänhet, gör det svårt att i detta afseende controllera förhållandet eller uppställa en jämförelse; men hvad man om Delphinens naturhistoria och lynne har sig bekant, äfven som den uppmärksamhet redan de gamle lemnat åt dessa djur, synes åtminstone mera tjena att bekräfta än att vederlägga den åsigt man redan längesedan framställt om denna motsvarighet mellan sinnesförmögenheternas och hjernans fullkomligare utbildning.

En för den jämförande anatomen ganska märkvärdig upptäckt är visserligen den af Rudi-
menter
till gälar
hos djurs
Embryoner RATHKE i Danzig uppgifna iakttagelsen, att Embryoner af Ödlor, af foglar och sannolikt äfven af däggande djur, under en viss period hafva små öppningar på ömse sidor af halsen, och hvilka leda till svalget, samt sålunda betraktas såsom rudimenter af gälar ¹⁾. HUSCHKE har, genom undersökningar på foglembryoner, bekräftat denna åsigt, och funnit ej blott gelatinösa rudimenter till gäl-bågar, utan jemväl verkliga branchial-arterer, 3:ne på hvardera sidan, och hvilka utgå från aorta. — Detta märkvärdiga phenomen i djurens första ut-

¹⁾ Nov. Acta Acad. Caes. Leopold. Band XIV.

bildning börjar att hos foglarna visa sig på 3:dje dagen efter kläckningen, och försvinner på den 7:de, så att, enligt HUSCHKE, på 8:de dagen så väl ådrorna som gälbågarne äro försvunne, och öppningarne slutna. HUSCHKE menar sig äfven hafva evident bevisat, att efter denna tid, förvandla sig gäl-rudimenterna till *glandula thymus*, hvilken hos foglarna ligger, en på hvardera sidan af halsen, vid *arteriæ anonymæ* ¹⁾).

Strut-
sarnes
Osteolo-
gie. D'ALTON den yngre har utgifvit ett arbete, som kan betraktas såsom en fortsättning af det berömda verk i den comparativa Osteologien, som dess Fader och PANDER utgifvit om Mammaliernas benbyggnad, nemligen "Skeletterna af de strutsartade foglarna, aftecknade och beskrifna" ²⁾). Här lemnas Osteologien af *Struthio Camelus*, *Rhea americana*, *Casuarus galeatus* och *Casuarus Novae Hollandiae*, tecknad och beskrifven.

Electri-
ska ap-
paraten
hos *Silurus electricus*. Prof. RUDOLPHI i Berlin, som förut rikttat Vetenskapen med undersökningar af den apparat af organer, som närmast frambringa de elektriska stötarna hos *Raja Torpedo* och hos *Gymnotus electricus*, ³⁾ har nu äfven framställt resultaten af sina undersökningar rörande denna organisation

1) Isis Band XX, Heft. 4—5, p. 402.

2) Die Skelette der Straus-artigen Vögel, abgebildet und beschrieben von Dr. E. d'ALTON d. J. — Der vergleichenden Osteologie zweiter Abtheilung 1:s Heft. Bonn. 1827. — Transv. fol.

3) I Berlinska Vet. Acad. Handlingar.

hos den electriska Malen, *Silurus electricus*¹⁾. Då man öppnar fiskens hud på sidan, och upplyfter flikarne, visar sig en utbredd membran, som till största delen är utåt besatt med små rutformiga celluler, hvilkas väggar ligga liksom blad emot hvarandra. Af det ägghvitelika ämne, som GEOFFROY funnit i dessa celluler, fann RUDOLPHI intet spår. När vidare nämde Membran öppnas och upplyftes, märker man, att dess undre yta är aponeurotisk, och att till den går en gren af nervus vagus, som, jemte en motsvarande artér och ven, genomtränger hinnan och utbreder sig i cellulerna. Det rum, som bildas emellan yttre huden och nämde organ, är längs efter ryggen och buken afdelt medelst en skiljevägg. De rutformiga cellulerna saknas bakom bukfenan. — Under den aponeurotiska cellulära hinnan ligger en annan, som är belagd med en alldeles egen flockig cellulväfnad, och då man varsamt borttager denna, träffar man ett lager af lösa, knippformigt och oregelbundet löpande trådar, och när äfven denna bildning upplyftes, träffar man slutligen sjelfva musklerna. — På musklerna ser man lateral-nerven af 5:te paret; men till det ofvannämde flockiga, membranösa organet gå grenar från intercostal-nerverna, och detta organ hör, äfven som den förra hinnan, till den egna apparaten för electriska urladdningar, men har förut af anatomerna blifvit öf-

¹⁾ Abhandl. der K. Acad. der Wissenschaften. zu Berlin, Jahr. 1824. Berlin 1826, 4:o.

versedt. — **RUDOLPHI** har, medelst några väl utförda figurer öfver hela fisken, och öfver läget af denna organisation särskilt, gjort förhållandet af denna ovanliga, och utförligt beskrifna organisation, ännu åskådligare.

Anato-
mie af
*Petro-
myzon.*

För några år sedan förvånades vi öfver **DESMOULINS** paradoxa påstående, att ryggmergsnerverne hos *Petromyzon* icke omedelbart förenade sig med ryggmergen, utan slutade sig på ett visst afstånd från densamma, i en af dess hinnor. Professor **CARUS**, hvars noggranhet och skarpa blick redan undanröjt så många föregifna anomalier i djurens inre organisation, och som redan långt före **DESMOULINS** beskrifvit denna fisks märkvärdigt enkla, handformiga ryggmerg, har anställt nyare och strängare undersökningar på alldeles friska exemplar, och då lyckats att verkligen framställa både intervertebral-ganglion och dubbla nervrötter; ehuru dessa äro så glesa, och så lätt förstörbara, att de endast under vatten kunna prepareras, och endast med tillhjälp af microscopet tydligen urskiljas ¹⁾.

CARUS om
tydligt
blod-
omlopp
hos In-
sekter.

Oaktadt de talrika anatomiska undersökningar af Insekterna, dem man sedan långliga tider anställt, har det hittills icke lyckats att hos dessa djur finna ett sådant omlopp af deras vätskor, som kunde anses analogt med blodomloppet hos fullkomligare djur. Med undantag af de kräftartade djuren, som äfven för olikheten i deras inre organisation blifvit uppförde i en egen class (*Crustacea*), har man ej ens

¹⁾ Isis Band XX, Heft. XII, pag. 1005.

kunnat finna några kärl, som utgå ur det stora ryggkärlet; utan antagit att näringssaften öfvergått från Tarmkanalen till Ryggkärlet genom ett slags utsvettning, och på samma sätt vidare till kroppens öfriga delar.

Så mycket än denna föreställning syntes strida mot nu rådande physiologiska åsikter, så syntes bristen af kommuniserande kärl dock nästan obestridlig, i stöd af de undersökningar och sammanställningar yttranden, som rörande detta ämne redan blifvit lemnade af sådana Anatomer som MALPIGHI, SWAMMERDAM, LYONNET, — och sednare af CUVIER, MECKEL, HEROLD och MARCEL DE SERRES. —

Det har likväl förledit år lyckats CARUS, att på några Insektlarver upptäcka ett bestämdt och tydligt omlopp af vätskorna; en upptäckt, som i anseende så väl till sjelfva saken som till de slutsatser och åsikter, hvartill den kan föranleda, må räknas till de viktigaste den jemförande Anatomien nyligen gjort rörande de lägre djurens organisation. — CARUS upptäckte detta omlopp först hos larven till en slags Trollslända, *Agrion Virgo*; nemligen i de 3 tunna och genomskinliga fjäll, som finnas i svansen af denna larv ¹⁾. I en hvar af dem visade sig ett omlopp af blodkolor, på det sätt, att strömmen längsefter undra sidan och utåt var arteriell, men den öfver strömmen, åt ryggen, venös.

¹⁾ Isis Band. XX, Heft. IV & V, p. 314, Tab. IV.

När dessa larver nalkas sin förvandling, upphör circulationen i dessa svanslameller, men visar sig deremot tydligt i rudimenterna till vingarna, i hvilka strömmen går på öfra och yttre sidan utåt, och vänder sig åt undre och inre sidan.

På Larven till en *Ephemera* (Braxenflugan) märkes denna circulation äfven i sjelfva kroppen. Här kan man tydligen urskilja tvenne venösa strömmar, som på buk-sidan gå från hufvudet, bakåt, böja sig om tarmkanalen uppåt, och utgjuta sig i ryggkärlet, hvilket sedan drifver denna vätska fram åt hufvudet, hvarest denna ström skymmes af hufvudskölden. — Med tillhjälp af solsken på mikroskopet ser man denna ström i hufvudet vända sig nedåt, och på undra eller buk-sidan åter löpa bakåt. — På en annan ännu obestämd Vatten-larv, märkte CARUS svagare strömmar af blodkolor rinna äfven utför kroppens *sidor*, nedåt, och bågformigt genom benens höftleder, äfvensom nästan genom hela utbredningen af de tre svans-spetsarna.

Afbryter man dessa svans-spetsar, så utflyter det vattenklara, (af blodkolor bestående) blodet rycktals; — och förtjenar dervid att anmärkas, att detta klara blod, då det torkar antager en skön grön färg. — Alla dessa blodströmmar, med undantag af ryggådern, synas för öfrigt mera omgifna af animaliskt globulöst Parenchyma, än af några egna kärl-cylindrar. — Äfven är dessa blodkolors utmärkta storlek samt aflånga form anmärkningsvärd. — I utbildade, men eljest ganska genomskinliga in-

sekter, har ej heller CARUS kunnat upptäcka några blodströmmar, utom ryggådern.

Den undersökning af blodomloppet hos Crustacéerna, som AUDOUIN och MILNE EDWARDS under det förflutna året publice-^{Blodomloppet hos Crustacea.} rat, utgör ett af de viktigaste och vackraste bidragen för kunskapen om de lägre djurens inre organisation ¹⁾. I hufvudsaken hafva de bekräftat de åsigter CUVIER redan framställt i detta ämne, men tillika på det nogaste utfört de hithörande detaljer, och genom åtföljande upplysande figurer gjort hela förhållandet åskådligt.

Så väl hos Krabborna (*Crust. brachyura*) som hos de kräftartade Crustacéerna (*Crust. macroura*) kommer det venösa blodet från alla delar af kroppen till tvenne stora sinus (hos Hummern finnes äfven en tredje), hvilka ligga innanföre Gäl-apparaten. Från dessa gå ådror, som svara mot gäl-pulsådror, till gälarna; men hvilka ådror här, i anseende till detta egna förhållande, få namn af vasa branchiarum adferentia. De ingå i det inre af hvarje gäl, och ligga alltid på yttre sidan om det motsvarande afförande kärlet. Sedan blodet blifvit syrsatt, öfvergår det i de fränförande blodkärlen, hvilka alltid ligga på inre sidan af hvarje gäl, och samla sig i tvenne långa stammar, en på hvardera

¹⁾ Recherches anatomiques et physiologiques sur la circulation dans les Crustacés; par V. AUDOUIN et H. MILNE EDWARDS. Annales des sc. nat. Juillet & Août. 1827 pag. 283 et suiv.— avec Planches.

sidan af kroppen, för att ingå i hjertat. Dessa få namn af canales branchio-cardiaci, och skulle svara emot venae pulmonales hos de högre vertebraterna. Hjärtat är en enkel muskulös säck, utan förmak, och från detsamma afgå 6 pulsåderstammar; nemligen: 1, ögon-pulsådern, som utgår framifrån, såsom en enkel stam, och slutar sig hufvudsakligen i ögonen. 2, antenn-pulsåderna, tvenne stammar, som utgå från sidorna, gifva grenar åt den luddiga hinna, som ligger under ryggskalet, samt till käkarnas och ventrikelns muskler, till sjelfva ventrikeln, till generationsorganerna och äfven till antennerna. 3, Lefver-pulsåderna, som utgå från hjertats undra sida, och äro utmärkt stora. De ingå directe till det inre af lefverns lober, och utbreda sig der i en mängd starka förgreningar. — Lefvern mottager icke blod från några andra kärl; således saknas helt och hållet venae-portæ-systemet, och gallan afsöndras hos dessa djur af arterielt blod. 4, Sternal-arteren, en enkel stam, som går från hjertats bakre sida, och är den största. Den följer kroppens undre del, och ger grenar till abdomen, till benen, till sido-cellulerna, till gälarnas nutrition (analogt med arteriæ bronchiales hos menniskan), till klorna, till käkarna, till mandiblerna, och slutligen äfven till alla de öfriga organer, som ej erhålla blod från de förutnämde stammarna.

Insekt-
Anatomie.

LÉON DUFOUR har i Annales des sciences naturelles, meddelat flere ganska utförliga och rikhaltiga undersökningar af

Insecternas Anatomie, till en början Coleopternas, hvaraf han anatomiserat släkten ur de flesta familjer. Så väl tarmkanalen, som gall-kärlen, köndelarna och respirations-organerna hafva blifvit underkastade en jemförande granskning, som lemnat åtskilliga intressanta resultat, hvilka dock fordra en egen comparativ framställning, och endast af de bifogade figurerna nog tydligt kunna inhämtas.

En särskilt, kritisk afhandling om ^{Insekt.} Gallsystemet o. s. v. hos insekterna har ^{Gallsyst. &c.} MECKEL lemnat, hvarvid han i synnerhet granskar de olika uppgifter och meningar, andra författare förut härom framställt ¹⁾.

¹⁾ Archiv für Anatomie und Physiologie, 1826, I, p. 21.

Litteratur rörande Zootomie och jemförande Anatomie.

Erläuterungstafeln zur vergleichenden Anatomie, von C. G. CARUS, I. Leipzig. 1826, Fol. c. Tab. — Ett utmärkt arbete; (recens. i Isis XX, Heft 10, p. 884.)

Memoire sur le Foie et sur le système de la veine porte des Poissons; par RATHKE; Annal. des sc. Nat. Oct. 1826, p. 155.

Description of the Skulls of two apparently undescribed species of Delphins, which are in the British Museum; by I. G. GRAY. Philos. Mag. Nov. 1827, p. 373.

Recherches sur l'appareil sternal des oiseaux, considéré sous le double rapport de l'ostéologie et de myologie, suivies d'un essai sur la distribution de cette classe de vertébrés, basée sur la consideration du sternum et de ses annexes; avec fig. par F. I. LHERMINIER. Annal. de la Soc. Linn. de Paris; Mars 1827,

Fornverldens Fauna.

Nya
fossila
Hyæner.

Det är bekant, att i de grottor eller lager, som innehålla benlemningar af forn-

p. 1—93. — Rec. Bull. univ. Sept. 1827, p. 121.

Observations on the Tracheæ of Birds; with Descriptions and Representations of several not hitherto figured; by W. YARRELL. Transact. of the Linn. Soc. of London, Vol. XV. 2, p. 378.

Observationes anatomicae de instrumento vocis animalium in museo zootomico berolinensi factae; auctore I. F. BRANDT. Berolini 1826, 4 c. tab.

On the structure and use of the submaxillary odoriferous gland in the genus *Crocodylus*, by TH. BELL. — Phil. Transact. of the Roy. Soc. of London, 1827, Part. II.

Recherches anatomiques et physiologiques sur la Déglutition dans les Reptiles; par DUGÉS. Annal. des Sc. Nat. Dec. 1827, p. 337.

Sur l'occipital supérieur et sur les rochers dans le Crocodile; par GEOFFROY ST. HILAIRE. Annal. des Sc. Nat. Nov. 1827, p. 338.

Ueber die Harnwerkzeuge und die männlichen Zeugungstheile der Schildkröten überhaupt und besonders der *Emys serrata*; von G. R. TREVIRANUS. Zeitschrift für Physiologie, von FR. TIEDEMANN, G. R. und L. CH. TREVIRANUS II. 2. p. 282.

Ueber ein Rudiment von Becken bey einer Forellenart, von A. W. OTTO. — Zeitschr. für Physiol. II. 2. p. 301.

Recherches anatomiques sur les Cigales; avec figures; par LÉON DUFOUR. Annales des Sc. Nat. Juin 1825. (Inneh. Anatomien af *Cicada Orni*, *C. plebeja*, samt med hänseende till *Centrotus cornutus* och *Cercopis spurmaria*).

Memoire sur l'Iridine du Nil, par G. P. DESHAYES. Mem. de la Soc. d'hist. Nat. de

verldens Mammalier, äro ben af Hyæner bland de vanligaste. Man har likväl hitills hänfört alla dessa till en enda art, hvilken CUVIER kallat *Hyæna fossilis*, och hvilken han, enligt tandbyggnadens förhållande, funnit hafva kommit närmast *Hyæna maculata* bland nu lefvande arter. CHRISTOL och BAVARD, som undersökt de fossila lemningarne i en grotta vid Lunel-Viel, nära Montpellier, hafva bland dessa lemningar funnit ben af tvenne andra Hyéner, hvilkas tandbyggnad bestämdt afviker från den förut bekanta fossila arten, och synes visa närmare likhet, eller åtminstone någon analogie med de 2:ne andra nu lefvande Hyéner, nemligen med *H. striata*, och *H. brunnea*, utan att likväl kunna anses för identisk med någon af dem ¹⁾).

Äfven vid Lunel-Viel finnas för öfrigt ben af åtskilliga djur, samlade i stor myckenhet, och många af dem bära tydliga spår efter Hyæners tänder; man igenkänner bestämdt spåren af tändernas olika arter, emedan framtänderna gjort parallela rispor eller fåror, de falska oxeltänderna deremot gropar i form af små utskärningar eller halfcirklar, och huggtänderna åter fåror, liknande dem af ett skarpt huggjern. Så väl dessa spår på de här samla-

Paris. Tom. III. Livr. 1. p. 1. — Innehåller hufvudsakligen djurets Anatomie.

De Entozoorum systemate nervoso, Dissert. inaug. auctore E. SCHMALTZ, Lipsiæ 1827, 8:o.

¹⁾ Annales des Sc. Natur. Tome XIII, Fevr. 1828, pag. 141.

de benen, som äfven excrementer af Hyæ-
nerna, bevittna äfven här, att Hyænerna
bott i dessa hålor, och släpat hit benen af
Elefanter, Rhinoceroter, hjortar, o. s. v.
Äfven bland dessa talrika ben finnas inga
af Menniskan; de lemna således ett nytt
stöd åt den redan så godt som bevisade
satsen, att menniskor ännu ej funnos vid
den period, då dessa rofdjur bebodde den-
na och dylika hålor. — Ehuru visserligen
Hyænerna troligen sammanfört en stor del
af dessa ben, torde denna förklaringsgrund
dock ej få för långt utsträckas, ty ben-
samlingar finnas på andra ställen, t. ex.
vid Gailenreuth, i olika vidlyftiga grottor,
som äga sammanhang medelst ett slags
djupa grafvar, i hvilka djuren ej kunnat
nedstiga.

Öfver-
sigt af
fossila
Con-
chylier.

BASTEROT har lemnat oss ett tydligt
bevis på den förgångna världens rikedom
på arter, jemförd med den nu varandes,
åtminstone hvad Conchylierna beträffar.
De nu vetenskapligen bestämda Conchylier
från fornverlden utgöra nemligen ej min-
dre än 220 genera och öfver 2,500 speci-
es; således redan ett betydligt större an-
tal, än LINNÉ hade sig bekant af ännu exi-
sterande arter. Och likväl äro dessa tal-
rika fornverldsalster hämtade nästan en-
dast ur Europas berg och jordbäddar,
hvaremot de ännu lefvande äro samman-
förda från alla verldsdelar. Bland nämde
2,500 arter synas endast omkring 260 öf-
verensstämma med sådana, som ännu fin-
nas lefvande; de öfriga 2,200 Conchylierna
tyckas

tyckas deremot hafva tillhört arter, som numera icke existera.

SOWERBY'S för kunskapen om Petrifi-^{SOWER-}katerna så viktiga och rikhaltiga arbete,^{BY'S Mi-}ner.
"Mineral-Conchology of Great Britain", fört-^{Concho-}logy.
far att framställa goda figurer, och många intressanta, ofta förut obekanta föremål. Bland de sednaste numror vi erhållit (N:o 94—100, January 1827—January 1828), utmärker sig en gigantisk art af släktet *Producta* Sow. (*Leptaena* D.) neml. *Pr. hemisphaerica* (Tab. 561.), samt ett par nya genera: *Pholadomya* och *Megalodon*. I allmänhet skulle man dock kunna önska, att förf. stundom genom förstorade figurer lättade uppfattandet af de mindre arternas karakterer, och äfven af de större skulptur, som ofta är lika viktig och bestämd, som den yttre formen.

Jag har förut anmält SOWERBY'S rik-^{Genera}haltiga Planche-verk, "*Genera of recent* af lefv. och
and fossil Shells" — som, i anseende fossila
till de många typer det framställer af pe-^{Conchy-}trificerade och nu mera icke existerande lier.
släkten af Conchylier, med samma rätt kan räknas till bidragen för Fornverldens som för den närvarandes Fauna.

Prof. GOLDFUSS har börjat utgifva ett^{Figurer} utmärkt vackert arbete öfver Petrifikater-^{på Petri-}fik. af
na, enligt den rika samling af sådana fö-^{GOLD-}remål som finnes i Museum i Bonn ^{russ.} 1).

1) *Petrefacta Musei Universitatis Regiæ Borussicæ Rhenanæ Bonnensis, nec non Hœninghusiani Cresfeldiensis, iconibus et descriptioni-*
Pr. Dalman's Årsb. 1828. 7

Figurerna äro tecknade endast efter naturen, och väl lithographiserade. Texten inskränker sig egentligen till förklaring af figurerna (likväl fullständig och upplysande), och förf. ämnar att en annan gång framställa de iakttagelser och resultat, som kunna vara af vigt för Zoologien och Geologien. — Det första häftet, som redan utkommit 1826, är egnadt åt framställningen af polyp-artade petrifikater, och innehåller ett betydligt antal nya arter, samt äfven åtskilliga nya Genera. Man finner i detta häfte redan 71 fossila arter som tillhöra Jurakalken, 1 från Solenhofen, 28 ur Westphalens grönsand (craie chloritée), 67 ur egentligen så kallad kritbildning, och 24 ur tertiär-kalk. — Detta oaktadt äre de polyp-artade djuren icke slutade i detta häfte.

Palæader.

Det är ett icke ovanligt förhållande i vetenskapernas utveckling, att sedan ett svårlöst ämne någon tid vunnit uppmärksamhet, och de med dess lösning-förenade svårigheter börjat mera bestämdt framstå, på en gång flere försök till ämnets utveckling framträda, äfvensom att dessa så ofta visa samma åsigter, ehuru frukter af olika bemödanden, och mognade hvar för sig och i aflägsna länder. — Detta förhållande torde äfven inträffa med de petrifikater som fått namn af Trilobiter eller Palæader,

bus illustrata, ab A. GOLDFUSS. — (Arbetet har äfven en tysk titel: Abbildungen und Beschreibungen der Petrefacten &c. Düsseldorf 1826 Folio).

och som nu hastigt börjat att af flere förf. bearbetas. Jag har i förra årsberättelsen omnämnt EICHWALDS och RAZOUMOVSKYS bidrag, äfven som mitt försök öfver samma ämne. — Utan kunskap om något af dessa, har Hr BOECK, från Christiania, under sin resa i Tyskland skrivit en grundlig och intressant afhandling rörande dessa Petrifikater, hvilken finnes införd i det i Christiania utkomna "Magazin for Naturvidenskaberne, aargang 1827" ¹⁾.

Hr BOECK har härvid genomgått den honom bekanta Litteratur af dessa föremål, allt ifrån LHUD intill närvarande tid, granskat flere af de bidrag, dem författare af olika perioder lemnat, och anmärkt bristerna i Terminologi, i Synonymie och i figurernas noggranhet. — Derefter har författaren bemödat sig att utreda och bestämma flera dels förut beskrifna, dels såsom nya ansedda arter, mest af släktet *Olenus* ²⁾. — Några af dessa arter, och delar af andra äro äfven afbildade. Märkvärdigast bland dem synes ostridigt den så kallade *Tr. (Olenus) gracilis*, hvars form i det hela liknar *Ol. Tessini*, men hvars andra kroppssegment å ömse sidor är bakåt utdraget i alldeles dylika hornspetsar, som vinklarna af hufvudet, och

¹⁾ Notitser till Læren om Trilobiterne; af CHR. BOECK. — Mag. for Naturvid. 1827, 1:ste Hefte, pag. 11; Tab. —

²⁾ Nemligen: *Tr. gibbosus*; *Tessini*; *minor* B.; *gracilis* B.; *Bucephalus* WBY.; *Hoffii*; *Sulzeri*; och *scarabœoides* WBY.

till den grad, att dessa taggar från 2:dra segmentet nästan räckta till slutet af sjelfva kroppen ¹⁾).

- 1) Den af mig yttrade misstänka, att hufvudet af *Ol. gibbosus* måhända aldrig funnits i fullständigt tillstånd, finner jag af BOECK fullkomligen bekräftad; dess felande sidodelar hafva alldeles dylika förlängda spetsar, som *Ol. spinulosus*, och torde dessa båda arter således ofta hafva blifvit förblandade och de geognostiska lokal-uppgifterna om dem behöfva å nyo granskas.

*Litteratur rörande Fornverldens
Fauna.*

Notice regarding fossil Remains found in Ava. — The Calcutta Government Gazette. — Edinb. New Philos. Journ. Oct. — Dec. 1827. p. 63.

Remarks on some quadrupeds supposed by Naturalists to be extinct; by I. RANKING. — The Quart. Journ. of Science, Litt. and Art, July — Dec. 1827, p. 350.

System der urweltlichen Pflanzenthiere, von H. G. BRONN. Heidelberg 1825, fol. c. tab. 7 lithogr. — Detta arbete torde kunna anses som en fortsättning af författarens verk öfver de fossila snäckorna, och afhandlar fossila Radiarier, Echinodermer och Polyper, och särdeles de af Encrinus bildade nya släkten. — Recens. i Bull. univ. Mars 1827, p. 422.

Ergebnisse meiner naturhistorisch — öconomischen Reisen, von H. G. BRONN. — I Theil, Briefe aus der Schweiz, Italien und Südfrankreich, 1824. — Heidelberg 1826, 8. — Har särdeles afseende på Geologien och Petrifikaterna.

Naturhistorische Abhandlungen und Erläuterungen, von A. TILESIVS. Cassel 1826 8:o.

*I Sverige utkomna Skrifter med
särskilt afseende på Sveriges
Fauna.*

De sedan förra årsberättelsen utkomna arbeten, som hafva afseende på Sveriges

c. tab. lithograph. — (Innehåller i synnerhet uppsatser om Petrifikater. — Jag har ej sett detta arbete).

Essai géologique et minéralogique sur les environs d'Issoire, Département du Puy-de-Dôme et principalement sur la montagne de Boulade, avec la Description et les figures lithographiées des ossemens fossiles qui y ont été recueillis, par M. M. DEVÉZE DE CHABRIOL et I. B. BOUILLET. Paris 1827.

Recherches sur les ossemens fossiles du département du Puy-Dôme, par A. BRAVARD. Paris 1826. Livrais. I—V; 1827, Livr. VI, VII.

Note sur la Présence de deux genres de Pachydermes, *Charopotame* et *Palæotherium*, dans les brèches de Sète (Herauld) et de Villefranche-Lauraguais (Haut-Garonne), par MARCEL DE SERRES. Annal. des Sc. Nat. Oct. 1826. p. 191.

Description du squelette du Daim fossile d'Irlande (*Cervus megaceros*), du Muséum de la Soc. roy. de Dublin; par I. PART. Annal. des Sc. Nat. Août 1826. p. 389. — Utförlig beskrifning, jemte fullständig figur, öfver denna, redan förut omnämnda, gigantiska fossila Elg.

Note sur la caverne à ossemens d'Adelsberg, en Carniole; par BERTRAUD-GESLIN. — Ann. des Sc. Nat. Avril 1826. pag. 458.

Note sur la Caverne à ossemens de Baruvell (Sommetshire); par BERTRAUD-GESLIN. Ann. des Sc. Nat. Oct. 1826. p. 196.

Note sur les Cavernes à ossemens et les brèches osseuses du midi de France; par

Naturalster, äro icke många; de röra antingen Ornithologien, Entömologien eller

MARCEL DE SERRES. Ann. des Sc. Nat. Oct. 1826. p. 200.

Note sur un femur de Mastodonte à dents étroites (*Mastodon angustidens*) découvert dans les terrains marins supérieurs des environs de Montpellier, par MARCEL DE SERRES. — Ann. des Sc. Nat. Fevr. 1827. p. 216. — Med figur.

Quelques considérations géologiques sur la présence des débris d'animaux vertébrés dans les différentes couches de notre globe; par HUOT. Ann. des Sc. Nat. Mars 1827. p. 261. —

En räsönerad, utförlig och ganska intressant uppsats, men som ej till utdrag läter stympa sig.

Relation d'une découverte récente d'os fossiles faite dans la partie orientale de la France, à la grotte d'Oselles ou Quingey, sur les bords du Doubs, cinq lieues au dessous de Besançon; par BUCKLAND. Ann. des Sc. Nat. Mars 1827. p. 306.

Note sur deux cavernes à ossemens, découvertes à Bize, dans les environs de Narbonne; par JOURNAL. — Ann. des Sc. Nat. Sept. 1827. p. 78. (Här finnas äfven *Land-snäckor*).

FR. O. SCORTEGAGNA: Sopra le ossa dei Crocodrilli della Favorita. — Padone 1826, 8:o c. tab. 2. — Dessa ben af Crocodiler äro funna i tertiär-formation, och synas tillhöra ännu lefvande arter.

Note sur un nouveau genre de coquille bivalve; par DE FRANCE. Bull. univ. Sept. 1827, p. 151. — Det är *Terebratula Gryphus* SCHLOTH. af hvilken förf. föreslår att bilda ett nytt genus, som han kallar *Uncites*.

Essai sur les Sphérulites qui existent dans les Collections de M. M. F. IOUANNET et CH. DES MOULINS; et considerations sur la fa-

Petrifikaterna, hvilka sednare nu i allmänhet ådragit sig Naturforskarnes synnerliga uppmärksamhet, och hvaraf äfven Svenska jorden synes innebära åtskilliga anmärkningsvärda föremål. Men innan jag går att anmäla dessa bidrag, torde jag här få anföra ett par iakttagelser rörande några af våra vertebrerade djur.

Prof. RETZIUS uppförde i sin Fauna ^{Om Ta-} Svecica bland Addenda (pag. 51) en för ^{mias} Sveriges Fauna förut obekant art af Ekorre, nemligen *Sciurus striatus*, eller som den nu kallas, *Tamias striatus*, af den anledning att ett exemplar af densamma skulle, af Hr Assessor BLOM blifvit funnet i Dalarna, och öfverlemnadt till Kongl. Vetenskaps-Academiens Museum ¹⁾. — Det är äfven endast i stöd af denna uppgift,

mille à laquelle ces fossiles appartiennent; par CH. DES MOULINS. Bordeaux 1826, 8; avec 7 pl. in fol. lithogr. — (Rec. Bull. univ. Sept. 1827, pag. 153).

Notes sur les Coquilles fossiles qui se trouvent dans les terrains décrits par M. STUDER; sur les Epoques géognostiques qu'elles indiquent, et sur la montagne de Diablerets, au N—O de Bez; par AL. BRONGNIART. Ann. des Sc. Nat. Juillet 1827, p. 266.

Sur un terrain renfermant de nombreux débris de Mollusques et de Reptiles, à Brignon, près d'Andure; par TEISSIER. Ann. des Sc. Nat. Oct. 1827. p. 197.

Note sur une nouvelle espèce d'Haliotis à l'état fossile, par MARCEL DE SERRES. Ann. des Sc. Nat. Nov. 1827. p. 309.

¹⁾ "Habitat — In Dalekarlia captum a D. Ass. BLOM R. Academiae Scient. oblatum retulit D. Pr. SPARRMAN". — RETZII Faun. Suec. p. 52.

och enligt samma exemplar, som denna art blifvit af Hr Prof. NILSSON anförd i dess Skandinaviska Fauna. Någon annan anledning att denna *Tamias* blifvit sedd eller funnen i Sverige, har vetterligen hvarken förr eller sednare förekommit. Slutligen har nyligen Hr Provincial-Läkaren Doct. G. I. STRÖM, i bref af den 19 Juni 1828, behagat lemna mig en underrättelse i detta ämne, som jag ej kan underlätta att här anföra. — ”Min afledne företrädare, Hr Assessor BLOM anföres i RETZII Fauna Svecica såsom den der lemnat afl. Prof. SPARRMAN ett exemplar af *Tamias striatus*; det är sant, men alldeles icke är denne *Sciurus striatus* skjuten i Dalarne, utan befans detta exemplar bland några andra uppstoppade djur, ibland de samlingar en Svensk Pastor hemfört från America, och lemnades till Hr Ass. BLOM, under den tid jag var dess medhjelpare.”

Ripors
ömsning
af klor.

Man har i sednare tider fästat mera uppmärksamhet vid foglarnas fjäderömsning och den färgförändring de dervid undergå, men det synes deremot icke hafva blifvit anmärkt att vissa foglar äfven ömsa klor, och jag tror mig derföre böra anföra de observationer öfver detta förhållande, som Hr Prof. NILSSON i bref behagat meddela.

”En sådan ömsning af klor äger rum hos båda arterna af våra Skandinaviska Ripor. Det har länge varit bekant, att dessa foglars sommardrägt är mycket olik vinterdräkten, undantagandes vingar och stjert, som alltid äro lika. — Vingpennor

och stjärt pennor ömsas icke mer än en gång om året, nemligen tidigt om hösten; hela den öfriga fjäderbeklädnaden ombytes tvenne gånger årligen, nemligen höst och vår. Något förr än denna fjäderömsning om hösten inträffar, eller vid samma tid som vingpennor och stjärt pennor fällas, fällas äfven klorna. Om detta ombyte sker tvenne gånger om året vet jag ännu icke, men det synes troligt att detsamma äfven om våren äger rum. Dessa foglars klor äro om vintern mycket olika mot hvad de äro om sommaren. Om vintern äro de långa, jemnbreda, hvita, och blott vid roten svarta eller bruna, ofvanpå kullriga, inunder urgröpta; om sommaren äro de kortare, aflångt äggformiga, bruna, och blott i spetskanten hvitaktiga, inunder platta, och endast mot spetsen urgröpta. I början eller vid medlet af Augusti börja de nya klorna att framskjuta under de gamla, dessa lossna vid roten, och drifvas således mer och mer framåt. Längre fram i samma månad sitta de med sin bas på midten af de nya klorna, och om man då vidrör dem, affalla de, och likna tomma hornhylsor. Vid denna årstid skjuter man ofta Ripor, som fällt de gamla klorna på en och annan tå, samt hafva dem kvar på de öfriga. Den olikhet man märker på dessa foglars klor vinter och sommar, tyckes bevisa, att de äfven fällas om våren, ehuru jag ej sett detta, men höstfällningen har jag kunnat bevisa medelst mer än 30 individer.

Orsaken till denna ömsning torde vara den, att Riporna mer än andra foglar behöfva bruka sina klor för att gräfva i snön och sprätta i jorden."

Ripors
fjäder-
ömsning.

En annan ornithologisk iakttagelse som Hr NILSSON benäget meddelat, angår Fjäll-ripans färgförändring om hösten, och rör således ett phénomén i foglarnas Naturhistoria, som varit ett tvistämne mellan Ornithologer. — "Den Danska Ornithologen Hr FABER yttrar i sin *Prodromus der isländischen Ornithologie* den tanken, att Isländska Ripan endast om våren ömsar fjädrar, och att de brokiga sommarfjädrarna om hösten blekna och blifva hvita; att således denna fogels hvita vinterdräkt ej är en följd af någon ruggning om hösten. Detta nekas af andra Ornithologer, och, så vidt jag vet, sednast af Hr BREHM. —

I detta, som i flera andra fall, synes sanningen ligga mellan båda åsigterna. Ehuru jag ej haft tillfälle att observera sjelfva den Isländska Ripan, synes densamma dock enligt Hr FABERS uppgifter fullkomligen öfverensstämma i lefnadssättet med hvad jag observerat rörande vår Skandinaviska Fjäll-Ripa, som är ganska olika med Dal-Ripans. Det synes derföre högst sannolikt, att dess fjäderömsning sker alldeles som hos vår Fjäll-Ripa. Dennas hvita vinterdräkt bortlägges genom ruggning i slutet af Maj och i början af Juni, och vid den inträffande parningstiden i denna månad är fogeln redan för det mesta i sin sommardräkt, som är svart och mer eller mindre spräcklig; hos honan med rostgu-

la tvärband. Denna drägt ömsas i slutet af Juli eller Augusti; de svarta fjädrarna fällas då, och i deras ställe framskjuta helt andra, äfven spräckliga fjädrar. Dessa äro fint vattrade, med svart på askegrå, något åt blått eller i brunt stötande botten. I slutet af Augusti då vanligen alla de svarta sommarfjädrarna äro fällda, är fogeln derföre blågrå, och fint vattrad eller spräcklig med svart (hvaraf han ock i vissa trakter kallas Blåripa). Något sednare än de blå framskjuta äfven hvita vinterfjädrar, och i slutet af September eller i October är fogeln redan hvit. De spräckliga fjädrar som framkomma i Augusti fällas icke i September. Fogeln skulle i det fallet undergå en årlig trefaldig ruggning, hvilket är utan exempel. Således blekna dessa verkligen, och blifva hvita. — Äfven detta phénomén lemnar ett i physiologiskt hänseende intressant bevis för en fortfarande lifprocess i sjelfva fjädrarna. Ett alldeles analogt bevis finner man ofta hos foglar i bur, som *utan ruggning* bortbyta sin vanliga färg, än mot en mera ljus eller hvitspräcklig, än mot en mera mörk eller nästan svart.”

Hr Kyrkoherden EKSTRÖM har meddelat ytterligare anteckningar öfver våra ^{Om Svenska flyttfoglarna.} flyttfoglars ankomst och aftågande i Mörkö Socken af Södermanland, nemligen för 1827, hvilka anteckningar finnas införda i Kongl. Vet. Academiens Handlingar för samma år. — Hr EKSTRÖM har vid åtskilliga af de här nämde foglar tillika bifogat flere anmärkningar rörande deras lefnads-

sätt, instinkter, o. s. v., hvarigenom denna afhandling blifvit ett intressant bidrag till vår Ornithologie. — Önskligt vore att vi äfven från flere provinser finge emottaga dylika anteckningar öfver foglarnas flyttningar, hvarigenom en fullständigare öfversigt af de förhållanden, som härvid äga rum, kunde vinnas.

De Tabeller Hr EKSTRÖM meddelat äro följande.

T A B. I.

Foglar, som ankomma om Våren och flytta om Hösten.

	Ankom	Flyttade
Sång-Lärkan (<i>Alauda arvensis</i>)	5 Mars	20 Oct.
Kajan (<i>Corvus Monedula</i>)	8 Mars	28 Sept.
Skogs-Dufvan (<i>Columba Oenas</i>)	8 Mars	25 Sept.
Staren (<i>Sturnus vulgaris</i>)	10 Mars	13 Oct.
Gladan (<i>Falco Milvus</i>)	13 Mars	— —?
Ahlfogeln (<i>Anas glacialis</i>)	27 Mars	— —?
Vipan (<i>Vanellus cristatus</i>)	30 Mars	— —?
Träd-Lärkan (<i>Alauda arborea</i>)	30 Mars	9 Oct.
Orm-Vråken (<i>Falco Buteo</i>)	30 Mars	22 Sept.
Knipan (<i>Anas Clangula</i>)	31 Mars	14 Dec.
Skraken (<i>Mergus Merganser</i>)	1 Apr.	14 Dec.?
Gräs-anden (<i>Anas Boschas</i>)	2 Apr.	— —?
Hemplingen (<i>Fring. cannabina</i>)	2 Apr.	11 Oct.
Äng-Pip-Lärkan (<i>Anth. pratensis</i>)	2 Apr.	17 Oct.
Prackan (<i>Mergus Serrator</i>)	3 Apr.	— —?
Ring-Dufvan (<i>Columba Palumbus</i>)	3 Apr.	10 Sept.
Björk-Trasten (<i>Turd. iliacus</i>)	6 Apr.	3 Nov.
Kok-Ärlan (<i>Motacilla alba</i>)	6 Apr.	4 Oct.
Hafs-Måsen (<i>Larus marinus</i>)	6 Apr.	— —?
Morkullan (<i>Scolop. Rusticola</i>)	7 Apr.	24 Oct.

	Ankom	Flyttade
Horsgöken (Scolop. Gallinago)	7 Apr.	21 Oct.
Gli-Måsen (Larus canus)	7 Apr.	— —?
Svarta Kråkan (Corvus Corone)	9 Apr.	20 Sept.
Stensqvettan (Saxicola Oenanthe)	9 Apr.	24 Sept.
Rotgellen (Sylv. Rubecula)	9 Apr.	13 Oct.
Fiskljusen (Falco Haliæetus)	9 Apr.	19 Sept.
Tal-Trasten (Turdus musicus)	11 Apr.	28 Oct.
Storspofven (Numenius Arquata)	11 Apr.	— —?
» » » (Totanus Ochropus)	11 Apr.	— —?
Krus-Lomen (Colymb. septentrionalis)	14 Apr.	— —?
Eider-fogeln (Anas mollissima)	18 Apr.	— —?
Sädes-Ärlan (Motacilla flava)	26 Apr.	4 Sept.
Rödstjerten (Sylv. Phoenicurus)	26 Apr.	10 Sept.
Löfsångaren (Sylv. Trochilus)	30 Apr.	— —?
Sv. o. hvita Flugsnappar. (Muscicap. Atricapilla)	30 Apr.	— —?
Strandsittar. (Totan. Hypoleucos)	2 Maj.	— —?
Ladu-Svalan (Hirundo rustica)	6 Maj.	14 Sept.
Busksqvettan (Saxicola Rubetra)	6 Maj.	2 Sept.
Gråa-Sångaren (Sylv. cinerea)	8 Maj.	— —?
Hus-Svalan (Hir. urbica)	11 Maj.	5 Sept.
Säfsparfven (Ember. Schoeniclus)	12 Maj.	6 Oct.
Säfstigaren (Sylv. Schoenobænus)	13 Maj.	— —?
Törnskatan (Lanius Collurio)	15 Maj.	27 Aug.
Nattskäfvan (Caprim. europæus)	15 Maj.	28 Sept.
Torn-Svalan (Cypsel. Apus)	17 Maj.	1 Sept.
Jord-Svalan (Hir. riparia)	18 Maj.	— —?

TAB. 2.

Foglar, som ankomma om Hösten och flytta om Våren.

	Ankom	Flyttade
Snösparfven (Ember. nivalis)	3 Nov.	23 Mars
Gråsiskan (Fring. Linaria)	4 Nov.	23 Mars
Varfogeln (Lanius Excubitor)	— —?	30 Apr.
Domherren (Pyrrh. communis)	26 Oct.	3 Maj.
Sidensvansen (Ampel. Garrulus)	29 Oct.	— —?

TAB. 3.

Foglar, som endast synas under flyttningen.

	Ankom	Flyttade
Svanen (Cygn. melanorrhynchus)	31 Mars	3 Nov.
Vild-Gåsen (Anser segetum)	23 Apr.	1 Oct.
Tranan (Grus cinerea)	12 Mars	22 Sept.
Fjösbenta Vråken (Falco Lagopus)	— —?	8 Oct.

TAB. 4.

Foglar, som uppehålla sig här någon tid under flyttningen.

	Våren		Hösten	
	K.	Fl.	K.	Fl.
Lerbenan (Charadrius apricarius)	$\frac{9}{5}$	$\frac{14}{5}$	$\frac{30}{7}$	$\frac{20}{9}$

TAB. 5.

*Foglar, hvilkas afflyttning svårligen med viss-
het kan bestännas.*

	Ankom	Flyttade
Gök-Titan (Jynx Torqvilla)	19 Apr.	— —?
Härfogeln (Upupa Epops)	26 Apr.	— —?
Göken (Cuculus canorus)	7 Maj.	— —?
Gräs-Skärän (Galin. Crex)	25 Maj.	— —?

TAB. 6.

Foglar, som endast till en del flytta.

	Ankom	Flyttade
Kråkan (Corv. Cornix)	8 Mars	15 Oct.
Gädd-Trasten (Turd. viscivorus)	3 Mars	— —?
Svenskan (Loxia Chloris)	17 Mars	6 Oct.
Nötkrakan (Caryoc. guttatus)	8 Mars	9 Oct.
Bofinken (Fring. coelebs)	24 Mars	22 Oct.

TAB. 7.

*Foglar, hvilkas ankomst och flyttning äro
föränderliga.*

	Ankom	Flyttade
S:a Korsnäbben (Loxia pytiopsittacus)	17 Apr.	14 Julii
L:a Korsnäbben (Loxia curvirostra)	23 Apr.	— —?

Härstädes sällsynte foglar, sedde tillfälligtvis.

	Ankom	Flyttade
Rödbruna Kärrhöken (<i>Falco rufus</i>)	27 Juli	
(Hornugglan (<i>Strix Otus</i>))	23 Jun.	Skjuten
Bi-Vråken (<i>Falco apivorus</i>)	13 Jun.	
Tallbit. (<i>Corythus Eucleat.</i>)	5 Nov.	19 Dec.

Äfven Hrr M. och W. von WRIGHT hafva lemnat en förteckning öfver åtskilliga foglars ankomst dels till trakten kring Stockholm, dels till Haminanlax gård, i Kuopio Socken af Finland, som äfven blifvit införde i K. Vet. Academiens Handlingar.

Åtskilliga Flyttfoglars ankomst till de Stockholm närmast omgifvande trakter, anmärkt år 1827;

Martii	16	<i>Alauda arvensis.</i>
April	1	— — — (hördes sjunga).
	2	<i>Fringilla cœlebs.</i>
	—	<i>Sturnus vulgaris.</i>
	—	<i>Columba Palumbus.</i>
	7	<i>Falco Milvus.</i>
	9	<i>Motacilla alba.</i>
	—	<i>Saxicola Oenanthe.</i>
	—	<i>Sylvia Rubecula.</i>
—	<i>Turdus musicus.</i>	

Turdus

April	9	Turdus pilaris.	
	—	Fringilla montana.	
	—	Larus canus.	
	18	Anas mollissima.	
	—	— hiemalis.	
	19	— Clangula.	
	—	Mergus Merganser.	
	23	Anser cinereus.	
	—	Anas Boschas.	
	—	— acuta.	
	—	— Crecca.	
	27	Sylvia Phoenicurus.	
	29	— Trochilus.	
	—	Muscicapa Atricapilla.	
	—	Anthus arboreus.	
	—	Jynx Torquilla.	
	—	Numenius Arquata.	
	Maj	6	Hirundo urbica.
		—	Anas fusca.
—		Tringa Hypoleucos.	
13		Hirundo rustica.	
—		Saxicola Rubetra.	
—		Lanius Collurio.	
—		Emberiza Schoeniclus.	
15		Sylvia Curruca.	
—		Anas Querquedula.	
18		— Stelleri.	
19		Cypselus Apus.	
24		Sylvia hortensis.	
27	— cinerea.		
21	— Schoenobænus.		

Åtskilliga Flyttfoglars ankomst till Hamnanlaxgård i Kuopio socken, anmärkt år 1827;

April	8	<i>Alauda arvensis</i> , (Åkerlärkan, Lärkan).
	9	<i>Fringilla coelebs</i> , (Bofinken).
	—	<i>Anas Cygnus</i> LINN. (Svanen).
	—	<i>Fringilla Spinus</i> , (Grönsiskan).
	—	<i>Turdus pilaris</i> , (Björktrasten).
	12	<i>Anas Boschas</i> , (Gräs-anden).
	—	— <i>Clangula</i> , (Knipan).
	—	<i>Mergus Merganser</i> , (Nancinsprackan).
	13	<i>Motacilla alba</i> , (Sädesärkan).
	14	<i>Sylvia Rubecula</i> , (Rödhaken).
	—	<i>Scolopax Rusticola</i> , (Morkullan).
	—	<i>Emberiza Schoeniclus</i> , (Säfsparfven).
	19	<i>Saxicola Oenanthe</i> , (Stensqvettan).
	—	<i>Columba Palumbus</i> , (Skogsdufvan, Ringdufvan).
	21	<i>Grus cinerea</i> , (Tranan).
	—	<i>Tringa littorea</i> , (Beckasinen).
	—	<i>Anthus pratensis</i> , (Ängslärkan).
	22	<i>Anas Crecca</i> , (Årtan).
	—	— <i>Fuligula</i> , (Hafsknipan).
	—	— <i>Penelope</i> , (Brunnacken, Bläsanden).
	24	<i>Turdus musicus</i> , (Talltrasten).
	—	— <i>iliacus</i> , (Rödvingen).
	26	— <i>viscivorus</i> , (Stora Trasten).
	—	<i>Anas acuta</i> , (Svärds-anden, Spikanden).
	27	<i>Colymbus septentrionalis</i> , (Insjö-Lomen).
	—	<i>Falco Haliaetus</i> , (Fiskörnen).
	—	<i>Larus canus</i> , (Fiskmåsen).
	28	<i>Colymbus arcticus</i> , (Stora Lomen).
	—	<i>Larus fuscus</i> , (Hafs-måsen).
	—	<i>Numenius Arquata</i> , (Ljungspofven).

April	28	Fringilla Montifringilla, (Norrqvinten).
	—	Scolopax Gallinago, (Himmelsgeten).
Maji	—	Sylvia Phoenicurus, (Rödstjerten).
	2	Charadrius apricarius, (Åkerhönan).
	3	Anthus arboreus, (Skogslärkan).
	7	Hirundo urbica, (Taksvalan).
	—	Sylvia rufa, (Gran-sångaren).
	—	Anas nigra, (Sjö-Orren).
	—	Muscicapa Atricapilla, (Svart- och hvita Flugsnapparen).
	—	Jynx Torquilla, (Göktytan).
	8	Mergus Serrator, (Prackan).
	—	Tringa Hypoleucos, (Strandpiparen).
	—	Hirundo rustica, (Ladusvalan, Saxsvalan).
	10	Scolopax Gallinula, (Rör-Sneppan).
	—	Sylvia Trochilus, (Kungs-fogeln).
	16	— Curruca, (Ärt-sångaren).
	—	— hortensis, (Trädgårds-sångaren).
	—	Saxicola Rubetra, (Busksqvettan).
	—	Muscicapa Grisola, (Gråa-Flugsnapparen).
17	Sterna Hirundo, (Tärnan).	
—	Anas hiemalis, (Alfogeln, Allan).	
18	Fringilla montana, (Skogssparfven).	
22	Oriolus Galbula, (Gulingen).	
23	Cypselus Apus, (Kyrksvalan, Tjärsvalan).	
24	Cuculus canorus, (Göken).	
25	Motacilla flava, (Gulärlan).	
28	Rallus Crex, (Kornknarren, Rågskäran).	
29	Pyrrhula erythrina, (Karmosinröda Domherren).	
Juni	6	Sylvia Hippolais, (Gulbröstade-sångaren).
	—	— cinerea, (Grå-sångaren).

Sparus
Raji, vid
svensk
kust.

I K. Vet Acad. Handlingar för år 1827 finnes införd en beskrifning på *Sparus Raji*, af Hr N. O. SCHAGERSTRÖM. Ett exemplar af denna fisk var nemligen efter en förutgången stark N. V. storm uppkastadt på stranden, nära Landskrona. — Fisken synes egentligen tillhöra Medelhafvet, och detta exemplarets indrifning till vår kust är ett intressant exempel af dessa djurs tillfälliga förirringar, men kan icke berättiga oss att räkna denna art bland våra hafs tillhörigheter.

Fiskars
förhål-
lande i
anseende
till vatt-
nets
tryck-
ning.

Verkningarne af den ofantliga tryckning, som hafvets vattenmassa åstadkommer på ett större djup, hafva ofta varit föremål för fysiska undersökningar, hvilka lemnat ganska intressanta resultat. Man kan af dem dömma till det inflytande denna tryckning måste yttra på de fiskar, hvilka lefva på ett större hafsdjup, och hvilkas organisation och lefnadssätt äro af Naturen derefter lämpade. Härvid har man dock ännu ej fästat den uppmärksamhet som detta ämne förtjenar, och jag fägnar mig så mycket mera, att kanske kunna väcka ytterligare iakttagelser, genom anförande af några hithörande observationer, dem Prof. NILSSON i bref anført.

För dem som icke känna de utomlands gjorda försöken rörande vattenmassans tryckning, torde det ej vara utan intresse att förut äfven taga kännedom om ett sådant försök, som här, snart sagt tillfälligtvis, blifvit anstaldt. Prof. NILSSON yttrar härom följande:

”På Fiskebeckskil hade en fiskare försökt, att i stället för den dyra utländska bark, som vanligen nyttjas till Flå eller Flöte på kensorna vid Storbackier, och som blott ett eller annat år kan begagnas, bruka ihåliga fyrsidiga flöten af jernbleck, af circa $1\frac{1}{4}$ tums bredd och 3 à 4 tums längd och väl hoplödda. Han gjorde försök med några få kensor, och nedsänkte sin storbackie på vanligt djup, 120 famnar. Då han åter upptog sin storbackie, befans, att bleckflötena voro på alla sidor hoptryckta, och att vatten hade inträngt sig i dem *genom sjelfva metallen*. Han borrhade hål på sidan och utsög vattnet, som befans vara alldeles sött. Sjelf såg jag dessa bleck-flöten, och flere fiskare intygade uppgiften's riktighet, samt tillade, att om man vid backen nedsänker ett stycke furuträd på det nämnda djupet, det finnes vid upptagandet vara så hoptryckt, att det genast sjunker om det lägges i vatten. — Här af kan man göra sig ett begrepp om den starka tryckning, för hvilken fiskar redan på 120 famnars djup äro utsatta; och dock är detta djup ej på långt när det största, på hvilket fiskar uppehålla sig. Några arter gå, under vissa årstider, på 200 till 250 famnars djup. Hvarje fiskart i hafvet synes hafva sin bestämda region. De fiskar som i Nordsjön vistas på de största djup äro följande:

Håskerdingen (*Squalus Gunneri*) går ända till 250 famn,

Björkelången (*Gadus norvegicus*) 200.

Vanliga Lången (*Gadus Molva*) 200.

Kümmel (<i>Gadus Merluccius</i>)	200 famn.
Blåkena (<i>Squalus Spinax</i>)	. 130.
Rödfisk (<i>Perca marina</i>)	. . . 120.
Flere andra nalkäs äfven detta djup.	

Ingen af dessa fiskar närmar sig hafsytan ostraffad. De blifva der utsatta för samma olägenheter, som om en menniska i hast blefve försatt till spetsen af något bland jordens högsta berg; och de fiskar, man fångar på nämde djup, komma aldrig oskadade och lefvande upp i båten. Då man uppdrager den lina, på hvars krok de fastnat, märker man, på 6—8 famnar från ytan, på en gång en uppåt-skjutande rörelse, och då de komma till ytan, befinnas de vara sprängda, det vill säga; magen är utdrifven, antingen genom munnen eller gälarna, och äfven ögonen äro på en stor del utdrifna. — Ingen af ofvannämde fiskar kommer sjelfmant till hafsytan. Väl söka de, liksom alla fiskar, under fortplantningstiden grundare ställen, för att leka; men de gå aldrig på så grunda bankar som andra fiskar, eller som t. ex. Sillen. — Långan leker på 20—30 famnars djup.”

GYLLEN-
HALS
Insecta
Svecica.

Den länge efterlängtade 4:de delen af "Insecta Suecica, descripta a LEONARDO GYLLENHAL", som under det förflutna året utkommit i Leipzig, fulländar dessa mästerliga beskrifningar öfver Sveriges första Insect-Class, eller Coleoptera, den vidlyftigaste och visserligen äfven mest bearbetade af dessa classer, samt utom Or-

thoptera *) — den enda, öfver hvil-
kens Svenska arter vi nu äga en fullstän-
dig öfversigt.

Detta arbete bevittnar hvilken tillök-
ning vår Fauna vunnit sedan LINNÉS tid.
LINNÉ anförde i sin Fauna Suecica nära
1,700 Svenska Insekter, deraf omkring
500 Coleoptera. — År 1800 fullända-
des Friherre G. PAYKULLS noggranna be-
skrifningar öfver de Svenska Insekterna af
samma Class, då redan utgörande ett vida
större antal; — och nu finna vi i Hr
GYLLENHALS nyssnämde arbete detta antal
af blott Coleoptera stiga till omkring
2,190 Svenska arter; således till mer än
fyra gånger hvad LINNÉ hade sig bekant, —
och likaledes omkring fyra gånger hela an-
talet af våra hittills bekanta Svenska ver-
tebrerade djurarter.

Det är likväl ingalunda det stora an-
talet af här bestämda species, som utgör
detta arbetes hufvudsakliga förtjenst. Det-
ta antal af arter skall säkert än vidare till-
taga, och en aflägsen framtid torde finna
sin tillökning deraf lika stark och öfverra-
skande, som vi nu finna den här medde-
lade. Men den noggranhet, hvarmed alla
dessa arter äro sinsemellan jemförda, den
skarpsinnighet, hvarmed hvar och ens vig-
tigare kännetecken äro uppfattade, och den

2) *Orthopternas* (eller Gräshoppornas) Ordning är
utan all jemförelse den minsta af alla Insect-
Ordningar, och innefattar knappt 50 Svenska
arter, hvilka redan 1821 blefvo af Hr I. W.
ZETTERSTEDT noga bestämda och utförligt be-
skrifna. Jemf. Årsber. 1822.

fullständighet, hvarmed hvarje form och teckning äro äfven i detaljerna beskrifna,— dessa förenade förtjenster af en under flere decennier fortsatt forskning, af ett naturligt skarpt öga och ett outtröttligt tålamod, hafva slutligen riktat Svenska Litteraturen med ett arbete, som både i fullständighet och i inre halt kan framställas som ett mönster, och som är värdigt sin författare, Svenska Entomologernas Veteran, och en af de få ännu lefvande lärjungarne af LINNÉ.

Vi kunna ock med fägnad anmärka, att LINNÉS fädernesland ännu är det enda land, som öfver alla sina Coleoptera äger en mot Vetenskapens närvarande ståndpunkt svarande öfversigt eller framställning ¹⁾).

¹⁾ Den 4:de delen af detta arbete, som egentligen hör till förra årets frukter, innefattar hufvudsakligen de utmärkta familjerna: "*Cerambycini* och *Coccinellidae*", jemte närsläktade genera. En vida större del af arbetet upptages likväl af de rikhaltiga tilläggen till de förra delarne. (Den första utkom 1808, den andra 1810 och den tredje 1813).

Författarens åsigt, att här jemväl upptaga de ännu endast i Finland funna arter, torde måhända ej delas af alla; då dels Svenska Jordens naturliga gräns, dels den numera afbrutna kommunikationen redan föranledt våra Botanister och öfriga Zoologer att i detta afseende antaga en annan begränsning än vid LINNÉS tid. — För Finlands invånare ökar upptagandet af dessa arter emedlertid bokens intresse, och erinrar om vetenskapliga samband dem hafven ej åtskilja.

Att här ingå i en fullständigare framställning af detta rikhaltiga arbetes innehåll, skulle leda utom gränssorna af denna årsberättelse, i hvars natur det redan ligger, att så snart fråga är om större och fullständiga verk, en exposition af dem ej kan lemnas enligt samma scala, som begagnas för framställningen af inskränkta bidrag.

Hr Prof. NILSSON har under det för-NILSSONS
flutna året utgifvit förra delen af en ut-Petrific.
förlig framställning af de Petrifikater, som Succ.
träffas i vår kritformation ¹⁾. — Hvad format.
som i Sverige finnes af denna jordbild-creta-
ning äger den märkvärdigheten, att vara ceæ.
den nordligaste delen af denna formation,
som eljest finnes så vidt utspridd i Eng-
land, Frankrike, Tyskland, o. s. v., men
hos oss ej sträcker sig utom Skåne och

Såsom ett bevis af den uppmärksamhet, Svenska Vetenskaps-Academien fäst vid ett arbete af denna förtjenst, tillerkände hon på sin Högtidsdag åt författaren det större pris hon eger att lemna, en guldmedalj med LINNÉ'S bild.

De af Hr Prof. THUNBERG under förra året utgifna entomologiska afhandlingar äro, såsom angående utländska föremål, redan under artikeln "Entomologisk Litteratur" anmälde.

¹⁾ Petrificata Suecæ formationis cretaceæ, descripta et iconibus illustrata a S. NILSSON. Pars prior, Vertebrata et Mollusca sistens. Londini Gothorum 1827, fol. c. Tab. X.

Blekinge, och äfven i dessa provinser träffas endast i vanligtvis spridda och osammanhängande trakter.

Förra delen af Hr NILSSONS arbete innefattar de Petrifikater, som äro af egentliga Mollusker, samt några obetydliga petrifikat-fragmenter af Fiskar (tänder, vertebrer och fjäll), som i denna formation blifvit upptäckta; hvaremot Annelider, Zoophyter o. s. v. komma att upptaga den återstående delen af detta verk. De nu beskrifna Mollusker utgöra öfver 100 arter, bland hvilka endast omkring 14 varit af föregående författare anförda såsom i Sverige funna. Väl äro åtskilliga af de Conchylier, som nu utgöra den starka tillökningen, förut bestämda af SOWERBY, i dess Min. Conchology, eller af BRONGNIART, i Description geologique des environs de Paris, men ganska många hafva framstått såsom nya arter, och hvilka ännu synas egna för vår kritformation. Alla i densamma funna arter äro här noggrant beskrifna, och till största delen äfven, på de åtföljande 10 kopparsticken, afbildade.

Ganska intressante äro de förhållanden, författaren framställt, rörande proportionen och tillståndet af de petrifikater ur olika Ordningar, hvilka finnas innesluta i denna formation. Bivalverna äro här i allmänhet både artrikare och till individerna ymnigare än Univalverna; men bland de förra äro de släkten, som hafva cardo försedd med tänder, såsom *Arca*, *Cardita*, o. s. v. mera sällsynta. Af Univalver träffas deremot nästan en-

dast stenkärnor. Här visar sig, med få ord, det märkvärdiga förhållandet, att i allmänhet äro hos de fullkomligare *Molluskerna* skalen förstörda, och endast den inre formen af dem i stenen bibehållen; — af de lägre *Molluskerna* finnas tvertom skalen väl bibehållna.

Det är sålunda ganska märkvärdigt, att ej alla Conchylier, som varit utsatta för samma verkande orsaker, af dem rönt lika åverkan, utan att i samma håll, i samma sten, är den ena artens skal fullkomligen bibehållet, men den andra artens skal alldeles förstördt och förtärdt. Ja, man träffar ej sällan det frappanta fenomenet, att fastän skalet af det fullkomligare djuret, t. ex. af en *Ammonit* eller *Arca*, fullkomligen försvunnit och endast kvarlemnadt stenkärnan, finnas dock skalen af dess Parasiter, af *Ostron*, *Serpulae* o. s. v. fullkomligen väl bibehållna. Detta synes väl knappt hafva varit möjligt, om dessa Conchyliers skal ägt alldeles samma kemiska förhållanden; ty alla individer af samma art hafva i nämde afseende delat samma öde, och jemväl alla arter af samma genus och alla genera af samma naturliga familj eller afdelning.

Af dessa iakttagelser har Hr NILSSON funnit den bestämda regeln här uttryckt: att de högre eller fullkomligare familjerna inom hvarje Ordo alltid vid stenvandlingen förlorat skalet, men deremot de lägre eller mindre af samma Ordning alltid bibehållit detsamma. — Endast *Brachiopodernas* Ordning (som innefattar *Terebra-*

tuliterna &c.) synes i detta hänseende göra ett undantag; ty i denna ordning finnas skalen hos alla bibehållna, på hvilket genus som helst. Förf. söker förklara detta undantag derigenom, att Brachiopoderna sannolikt utgöra den lägsta eller nedersta Ordningen bland alla Mollusker, åtminstone bland alla dem hvarom här är fråga.

Följande öfversigt visar detta egna förhållande i vår kritformation mera tydligt ¹⁾.

1. Cephalopoder	}	med flikiga mellanväggar, hafva förlorat skalet.
		med enkla septa, hafva bibehållit sitt skal.
2. Gasteropoder	}	med spira på skalet, sakna här skalet.
		utan spiral, hafva bibehållit sitt skal.
3. Lamellibranchia (Egentl. Bivalver).	}	med verkliga cardinaltänder, hafva tillsatt skalet.
		utan verkliga cardinaltänder, hafva skalet i behåll.
4. Brachiopoda (Terebrat. &c.)	}	hafva alla bibehållit skalet.

Det förtjenar visserligen att vidare forskas efter egentliga orsaken till denna olikhet hos Conchyliernas skal att motstå de vid försteningen inträffande verkningar.

Bland de olika släkten och arter, Hr NILSSON här beskrifvit, äro Cephalopoderna få, men märkvärdiga. Främst bland dem är en stor och ny Ammonit, hvil-

¹⁾ Några högst få undantag, dem förf. anför, rubba ej regeln i det hela.

ken. Hr NILSSON med så mycket skäl kallat Am. Stobaei; efter den förtjenstfulla man, som först grundlade Lunds Museum, och äfven först beskref några fragmenter af denna samma art. — Vidare, ensamma arter af Scaphites, Baculites och Nautilus; samt Lenticulites, Nodosaria, Belemnites och Planularia; tvenne arter af hvarje slägte. — Af Gastropoder endast 8 arter; men de egentliga Bivalverna utgöra deremot största antalet och egentliga massan af Petrifikater i denna formation. — Af Brachiopoderna äro här funne 20 arter, hvaraf 4 höra till *Crania*, de öfriga alla till det egentliga Terebratula-slägtet.

Bland bidragen till kunskapen om Sveriges Petrifikater har jag äfven att nämna Hr HISINGERS "Bidrag till Sveriges Geognosie", en fortsättning af författarens "Anteckningar i Physik och Geognosie". — Denna del framställer det geognostiska förhållandet af Södra Sverige, allt ifrån Upland, Vestmanland och Vermland. Den öfversigt af Svenska Bergarterna, som vid slutet af arbetet är bifogad, sätter Läsaren i tillfälle att lättare uppfatta de för hvarje särskilt Provins anförda detaljer.

De flesta af Södra Sveriges Provinser innehålla något af öfvergångs-formationen, och således äfven mer eller mindre förstenade lemningar från Fornverlden. Dessa försteningsars bestämda förhållande till de lager, hvaruti de finnas inbäddade, tjena att karakterisera sjelfva dessa lager; i sådant afseende hämtar här Geologien ett

biträde af Zoologien; men af samma förhållande skulle äfven kunskapen om Petrifikaterna blifva högst ensidig och ofullständig, om icke Zoologen fästade det nogaste afseende på de olikheter, som i geognostiskt hänseende med dem äga rum; — och likasom dessa Petrifikater i allmänhet sammanbinda den förgångna Fornverlden med den nuvarande, sammanbinder äfven Vetenskapen om dem Zoologie, och Geognostik; och på detta sätt kan det vid första påseendet oväntade phenoméén förklaras, att karaktererna på bergens olika lager, och läran om jordens daning, till någon del kunna ingå i berättelsen om zoologiska Vetenskapernas framsteg.

Vestmanland, Södermanland, Vermland, Dahl, Bohuslän och Halland sakna öfvergångsformation, och således äfven Petrifikater. — I Roslagen finnas endast spridda lemningar, och äfven Småland äger blott en inskränkt fläck häraf, nemligen vid Humlenäs ¹⁾. — I Nerike finnas deremot vidsträcktare horizontala lager af öfvergångssandsten, alunskiffer och tät kalksten; men öfverhöljda af mäktiga alluvialbäddar af sand, lera och mylla, visa de sig sparsamt i dagen, och aldrig mer än ett slags lager på samma ställe, så att man ej med visshet vet, huruvida de underbädda för hvarandra, och om i samma ordning som i Vester- och Öster-Göthland. Förf. tror, att i Nerike ligger till det mästa hvarje lager måhända mera isoleradt,

¹⁾ Jemf. årsb. 1826, p. 111.

eller blot till en mindre del betäckande hvarandra. — Nerikes Petrifikater äro ännu ej fullständigt granskade, och ingen för denna Provins egen art anföres ¹⁾).

Ett så mycket rikare fält för iakttagelser och för betraktande lemnar en del af Vestergöthland, der denna öfvergångsformation på det tydligaste och mest regulaira sätt ligger i dagen, och bildar dessa namnkunniga så kallade Vestgötha-bergen: Kinnekulle, Lugnås, Billingen, Falbygds-bergen, samt Hall och Hunneberg: Författaren har betraktat dessa berg, eller denna formation, i sammanhang med hela det land, som utgör Venerns basin nemligen Skaraborgs-län, samt en del af Dahl och Vermland. Ingen af våra öfvergångstrakter är till sina lager så tydlig, och äfven så ofta undersökt och beskrifven som Vestergöthlands. Det är således i synnerhet genom anförande af de i olika lager eller på olika ställen sednare upptäckta eller bestämda Petrifikater, som förf. riktat vår kunskap om dessa berg, äfvensom genom ett nogare bestämmande af det öfversta, Diorit- eller Trapp-lagret ²⁾).

Östergöthlands öfvergångsbildning upptager det egentliga slättlandet mellan

¹⁾ Nemligen blott *Asaphus expansus*, *Echinosphærites pomum* och vanliga *Orthoceratiter*. — De största *Orthoceratiter* jag sett äro från Hällebråten nära stora Kumla.

²⁾ Hr HISINGER har härvid bifogat en geognostisk charta öfver den trakt af Vestergöthland, som innefattar dessa öfvergångsberg, samt en profildeckning öfver några af dessa berg.

Roxen och Vettern, men visar mera sällan blottade lagerkanter. Hvad man bestämt vet är, att den består af horizontala lager af kalksten och af alunskiffer, utan spår af Trapp; men som alunskifferlagret ännu ej blifvit genombrutet, är det ännu blott genom analogien som man slutar att detta äfven här måste hvila på ett bottenlager af sandsten. — Östergöthlands vidsträckta öfvergångsformation var fordom mindre undersökt, och de der funna Petrifikater stodo långt efter dem som Vestgötha-formationen framlemnat. Det är i synnerhet i följd af arbetena vid Götha Canal, som detta kalklager nu blifvit så mycket granskadt, och lemnat så många förut obekanta Petrifikater, hvilka i allmänhet äfven äro långt bättre bibehållna, än de som i Vestergöthlands och de öfriga norra Provinsernas kalklager förekomma. — Emedertid visa just dessa fynd allrabäst, huru mycket af fortsatta undersökningar härstädes ännu kunde vara att hoppas.

Småland visar, såsom förut nämndes, blott en inskränkt, isolerad fläck af öfvergångs-kalksten, nemligen vid Humlenäs, i Krigsdala socken, vid sjön Humlen. Detta kalkstenslager röjer sig endast i små kalkstensknallar, af 6—8 fots vidd, och 2—3 fots höjd, hvilka här och der uppskjuta öfver jordbrynet, utan ordning eller synbart sammanhang. Lagret är afsondradt i hvarf, med stark stupning åt olika håll och i olika knallar. — Lösa stycken af Sandsten och äfven af Orsten, hvilka

hvilka blifvit funna bland Geschieben härstädes, synas dock något tala för en möjligtvis vidsträcktare eller fullständigare formation. — Sjelfva kalkstenen är gråaktig, till textur och Petrifikater alldeles lik den, som finnes på Öland, hvarmed förf. anser densamma troligtvis vara af samtida danning¹⁾.

Blekinge lemnar ett par ställen med secundär- eller flötsbildning af Kritformation, eller dermed förbundna lager, såsom vid Carlshamn och vid Mörby. Dessa bildningar höra endast enligt den politiska gränsen till Blekinge, men för öfrigt till Skåne. De här funna Petrifikater äro bestämda af Prof. NILSSON, och upptagna i dess ofvannämde arbete om Petrifikaterna i Svenska kritformationen.

Så mycket rikare på så väl äldre som yngre formationer är Skåne, hvarföre förf. äfven här framställt dessa olika bildningars karakterer, och sina åsigter öfver dem, äfven som öfver deras mer eller mindre neptuniska, vulkaniska, eller blandade ursprung, och äfven bifogat flere intressanta Profil-ritningar, t. ex. öfver Profilen af Skåne emellan Cattegat och Östersjön; Profiler vid Fogelsång, Fruali, Bullerup och Ask; samt Profiler af Limhamns Kritlager och Bursviks Sandsten och Oolith.

¹⁾ Till de här vid Humlenäs anförda Petrifikater, kan äfven läggas *Asaphus extenuatus* W., som vetterligen förut blifvit funnen blott i Östergöthland.

De i Skånska kritformationen förekommande Petrifikater hafva af Prof. NILSSON blifvit bestämda, men Skåne hyser äfven ett ej ringa antal i sin öfvergångskalk, och för dessa återstår en nogare granskning. Flere af dem synas ännu vara egna för denna provins, äfvensom både Graptolithskiffern och Alunskiffern lemna bidrag i detta ämne ¹⁾. — Utmärktast bland Skånes fornverldsljemningar äro måhända dock de i Hörs sandstenslager af Prof. NILSSON upptäckte lemningar eller aftryck af växter, samt det Fisk-aftryck, som uppgifves vara från Skånska Stenkolsbildningen vid Höganäs ²⁾.

¹⁾ Skånes kalksten är sins emellan olika och synes lemna olika Petrifikater. Ibland svart, med vanliga Orthoceratiter, *Asaphus expansus*, o. s. v., samt *Atrypa micula*; t. ex. vid Fogelsång, och *Nileus armadillo* vid Tommarp. — Ibland en ljusare grå kalksten, med *Calymene Blumenbachii*, *Encrinites flexibilis* W., och *Terebratulula plicatella*; t. ex. vid Kärrby.

Enligt hvad Prof. NILSSON vänskapfullt meddelat mig, finnes i Lerskiffern vid Skarstofa en liten *Leptaena*, och nära derintill, vid Säteriet Tulllesbo är en fläck öfvergångskalk, som, hvad Petrifikaterna vidkommer, har största likhet med Gottlands. En stor del af de Coraller som Gottland företer, och många af dess *Terebratuliter* förekomma här; ofta äfven så väl bibehållna samt ej sällan lösa.

²⁾ Öfver dessa växter se Prof. NILSSONS afhandl. i Vet. Acad. Handl. 1819, 1820 och 1825; — samt AD. BRONGNIART i Ann. des Sciences nat. 1824, Tom. IV. p. 200. — Vet. Acad. Botan. årsber. 1827, pag. 162. — Öfver Fiskaftryc-

Öland har redan förut af förf. blifvit närmare beskrifvet ¹⁾, och afhandlas derföre nu hufvudsakligen med afseende på tilläggen af Petrifikater; och på sådana måste denna Ö sannolikt vara rikare än man ännu vet, då den helt och hållet betäckes af öfvergångsbildning. Bland de hittills bekanta äro flere egna för detta kalklager, ehuru en och annan, ännu blott fragmentariskt funnen art, så mycket mera lockar nyfikenheten efter en fullständig upptäckt ²⁾.

Sveriges på Petrifikater rikaste kalkstens-trakt är dock Gottland, hvars geognostiska förhållanden redan förlidet år blifvit af Hr HISINGER framställda, och hvilken framställning jag äfven i förra årsberättelsen redan anmält. Den finnes här i sammanhang med det föregående upptägen, med åtskilliga förändringar och tillägg.— Enligt dessa uppgå nu den Gottländska Encrinit-kalkstenens kända Petrifikater till ett antal af minst 85 arter, hvaremot hela vår öfvergångskalksten blott lemnat 68. Af dessa 68 arter äro blott 10 gemensamma. Inom Palæadernas familj hyser Encrinitkalken ej mer än 4 arter, men vår öfvergångskalk åtminstone 27, och, märkvärdigt nog, häribland blott ett enda gemensamt species (neml. *Calymene Blumenbachii*). — Af Terebratuliter hy-

ket jemf. Prof. NILSSONS afhandl. i Vet. Acad. Handl. för år 1823.

¹⁾ I Vet. Acad. Handl. 1802.

²⁾ T. ex. den stora *Illænus Centaurus*.

ser Gottland minst 28 arter, öfvergångskalken åter endast 15, hvaribland blott 3 eller 4 gemensamma. Af Corallerna, som på Gottland utgöra största antalet, finnas här ej mindre än 28 arter; men endast 3 af dem förekomma i öfvergångskalken. — Äfven af den stora skiljaktighet som således råder i afseende på petrifikaternas olikhet, såsom arter och i myckenheten, mellan Gottland och Öland, ehuru belägne i samma hafsbasin och på blott 7 mils afstånd, hämtar författaren ytterligare styrka för sin förut framställda åsigt, att dessa båda öars kalklager omöjligen kunna tillhöra en och samma bildning. — Den till Hr HISINGERS förra framställning af Gottland bifogade Charta, och Figurer-na öfver åtskilliga Petrifikater, medfölja äfven nu, och de sistnämde hafva blifvit ökade med några Terebratuliter, stenkärnor af Univalver, fragmenter af Encrinitkronor, samt af Echinosphæriter, eller af dessa paradoxa Petrifikater som vanligtvis kallas kalkbollar eller kristalläpplen, och dem förf. nu kallar Sphaeroniter. Hr HISINGER har nemligen funnit ett specimen af en sådan kalkboll, med ett vidfästadt stycke af stjelken till samma Petrifikat, hvilken stjelk-bit nästan synes likna den af en Encrinit. Då förf. dessutom funnit många sådana bollar med tydliga märken till stjelkfästen, har detta föranledt honom att ställa dessa petrifikater emellan Encrinit- och Echinuit-familjerna, såsom begåfvade med stjelkar och ett slags knoppar, som synas analoga med Encrinit-

nas kronor; hvaraf är all anledning att förmoda, det samma förhållande af fria eller fästade kroppar, som äger rum emellan *Asterias*, *Euryale*, *Comatula* &c. å ena sidan, samt Encriniterna och Crinoïdea å den andra, — analogt igenfinnes emellan Echiniterna och dessa Sphæroniter ¹⁾.

Jag har nu sökt att af Hr HISINGERS rikhaltiga arbete utdraga och här i sammanhang framställa hvad som rör Sveriges Petrifikater, eller de olika trakter och formationer, hvaruti dessa finnas inbäddade. Hr HISINGERS uppmärksamhet har för öfrigt äfven fäst sig vid vegetationens olika förhållande inom de olika provinser som här varit hans föremål; med denna olikhet i jordens bildning och i deraf beroende vegetation står åter förhållandet af djurens utspridning i närmaste sammanhang, och blott af en sådan vidare fortsatt undersökning af jordbildningarnas, vegetationens

¹⁾ Sphæronitbollar med vidfästad stielk hafva äfven utomlands blifvit funna, enligt hvad äfven förf. anmärkt, och i Isis för 1826, III, Tab. 1, finnes afbildadt. — Jag kan likväl ej underlåta att fästa uppmärksamhet på det besynnerliga förhållandet, att vetterligen sådana skilda stielkar ännu aldrig blifvit funna bland dessa oräkneliga massor af *Sphæronites pomum*, som på Kinnekulle och andra Vestgötha berg ligga tillhopa milliontals, och nästan fylla vissa mellanbvarf af kalkstenslagret. — Äfven synes anmärkningsvärdt, att mig vetterligen, dessa Sphæroniter ej blifvit träffade i Östergöthlands öfvergångskalk.

och djurrikets olikheter, och dessas inbördes samband, kan man hoppas att en framtid skall kunna utveckla en verklig Naturalhistoria af Sverige.

Nya Svenska Palæoder. Dels de under året till Academiens Museum influtne bidrag, dels den insamling jag förleden sommar ägde tillfälle att göra på Vestgötha bergen, hafva ökat antalet af de Petrifikater, som äro funna i vår öfvergångsbildning, särdeles inom Trilobiternas eller Palæadernas familj. Då de för året händelsevis sammanträffande geognostiska bidragen åt närvarande paragraf föranledt en vidare utsträckning, och de flesta af nu i fråga varande tillkomna Petrifikater redan blifvit, med de dem tillagde namn, citerade i Hr HISINGERS geognostiska anteckningar, torde det tillåtas mig, att här i en Not bifoga deras hufvudsakligaste kännetecken; ehuru för ett fullständigare bestämmande af dem fordras en mera detaljerad framställning, än tillfället ännu medgifvit ¹⁾).

1) CALYMENE ornata: en särskilt ny art, i grå kalk från Husbyfjöl, till storlek och form närmast *Cal. Blumenbachii*, men från alla andra lätt skilld, derigenom att alla sido-segmenterna äro närmare den fåra, som bestämmer rhachis, intryckta genom en annan sned fåra, så att det nästan ser ut, som vore de der afbrutna. Att dömma af ett annat exemplar, synes pygidium af denna art vara bak-till tantadt.

2. CALYMENE verrucosa: (Vet. A. Handl. 1826, p. 285 n. 4. Om Palæaderna pag. 100 n. 4). Af denna art, som förut endast var funnen vid Lhan-Deilo i England, har

Bland de hos oss förekommande Pe-Svenska
trifikater utgöra arterna af Terebratula, Terebratuli-
ter.

jag träffat så väl stycken af hufvudet som äfven hela pygidier, i Hr WARVINGS kalkbrott på Billingen. De ligga i en mörkröd Mergelskiffer (af öfre skifferlagret) som till utseende nästan liknar den röda kalkstenen. Pygidierna visa en mycket artikulerad rhachis, men å ömse sidor endast 4—5 lacinier, beströdda med upphöjda punkter, och först utsvängda, sedan sammändragna, och ytterst alla jemnlånga. — Sjelfva kroppen visar en mycket smal rhachis, men breda pleuræ.

3. CALYMENE clavifrons: (Vet. Acad. Handl. 1826, p. 260 n. 2; Om Palæad. p. 75 n. 2); af denna art finnas äfven fragmenter i kalken på Billingen.

4. CALYMENE? centrina: funnen i aftryck, i den öfre Lerskiffern, vid Betstorp på Mösseberg. En liten art, med 9—10 leder på kroppen, och dessa leders sidospetsar mycket förlängda och bakåt-böjda, så att arten vid första påseende liknar *Olenus spinulosus*. Rhachis mycket smal; glabella med 2—3 knölar å ömse sidor; ögonen synas hafva varit belägna midt på kinderna.

5. ASAPHUS heros: Hit föras de ovanligt stora pygidier som finnas i kalken på Kinnekulle, o. s. v., äfvensom i Östergöthland, och som förut blifvit ansedde såsom tillhöriga *As. expansus*. Det är nu intet tvifvel, att de tillhöra en från den sistnämde alldeles skilld art, sedan jag på flere fullständigare exemplar funnit, att de ytterst slutas i en ganska tydlig och utdragen spets, nästan så som på *As. caudatus*. Från denna skiljas de bland annat derigenom, att alla sidoribborna på pygidium äro jemnstora.

6. ASAPHUS platynotus: förekommer i fragmenter i det öfre skifferlagret på Vestgötha bergen, tillsammans med *As. mucronatus*, *laciniatus*, *Orthis Pecten*, o. s. v.

eller Terebratuliterna, största antalet, och de äro äfven de mest utspridda, emedan de

Den liknar *As. expansus*, men facial-linien är å sidorna mera svängd utåt; kroppens segmenter äro utmärkta genom en djup fära, som går tvert öfver segmentet, och ett eget veck på det ställe, som visar skillnaden mellan rhachis och pleuræ. Pygidium visar en ovanligt bred rhachis, och de derifrån utgående strålarna äro mera raka eller stela än på andra arter. — Fragmenter visa, att den art uppnått en betydande storlek.

7. *NILEUS Glomerinus*: En bestämdt ny och egen art, ehuru jag deraf blott sett ett enda, hoprulladt exemplar, meddeladt af Hr D:r WAHLBERG, utan säker lokal-uppgift. Att dömma af kalkens utseende och af artens slägte, skulle jag gissa, att den är från Östergöthland, t. ex. från Husbyfjöl? — Den liknar mycket *Nileus armadillo*, och saknar liksom denna alla spår af den vanliga ryggfåran, men är tydligen skild genom 10 leder på kroppen, en något mera utåt svängd facial-linie, och något mindre ögon, m. m.

8. *AMPYX? pachyrrhinus*: Under detta namn anmärkes ett besynnerligt bildadt fragment af ett Palæad-hufvud, som Hr Prof. BERZELIUS hemfört från Husbyfjöl, och sådant äfven Hr OLIVECRONA meddelat. Det innefattar blott den mycket convexa, uppdrifna, och framskjutande inre delen af ett hufvud, öfverallt tätt beströdt med fina punkter, och å ömse sidor tecknadt med tvenne krökta fåror. De skenbara spåren af ögon äro tvivelaktiga; men då denna plumpa och framskjutande del äfven inunder är oskadad, och beströdd med upphöjda punkter, synes den snarare utvisa en obekant art af *Ampyx* än af *Calymene*.

9. *BATTUS laevigatus*: finnes i de större Orstensbollarna, spridd, och i sjelfva mas-

de träffas så väl i de äldsta petrifikat-fö-
 raude formationer som i de yngsta. Ar-
 ternas större antal, föränderligheten af
 form och sculptur på petrifikater, som

san; t. ex. vid Hönsäter och flerestädes. Den
 liknar *B. pisiformis*, men är mycket slätare;
 den medlersta upphöjningen märkes endast
 vid skalets basis, men sammanflyter sedan
 med den alldeles släta discen. Deremot fin-
 nes sjelfva den upphöjda kanten kring skalet
 åter bibehållen och tydlig. Dels dessa arters
 olika läge, dels saknaden af någon öfvergång
 mellan deras former (oaktadt båda någon
 gång kunna finnas spridda i samma sten), gö-
 ra troligt att denna *Battus lævigatus* är en
 egen art, och hvarken artförändring af *B.*
pisiformis, eller någon vid försteningsacten
 uppkommen defiguration.

10. *BATTUS pisiformis*, Var. *spiniger*.

Vid denna paradoxa *B. pisiformis* lyckas
 det mig att på Kinnekulle anmärka tvenne
 intressanta förhållanden. — Nemligen 1,
 spridda segmenter, af en temligen figurerad
 yta, och af tvenne former, hvaraf ett synes
 sammanhängande med en af de vanliga sköld-
 darne af detta Petrifikat. — 2, exemplar af
 sköldarne, som visa tydliga spetsar eller tag-
 gar, nemligen en framåt riktad spets, fästad
 i bredden å hvarje sida af skölden, ungefär
 så långt framåt, att taggens spets uppnår
 samma linie som sköldens främre kant; —
 och en annan dylik tagg å ömse sidor af
 sjelfva sköldens basis. Dessa taggar förekom-
 ma å båda de olik skulpterade sköldarna af
 denna art, och äro fästade på samma stäl-
 len; så att, i fall man antager, att dessa bå-
 da slags sköldar motsvarat hvarandra, hafva
 då äfven den ena sköldens sido-taggar kom-
 mit att precis tryckas mot taggarna af den
 andra skölden.

dock höra till samma art, samt svårigheten att erhålla fullständiga individer af de Terebratuliter som tillhöra de äldre lagren; allt detta har försvårat och försenat utredandet och bestämmandet af dessa Petrifikater, och i följd deraf hafva de äfven hindrat, eller liksom stängt vägen för de jemförelser, man velat uppställa mellan Petrifikaterna af olika formationer eller lager. I Prof. NILSSONS beskrifning öfver Svenska kritformationens alster hafva äfven de i den samma träffade Terebratuliter blifvit bestämda; de öfriga, eller de, som tillhöra vår Öfvergångs-bildning, hafva varit föremål för ett försök, som Academien låtit i sina Handlingar införa ¹⁾. Jag har der vågat föreslå, att fördela de Svenska Terebratuliterna i 7 genera eller subgenera ²⁾, och sökt att medelst figurer lätta återfinnandet af de hit hörande arter. Hela antalet af hittills bestämda Svenska Terebratuliter stiger till omkring 56 eller 60 arter, af hvilka 16 ensamt tillhöra vår kritformation. Det är likväl utan tvifvel, att ännu ett långt större antal står att upptäcka, särdeles i vår Öfvergångsformation.

¹⁾ Kongl. Vet. Acad. Handl. 1827.

²⁾ Nemligen Leptaena (Producta Sow.); Orthis; Cyrtia (Spirifer Sow.); Delthyris (Spirifer Sow.); Gypidia; Atrypa; och Terebratula.

